

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TARAF GAZETESİ'NDE YAYINLANAN TÜRK SİLAHLI
KUVVETLERİ İLE İLGİLİ HABERLERİN TÜRK YAZILI
BASININA YANSIMALARI**

ALİ AKÇAKAYA

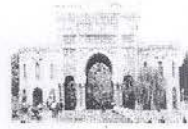
DANIŞMAN
PROF. DR. ASLI YAPAR GÖNENÇ

2012

İSTANBUL
2012
T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı: B.30.2.İST.0.41.05.00/8978

Tarih:

07 Eylül 2012

Sayın Prof.Dr.Suat GEZGİN ve Ali AKÇAKAYA'ya tebliğ edilmiştir.

Enstitümüz Yönetim Kurulu'nun 24.08.2012 tarihli ve 33 sayılı toplantısının 36. maddesi aşağıya çıkartılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Yrd.Doç.Dr. Sebnem SAYHAN
Müdür Yardımcısı

Madde 36 – Enstitümüz Gazetecilik Anabilim Dalı'nda 2501090925 numara ile kayıtlı yüksek lisans öğrencisi Ali AKÇAKAYA hakkında jüri üyelerinden gelen tez savunma sınav tutanağı ve tezi incelendi.

Yapılan görüşmeler sonunda adı geçen öğrencinin, yüksek lisans tez savunmasında başarılı olduğunun kabulüne ve tezinde aşağıda belirtilen düzeltmeleri tamamlaması şartıyla mezuniyet işlemlerinin başlatılmasına oybirliği ile karar verildi.

- **Anabilim Dalı başlıkta, Sosyal Bilimler Enstitüsünün altına yazılacak.**

28/08/2012 M.NAZLIM
F.YILMAZ

Dedem Hasan Özel'e

ALİ AKÇAKAYA

**Taraf Gazetesi’nde Yayınlanan Türk Silahlı Kuvvetleri İle İlgili Haberlerin
Türk Yazılı Basınına Yansımaları**

ÖZ

Çalışmada, 15 Kasım 2007 tarihinde ulusal yayına başlayan Taraf Gazetesi’nde yayınlanan Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilgili haberlerin kamuoyu üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Bu çerçevede; Taraf Gazetesi’nin ortaya attığı Balyoz, Kafes ve Eldiven kod adlı darbe planı iddiaları, PKK’nın Dağlica, Aktütün ve Hantepe’de gerçekleştirdiği baskınlarda ihmal ve suiistimallerin olduğu yönündeki haberleri incelenmiştir. Ayrıca, gazetenin Kürt sorununa ilişkin yaklaşımı sorgulanarak; medya, siyaset ve kamuoyu gündemine etkileri üzerinde durulmuştur. Gündem Belirleme Kuramı’ndan hareketle Türkiye gündemine etkisi araştırılan Taraf Gazetesi’nin dönemsel tirajları baz alınarak tiraj dalgalanmaları grafikleştirilmiştir. Gazetenin tirajının etki alanı ile ilişkisinin ortaya konduğu çalışmada, Taraf Gazetesi’nde yayınlanan haberlerin medyaya yansımalarına da yer verilmiştir. Çalışmada son olarak Taraf Gazetesi’nin attığı manşetlerde kullandığı kelimelerin kullanılma sıklıkları değerlendirilmiştir.

ALİ AKÇAKAYA

The Reflections of Taraf Newspaper's Published News, Related to the Turkish Armed Forces, on Turkish Press

ABSTRACT

In this study, the effects on public opinion of published news about Turkish Armed Forces by Taraf newspaper which started national publishing on November 15,2007, was investigated. Within this framework; coup plans code-named Balyoz Kafes and Eldiven alleged by Taraf newspaper and the neglects and malpractices about Dağlica, Aktütün, Hantepe raids put forwarded by Taraf newspaper was studied. Also focused on Taraf newspaper's effect on media, politics and public agenda and the newspaper's approach to the Kurdish question. On the basis of Taraf newspaper's circulation, which's effects on Turkey's agenda investigated by Agenda Setting Theory, circulation of seasonal fluctuations tabulated. Reflections of the published news by Taraf newspaper on media are also mentioned in the study which captures the Relationship between newspaper's circulation and domain. Lastly, the frequency of usage of words used in headlines of Taraf newspaper evaluated.

ÖNSÖZ

Taraf Gazetesi'nin Türkiye'de medyanın ilk defa Türk Silahlı Kuvvetleri'nin PKK ile mücadelesini sorgulayan haberler yayınlaması ve meşru hükümete karşı darbe hazırlıkları olduğu yönündeki iddialarını yayınladığı darbe planları ile ortaya koyması ve gazetenin Kürt meselesine ilişkin haberleri, Taraf'ı ulusal basında farklı bir yere oturtmuştur. Bu noktadan hareketle tez çalışmamı Taraf Gazetesi üzerine gerçekleştirmemin temel nedeni olarak, yayına başladığı 15 Kasım 2007 tarihinden itibaren yaptığı haberlerle ve yayınladığı belgelerle ışığında Taraf'ın yazılı basındaki yerini ortaya koyarak Türkiye'de yaşanan siyasal ve sosyal dönüşümdeki rolünü ortaya koymak olduğunu söyleyebilirim.

Geniş kapsamlı bir arşiv taraması ile yürüttüğüm çalışma, Taraf Gazetesi üzerine ilk ciddi çalışma olması açısından, ayrı bir öneme sahip olduğu kanısındayım. Çalışmamı sayısal istatistiklerle güçlendirerek, Taraf Gazetesi'nin gündem üzerindeki rolünü çeşitli açılardan irdeledim. Çalışmaya başladığım dönemde Taraf Gazetesi ile ilgili kısıtlı kaynakların subjektif mahiyette olmasından ötürü, çalışmamı daha derinlikli bir araştırma ile güçlendirme yoluna gittim.

Uzun ve yorucu bir araştırma sonucu ortaya çıkan çalışmamda objektifliği kerteriz aldığımı altını çizerek belirtmek isterim. Bu tür çalışmalarda objektifliğin birincil derecede önemli olması açısından bunu belirtmekte yarar var. Ayrıca belirtmem gerekir ki, çalışmamın akademik bir çalışması olması hasebiyle adı geçen tüzel ve özel kişilikleri rencide etmemeye de özen gösterdim.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

1.	Gündem Belirleme Kavramı	5
1.1	Gündem Belirleme Kuramı'nın Temel Tezi	7
1.2	Gündem Belirleme Yaklaşımları	9
1.3	Gündem Belirleme Sürecinde Medya Gündemi ve Siyasal Gündem	12
1.3.1	Medya Gündemi	13
1.3.2	Siyasal Gündem	14
1.3.3	Kamu Gündemi	16
2.	Taraf Gazetesi	18
2.1	Taraf Gazetesi Tirajı	20
2.2	Taraf Gazetesi'nin Gündem Belirleyen Haber ve Manşetleri	28
2.2.1	Taraf Gazetesi'nde Dağlıca Baskını	28
2.2.2	Eldiven Darbe Planı haberleri	36
2.2.3	Taraf Gazetesi'nde Aktütün Baskını	39
2.2.4	El Bombası Patlaması Sonucu 4 Askerin Şehit Olması Olayı	55
2.2.5	Kafes Darbe Planı	67
2.2.6	Taraf Gazetesi'nde Balyoz Harekat Planı	76
2.2.7	Hantepe Baskını	97
2.3	Taraf Gazetesi'nde Kürt Sorunu	102
2.3.1	Taraf Gazetesi'nin Yayına Başladığı ilk 45 gün Ağırlı Gündemi	102
2.3.2	Taraf Gazetesi'nde Diyarbakır'daki Askeri Servis Aracı Saldırısı	108
2.3.3	Taraf Gazetesi'nin Murat karayılan Röportajı	109
2.3.4	Türkiye'nin Kuzey Irak Operasyonuna gazetelerin bakışı	110
2.3.5	Taraf Gazetesi'nde 1993'de 33 askerin öldürülmesi	111
2.3.6	Taraf Gazetesi'nin Abdullah Öcalan'a Yasaklanması	114
2.3.7	Taraf Gazetesi Kürt Meselesine Çözüm Arayışları	114
2.3.8	Cemil Çiçek'in 'Ermenistan Sınırına geldiler' sözlerinin Taraf Gazetesi'ne yansımaları	121
2.3.9	PKK soruşturma kapsamında 12 ilde düzenlenen operasyonlar	124
2.3.10	Hakkari'de DTP protestosu	125
2.3.11	Taraf Gazetesi'nin 'Barış için 20 kolay öneri' manşeti	126
2.3.12.	Taraf Gazetesi Manşetleri ile Habur Sınır Kapısı'nda Yaşanan Olaylara Giden Süreç	130

3.	Taraf Gazetesi'nin Medya'daki Yeri ve Manşetlerinden Kelime Analizi	135
3.1	Taraf Gazetesi'nin Diğer Medya Grupları'na Yansıyan Haberleri	135
3.2	Ekşi Sözlük Işığında Sosyal Medya'da Taraf Gazetesi	139
3.2.1	Ekşi Sözlük Nedir?	139
3.2.2	Gazetelerin Ekşi Sözlükteki Yeri	141
3.2.3	Taraf Gazetesi ile Türkiye'nin Tiraj Açısından En Büyük İlk Dört Gazetesi'nin Ekşi Sözlükteki Entry İstatistikleri	143
3.3	Taraf Gazetesi'nin Manşetlerinden Kelime Analizi	145
SONUÇ		151
EKLER		162
EK1		162
EK2		166
EK3		170
EK4		174
EK5		178
EK6		192
KAYNAKÇA		197

GİRİŞ

Gündem Belirleme kuramından yola çıkarak Taraf Gazetesi'nin medya gündemi, siyasal gündem ve kamu gündemine etkilerinin araştırıldığı tez çalışmasında, Taraf Gazetesi'nin öne çıkan haberleri incelenmiştir.

Haberlerin belli bir amaca yönelik düşüncelerle verilmesinin toplumun düşüncelerine ve hislerine etkilerinin, olayların kamu tarafından bilinirlik kazanmasını ve belli konuların toplum tarafından sorgulanmasını sağlaması açısından, Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı 15 Kasım 2007 tarihinden bu yana, yaptığı haber ve ortaya attığı iddiaların gündeme etkileri, yapılan çalışmada ortaya konmuştur.

Gündem Belirleme kavramını iletişim literatürüne kazandıran Maxwell E. McCombs ve Donald L. Shaw, 1968 yılında gerçekleştirdiği Amerika Birleşik Devletleri başkanlık seçimi döneminde, medyanın gündem belirlemedeki önemlilik sıralamasını sorgulayan çalışmalarında, kamu gündeminin medya gündemin tarafından belirlendiği savını ortaya koymuşlardır. Daha sonraki yıllarda kamu gündeminin belirlenmesinde salt medyanın etkili olmadığı, medyanın yanı sıra başka etkilerinde toplum gündemini etkilediği düşünceleri de ortaya attıklarından beri, kamu gündemini belirleyen unsurlar çeşitlenmiş ve farklılaşmıştır. Günümüzde internet aracılığıyla insanlar, daha hızlı bir biçimde birbiri ile etkileşime geçtiği sosyal ağlar üzerinden; düşüncelerini, bilgilerini ve yorumlarını bir biriyle paylaşır hale gelmiştir. Bununla birlikte, sosyal medyaya yansıyan bir olay kaçınılmaz olarak gazetelerde, televizyon kanallarında, radyolarda ve internet haber sitelerinde de yer bulmaya başlamıştır. Online ortamda yayınlanan ses kayıtları, gizli kamera görüntüleri, resmi evraklar ve belgelerle kamuoyu gündemi belli konulara çekilerek bu konuların gündemde tutulması sureti ile toplumsal dönüşümlere yön verildiği görülmektedir. Özel ve gizli belgelerin sosyal medyada paylaşılması ile konunun kamuoyu nezdinde daha hızlı bir biçimde bilinirlik kazanması; haklarında yayınlanan belgelerle zan altında bırakılan gerçek ve tüzel kişiler bir anda kamuoyu gündeminde yer bularak

itibarsızlaştırılmıştır. Bununla birlikte topluma şekil vermeye yönelik kapalı kapılar arkasında yürütülen girişimler de gün yüzüne çıkarak deşifre edilmesi sağlanmıştır.

Gelişen ve güçlenen teknoloji ile birlikte; gizli kamera ile çekim yapılmasının kolaylaşması, yasa dışı dinlemelerin yaygınlık kazanması, resmi ve çok gizli emareli belgelerin rahatlıkla dijital forma aktarılması ile elde edilen bilgi ve belgelerin internet üzerinden medya organlarına servis edilmesinin basit bir hal alması, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de söz konusu yöntemlerle tüzel ve özel kişilerin çeşitli suçlarla itham edilmesine neden olmuştur. Türkiye’de yaşanan sosyal dönüşüm sürecinde, söz konusu yöntemlerle basına sızdırılan bilgi ve belgeler aracılığıyla, kamuoyunun dikkatinin belli konulara çekilmesi ve akabinde olayların yargıya taşınması ile birlikte tutuklanmaların ve gözaltıların yaşanması sürecinde, gelişen teknolojinin iletişim araçlarına etkisinin gözler önüne sermektedir. Bu noktadan hareketle tez çalışmasında, Türkiye’de yaşanan siyasal ve sosyal dönüş sürecinde yayına başladığı 15 Kasım 2007’den bu yana, görsel ve işitsel dokümanlarla harmanlanarak yayınladığı haberlerle, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin PKK ile mücadelesini sorgulayan ve aynı zamanda darbe girişimlerine ilişkin yayınladığı gizli belgelerle diğer gazetelerin ve sosyal medyanın gündemini etkileyen Taraf Gazetesi’nin gündeme etkisi belli başlıklar altında incelenmiştir.

Liberal bir çizgide yayın yapan Taraf Gazetesi’ni ulusal yayın yapan diğer gazetelerden ayıran en önemli özelliği, gazetenin sahibi olan iki kardeşten Başar Arslan’ın “Diğerlerinin söylemediğini söyleyeceğiz” sözleriyle belirttiği gibi, diğer ulusal gazetelerin gündemlerine taşımadıkları konularda yaptığı haberlerle, kamuoyu gündemini bu konulara çekmek sureti ile belli başlı konuların toplum tarafından takip edilmesini ve sorgulanmasını sağlamasıdır. Taraf Gazetesi’nin yaptığı haberlerin gerek ulusal medyada, gerekse sosyal medya da geniş yer bularak gündemi etkilemesi, yeni dönemde gazetelerin tirajının etkinliği ile paralellik arz etmek zorunda olmadığını göstermektedir.

Taraf Gazetesi’nin yayına başladığı 15 Kasım 2007’den 31 Aralık 2011 tarihine kadar olan tirajlarından hareketle, dönemsel olarak elde edilen veriler ışığında

oluşturulan grafiklerle ortaya konan tiraj dalgalanmalarına ve gazete tirajının, haber ve yayınlarıyla ilişkisine de yer verilen tez çalışmasında, gazetenin gündem belirleyen haberlerinin tirajına etkisi de irdelenmiştir.

Sırasıyla; Dağlıca Baskını, Eldiven Darbe Planı, Aktütün Baskını, El Bombası Patlaması Sonucu 4 Askerin Şehit Olması Olayı, Kafes Darbe Planı, Balyoz Darbe Planı ve Hantepe Baskını gibi gündemi etkilemeyi başaran Taraf Gazetesi haberlerinin ulusal yayın yapan gazetelere yansımalarının ve söz konusu haberlerin gündem üzerindeki etkisinin de ortaya konduğu tez çalışmasında, ortalama 50 bin civarında bir tirajı olan Taraf Gazetesi'nin yaptığı haberlerle ve ortaya koyduğu iddialarla, Türkiye'de yaşanan siyasal dönüşümdeki önemi ve etkisi de araştırılmıştır. Taraf Gazetesi'nin Dağlıca, Aktütün, Hantepe baskınlarında askeri ihmallerin ve suiistimallerin olduğuna ilişkin iddiaları ortaya attığı haberlerle PKK ile mücadele sorgulanmış ve kamuoyunun dikkati söz konusu konulara çekilmiştir. Elazığ'ın Karakoçan ilçesinde, komutanının eline verdiği pimi çekilmiş el bombasının patlaması sonucu dört askerin yaşamını yitirmesi ile ilgili yayınladığı haberlerle kamuoyunu dikkatini bu konuya çekmeyi başaran Taraf Gazetesi'nin haberi sonrası söz konusu komutanın tutuklanmasına giden süreç yaşanmıştır. Balyoz Harekat Planı ile ilgili haberinde darbeye zemin hazırlamak maksatlı hazırlanan planı deşifre ederek konunun medya, siyaset ve kamuyu gündeminde geniş yer bulmasını sağlayan Taraf Gazetesi'nin muhabiri Mehmet Baransu plana dair 5000 sayfalık dokümanı savcılığa teslim etmesinin ardından söz konusu iddianın yargıya intikal etmesi ve akabinde emekli ve muvazzaf üst düzey rütbeli subaylarında içinde bulunduğu 100 aşkın askerin tutuklanması sürecinde, Taraf Gazetesi konuya ilişkin yaptığı haberlerle ve yayınladığı belgelerle önemli rol oynamıştır.

Taraf Gazetesi'nin Kürt meselesine ilişkin yaptığı haberlerin de incelendiği tez çalışmasında, gazetenin Kürt meselesine yaklaşımı ve yaptığı haberler sonucu Türkiye'de Kürt sorununa ilişkin yaşanan gelişmelere ve etkilerine de yer verilmiştir. PKK'lıların silah bırakarak Türkiye'ye dönmesi süreci olan "Eve Dönüş" sürecinde Taraf Gazetesi'nin haberlerinin yeri ve çözüm için gazetenin ortaya koyduğu önerilerin siyasal yansımalarından hareketle Türkiye'de çözüme yönelik atılan

adımlar ve Kürt meselesinde Taraf Gazetesi'nin genel tavrının gündeme etkileri de çalışmada irdelenmiştir.

Tez çalışması kapsamında, Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı günden bu yana diğer gazetelerin gündemindeki yerini göstermesi açısından yapılan incelemede; Hürriyet, Milliyet, Vatan ve Zaman Gazeteleri'nin Web siteleri ile Haber7 Web sitesinde yayınlanan haberlerin başlık ve spotlarında 'Taraf' kelimesi geçen haberler incelenerek bir grafik oluşturulmuştur. Söz konusu haber web sitelerinin Taraf Gazetesi ile alakalı haberlerinin yıllara göre haber sayılarının gösterildiği grafikte, Taraf Gazetesi haberlerinin söz konusu haber sitelerine ne şekilde yansıdığına da yer verilerek, Taraf Gazetesi'nin medya gündemine etkisi ortaya konmuştur.

Sedat Kapanoğlu tarafından 1999 yılında "sourtimes.org" sitesinin bir parçası olarak yayına başlamıştır olan ve kayıtlı yazarların çeşitli olaylar, kavramlar ve durumlar üzerine, site formatına ve kurallara uygun bir biçimde sübjektif yorum yapabildikleri sözlük tarzı sosyal paylaşım sitesi Ekşi Sözlük'te; Taraf Gazetesi ile birlikte Zaman, Posta, Hürriyet ve Sabah gibi Türkiye'nin en çok satan ilk dört gazetesi hakkında girilen entry sayılarından bir grafik oluşturulmuştur. Türkiye'nin yakından takip edilen sosyal paylaşım web sitelerinden biri olan Ekşi Sözlük'ten hareketle, Taraf Gazetesi'nin söz konusu gazetelerle birlikte sosyal paylaşım sitelerindeki etkinliği karşılaştırılarak sosyal paylaşım web sitelerinin gündemi üzerindeki etkileri de çalışmada ortaya konmuştur.

Tez Çalışmasında son olarak, Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı 15 Kasım 2007'den 31 Aralık 2011'e kadar olan zaman diliminde attığı 1508 manşetinde (42 eksikle) yapılan kelime analizinde, Taraf Gazetesi'nin manşetlerinde sıklıkla kullandığı kelimeler sayısal olarak ortaya konmuştur. Yapılan kelime analizinde Gazetenin hangi kelimeleri sıklıkla manşetinde tekrar ettiği ortaya konarak ele aldığı konuya hangi açıdan yaklaştığı ve haberlerini okuyucuya ne şekilde aktardığı incelenmiştir.

1.Gündem Belirleme Kavramı

Basının ve medyanın, yakın ve uzak çevredeki karmaşık ve değişik olayları haberleştirilerek topluma aktarması ve bunun için bazı gazetecilik ilkelerine sadık kalarak hareket etmesi medyanın en önemli işlevi olarak gösterilir. İnsanların ülkeleri ve dünya ile ilgili gelişmeleri medya aracılığı ile öğrenmesi, insanlara ulaşan ulusal ve uluslararası hadiselerin kendilerine aktarılmasında izlenen politikayı ve metodu da etkiler.

Gündelik hayatta insanların yaşadıkları olayların önemi, yaşanan topluma ve bireye göre farklılık arz eder. Toplamların eğitim seviyesi, kültürel, ekonomik, dini ve siyasi tutumu gündemini değiştiren önemi faktörler olup yaşadığı coğrafyanın da bunda etkisi büyüktür.

20. yüzyıl ile birlikte güçlenen ve daha hızlı hale gelen iletişim kanalları ile birlikte toplumların ve toplulukların gündemi yerelden bölgeye ve yakın çevreye ve nihayetinde 20. yüzyılın sonlarına doğru da küresel boyutta yeniden şekillenmeye başlamıştır. Basılı metaryellerin çoğalması ve yaygınlık kazanmasının akabinde kamunun çevresinde ve bölgesinde gerçekleşen hadiselerle kayıtsız kalamayacağını ve yaşanan gelişmelerin kendilerini de etkilediğinin farkına varmasının ardından olan biteni takip etmeye başlaması, bu durumda önemli etkiye sahip olmuştur.

İngilizcede “agenda-setting” anlamına gelen ve Türkçe karşılığı olarak “gündem belirleme” denilen kavramın karşılığında başka ifadelerin de kullanıldığı görülmektedir. Günümüzde kullanılan gündem belirleme hipotezinin ilk öncülleri arasında olan Norton Long, Kurt Lang ve Gladys Engel Lang yer alır. Norton Long; “ Bir anlamda gazete, gündem sınırlarını oluşturmada birincil harekete geçiricidir. Gazete, insanların çoğunun ne hakkında konuşacağına, çoğunluğun gerçekleri ne olarak düşüneceğine ve pek çok insanın sorularla mücadele etmede hangi yolu kabul edeceğine karar vermede en büyük paya sahiptir.” diyerek gündem belirleme konusu

hakkında bilimsel bir yaklaşım sergilemiştir.¹ Kurt Lang ve Gladys Engel Lang ise; “Kitle iletişim araçları dikkati belirli konulara çeker. Politik insanların kamu imajlarını yaratır. Gazeteler sürekli kitle içerisindeki bireylerin ne hakkında düşünceleri, bilmeleri ve hissetmeleri gerektiğini öneren nesneler sunar” sözleri ile gündem belirleme kavramının çerçevesini çizerek, gündem belirleme kuramının öncül düşüncelerinin temellerini atmışlardır.

Kosicki’ye göre gündem belirleme tanımları yapılırken, kitle iletişim araçlarının etkilerini açıklamada gündem belirlemenin bir model olduğunu belirtir. Rogers ve Dearing ise gündem belirlemeyi; “kitle iletişim araçlarının bir süreç aracılığıyla farklı konuların görece önemliliğini bildirmesi ve kamuyu etkilemesi” olarak tanımlarlar.

Gündem Belirleme kavramını iletişim literatürüne kazandıran Maxwell E. McCombs ve Donald L. Shaw’dır. 1968 yılında gerçekleştirilen Amerika Birleşik Devletleri başkanlık seçimi döneminde, medyanın gündem belirlemedeki önemlilik sıralamasının ile kararsız seçmenin zihnindeki konuların önem sırasını sorgulayan çalışmalarında Maxwell E. McCombs ve Donald L. Shaw, kamu gündeminin medya gündemin tarafından belirlendiği savını ortaya koymuşlardır. Daha sonraki yıllarda kamu gündeminin belirlenmesinde salt medyanın etkili olmadığı, medyanın yanı sıra başka etkilerinde toplum gündemini etkilediği düşünceleri de ortaya atılarak, Maxwell E. McCombs ve Donald L. Shaw yaklaşımlarına farklı yaklaşımlar da eklenmiştir.²

Bugünkü anlamı ile “gündem belirleme” kavramının temel düşüncesi Walter Lippmann tarafından 1922’de yazılan “Kamuoyu” adlı eserde belirttiği; “Kamuoyu’nda içinde yaşadığımız çevre ile alakalı bildiklerimizin çoğunun bize doğrudan ulaşan deneyimlerimizle değil de dolaylı yollarla (örneğin kitle iletişim araçları aracılığıyla) geldiğini, fakat bir görüntüden ibaret olduğunu bildiğimiz her

¹ Nejdet Atabek. "Gündem Belirleme Yaklaşımı." İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi 7.s. 160-161.

² Erkan Yüksel, Medyanın Gündem Belirleme Gücü, Konya, Çizgi Kitapevi Yayınları, 2001, s. 36-37.

şeye sanki gerçek çevrenin kendisiymiş gibi davrandığımıza işaret eder.” sözleri ile atılmıştır. Lippmann’ın belirttiği gibi bilgi, düşünce ve tecrübeler bize her zaman doğrudan gelmez, hatta çoğu zaman öğrendiğimiz, kavradığımız ve bildiklerimiz, kitle iletişim araçları vasıtasıyla bize ulaşır ve bizim duygu ve düşüncelerimizi etkiler.³

Lippmann’ın üzerinde durduğu gibi dünyanın başka yerlerinde yaşayan insanları hakkında bildiklerimiz bizzat deneyimleyerek öğrendiğimiz şeyler olmayıp, başkaları aracılığıyla öğrendiğimiz ve kanaate vardığımız kurguyapılara dayanmaktadır.

Söz konusu tanımların ışığında gündem belirleme; kitle iletişim araçları kullanılması ve farklı konulara izler kitlenin yönlendirmesi ile konuların görece önemi göz önünde bulundurularak olayın ve konunun izleyiciye aktarılması yoluyla toplumun etkilenmesi olarak tanımlanabilir.

1.1.Gündem Belirleme Kuramı’nın Temel Tezi

Haberlerin veriliş biçimi, yeri ve zamanı rastlantısal olarak ya da habercinin belli bir amaca yönelik düşünceleri ile belirlenir. Haberlerin veriliş biçimi toplumun düşüncelerine ve hislerine etkiler. İzlenilen, okunan, duyulan ya da görülen bir haberin kamu tarafından bilinirlik kazanmasının akabinde, konu tartışılmaya ve irdelenmeye başlar. Bu yolla toplum belli konular üzerinde yoğunlaştırılarak biçimlendirilir ve dönüşüm ve değişimlere uygun hale getirilir.

Gündeme taşınan bir olayın ve konunun haber değeri; hükümet çalışmaları, seçimler, siyasi karşıtlıklar, anlaşmazlıklar, politik kararlar ve siyasilerin yaşamları ile ilintilidir. Medya, toplum ile kendisi arasında var olduğu varsayılan sözleşme gereğince haber ve olayları gündeme taşıırken, yönetim yetkisi verilenlerin

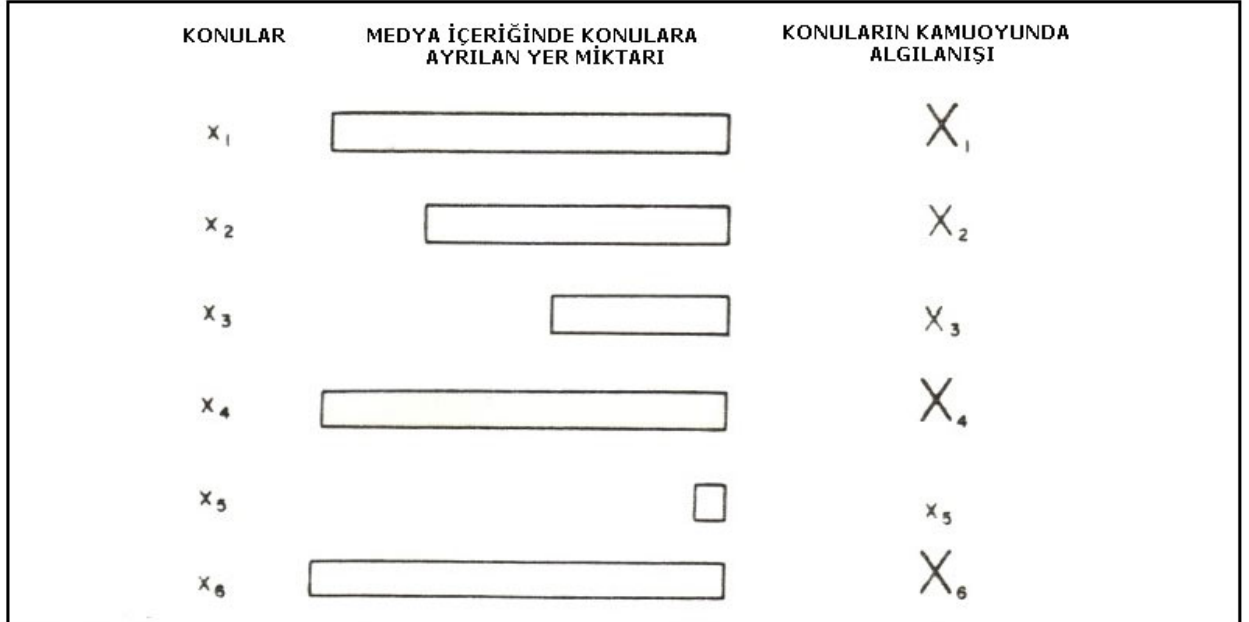
³ Erkan Yüksel. "Kamuoyu Oluşturma" ve "Gündem Belirleme" Kavramları Nerede Kesismekte, Nerede Ayrılmaktadır? Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007, s.577.

ellerindeki gücü kötüye kullanarak bireyin ve toplumun sahip olduğu hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasının önüne geçmesi, medyanın işlevselliği adına önemlidir.⁴

Shaw ve McCombs kitle iletişim araçları ile yapılan yayınların, sosyal gerçekliğin şekillendirilmesinde önemli bir rol oynadığına işaret ederek, kitle iletişim araçlarının gündem belirleme işlevi ile bireylerin algısını ve tahayyülünü etkileme yeteneğinin olduğuna işaret eder. Bernard Cohen ise; “Kitle iletişim araçlarının ne düşüneceğimizi söylemekte başarılı olmayabilir, fakat ne hakkında düşüneceğimizi söylemekte çok başarılıdır” diyerek konuyu özetler.

Gündem belirleme temel tezine göre, kitle iletişim araçları vasıtası ile okuyucuya ulaşan haberlerin verildiği önem sırası ve kapsamı, zamanla okuyucuların da önem algısı üzerinde etkili olur. Haberlerin veriliş biçimi, haberlerde kullanılan görsel ve işitsel materyaller, haberde kullanılan dil ve tercih edilen kelimeler de haberin etkisini, gündemdeki yerini ve önemini belirler.

MCCombs ve Shaw’ın Gündem Belirleme Modeli

Tablo: 1 (Kaynak: McOuail ve Windahl, 1981, s. 96.)

⁴ Bülent Çaplı, Medya ve Etik, Ankara, İmge Kitapevi, 2002, s. 77.

Yukarıdaki şekilde gündem belirleme kuramının ortaya koyduğu, kitle iletişim araçlarının bir konuya verdiği önemle, izleyenlerin o konuya verdikleri önem arasında paralellik olduğu düşüncesi, MCombs ve Shaw'un ortaya koyduğu basit modelde gösterilmiştir. Yukarıdaki şekilde görülen modelde, medya tarafından en çok ilgilenilen konuların kamu tarafından en önemli konular olarak algılanmasına nasıl etki ettiği açıkça görülmektedir.⁵

MCombs ve Shaw'ın ortaya koyduğu gündem belirleme modelinde, kitle iletişim araçlarının bir konuya ayırdığı yer ve miktar ölçüsünde konuya verdiği önem, izler kitlenin konuya ilişkin önemlilik algısı üzerinde etkili olduğu gösterilmektedir.

Bu çerçevede kitle iletişim araçları vasıtasıyla gündem belirlemede belli başlı bir konulara verilen yer veya zaman miktarının ölçülmesi ile izleyicilerin konulara gösterdiği rağbetin ölçüsü ya da onların konuların önemliliğine dair yargıları açıklanabilir.

1.2.Gündem Belirleme Yaklaşımları

Gündem belirleme yaklaşımlarının gelişim süreci, 20. yüzyılın son çeyreğinde değişen ve gelişen kitle iletişim araçlarıyla birlikte önceki yaklaşımların yerini yeni yaklaşımlara bırakmasıyla hız kazanmıştır. Radyo ve televizyonların kitle iletişim mecrası olarak gazetelerle birlikte gündeme etki etmeye başladığı bir döneme girilmesi ile birlikte yaklaşımlar ve paradigmlar da çeşitlilik kazanmıştır.

⁵ Nejdett Atabek, a.g.e. s. 4.

Gündem Belirleme Alanında Paradigmaların Gelişimi

	TEORİK VE YÖNTEMSEL AŞAMALAR	ESER SAHİBİ VE YAYINLANDIĞI YIL
1	Medya gündemi ve kamu gündemi arasındaki ilişkinin ön gerçek olarak kabul edilmesi	Walter Lippmann (1922)
2	Bir konuya verilen önemlilikle medyanın staü-verme fonksiyonlarının tanımlanması	P.F. Lazarsfeld ve Robert K. Metron (1948/1964)
3	Gündem belirleme eğretilmesinin ortaya konumlanması	Bernaard C. Cohen (1963)
4	Gündem belirleme sürecine bir isim verilmesi	Maxwell McCombs ve Donald Shaw (1972)
5	Kamu gündem belirleme sürecine yönelik hiyerarşi çalışması	Maxwell McCombs ve Donald Shaw (1972)
6	Siyasal gündem belirleme süreci modelinin açıklanması	Roger W. Cobb ve Charles D. Elder (1972/1983)
7	Makro analizde kamu gündeminin belirlenmesi çalışmasına ve gerçek yaşam göstergeleri ile medya gündemi ilişkisinin incelenmeye başlanması	G. Ray Funkhouser (1973)
8	Makro analizde kamu gündemi belirlemesinin deneysel araştırması	Shanto Lyengar ve Donald R. Kinder (1987)

Tablo: 2

(Kaynak: James W. Dearing ve Everett M. Rogers, *Communication Concepts 6: Agenda-Setting*, Sage, Thousand Oaks, CA.-1996 s.9'dan uyarlayan Erkan Yüksel)

Walter Lippmann'nın 1922 yılında ortaya koyduğu, medyanın gündemi ve kamu gündemi arasındaki ilişkiyi ortaya koyduğu çalışma, yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi gündem belirleme paradigmalarının başlangıcı olarak kabul edilmektedir.

Norton Long, Kurt Lang ve Gladys Engel Lang; gündem belirleme paradigmasının gelişimine katkı sağlamış isimlerdir. Norton Long; “ Bir anlamda gazete, gündem sınırlarını oluşturmada birincil harekete geçiricidir.” sözleriyle, dönemin kitle iletişim araçları içinde en güçlü olanı olan gazetelerin gündemin sınırlarının oluşturulmasında en önemli harekete geçirici olduğunu ortaya koymuştur. “Gazeteler sürekli kitle içerisindeki bireylerin ne hakkında düşünmeleri, bilmeleri ve hissetmeleri gerektiğini öneren nesneler sunar.” diyen Kurt Lang ve Gladys Engel Lang ise; gazetelerin insanların nasıl düşüneceği ve hissedeceğini okuyucuya telkin ettiğini düşüncesini ortaya koymuşlardır.⁶

Dünya farklı bölgelerinde yaşayan insanların okudukları gazetelerin yazarları, editörleri ve yayıncılarının, onların dünya algısında ve dünyayı tanımasında en önemli araç olduğunu belirten Cohen'in gündem belirleme yaklaşımı, alanında takip edilecek ve geliştirilecek bir düşünce olarak, gündem belirleme konusunda yapılan önemli bilimsel çalışmadır.

1968 yılında gerçekleştirilen Amerika Birleşik Devletleri başkanlık seçiminde, kararsız seçmenin zihnindeki konuların önem sırasını, medyanın gündem ilişkisini sorgulayan çalışmalarında Maxwell E. McCombs ve Donald L. Shaw, kamu gündeminin medya gündemin tarafından belirlendiği savını ortaya koyarak, kamu gündemi üzerinde, medya gündeminin önemi etkiye sahip olduğunu göstermişlerdir. Maxwell E. McCombs ve Donald L. Shaw'ın Chappel Hill kentinde gerçekleştirdikleri medyanın seçmen düşüncesi arasındaki ilişkiyi irdeleyen çalışmaları da, bu alanda bir ilk olması hasebiyle dönemi itibarıyla dikkat çeken bir çalışma olmuştur.

⁶ Nejdet Atabek. a.g.e. s.160-161.

1.3.Gündem Belirleme Süreci'nde Medya Gündemi ve Siyasal Gündem

Medyanın bir işlevi, rolü ve fonksiyonu olarak tanımlanan “gündem belirleme” için Rogers ve Dearing; kamu gündemi ile medya gündemi arasında çift yönlü bir bağımlılık ilişkisi olduğunu belirterek konuya farklı bir boyut kazandırmıştır. Kitle iletişim araçlarında görev alanlar, kendi izleyici kitlelerinin ne türlü haberlerle ilgilendikleri genel olarak bilmelerinden yola çıkan Rogers ve Dearing, medya gündemine girecek haber konularının izleyici kitlesinin düşünülerek ortaya konmasına neden olduğunu öne sürmüşlerdir. Gerçek yaşamda meydana gelen olaylardan, medyanın etkisi olmadan da etkilenen toplumun gündemine, farklı konuların da girmesi kaçınılmaz olduğunun anlaşılması ile birlikte, medyanın gündem belirlerken topluma etkisi olan olaylara kayıtsız kalması ve medya gündemi oluştururken toplum gündeminin göz ardı edilmesinin imkansız olduğu da ortaya çıkmıştır.

İnternetin bir iletişim aracı olarak yaygınlık kazanması ile birlikte, gündem belirleme ve gündemi manipüle etme daha da zor hale gelmiştir. Toplumsal hadiselerin geniş çaplı yaygınlık ve bilinirlik kazanması, internet teknolojisinin güçlenmesi akabinde süratlenmiş, bu durum da gündem belirlemede medyanın tahakkümünü kırmış ve zayıflatmıştır. Fakat medyanın hangi konuların, ne kadar ve ne biçimde bilinmesi yönünde takip ettiği gündem belirleme politikası oluşturulurken; medya çalışanlarının politika belirleyenlerle ilişkisi, yayının zamanı, çıkar gruplarının baskısı, sorun çözmelerin fayda ve maliyeti gibi belli başlı etmenlerinde etkili olması ile medyanın gündem belirlerken, çıkar çevreleri ve politikacılarla yakınlaşmasına neden olmuştur.

Gündem belirleme; medya gündeminin, kamu gündemi ve siyasi gündemi olmak üzere üç farklı gündem ile ilgilidir. Medya gündemi belirlenirken medyanın görev ve işlevinin göz önünde bulundurulması gerekir. Medya gündeminin doğrudan kamu

gündemini ve politik gündemi etkileme gücüne sahip olması, medyanın toplumsal görev ve işlevini yerine getirmesini daha önemli bir hale getirir.

Medyanın haber değeri olan ve olmayan konulara farklı açılardan yaklaşması ile ilintili olan gündem belirleme sürecinin, medyanın habere değer olarak gördüğü bir hadiseyi ön plana çıkararak medya gündemine taşınmasına rağmen, aynı dönem toplumsal yararı daha güçlü olacak bir hadiseyi gündemine taşımayarak toplum gündemi yanıltıla gücünü sahip olduğunu gösterir.

1.3.1. Medya Gündemi

Belirli zaman dilimi içinde medyaya yansıyan olay, konu ve sorunlar medya gündeminin sınırlarını çizer. Medya gündeminin belirlenmesi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, medyanın olayları, konuları ve sorunları gündeme getirirken önemli gördüğü bazı noktaları göz önünde bulundurarak gündemini belirler. Medya gündemi üzerinde etkili olan unsurlar, medya kuruluşlarının örgütsel yapısı, haberin çıkma süreci ve kitle iletişim araçlarının etkinliği olarak söylenebilir. Shoemaker ve Reese medya gündemini etkileyen unsurları; bireysel düzey, medya rutinleri düzeyi, kurumsal düzey, medya dışı düzey ve ideolojik düzey olmak üzere beş kategori altında toplayarak, medya gündemi oluşumu sürecinde etkili olan kaynakları ortaya koymuştur.⁷

Medya gündeminin belirlenmesinde medya çalışanlarının etkisi; çalışanların ideolojisi, cinsiyeti, eğitim ve bilgi seviyesi, etnik kökeni, inanç ve değerleri gibi başlıklar altında toplanabilir. Medya rutinlerinin medya gündemindeki yeri ise, habere değer olan olayların seçilmesi ve ayıklanması ile eşitbekçiliği kriterleri haber seçimindeki etkisi olarak belirtilmiştir. Medya gündeminin belirlenmesinde kurumsal amaçlarında büyük etkisi olduğu görülmektedir. Özellikle kurumun mali durumu, politikaları, örgütlenme şekli gibi unsurlar medya gündemini etkileyen faktörler arasında gösterilmektedir. Bunlara ek olarak kurum dışı etkenlerin medya

⁷ Nejdet Atabek. a.g.e. s.166-167.

gündeminin belirlenmesi sürecinde gazetecilerin haber kaynağının ile olan ilişkileri ön plana çıkmaktadır. Baskı ve çıkar gruplarının belli bir konu üzerine eğilmeleri, lobicilik yapmaları da medya gündemini etkilemektedir.

Medya gündemini etkileyen bir diğer önemli etken ise ideolojidir. Shoemaker ve Reese, medya içeriğinin belirlenmesinde ideolojik düzeyin diğer tüm düzeyleri kapsadığını ve ideolojinin iktidar odağının yararına hizmet ettiğini belirterek, medya gündeminin belirlenmesinde ideolojinin yerine ve önemine işaret etmiştir. İktidar odağının medya gündemini etkilemesindeki en büyük etkisi, sahip olduğu gücü kullanarak hakim ideolojik söylemi toplum tarafından kabul edilmesi amacı ile gündemi manipüle etme gücüne sahip olmasıdır.

Medya gündeminin belirlenmesinde kitle iletişim kuruluşları arasındaki etkileşim de önemli bir yere sahiptir. Hakim konumda olan medya kanalları diğer medya kanallarını da etkilemektedir. Medya organları arasındaki bilgi ve haber alış veriş ile gazetelerin, televizyon kanallarının ve internet siteleri ile sosyal medyanın gündemi de belli konular ve olaylar üzerine çekilerek medya gündemi belirlenir ve medya gündemi toplumun gündemini de kolaylıkla etkilemesi sağlanır.

1.3.2.Siyasal Gündem

Siyasal gündem bir toplumun sorun önceliklerinin özeti olarak tarif edilmektedir. Toplum içinde ortaya çıkan ve ivedilikle çözüme kavuşturulması gereken meselelerin halledilmesi konusunda, kamunun politikacılardan beklentileri ile medyanın politikacıların faaliyetlerini etkilemeye çalışarak, kamunun beklentileri doğrultusunda sorunun çözüme kavuşturulması için hareket etmesi siyasal gündemin önemli unsurları olarak ortaya çıkmaktadır.

Siyasal gündemin belirlenmesi hususu zorlu bir süreç işaret eder. Siyasal sürecin karmaşıklığı ve hangi meselenin ön plana çıkarılacağı, siyasal gündemin oluşturulması sürecindeki en önemli meseledir. Siyasal gündemin oluşturulması

sürecinde; kriz durumu, iletişim kaynağının statüsü, olayın tazeliği ve sürpriz bir şekilde gelişmesi ile beklenmeyen hadiselerin vuku bulması gibi etkenler rol oynar. Bunların yanı sıra çıkar gurupları, bilimsel veri ve analizler, kitle iletişim araçları ve ekonomik kriz gibi hadiselerin de siyasal gündemin belirlenme sürecinde etkisi vardır.

Siyasal gündemin belirlenmesindeki işlevi açısından en etkili unsurların başında medya gelir. Medyanın belli konuları sürekli gündemde tutarak konu üzerinde kamuoyu oluşturması, siyasi gündemi etkiler.⁸ Siyasetçiler, medyanın kamuoyu üzerindeki etkileri kavradıkları için, medya ile yakın ilişkiler kurar ve gündemini belirlenmesinde önemli bir rolü ve görevi olan medyanın yaptığı haber ve yayınlarla olumlu şekilde yer alarak toplumdaki imajını güçlendirmeye çalışır.

Medya yayınları aracılığı ile kamuoyunun ilgisi belli siyasi konulara çekilerek, kamunun siyasal kararlar üzerindeki etkisi kullanılarak medya etkinlik gösterir. Siyasal partiler ve örgütler de siyasal gündem üzerinde etkinlik göstererek, kitle iletişim araçlarını ile siyasal gündemde yer edinmeye ve siyasal gündemi istedikleri konular üzerine çekmeye çalışıp, siyasi menfaat temin etmeye çabalarlar. Siyasal gündemin belirlenmesi sürecinde medyanın yeri ve konumu bu nedenle önem teşkil eder. Medyanın, kamuoyunun yararını gözeterak yayın yapması ve siyasi gündemi etkilerken çıkar gurupları ve hakim ideolojinin güdümünde hareket etmesi işlevini kaybetmesine ve yozlaşmasına sebep olur. Bu nedenle medyanın elindeki gündem belirleme gücünü kullanırken medya etiğine sadık kalması ve gücünü toplumun çıkarları ve menfaatleri doğrultusunda kullanması gerekir.

Siyasal gündemin belirlenmesinde etkili bir diğer unsur siyasi liderler ve önderlerdir. Devletin siyasi yapısı ve demokratikliği, liderlerin siyasal gündemin belirlenmesinde etkisini ve önemini artırır. Baskıcı ve otokritik yönetimlerin başında olan liderler toplumu yönetmek ve iktidarlarını kaybetmemek için siyasal gündemi kendi çıkarları doğrultusunda belirlemek için despotik yollara tevessül ederler. Medyanın

⁸ Erkan Yüksel, a.g.e. s. 578.

bağımsızlığını yitirdiği ve siyasal iktidarın menfaatleri doğrultusunda yayınlar yaptığı bu tür toplumlarda, kamuoyunun alternatif düşüncelere yönlendirilmesi ve mevcut durumu sorgulaması için yapılacak en önemli iş olan gündem yaratma süreci işletilemediğinden, liderler siyasal gündemin en önemli ya da tek belirleyicileri olarak karşımıza çıkar.

Siyasi liderlerin siyaset gündeminin belirlenmesinde oynadığı rol demokratik yönetimlerde de yadsınmamakla birlikte, sınırsız değildir. Medyanın yasama, yürütme ve yargının yanında dördüncü güç olarak işlevini rahatlıkla yerine getirebildiği demokratik toplumlarda, siyasi liderler medyayı tahakkümleri altına almazlar. Medya da siyasi erkten bağımsız hareket edebilmesini suiistimal etmez ve çıkar grupları ile sermayedarların menfaatleri doğrultusunda siyasi liderleri ve partileri istemedikleri kararları almaya zorlayacak siyasi gündem yaratmaya çalışmazlar.

Siyasal gündemin belirlenmesinde medya ile siyasetin dengede olması ve birinin diğeri üzerinde egemenlik kurmaya çalışarak siyaset gündemini kendi çıkarları doğrultusunda kullanması, toplumsal çıkarların ve gelişimin önündeki en büyük engeldir.

1.3.3. Kamu Gündemi

Siyaset Gündemi ve medya gündeminin etkilediği kamu gündeminin belirlenmesi sürecinde; kitle iletişim araçlarının belli konuları, yaptıkları haberlerle vurgulayarak ve ön plana çıkarmak sureti ile izler kitlenin gündemini bu yöne çeker. Gündem belirleme yaklaşımına göre okuyucular haberle birlikte okuyucuya aktarılan enformasyon ile haberin konumundan, haber sorusunun ne olduğunu öğrenmenin yanı sıra o sorunun ne kadar önemli olduğunu da öğrenir.

Bilim insanlarının kamu gündemindeki öncelikli sorunlarını öğrenebilmek amacıyla bireylere "Ülkenin bugün karşı karşıya olduğu en önemli sorun nedir?"

sorusunu sorarlar. Soruya verilecek cevapların kamu gündemini temsil ettiği kabul edilir.⁹

Yaşanan her olayın ve gelişmenin gündeme taşınması mümkün değildir. Bu nedenle, hangi olay ve olguların haber olarak değerlendirilerek kamuoyu gündemine taşınacağı önem kazanmaktadır. Toplumun gündemini belirleme gücü olan medya, bireylerin düşüncelerine etki ederek neyi ve nasıl düşüneceklerini konusunda kamuoyunu yönlendirir.¹⁰ Bu durum olayların ve olguların veriliş biçimi ile birlikte toplumun şekillenmesinde medyanın önemli bir araç haline gelmesini sağlar.

⁹ Nejdət Atabek, a.g.e. s: 170.

¹⁰ Ebru Akbaba, Metin Işık, Medyada Yeni Yaklaşımlar. Konya, İmge Kitapevi, s. 146.

2.Taraf Gazetesi

15 Kasım 2007'de "Düşünmek taraf olmaktır" sloganıyla ulusal çapta yayına başlayan Taraf Gazetesi, Alkım Gazetecilik A.Ş. bünyesinde, Ahmet Altan ve Alev Er'in Genel Yayın Yönetmenliği'nde yayına başlamıştır. ¹¹

Liberal bir çizgide yayın yapan Taraf Gazetesi'nin sahibi olan iki kardeşten Başar Arslan'ın "Diğerlerinin söylemediğini söyleyeceğiz" sözleri ile Taraf Gazetesi'nin yayın çizgisi hakkında tavrını ortaya koymaktadır. Taraf Gazetesi'nin Fethullah Gülen cemaati tarafından finanse edildiği şeklinde iddiaları yalanlayan Arslan; "Gazete çıkarmak ekonomik açıdan büyük zarar. Zorlanıyoruz oldukça, maliyetli bir iş. Ama gelecek açısından da bakıyoruz. Zarar ediyoruz ama bir yandan da bir değer yaratıyoruz. Taraf çok iyi bir marka oldu. Zaman içerisinde bu yatırımın karşılığını alacağımızı düşünüyoruz." diyerek gazetenin ekonomik sıkıntılar yaşadığını dile getirmiştir. ¹²

Yayına başladığı ilk dönem 1 TL'ye satılan Taraf Gazetesi, 8 Mart 2008 tarihinden itibaren 50 Kuruş'tan satılmaya başlanmış, İnternet üzerinden de yayınlanan gazetesinin web sitesi, 15 Aralık 2010 tarihinden itibaren ücretli hale getirilmiştir. ¹³

Taraf Gazetesi yayına başladığı gündem beri Türk Silahlı Kuvvetleri'nin PKK ile mücadelesini sorgulanmakta ve konuya ilişkin çeşitli haberler ve belgeler yayınlarak PKK ile mücadelede ihmallerin ve suiistimallerin olduğu yönünde yayınlar yapılmaktadır. Kürt meselesi ve darbe planları gibi meseleler üzerinde de birçok haber yayınlayan Taraf Gazetesi, ulusal medyaya yansımayan haberleri manşetinden duyurarak, gündemde tirajından daha büyük bir etki yaratmayı başarmıştır.

¹¹ Wikipedia. Ahmet Altan: http://tr.wikipedia.org/wiki/Ahmet_Altan

¹² Kılıç, Ecevit. (2008) "Sıkışınca borç alarak gazeteyi çıkartıyoruz ." Sabah. 21.07.2008: <http://arsiv.sabah.com.tr/2008/07/21/haber,0A63DD1BA87E4F41A53247C0D206CB2B.html>

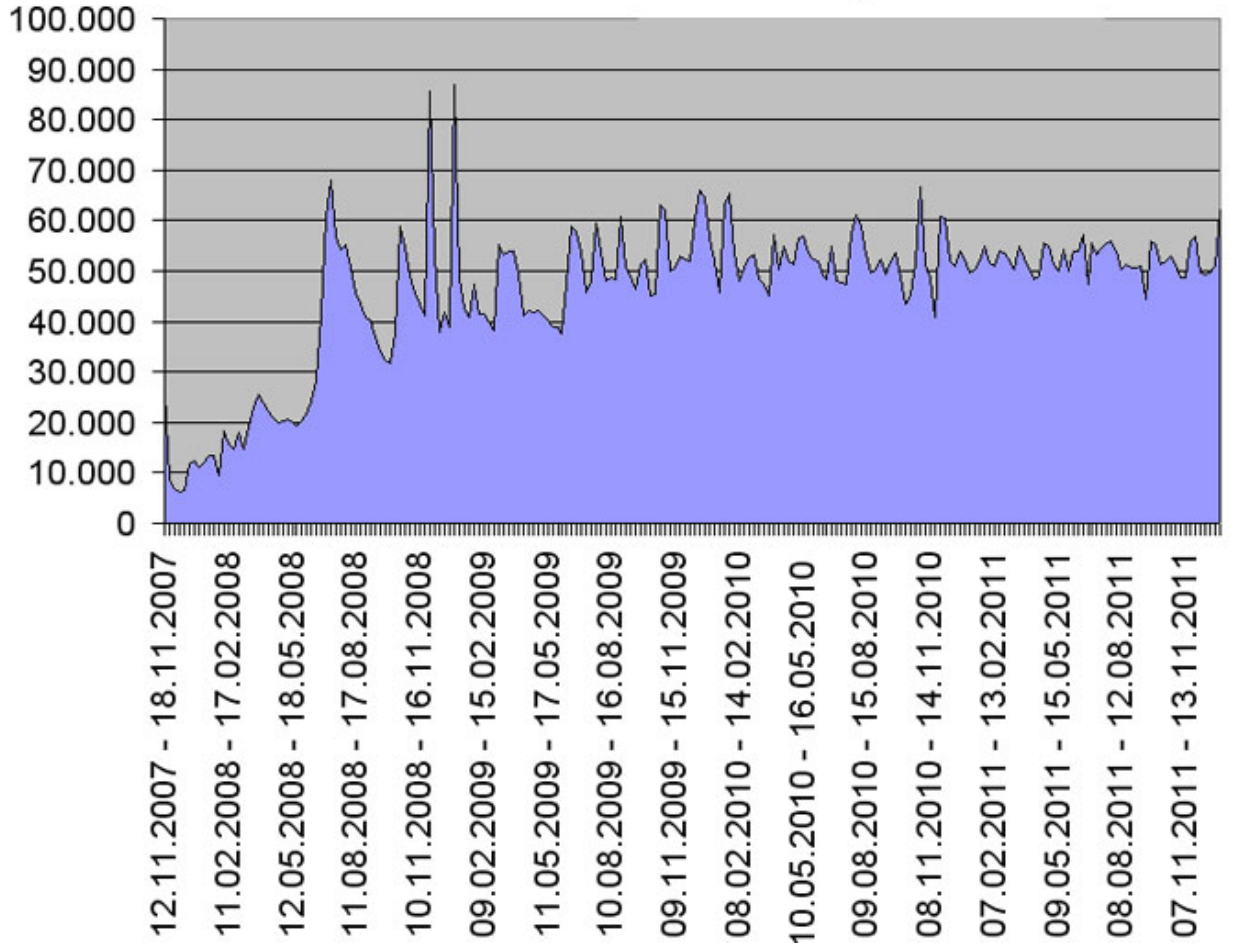
¹³ Wikipedia. Taraf Gazetesi: [http://tr.wikipedia.org/wiki/Taraf_\(gazete\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Taraf_(gazete))

Ahmet Altan, Murat Belge, Halil Berktaş, Ayşe Hür, Neşe Düzel gibi Türkiye'nin önemli yazarlarını yazar kadrosunda bulunduran Taraf Gazetesi'nin gündem yaratan haberlerinde imzası olan Mehmet Baransu'nun haberleri Türkiye'de önemli toplumsal sonuçlar doğuran gelişmelerin yaşanmasına neden olmuştur.

Wikileaks belgelerinin Türkiye ile ilgili kısımlarını da yayınlayan Taraf Gazetesi, son dönemlerde gündemi etkileyecek haberler yapmadığı görülmektedir. Ortalama tirajı 50 bin dolaylarında seyreden gazetenin, 29.12.2008-04.01.2009 döneminde 2012'ye kadar bir daha hiç yakalayamayacağı 86.966 tiraja çıkararak tiraj rekorunu kırmıştır.

2.1.Taraf Gazetesi Tirajı

TARAG GAZETESİ TİRAJ GRAFİĞİ

Tablo: 3

15 Kasım 2007’de yayına başlayan Taraf Gazetesi’nin ilk dönem (12.11.2007 - 18.11.2007) tiraj verilerine bakıldığında, gazetenin tirajının 26.434 olarak gerçekleştiği görülmektedir. 2007 yılı aralık ayının başlarında tirajı 6.331 kadar gerileyen Taraf Gazetesi, 23 Aralık - 30 Aralık 2007 döneminde 12.212 tiraja ulaşarak 2007 yılını bu tirajla kapatmıştır.

Taraf Gazetesi'nin tirajı 2008 yılının ilk altı ayında 10 ila 20 binler arasında gezdiği görülüyor. 16.06.2008 – 22.06.2008 döneminde 28.467 tiraja ulaşarak, yayına başladığı dönem tirajını bu rakamla ilk defa geçmiş olmaktadır. Taraf'ın 20 Haziran 2008 tarihinde yayınladığı Genelkurmay'ın Türkiye'yi biçimlendirme planı iddiası haberinin bu yükselişte etkili olduğu söylenebilir. 23.06.2008 – 29.06.2008 döneminde tirajını 41.138'e çıkaran gazetenin Türkiye'yi biçimlendirme planı iddiasının akabinde 25 Haziran 2008 Çarşamba günü Dağlıca Baskını'na ilişkin "Dağlıca Baskını biliniyordu" başlıklı gündem sarsan haberinin de tiraj yükselmesinde etkisi olduğu söylenebilir.

2008 Temmuz ayında da tirajını artırmaya devam eden Taraf Gazetesi; 30.06.2008-06.07.2008 döneminde tirajını 60.636'ya, 07.07.2008-13.07.2008 döneminde ise 68.094'e kadar tirajını çıkararak çıktığı günden beri en yüksek tirajına ulaşmıştır. Gazetenin bu dönemde, 2004 yılında Ayışığı ve Sarıkız darbe planlarında rol oynadığı iddia edilen eski Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur ile eski 1. Ordu Komutanı emekli Orgeneral Hurşit Tolon'un gözüaltına alınması akabinde, 5 Temmuz 2008 Cumartesi günü sürmanşetten duyurduğu "Darbe Günlükleri" başlıklı haberle Ayışığı ve Sarıkız darbe günlüklerini yayınladığı görülmektedir.¹⁴ Taraf Gazetesi'nin bu dönemde 7 Temmuz 2008 Pazartesi günü "Ergenekon'un Üçüncü Darbe Planı" başlıklı haberde Eldiven kod adlı yeni bir darbe planı iddiasını manşetinden okuyucuya duyurmuştur. Taraf'ın o dönem 68 binlere ulaşan tirajında bu yayınlarının önemli payı olduğunu söylemek mümkün.

2008 Temmuz sonrası tirajının Ağustos ayında düşmeye başladığı görülen Taraf Gazetesi'nin tirajı 29.09.2008-05.10.2008 dönemi itibarıyla 31.822'ye kadar düşmüştür. 06.10.2008-12.10.2008 periyodunda tirajını 37.612'ye kadar çıkaran Taraf'ın 13.10.2008-19.10.2008 döneminde tirajının ise 58.738'e yükselmiştir.

Taraf Gazetesi'nin tirajının yükselişe geçtiği Ekim ayında, 3 Ekim 2008 Cuma günü gerçekleştirilen Aktütün Baskını akabinde konu ile alakalı olayı sorgulayan Taraf

¹⁴ "Darbeci Paşalar gözüaltında." Taraf. 02.07.2008: 10-11-12.

haberleri etkili olmuştur. Taraf Gazetesi'nin 14 Ekim 2008 Salı günü "Aktütün'ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz" manşeti ile olayda askeri ihmallerin olduğu iddiasına ilişkin haberiyle ise gazetenin tirajının 20.000'den fazla yükselmesini sağlamıştır¹⁵.

Taraf Gazetesi'nin Aktütün Baskını ile ilgili gündem sarsan haberlerinin akabinde tekrar tiraj kaybı yaşamaya başladığı görülmektedir. Taraf'ın tirajı 17.11.2008-23.11.2008 döneminde 41.309'dan 24.11.2008-30.11.2008 döneminde 85.751'e kadar yükselerek, gazete bu döneme kadar hiç yakalamadığı bir tiraja ulaşmıştır.

Taraf Gazetesi'nin tirajını 80 Bin'in üzerine çıkarması

24 Kasım 2008: "Federasyon Olacaktık" manşeti ile Nurettin Yılmaz ile yapılan röportaja dayandırılarak 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Iraklı Kürtlerle federasyon kurmayı düşündüğü iddiası ön plana çıkarılmaktadır.¹⁶

25 Kasım 2008: "Durdurun bu yasayı" manşeti ile kamu harcamalarının denetimini kısıtlayarak yolsuzlukların önünü açacağı ve Avrupa Birliği sürecini sekteye uğratacağının belirtildiği Kamu İhale Kanunu'nda yapılacak değişikliklerin yanlış olduğu haberi aktarılmıştır.¹⁷

26 Kasım 2008: "Bir de konuşsaydı" manşeti ile Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Kürt sorununa ilişkin düşündüğü ama söyleyemediği düşüncelerinin de olduğu yönündeki haberi okuyucularına duyurulmaktadır.¹⁸

27 Kasım 2008: "Ergenekon beni sorguladı" manşeti ile 1995'de öldürülen Mardin İl Jandarma Alay Komutanı Alpay Rıdvan Özden'in eşi Tomris Özden'in Ergenekon zanlılarının kendisini de sorguladığı yönündeki açıklamaları ön plana çıkarılmıştır.¹⁹

¹⁵ "Aktütün'ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz." Taraf. 14.10.2008: 10-11.

¹⁶ "Federasyon Olacaktık." Taraf. 24.11.2008: 11.

¹⁷ "Durdurun bu yasayı." Taraf. 25.11.2008: 7.

¹⁸ "Bir de konuşsaydı." Taraf. 26.11.2008: 11.

¹⁹ "Ergenekon beni sorguladı." Taraf. 27.11.2008: 11.

28 Kasım 2008: “Savcılar Eymür ve Güney’e sorsun” manşeti ile deneyimli bir üst düzey istihbaratçının Ergenekon’un ortaya çıkması için siyasi ve kurumsal irade gerektiği yönündeki düşünceleri ve Ergenekon soruşturmasının kilit ismi olduğu belirtilen Tuncay Güney ve Mehmet Eymür’ün sorgulanması gerektiği fikri ön plana çıkarılmıştır.²⁰

29 Kasım 2008: “Albay cinayeti Ergenekon’da” manşeti ile iki gün önce 1995’de öldürülen Mardin İl Jandarma Alay Komutanı Alpay Rıdvan Özden’in eşi Tomris Özden’in sözlerine yer veren Taraf’ın, bu açıklamaların akabinde Özden cinayeti ile ilgili Ergenekon savcılarının konuyla ilgili dosyaları talep etmesi ve yeni bir otopsi talep etmeye hazırlandığı haberde aktarılmaktadır. Bu haberde dikkat çeken husus, Taraf Gazetesi’nin iki gün önce, öldürülen albayın eşinin sözlerini manşetine taşımasının ardından, Ergenekon savcılarının konuyu soruşturmaya başlamasının savcıların Taraf’ın haberi üzerine harekete geçtiğini ya da Taraf’ın konu ile ilgili gelişmelerden öncesinde haberdar edildiği düşündürmesidir.²¹

30 Kasım 2008: “34. asker soruyor” manşeti ile 1993’de Bingöl’de 33 askerin öldürüldüğü saldırıdan ağır yaralı olarak kurtulan Erdal Özdemir’in röportajına yer verilmiştir.²²

24.11.2008-30.11.2008 döneminde 85.751 tiraja ulaşan Taraf’ın yükselişe geçtiği daha önceki dönemlerde dikkat çeken; Türkiye’yi biçimlendirme planı, Dağlıca baskını, darbe günlükleri, eldiven darbe planı ve Aktütün baskını gibi gündem sarsan manşetlerin, görüldüğü üzere bu dönemde olmaması, gazetenin tiraj artışında yaptığı haber ve yayınlardan başka bir nedenle tirajının arttığını göstermektedir.

²⁰ “Savcı Eymür ve Güney’e sorsun.” Taraf. 28.11.2008: 3.

²¹ “Albay cinayeti Ergenekon’da.” Taraf. 29.11.2008: 11.

²² “34. asker soruyor.” Taraf. 30.11.2008: 11.

Tirajı önceki döneme göre iki katından fazla olmasına ve yakaladığı 85.751 tirajla kendi rekorunu kıran Taraf'ın tirajının bir sonraki dönem olan 01.12.2008-07.12.2008 döneminde, 53.426'ya gerileyerek sert bir düşüş yaşamıştır.

Aralık 2008'de tekrar tiraj kaybı yaşayan gazete, 22.12.2008-28.12.2008 döneminde 38.872 olan tirajını, 29.12.2008-04.01.2009 döneminde 2012'ye kadar bir daha hiç yakalayamayacağı 86.966 tiraja çıkararak rekorunu kırmıştır. Gazetenin bu dönemde tirajını 38.872'den 86.966'ya çıkarmasına rağmen günden sarsan bir manşeti olmaması dikkat çekici.

Bu dönemde;

29 Aralık 2008: “Rab’bin sana bunu emretmiş olamaz” manşeti ile İsrail’in Gazze saldırısı sonucu hayatını kaybeden 300 yakın can kaybı haberi eleştirel bir dille aktarılmaktadır.²³ 30 Aralık 2008: “Binbaşı Tuncay Güney sustu” manşetiyle yayınlanan haberde, Ergenekon davası sanığı Semih Tufan Gülaltay’ın Tuncay Güney’in binbaşı sıfatıyla Yozgat Cezaevi’ne geldiği iddiasına Güney suskun kaldığı belirtilmiştir.²⁴ Bu dönem dikkat çeken bir diğer manşet ise “Söylenemeyeni Alaton söyledi” başlığı ile 3 Ocak 2008 tarihinde yayınlanmıştır. Haberde İş adamı İshak Alaton’un “Taraf’ın yanıdayım” diyerek kendisine yöneltilen Taraf Gazetesi’ne neden ilan verilmiyor sorusuna; “Korkuyorlar” demesi ön plana çıkarılarak okuyucuya aktarılmaktadır.²⁵ Taraf Gazetesi’nin tirajını artırdığı diğer dönemlerde gündem belirleyen manşetlere bu dönemde yer verilememesine rağmen tirajının 87 bin’e dayandığı görülmektedir. Taraf’ın bu tirajı gazetenin yakaladığı en yüksek tiraj olması açısından önemli. Gazetenin bu dönemi takip eden 05.01.2008-11.01.2008 döneminde 48.232’ye gerileyerek, gazete 38 bin civarında tiraj kaybetmiştir.

Ocak ve Şubat 2009’da tiraj kaybı devam eden Taraf Gazetesi; 23.02.2009-02.03.2009 döneminde 38.216’ya kadar gerilemesine rağmen, akabinde 02.03.2009-

²³ “Rabbin sana bunu emretmiş olamaz.” Taraf. 29.12.2008: 3.

²⁴ “Binbaşı Tuncay Güney sustu.” Taraf. 31.12.2008: 12.

²⁵ “Söylenemeyeni Alaton söyledi.” Taraf. 03.01.2009: 13.

09.03.2009 döneminde 55.082 tiraja çıkmıştır. Gazete 40 bin tirajlarda seyrettiği nisan, mayıs dönemlerinin ardından mayıs ayının sonunda tekrar 30 binlere düşmüştür. Bu dönem 2012 yılına kadar bir daha hiç düşmeyeceği 37.545 tirajı gören Taraf Gazetesi, tekrar yükselişe geçerek 40 ve 50 bin bandında dalgalı bir tirajda seyrettiği görülmektedir. Bazı dönemler 60 binleri de gören Taraf Gazetesi, 29.12.2008-04.01.2009 döneminde yakalayamadığı 86.966 tiraja en yakın tirajı ise 25.10.2010-31.10.2010 döneminde yakaladığı 66.624'le kaydetmektedir.

Grafikte de görüleceği üzere Taraf Gazetesi'nin 30.06.2008-06.07.2008 döneminde 60.636 ile 50 bin'i ilk kez geçtiği dönem sonrası; 24.11.2008-30.11.2008 döneminde 85.751 ve 29.12.2008-04.01.2009 döneminde ise 86.966 tiraj ile hiçbir zaman 70 binlerin üzerinde tiraj rakamını yakalamadığı görülmektedir.

Taraf Gazetesi'nin Yayınladığı Wikileaks Belgelerinin Tirajına Yansımaları

Taraf Gazetesi'nin tirajı ile alakalı 02 Aralık 2010 Perşembe tarihli, Yeryüzü Haber web sitesinin (www.yeryuzuhaber.com) Medyatava web sitesine (www.medyatava.com) dayandırarak yayınladığı "Tarafta 52 binlik tiraj kaybı!" başlıklı haberde, iddiaya göre Taraf Gazetesi'nin tiraj kaybının nedeni, o dönem yayınladığı Wikileaks belgelerini hükümeti vurur biçimde yayınlamasının muhafazakar okurun protestosuna neden olması gösterilmektedir. Haberde; "Taraf Gazetesi'nin Pazartesi günü 84.600, Salı günü de 85 bin 996 olarak açıklanan tirajı dün esrarengiz bir şekilde 28 bin 200'e düştü." denilmektedir.²⁶

Söz konusu haberde belirtilen Taraf Gazetesi'nin yayınladığı Wikileaks belgelerine ilişkin haberler şöyle:

29 Kasım 2010 Pazartesi: "Erdoğan'ın damadını bile izlemeye almışlar" manşeti ile yayınlanan haberde, Wikileaks belgelerinde Başbakan Erdoğan'ın çocukluğundan

²⁶ <http://www.yeryuzuhaber.com/tarafta-52-binlik-tiraj-kaybi-haberi-4891.html> 02.12.2010

damadının enerji işlerine kadar tüm hayatının yer aldığı belirtilerek, Türkiye'nin yetersiz danışman grubuyla yönetildiği kaydedilmiştir.²⁷

30 Kasım 2010 Salı: “Erdoğan’ın İsviçre’de sekiz gizli hesabı var” başlıklı manşet haberde; Wikileaks belgeleri arasında, ABD’nin eski Büyükelçisi Edelman imzalı telgrafta Başbakan Erdoğan’ın İsviçre’de sekiz hesabı olduğu iddiasına yer verilmiştir.²⁸ Aynı gün yine Wikileaks belgelerine dayandırılarak verilen “Milli İspiyon Bakanı” başlıklı haberde, dönemin Savunma Bakanı Vecdi Gönül’e dayandırılarak Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu için “ziyadesiyle tehlikeli” ifadesine yer bulmuştur.²⁹ Aynı gün verilen “Aksu en zayıf halka” başlıklı haberde, Wikileaks belgelerinde Ak Parti’nin Genel Başkan Yardımcısı Abdülkadir Aksu için; “Kürt yandaşı ve eroin kaçakçısı. Ayrıca genç kızlara düşkünmüş.” denildiği iddia edilmektedir. Aynı haberin içinde, Wikileaks belgelerinde Bakan Kürşat Tüzmen için yolsuzluk imasına ve Bakan Faruk Nazif Özok içinde Trabzonspor’a gizli ödenekle para aktardığı iddiasına da yer verilmektedir.³⁰

1 Aralık 2010 Çarşamba: “AKP ve Dışişleri köstebek avında” başlığı ile yayınlanan manşet haberde, Wikileaks belgelerine konu olan istihbarat bilgilerini ABD’nin Ankara Büyükelçiliği ile paylaşan AKP’ye yakın isimlerin bulunmasına için hükümetin ve dışişlerinin alarma geçtiği belirtilmiştir.³¹

2 Aralık 2010 Perşembe: “İsviçre’de tek bir kuruş param yok” sürmanşeti ile yayınlanan haberde Başbakan Tayyip Erdoğan’ın Wikileaks’deki iddialarına ilişkin sözleri aktarılmaktadır. Başbakan’ın İsviçre’de sekiz gizli banka hesabı var iddiasının iftira olduğunu söylemesine ve “Tek kuruşum olduğunu ispat etsinler, ben bu makamda durmam” sözlerine ön plana çıkarılmaktadır.³²

²⁷ “Erdoğan’ın damadını bile izlemeye almışlar.” Taraf. 29.11.2010

²⁸ “Erdoğan’ın İsviçre’de sekiz gizli hesabı var.” Taraf. 30.11.2010: 8.

²⁹ “Milli İspiyon Bakanı.” Taraf. 30.11.2010: 8.

³⁰ “Aksu en zayıf halka.” Taraf. 30.11.2010: 8.

³¹ “AKP ve Dışişleri köstebek avında.” Taraf. 01.12.2010: 9.

³² “İsviçre’de tek bir kuruş param yok.” Taraf. 02.12.2010: 9.

29 ve 30 Kasım 2010 tarihinde Taraf Gazetesi'nin yayınladığı Ak Parti'yi hedef alan Wikileaks belgeleri sonrası 1 Aralık 2010 Çarşamba günü gazetenin tirajının 28 bin 200'e düşmesinin nedeninin muhafazakarlar Taraf'ı protesto etmesinden öte, toplu alımların düşmesi olarak görülebilir. Tiraj kaybının, bireysel olarak bayiden gidip Taraf Gazetesi alanların, söz konusu haberler sonrası protesto etmek amacıyla Taraf Gazetesi almaması şeklinde yorumlanması doğru bir tespit değildir. Bu dönem öncesinde de Taraf Gazetesi'nin hükümeti eleştiren haberler yayınlamasına rağmen buna benzer tiraj kayıpları olmaması ve 29 Kasım 2010 Pazartesi günü 84.600, 30 Kasım 2010 Salı günü de 85 bin 996 rakamı grafikte de görüleceği gibi Taraf'ın istikrarı yakaladığı bir çizgi değil, olağandışı artışlardır. Söz konusu artışların olduğu günlerde Taraf Gazetesi'nin ön plana çıkardığı, Erdoğan Hükümeti aleyhindeki Wikileaks haberlerin yayınlandığı günler olması, bu haberlerden dolayı gazetenin satış rakamlarının olağandışı artış göstermesini sağlamış olduğunu gösterilmektedir. 1 Aralık 2010 tarihinde Taraf Gazetesi tirajının hızlı bir şekilde düşmesinin nedeni ise, gazetenin Wikileaks belgelerinden hükümeti zor durumda bırakacak haberler çıkarılarak yayınlamayı bırakması ve önceki günlerde söz konusu haberler nedeni ile muhafazakar okuyucu kitlesinin de gazeteyi almaması olarak değerlendirilebilir.

2.2.Taraf Gazetesi’nin Gündem Belirleyen Haber ve Manşetleri

Taraf Gazetesi’nin PKK ile mücadelede ihmallerin olduğu yönündeki haber ve yayınları ile Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki illegal yapılanmala ilişkin yayınladığı bilgi ve dökümanlar, başta medya gündemi olmak üzere siyaset ve kamuoyu gündemine etki etmiştir. Taraf Gazetesi'nin yayınları, ulusal gündemi ortaya atılan önemli iddialarla değiştirerek, konunun medyada tartışılmasını sağlamıştır.

Taraf Gazetesi'nin gündem sarsan yayınları sonrası Türkiye'de önemli siyasi dönüşümler yaşanmış ve politik anlamda güç dengeleri değişmiştir.

2.2.1.Taraf Gazetesi’nde Dağlıca Baskını

21 Ekim 2007 tarihinde saat 00.20'de PKK'nın Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyünde bulunan Türk Silahlı Kuvvetleri Komando Taburu'na karşı ağır silahlarla gerçekleştirdiği saldırı sonucu 12 askerin şehit olması hadisesi ile ilgili ihmal ve suiistimallerin olduğu yönündeki haberleri ile olayı sorgulayan Taraf Gazetesi, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin PKK ile mücadelesini yaptığı haberlerle mercek altına alarak çeşitli iddialar ortaya atmaktadır.

12 Askerin şehit olması ve 8 askerin de esir alınarak Kuzey Irak’taki PKK kamplarına götürmesine neden olan Dağlıca Baskını ile ilgili olarak esir düşen askerlerin Türkiye’ye getirilmesinin ardından, askerlerin vatana ihanet suçuyla yargılanmasına neden olan süreci; ülkenin birçok farklı kentinde gösteri yürüyüş ve mitingleriyle PKK lanetlenmesi izlemiştir. Medyanın Dağlıca Baskını haberleri ile toplumu konuyla ilgili hassaslaştırması sonucu; 350'si kadın toplam 4.500 kişi, PKK'ya karşı savaşmak için gönüllü olarak orduya başvurmuştur.

21 Ekim 2007 tarihinde gerçekleştirilen olaydan bir aydan az bir zaman sonra 15 Kasım 2007 tarihinde yayına başlayan Taraf Gazetesi, Dağlıca Baskını olaydan üç aydan kısa bir zaman sonra manşetten sorgulamaya başladığı görülmektedir.

Taraf Gazetesi'nin 6 Ocak 2008 Pazar günü "Müebbetlik soru" başlığı ile manşete taşıdığı Dağlıca baskını ile alakalı haberinde; "12 askerin şehit olduğu açıklanan Dağlıca ile ilgili hangi komutanın kime ne hesap verdiği bilinmiyor, bunun talep edilmesi bile tepki gördü ama, baskında rehin alındıktan sonra tabur komutanına "Neden yardıma gelmedin" diye seslenen er Yüce için müebbet hapis isteniyor." diyerek Dağlıca Baskını'nı sorgulamaya başlamıştır³³.

Taraf, Dağlıca Baskını ile alakalı bir diğer manşetini 8 Ocak 2008 Salı günü "Dağlıca adaletsizliği" başlığı ile aktarılmaktadır. Haberde, askeri savcının Dağlıca baskınında rehin alınan er Ramazan Yüce için ağırlaştırılmış müebbet talebinde bulunmasına, eski Askeri Yargıtay üyesinden tepkisi aktarılmıştır. ³⁴ Bu manşetin akabinde, 17 Ocak 2008 Perşembe günü "Dağlıca yanıtı geldi: susun" başlığı ile manşetten aktarılan haberde; "Taraf'ın 6 Ocakta sorduğu ve cevabının yavaş yavaş ortaya çıktığı "Dağlıca'da ne oldu" sorularına yanıt değil, askeri savcılıktan 'bu konudaki yayınlar' için suç duyurusu geldi." denilmektedir. Haberin ayrıntısında ise, Dağlıca baskını iddianamesindeki çelişkileri sorularla irdelediği belirtilen Taraf'ın ve diğer gazete ve televizyonların haberleri nedeni ile Van Asayiş Kolordusu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın sivil savcılığa suç duyurusunda bulunması üzerinde durulmuştur³⁵.

Taraf Gazetesi, Dağlıca Baskını ile ilgili yaptığı yukarıda da belirtilen haberlerle olayın üzerinde durduğunu ve olayın ayrıntılarını sorgulayacağı göstermektedir. Taraf Gazetesi baskında ihmallerin ve suiistimallerin olduğuna ilişkin ilk belgeyi Mehmet Baransu imzasıyla 24 Haziran 2008 tarihinde yayınlamıştır.

Taraf Gazetesi'nin "Dağlıca Baskını Biliniyordu"* haberinde yer alan iddialar:

³³ "Müebbetlik soru." Taraf. 06.01.2008: 11.

³⁴ "Dağlıca adaletsizliği." Taraf. 08.01.2008: 3.

³⁵ "Dağlıca yanıtı geldi: Susun." Taraf. 17.01.2008: 12.

* BKZ: EK1

Taraf Gazetesi, 21 Ekim 2007 tarihinde saat 00.20'de PKK'nın Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyünde bulunan Türk askeri birliklerine yönelik gerçekleştir saldırıda, 13 askerin şehit olmasına neden olan hadisesinin, Jandarma İstihbaratı tarafından baskından dokuz gün önce Genelkurmay'a ve diğer tüm ilgili birimlere gizli bir raporla bildirildiğini iddiasına, 24 Temmuz 2008 tarihinde birinci sayfasında raporun fotoğrafı ile yer verilmektedir.

Taraf Gazetesi'nin haberinde, 13 askerin şehit olduğu ve sekiz erin de 'ihanet'le yargılanmasına neden olan Dağlıca baskını ile ilgili "ivedi" damgalı Jandarma istihbarat raporunun baskından dokuz gün önce sorumlu ve yetkili birimlere iletildiği öne sürülmüştür. Haberde, dağlıca baskının nereden, nasıl, ne zaman yapılacağını da ayrıntılarıyla bilindiği söylenmektedir.

Taraf'ın haberinde yer alan raporda; "3590-2292-07/İDAM (63939) numarasıyla, saat 18.36'da faks mesajıyla ulaştırılan "Haber Talimatı" ibareli raporda, Dağlıca Taburu'na yapılacak saldırı yetkili birimlere şu ifadelerle iletili: "Hakkari-Yüksekova İkiyaka Bölgesi'nde faaliyet gösteren Zindan sorumluluğundaki T.Ö. (Terörist Örgüt) grubunun işbirlikçileri aracılığıyla, Dağlıca (20-37) 3. Motorize Tabur Komutanlığı'nın faaliyetleri hakkında bilgi almaya çalıştığı, önümüzdeki günlerde Dağlıca Bölgesi'nde bulunan Keri Tepe (19-35) üs bölgesi ile Geper (22-35) olarak adlandırılan bölgede icra edilecek faaliyet esnasında askeri birliklere yönelik eylem yapmayı planladıkları..." denilmiştir.

Baskına ilişkin Şırnak, Siirt, Van bölgelerinde de eylemler beklendiği uyarısı yapılarak, PKK'lıların baskın düzenleyeceği karakollar, hatta bu eylemlerde yer alacak örgüt elemanlarının kimliği bile ayrıntılı olarak bildirildiği iddiası haberde dikkat çekmektedir.

Van Cumhuriyet Savcısı Çetin Akkaya'nın hazırladığı iddianamede, PKK'nın ilçe ve köydeki muhbirleriyle yaptığı telefon görüşmeleriyle, Dağlıca'daki asker ve korucu sayılarıyla nöbet mevzilerinin yerlerinin PKK'ya iletildiğine de haberde yer veren

Taraf Gazetesi, PKK'lıların istihbarat paylaşımında operasyona “Düğün”, örgütün bulunduğu yere “dükkan”, Irak'ın kuzeyine “İstanbul”, örgütün üst düzey yöneticisinin ise “Büyük kardeş” diyerek şifrelendiği iddiası da yer bulmuştur.

Haberde, olayla ilgili sanıklardan korucu O.E'nin Hüseyin adlı teröriste cep telefonu ile geçtiği mesajda; “Merhaba amcaoğlu goziri. 22 (asker) vardır. Gece ile gündüz, 10 tane (korucu), 12 tane (rütbeli asker) orda kalıyor. Aynı sayıda karşısında bot yolunda, üstünde bir tepe var orda kalıyorlar. İyi akşamlar, selamlar” diye yazdığı kaydedilmiştir.

Taraf Gazetesi tarafından yayınlanan yukarıdaki habere yansıyan iddialarla, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin PKK'nın yaptığı saldırıyı bilmesine rağmen yeterli tedbiri almadığı iddia edilmektedir. Haber Türkiye'nin Almanya ile yapacağı Avrupa Kupası yarı final karşılaşmasının manşete taşındığı bir günde gazetede yer bulması ve gazetenin belgeyi yayınladığı gün attığı “Söz konusu maçsa gerisi teferruattır” başlıklı manşeti manidar. Manidar olmasının nedeni, olayla ilgili Taraf Gazetesi'nin yayınladığı haberde yer alan iddiaları es geçen ulusal basının Avrupa Kupası yarı final karşılaşmasını manşete taşımasıdır.

Türk Silahlı Kuvvetleri gibi Türkiye'nin önemli devlet erklerinden biri olan bir kurumu itham eden Taraf Gazetesi'nin yayınladığı söz konusu belgenin ardından, bu haberin Türkiye'nin en önemli gazetelerinin manşetinde yer bulmaması dikkat çekici. Taraf Gazetesi de dahil olmak üzere aşağıda da yer verilen Türkiye'nin seçkin gazetelerin hiçbiri “Dağlıca baskını biliniyordu” başlığıyla yayınlanan habere birinci sayfasında yer vermediği görülmektedir.

26 Haziran 2008 Perşembe manşetler;

Taraf Gazetesi: “Velez ki yenilmiş olalım”

Akşam Gazetesi: “Helal olsun çocuklar”

Birgün Gazetesi: “Yargı karanlıkta dansı pek sevdi”

Bugün Gazetesi: “Gönüllerin şampiyonu”

Cumhuriyet Gazetesi: “Gülen ABD’de kalmak istiyor”

Hürriyet Gazetesi: “Üzülmeyin biz kazandık”

Milli Gazete: “Varlık içinde yokluk çekiyoruz”

Milliyet Gazetesi: “Görkemli Veda”

Posta Gazetesi: “Sizi çok seviyoruz”

Radikal Gazetesi: “Teşekkürler çocuklar”

Sabah Gazetesi: “Gönüllerin Şampiyonu”

Star Gazetesi: “Çıktık açık alınla”

Halka ve Olaylara Tercüman: “Üzülmeyin yiğitler yine gururumuzsunuz”

Türkiye Gazetesi: “Tarihi maç”

Vakit Gazetesi: “Siyasi münafık”

Vatan Gazetesi: “Gönüllerin şampiyonu”

Yeni Asya Gazetesi: “Satışlar durdu, nakit sıkıntısı hat safhada”

Yeni Şafak: “Şampiyon sizsiniz”

Zaman Gazetesi: “Yüreğinize sağlık”

Dağlıca Baskını’nın gerçekleştiği gün olayı manşetlerine taşıyan ulusal medya, Taraf Gazetesi tarafından ortaya atılan iddia ile ilgili hiçbir habere yer vermemesi dikkat çekmektedir.

Taraf Gazetesi “İşte dağlıca tedbirleri” başlıklı 30 Haziran 2008 Pazartesi günü manşetine taşıdığı bir başka Dağlıca Baskını haberinde, Genelkurmay’ın Dağlıca’ya baskın düzenleneceğine ilişkin istihbarat raporunun varlığını kabul ettiği ve gerekli tedbirlerin alındığını bildirdiği kaydedilerek, haberde Dağlıca Baskını derinlikli olarak sorgulanmaktadır.³⁶

Baskının yapıldığı bölükteki asker sayısının tezkereler ve yeni oluşturulan time kaydırılma nedeni ile 250’den 80’e düşürüldüğü, nöbetçi erlerin sayılarının azaltıldığı, mevzilerdeki asker sayısının üçten biri indirildiği, helikopter isteğinin karşılanmadığı, askerlerin taarruz tipi el bombalarının baskından on gün önce toplandığı, baskın günü üç komutanın izinli olduğu iddiaları gazetede ön plana çıkarılmıştır.

1 Temmuz 2008 Salı günü; Hürriyet, Milliyet, Vatan, Birgün, Yeni Şafak, Yeni Asya, Vakit, Milli Gazete, Radikal gibi Türkiye’nin en önemli gazeteleri, Taraf Gazetesi’nin bu önemli iddialarına ve Genelkurmay Başkanlığı’nın konu ile ilgili açıklamalarına birinci sayfasında yer vermemiş olmaları, basının konuyu görmezden geldiğini göstermektedir.

Radikal Gazetesi’nin Dağlıca Baskını’na ilişkin Taraf Gazetesi’nin 29 Haziran 2008 Pazar günü; “TSK’yı yıpratma kampanyası var” başlığı ile birinci sayfada yer verdiği haberde, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin konu ile alakalı olarak yaptığı açıklamaya yer verilmiştir. Yapılan açıklamaya dayandırılarak, TSK’nın belli çevrelerce organize şekilde yıpratılmaya çalışıldığının aktarılan haberde, Dağlıca baskınıyla ilgili gizli

³⁶ “İşte Dağlıca tedbirleri.” Taraf. 30.06.2008: 12.

belgelerin ikaz amaçlı standart uygulama olduğu vurgulanmıştır.³⁷ Radikal Gazetesi'nin yayınladığı bu haberde, Dağlıca Baskını'na ilişkin TSK'nın yaptığı açıklamaları bağlayıcı bulduğu ve olayı sorgulamaya gerek görmediği görülmektedir.

Radikal Gazetesi 1 Temmuz 2008 Salı günü “Adalet ki ilk gün gelmez 14 yıl sonra gelse de fark etmez” başlığı ile 1994 Nevruz kutlamalarında gözaltına alınarak karakolda öldürüldüğü iddia edilen Vedathan Gülşenoğlu isimli vatandaşın durumunu eleştirel bir dille manşetine taşımıştır.³⁸ Burada Radikal Gazetesi'nin henüz üzerinden bir yıl geçmeyen Dağlıca Baskını ile ilgili gelişmeleri habere değer görmemesine rağmen, 14 yıl önce gerçekleşen bir durumla yıllar sonra yüzleşilmesini eleştirel bir dille manşetine çıkarmıştır.

1 Temmuz 2008 Salı günü Akşam Gazetesi'nin birinci sayfasından konu ile alakalı yayınladığı haberde; “ Köstebek tabip asteğmen” başlığı ile olayın doğru olup olmaması konusu üzerine değil de belgenin kim tarafından sızdırıldığı üzerine durulması dikkat çekmektedir.³⁹

29 Haziran 2008 Pazar günü Hürriyet Gazetesi'nin birinci sayfasında yer bulan “Ordu köstebeği yakayı ele verdi” başlıklı haberde, Genelkurmay Başkanlığı'nın belgeyi medyaya sızdıranların yakalandığını duyurması olayı habere değer görülmektedir. Haberde Genelkurmay Başkanlığı'na ait olduğu iddia edilen Bilgi Destek Planı'nın bir kez daha yalanladığına da değinilmiştir.⁴⁰ Hürriyet Gazetesi de Akşam Gazetesi gibi belgenin doğruluğu üzerinde değil de sızdıranların kim olduğu üzerinde durmaktadır.

30 Haziran 2008 Pazartesi günü “Dağlıca açıklaması tatminkar bulunmadı” başlığı ile Genelkurmay Başkanlığı'nın bilgiyi doğrulaması üzerinde durularak, uzmanlara dayandırılarak suiistimalin olduğu aktarılmıştır. Gazete attığı manşetle yapılan

³⁷ “TSK'yı yıpratma kampanyası var.” Radikal. 29.06.2008: 5.

³⁸ “Adalet ki ilk gün gelmez 14 yıl sonra gelse de fark etmez” Radikal. 01.07.2008: 7.

³⁹ “Köstebek Tabip asteğmen.” Akşam. 01.07.2008: 11.

⁴⁰ “Ordu köstebeği yakayı ele verdi.” Hürriyet. 29.06.2008: 11.

açıklamaların tatminkar olmadığı düşüncesini açıkça belli edilmektedir. Zaman ve Yeni Şafak gazetelerin baskına ve baskınla alakalı olarak Genelkurmay Başkanlığı'nın yaptığı açıklamaları birinci sayfalarına taşımamaları gazetelerin olayı habere değer görmediklerini göstermektedir.

Taraf Gazetesi'nin Dağlıca baskınına ilişkin yayınladığı rapora ulusal gazeteler yer vermediği görülmektedir. Hürriyet, Akşam ise yaptıkları haberde raporda iddia edilenler üzerinde değil de sızdırma olmasını ön plana çıkarılmaktadır. Radikal Gazetesi ise yapılan haberlerle TSK'nın yıpratıldığı yönünde yapılan açıklamaları ön plana çıkararak tavrını belli etmektedir. Anadolu'da Vakit Gazetesi'nin uzmanlara dayandırdığı haberinde ise, yapılan açıklamaların tatminkar olmadığı şeklinde olay okuyuculara aktarmıştır.

Türkiye Milli takımının Avrupa Kupaları'nda yarı finale çıkmasının ağırlıklı gündem olduğu bir dönemde, Türk basınının Taraf Gazetesi'nin Dağlıca baskınına ilişkin yayınladığı rapor üzerinde pek durmadığı ve olaya temkinli yaklaşıldığı görülmektedir. Bunun en önemli nedeni, terör gibi Türkiye'nin uzun yıllardır mücadele ettiği bir meselede suiistimallerin olduğu yönünde iddiaların ilk kez bu kadar yüksek sesle dile getirilmesi olduğu söylenebilir.

Dağlıca baskını ile ilgili rapora ilişkin Taraf Gazetesi'nin yaptığı söz konusu haberler, Taraf'ın Türk basınından ayrı bir yerde tutulması gerektiğini ve bir gazeteden öte, Türkiye'de yaşanan dönüşümün medyadaki aktörü olduğunu göstermektedir.

14 Ağustos 2008 Cumartesi günü "Dağlıca mahkemesi asıl şimdi başlıyor" başlığı ile Taraf Gazetesi'nin manşetine taşıdığı haberde, Dağlıca Baskını ile alakalı olarak 8 askerin yargılandığı davada davalı er Ramazan Yüce'nin avukatının mahkemeden Taraf Gazetesi'nde yayınlanan belgelerin Genelkurmay'dan istenmesi talebini kabul etmesine yer verilmiştir. Haberde de görüleceği üzere Taraf Gazetesi Türkiye gündemini gerçekleştirildiği zaman sarsan saldırı ile alakalı davanın seyrini etkili bir rol oynuyor. Taraf Gazetesi'nin saldırı ile belgeyi yayınladığı dönem, gazetelerin

milli futbol maçı ile alakalı haberleri manşetine taşıırken Taraf Gazetesi'nin Dağlıca baskınına ilişkin haberlere yer vermesi ve akabinde Taraf Gazetesi'nin yayınladığı belgenin baskınla ilgili görülen davada delil kabul edilmesi, Taraf Gazetesi ile diğer gazeteler arasında yayın farkını ortaya koymaktadır.

2.2.2.Eldiven Darbe Planı Haberleri

“Darbeci Paşalar gözaltında” başlığı ile 2 temmuz 2008 Çarşamba günü, emekli Orgeneral Şener Eruygur ve eski 1. Ordu Komutanı Hurşit Tolon'un, Sarıkız ve Ayışığı darbe planı iddiaları nedeniyle gözaltına alınmasını manşetine taşıyan Taraf Gazetesi, bu olayın ardından 5 Temmuz 2008 Cumartesi günü Sarıkız ve Ayışığı darbe planlarını yayınlamaya başlıyor.⁴¹ Taraf, gözaltıların ve ardından darbe günlüklerini yayınlamaya başlamasının akabinde, 7 Temmuz 2008 Pazartesi günü “Ergenekon'un üçüncü darbe planı” başlığı ile Eldiven kod adlı bir darbe planı daha olduğu iddiasını manşetten okuyucuya aktarılmaktadır.⁴²

Diğer Gazetelerde Eldiven Darbe Planı Haberlerinin Yansıması

Taraf Gazetesi'nin yayınladığı Eldiven darbe planı haberi ertesi gün diğer gazetelerden bazılarında yansısa da ulusal yayın yapan gazetelerin çoğunun habere yer vermemesi dikkat çekmiştir.

Haberi Birinci sayfasından aktaran gazeteler:

Akşam Gazetesi:

Taraf Gazetesi'nin yayınladığı 'Eldiven' kod adlı darbe planına ilişkin haberi, Akşam Gazetesi'nin ertesi günkü nüshasında en alt sağ köşede küçük bir haberle okuyucuya

⁴¹ “Darbeci Paşalar gözaltında.” Taraf. 02.07.2008: 10-11-12.

⁴² “Ergenekon'da üçüncü darbe planı.” Taraf. 07.07.2008: 11.

aktarılmıştır.⁴³ “‘Eldiven' kodlu üçüncü darbe planı da varmış” başlığı ile yayınlanan haberde kullanılan "varmış" ifadesi haber söylemi açısından önemli.

Milliyet Gazetesi:

Milliyet Gazetesi ise ilk sayfasının en alt tarafında "Üçüncü darbe planı iddiası" başlığıyla verdiği haberde; Taraf Gazetesi'nin yayımladığı belgeye göre, Eruygur daha önce gündeme gelen Sarıkız ve Ayışığı adlı darbe planlarının aksine Eldiven'de bir şifrelendirme yapmaması ön plana çıkarılmıştır.⁴⁴

Sabah Gazetesi:

Sabah Gazetesi "Yeni bir darbe planı: Eldiven" başlığıyla aktardığı haberde,"ergenekon'dan tutuklanan emekli orgeneral Şener Eruygur'un ofisinden 5 aşamalı yeni bir darbe planı hazırlayan Eruygur, sonuncusuna "Eldiven" kod adını vermiş." denilmiştir.⁴⁵

Star Gazetesi

Star Gazetesi "Öksüz çocuk eldiven" başlığı ile gazetenin en alt sağ köşesinde Mehmet Altan'ın yazısı aktarılmıştır.⁴⁶

Vatan Gazetesi:

Vatan Gazetesi sürmanşetten "Şimdi de Eldiven Darbesi" başlığıyla aktardığı haberde;"Son baskında Şener Eruygur'un ofisinde ele geçtiği belirtilen 'Eldiven' kodlu darbe planları dün Taraf gazetesinde yayınlandı" denilmektedir. Haberin "6

⁴³ “‘Eldiven' kodlu üçüncü darbe planı da varmış.” Akşam. 08.07.2008: 14.

⁴⁴ “Üçüncü darbe planı iddiası.” Milliyet. 08.07.2008: 16.

⁴⁵ “Yeni darbe planı eldiven.” Sabah. 08.07.2008: 21.

⁴⁶ Altan, Mehmet. "Öksüz çocuk eldiven" Star. 08.07.2008: 15.

gün sonra Taraf'a sızdırıldı" alt başlığında darbe planının 5 aşamalı olduğundan ve aşamalardan bahsedilmiştir.⁴⁷

Yenişafak Gazetesi

Yenişafak "eldivenli Sarıkız" başlığı ile Taraf Gazetesi'nin yayınladığı Eldiven Darbe planı haberini manşetine taşımıştır. Haberde 'Şener Eruygur'un Fenerbahçe'deki Orduevi'ndeki ofisinden çıkan 'eldiven darbesi planlarının, bugüne kadar ele geçirilen en önemli belge olduğu belirtildi.' denilmektedir.⁴⁸

Zaman Gazetesi:

Zaman Gazetesi'nin "Ergenekon, Taksim'de bombalı eylem için tim kurmuş başlığı ile verilen manşet haberle ilişki olarak ""sarıkız ve Ayışığı'ndan sonra 'Eldiven' darbe planı da deşifre oldu" alt başlığı ile verilen haberde Eldiven Darbe Planı iddiası okuyucuya aktarılmaktadır.⁴⁹

Birgün, Bugün, Cumhuriyet, Hürriyet, Milli Gazete, Posta, Radikal, Sözcü, Tercüman, Türkiye, Vakit, Yeni Asya gazeteleri Taraf Gazetesi'nin yayınladığı Eldiven Darbe Planı iddiasına ilişkin haberine yer vermemiştir. Bu gazeteler arasında Milli Gazete, Vakit, Bugün ve Yeni Asya gibi darbe ve ergenekon haberlerine sıklıkla yer veren gazetelerin, Taraf Gazetesi'nin yayınladığı 'Eldiven' darbe planına birinci sayfasında yer vermemesi dikkat çekmektedir. Öte yandan Zaman ve Star gazetelerinin de Taraf'ın haberini küçük bir haberle birinci sayfalarına taşıdığı görülmektedir.

⁴⁷ “Şimdi de eldiven darbesi.” Vatan. 08.07.2008: 18.

⁴⁸ “Eldivenli sarıkız.” Yeni Şafak. 08.07.2008: 11.

⁴⁹ “Sarıkız ve Ayışığı'ndan sonra 'Eldiven' darbe planı da deşifre oldu.” Zaman. 08.07.2008: 16.

2.2.3.Taraf Gazetesi'nde Aktütün Baskını

Taraf Gazetesi; Dağlıca baskınına ilişkin yayınladığı raporun ardından 3 Ekim 2008'de PKK'nın Hakkari Şemdinli'deki Aktütün karakoluna yönelik gerçekleştirdiği saldırının önceden bilindiğine ilişkin bilgi ve belgeleri manşetinden aktarmaktadır.

“Aktütün'ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz”* başlıklı 14 Ekim 2008 Salı gününe ait manşet haberde yer alan iddialar şöyle;

Taraf Gazetesi'nin ulaştığı istihbarat belgelerine dayandırılarak ortaya atılan iddialarda, 3 Ekim 2008 tarihinde PKK tarafından gerçekleştirilen baskın sonucu 17 askerin şehit olması olayında ihmal ve suiistimallerin olduğu belirtilmiştir.

İç Güvenlik Harekat Durum raporları ve İnsansız Hava Araçları'nın ilettiği anlık istihbarat raporlarıyla, Aktütün baskınının Genelkurmay'a bir ay öncesinde bildirildiği iddialarının yer aldığı haberde, İnsansız hava araçları saldırı günü 9.35'ten itibaren, bölge içinde kaydettiği görüntüleri Genelkurmay Elektronik Sistemler Komutanlığı'na ve İkinci Başkan ilettiği ön plana çıkarılmaktadır.

Saldırının önceden bilindiğini gösteren temel kanıt olarak; hava aracı, koordinatları Aktütün'e kilitlenmiş olarak saldırı sırasında da görüntüleri yetkili naklettiği kaydedilmiştir.

Saldırının önceden bilindiğini gösteren temel bir kanıt olarak: Hava aracı, koordinatları Aktütün'e kilitlendiği ve hava aracının saldırı sırasında da görüntü naklettiğinin öne sürüldüğü haberde, telsiz konuşmalarına da yer verilerek iddiaların güçlendirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

* BKZ: EK2

Telsiz konuşmalarını canlı olarak dinleyenler arasında Aktütün Karakolu'nun da bağlı olduğu Van'daki Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı'na bağlı birimlerin olduğunun da belirten Taraf'ın haberinde; "ABD ile yapılan anlık istihbarat paylaşımı işbirliği uyarınca bölge üzerinde keşif uçuşları yapan İnsansız Hava Araçları (İHA), bundan bir ay önce, 5 Eylül 2008'de Kuzey Irak'ın İran sınırına yakın bölgelerinden, Hakkâri-Şemdinli bölgesine doğru harekete geçmiş 80 kişilik bir PKK'lı grubun koordinatları ile net görüntülerini geçmişti." denilmektedir.

Haberde, saldırıdan bir gün önce hareketliliğin sürmesi üzerine, olayla ilgili olarak Nöbetçi Kurmay Yarbay Ferdi Korkmaz imzasıyla tüm birimlere geçilen "HRK.: 3070-69254-08/HRK.MRK." nolu İç Güvenlik Hareket Günlük Durum raporuyla, saldırıya ilişkin istihbaratın mevcudiyeti üzerinde durulmuştur.

"Gizli ve çok ivedi" rumuzlu raporda PKK'lıların bölgedeki hareketliliği isim isim, silah ve katır sayılarına kadar yerleri bildirilerek birimlere gönderildiğinin söylendiği haberde, sınırdan içeri sokulan ağır silahların askeri yetkililerin takibinde olduğu da iddia edilmektedir.

Taraf Gazetesi'nin söz konusu haberinde, Saldırının yapıldığı 3 Ekim 2008 cuma günü erken saatlerden itibaren ABD'nin anlık istihbarat desteğiyle İnsansız Hava Araçları (İHA), Aktütün'ün hemen karşısında, 10 km Irak sınırları içinde kalan tepelerde PKK'lı grupların saldırı kapsamında hazırlık yaptığının askeri yetkililere ulaştırıldığı belirtilmiştir.

Saat 13:59:02. (GPS: 10:59:02) Kuzey 37 15.33, Doğu 44 21.40 noktasından güneydeki tepelere mevzilenmiş PKK'lı gruba ilk görüntüden yaklaşık üç buçuk saat sonra ateş açıldığı belirtilen haberde, Genelkurmay koordinatları belli olan bölgeye karada konuşlandırılmış silahlarla saldırıyı tercih etmesi eleştirilmektedir.

Gazete Manşetleri ile Aktütün Baskını

3 Ekim 2008 tarihinde gerçekleştirilen Aktütün Saldırısı 5 Ekim’de gazetelerde yer buluyor. Taraf Gazetesi’nin “Genelkurmay bu kez hesap versin” başlığı ile manşetine taşıdığı saldırı ile ilgili olarak 1992’den beri beşinci kez basıldığı belirtilen Aktütün Karakolu’nun neden yeterince korunmadığının açıklanması gerektiği kaydedilmektedir.

Aynı gün diğer gazetelerin manşetleri şöyle;

Akşam Gazetesi: “Aktütün’e 5. baskın”

Birgün Gazetesi: “Evlat acısı dinmiyor”

Bugün Gazetesi: “Baskın yedik zor dönerim ben anne”

Cumhuriyet Gazetesi: “Türkiye on beş şehidine ağlıyor”

Hürriyet Gazetesi: “Gübegündüz 15 şehit”

Milli Gazete: “Aktütün’den yine kara haber”

Milliyet: “Yine yastayız”

Posta: “İçimiz kan ağlıyor”

Radikal: “Hani oralar BBG eviydi”

Sabah: “Kahpe baskın”

Star: “Hain baskın”

Halka ve Olaylara Tercuman: “Kuzey Irak’tan savaş açtılar”

Türkiye: “Hesabı sorulacak”

Vakit: “Sorumlular istifa etsin”

Vatan: “Yeter artık”

Yeni Asya: “Aynı karakola beşinci saldırı”

Yeni Şafak: “Nöbet mevziine roketli baskın”

Zaman: “Aktütün karakoluna beşinci baskın: 15 mehmetçik şehit”

Aktütün saldırısının akabinde gazeteler olayı manşetine taşıırken Aktütün karakolunun daha önce de baskına uğraması ön plana çıkarılmaktadır. Aktütün Saldırısı ile ilgili Radikal Gazetesi’nin “Hani oralar BBG eviydi” manşeti ile Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt’ın Kanal D Haber Grup Başkanı Mehmet Ali Birand’a Irak’ın kuzeyindeki PKK/Kongra-Gel terör örgütü mensuplarına yönelik operasyona ilişkin verdiği röportajda; "PKK artık ayağını denk alsın. Unutmasın ki artık bizim için PKK’nın oradaki kampları ve hareketleri BBG evi gibidir. Yeter ki gidip vurabilme imkanı sağlansın. Oraları artık elimizin, avucumuzun içi gibi biliyoruz." sözlerine gönderme yapılarak TSK eleştirilmektedir.⁵⁰ Aynı şekilde Anadolu’da Vakit Gazetesi de “Sorumlular istifa etsin” başlığı ile yayınladığı haberde TSK’yı açık dille eleştirdiği görülmektedir.⁵¹

Taraf Gazetesi Aktütün Saldırısı’nı; 6 Ekim 2008 Pazartesi günü: “Aktütün’ün çocukları soruyor” başlıklı haberiyle kuvvet komutanlarını eleştirerek Meclis’i protesto etmek yerine Aktütün’le uğraşmamakla itham edilmiştir. Yine Taraf

⁵⁰ “Hani oralar BBG eviydi.” Radikal. 05.10.2008: 4-5-6-7.

⁵¹ “Sorumlular istifa etsin.” Vakit. 05.10.2008: 8.

Gazetesi, 7 Ekim 2007 Salı günü aynı konuyu “Bari cenazeye de kalsaydın Paşa” başlığı ile Orgeneral Aydoğın Babaoğlu’nun 15 askerin öldürüldüğü Cuma günü Antalya Serik’te golf turnuvasına olmasına rağmen, saldırıda şehit olan Ramazan Yeşil’in Serik’e getirilen cenazesini beklemeden ilçeden ayrılması manşetten eleştirdiği görülmektedir. Aynı gün Anadolu’da Vakit Gazetesi de aynı olayı manşetine taşıyarak Aydoğın Babaoğlu eleştirilmiştir.

Zaman Gazetesi’nin “Karakol, üçlü istihbarata rağmen baskın yemiş” başlığı ile 7 Ekim 2008 Salı günü manşetine taşıdığı haberde, Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ile Emniyet’in baskından yaklaşık olarak on gün önce çok gizli bir yazı ile baskın yapılacağına bildirilmesi haberine yer verilmektedir. Haberde, MİT ve Emniyet’in gizli yazılarında, PKK’nın yapacağı saldırının hazırlığı içinde olduğu ve bu amaçla kalabalık bir terörist gurubun Türkiye’ye girmeyi planladığı belirtilmektedir. Zaman Gazetesi yayınladığı bu haberle birlikte, saldırıda ihmallerin olduğunu iddiasını manşetine taşımaktadır.⁵² Zaman Gazetesi’nin söz konusu haberde ileri sürdüğü iddiaların 8 Ekim tarihli Hürriyet, Milliyet, Yeni Şafak, Vakit ve Birgün gazetelerinde haber olarak yer bulmadığı görülmektedir. Aynı gün Taraf Gazetesi “Artık itiraf edin bu ikinci Dağlıca” manşeti ile saldırının 16 gün önce bilindiği iddia ederek, haberde Dağlıca baskınının 9 gün önce bilindiğine de gönderme yapılmıştır.⁵³

Taraf Gazetesi Manşetleri ile Aktütün Baskını;

5 Ekim 2008 Pazar: “Genelkurmay bu kez hesap versin”

1992 yılından beri beşince kez basılan ve toplam 44 şehidin verildiği Şemdinli Aktütün Karakolu’nun neden korunamadığı dile getirilen haberde, saldırı sorgulanmaktadır.⁵⁴

⁵² “Karakol, üçlü istihbarata rağmen baskın yemiş.” Zaman. 07.10.2008: 8.

⁵³ “Artık itiraf edin bu ikinci Dağlıca.” Taraf. 08.10.2008: 11.

⁵⁴ “Genelkurmay bu kez hesap versin.” Taraf. 05.10.2008: 11.

6 Ekim 2008 Pazartesi: “Aktütün’ün ölü çocukları soruyor”

Haberde: “Onlar artık soramaz elbette ama, bu soruyu sormak en çok onların hakkıydı: Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanı generaller Meclis’i protesto yerine Aktütün’le uğraşsalar, biz o gün ölür müydük?”⁵⁵ denilerek baskın sorgulanarak Genelkurmay Başkanlığı eleştirilmektedir.

7 Ekim 2008 Salı: “Bari cenazeye de kalsaydın paşa”

Haberde, Orgeneral Aydoğan Babaoğlu’nun 15 askerin öldürüldüğü Cuma günü Antalya Serik’te golf turnuvasına olmasına rağmen, saldırıda şehit olan Ramazan Yeşil’in Serik’e getirilen cenazesini beklemeden ilçeden ayrılması eleştirilmiştir.

8 Ekim 2008 Çarşamba: “Artık itiraf edin bu ikinci Dağlıca”

Baskının 16 gün önceden bilindiğinin iddia edildiği haberde, Aktütün saldırısı olduğunda tepelerde subay bile olmadığı iddia edilmektedir.

9 Ekim 2008 Perşembe: “Savaşa isyan var”

“Savaşa isyan var” başlığı ile yayınlanan haberde, Hıncal Uluç’un Orgeneral İlker Başbuğ’a yönelik dile getirdiği: “İçinde af olmayan çözümü Başbuğ açıklasın da bilelim” sözlerine yer verilmiştir.⁵⁶

14 Ekim 2008 Salı: “Aktütün’ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz”

Aktütün Baskını’nı önceden bilindiğini gösteren istihbarat belgelere yer verilen haberde, olayla ilgili hava fotoğraflarına da yer verilmekte.⁵⁷

⁵⁵ “Aktütün’ün ölü çocukları soruyor.” Taraf. 06.10.2008: 12.

⁵⁶ “Savaşa isyan var.” Taraf. 09.10.2008: 13.

⁵⁷ “Aktütün’ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz.” Taraf. 14.10.2008: 10-11.

15 Ekim 2008 Çarşamba: “Aktütün’ü bırakıp afişle uğraşmışlar”

Haberde, Aktütün’e ilişkin istihbarat raporlarını inceldiği ve baskın uyarısının yerine rapordaki “Yüksekova’ya Kürtçe afiş asıldı” uyarısının dikkate alınması eleştirilmiştir.⁵⁸

16 Ekim 2008 Perşembe: “Tehdidi bırak hesap ver”

Haberde, Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ’un Taraf Gazetesi’nin Aktütün ile ilgili iddialarına sert dille tepki göstermesi eleştirilerek cevapsız sorulara yanıt verilmediği kaydedilmekte.⁵⁹

17 Ekim 2008 Cuma: “Paşasının Başbakanı”

Aktütün Saldırısı’na ilişkin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ’un yaptığı sert konuşmaya destek veren Başbakan Recep Tayyip Erdoğan eleştirilmiştir.⁶⁰

Sürmanşet: “Bilmenizden korkuyorlar”

Genelkurmay Askeri Mahkemesi’nin öncelikle Aktütün haberlerini yasaklayan kararı ve Aktütün baskınına ilişkin sızdırılan belgelere ilişkin soruşturma kapsamında, avukatların dosya inceleme haklarına kısıtlama getiren karar eleştirilmiştir.⁶¹

18 Ekim 2008 Cumartesi: “ ‘Hata’ dediği 17 can”

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın Aktütün Baskını’na ilişkin sarf ettiği, “Hatalar üstünden kalkıp TSK’nın moralini bozmayın” sözleri eleştirilmekte.⁶²

⁵⁸ “Aktütün’ü bırakıp afişle uğraşmışlar.” Taraf. 15.10.2008: 11.

⁵⁹ “Tehdidi bırak hesap ver.” Taraf. 16.10.2008: 11.

⁶⁰ “Paşasının Başbakanı.” Taraf. 17.10.2008: 11.

⁶¹ “Bilmenizden korkuyorlar.” Taraf. 17.10.2008: 11.

⁶² “‘Hata’ dediği 17 can.” Taraf. 18.10.2008: 10.

Sürmanşet: “Genelkurmay’dan sola şarkılar”

Genelkurmay Başkanlığı Sözcüsü Metin Gürak’ın “Taraf, Kandil görüntüsünü Aktütün diye yutturdu” sözleri ve Saldırı ile ilgili görüntülere ilişkin ortaya atılan iddialara cevap verilmiştir.⁶³

19 Ekim 2008 Pazar: “Bak burası Aktütün”

Genelkurmay Başkanlığı’ndan yapılan açıklamada, görüntülerin Aktütün’e ait olmadığı yönündeki ifadelerle cevap verilerek, Genelkurmay’ın açıklamaları manşetine taşıyan medyanın fotoğraflarda gösterilen yerin “Aktütün değil de Kandil” olduğu yönündeki haberi eleştirilmektedir.⁶⁴

20 Ekim 2008 Pazartesi: “Başbuğ Aktütün’de ne olduğunu biliyor”

Neşe Düzel’in Avni Özgürel ile yaptığı röportaja yer verilen haberde, Genelkurmay Başkanı’nın Aktütün2ü gerçek boyutları ile bilmemesinin mümkün olmayacağına vurgu yapılmıştır.⁶⁵

25 Ekim 2008 Cumartesi: sürmanşet: “Doğru yerde”

Haberde Aktütün Saldırısı’na ilişkin Taraf Gazetesi’nin daha önce eleştirilerine maruz kalan Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ’un Bakanlar Kurulu toplantısında “terörle mücadele” brifingine katılması olumlu bir gelişme olarak aktarılmaktadır.⁶⁶

⁶³ “Genelkurmay’dan solo şarkılar.” Taraf. 18.10.2008: 11.

⁶⁴ “Bak burası Aktütün.” Taraf. 19.10.2008: 11.

⁶⁵ “Başbuğ Aktütün’de ne olduğunu biliyor.” Taraf. 20.10.2008: 11-12.

⁶⁶ “Doğru yerde.” Taraf. 25.10.2008: 11.

“Aktütün’ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz” Manşeti Sonrası Gazetelerin Manşetleri

15 Ekim 2008 Çarşamba

Akşam: “Barzani Kapışması”

Birgün: “Devlet işkenceyi resmen kabul etti”

Bugün: “Devletin ilk işkence özrü”

Cumhuriyet: “Büyük mücadele”

Hürriyet: “Kafalar değişiyor”

Milli Gazete: “Üretim Ekonomisinin dünyadan intikamı”

Milliyet: “Hem özür hem karartma”

Posta: “İşkenceden öldürüldü özür diliyoruz”

Radikal: “Devlet ilk kez işkence kurbanı için özür diledi”

Sabah: “Öldürdük özür dileriz”

Sözcü: “Muhatabı Barzani”

Star: “Devlet ilk kez özür diledi”

Taraf: “Aktütün’ü bırakıp afişlerle uğraşmışlar”

Vakit: “Apo’yu ipten Bahçeli aldı”

Vatan: “Nuriş’in gardiyanı dayak ekibinde”

Yeni Asya: “Paniği AB önledi”

Yeni Şafak: “Devlet işkence için özür diledi”

Zaman: “Devlet özür diledi”

Aktütün saldırısına ilişkin belgeler yayınlayan Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddialara ertesi gün manşetlerinde yer vermediği görülen diğer gazeteler, 15 Ekim 2009 tarihli nüshalarında, Metris Cezaevinde işkence sonucu ölen Engin Çeber'i Engin Çeber'in ölümü ile ilgili olarak dönemin Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin'in özür dilemesini manşete taşıdıkları görülmektedir.

Engin Çeber olayında ortak tavır sergileyen gazetelerin Taraf Gazetesi'nin Aktütün ile alakalı iddiasını manşete taşımadıkları dikkat çekmektedir.

16 Ekim 2008 Perşembe

Akşam: “Tarafını seç uyarısı”

Birgün: “Bu ne şiddet bu celal!”

Bugün: “Doğru yer neresi”

Cumhuriyet: “Başbuğ’dan sert çıkış”

Hürriyet: “Kim sızdırdı bulacağız”

Milli Gazete: “Terör eylemini övenler akan kandan sorunludur” ve “‘Af ’ edersiniz ama sizi yine yasak”

Milliyet: “Başbuğ çor sert konuştu” ve “Sıfır tolerans lafta kaldı”

Posta: “Türk usulü ölüm”

Radikal: “bu ne hiddet bu celal”

Sabah: “Film gibi ülke”

Sözcü: “akacak kandan sorumlu olurlar”

Star: “Cevap yerine sert uyarı” ve “Dünyadan Özür Övgüsü”

Taraf: “Tehdidi bırak hesap ver”

Tercüman: “Dikkatli olun”

Türkiye: “İşsize çifte destek”

Aktütün Saldırısı sürmanşeti: “Askerden çok sert mesaj”

Vakit: “Yanlış Tespit”

Vatan: “Önce google şimdi Vatan”

Aktütün saldırısı sürmanşet: “asker çok öfkeli”

Yeni Asya: “Tehdit var, cevap yok”

Yeni Şafak: “Medyaya muhtıra”

Zaman: “Başbuğ sert konuştu, aydınlar tepki verdi”

Ulusal yayın yapan gazetelerin Taraf Gazetesi’nin manşetine taşıdığı Aktütün saldırısı ile alakalı iddialara ilişkin basın toplantısı yapan dönemin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ’un konuşmasını manşetlerine taşıdığı görülmektedir.

Ulusal gazetelerin Taraf Gazetesi’nin iddialarına yer vermemelerine karşı İlker Başbuğ’un konu ile alakalı açıklamalarına manşetten yer vererek geniş yer ayırmaları, konuyu yakından takip etmelerine rağmen Taraf Gazetesi’nin iddialarını manşetlerine çekmekte temkinli davrandıklarını göstermektedir. Buradan yola çıkarak Taraf Gazetesi’nin bu konuda izlediği yayın çizgisine bakıldığında, ulusal yayın yapan diğer gazetelerden olaya farklı baktığı açıkça ortaya çıkmıştır.

17 Ekim 2008 Cuma

Akşam: “Paşa gibi konuştu”

Birgün: “Erdoğan’da doğru yerde duruyormuş”

Bugün: “Nakit paniği doları uçurdu”

Aktütün ile ilgili sürmanşet: “Olan garibanın oğluna oluyor”

Cumhuriyet: “Her gün yeni acı”

Hürriyet: “Beş şehit, General Yaralı”

Milli Gazete: “Sizi kim affedecek”

Milliyet: “İşkencede ‘kes yapıştır’ ifade”

Posta: “5 yiğit daha şehit”

Radikal: “Nihayet siyasete heyecan geldi”

Sabah: “İşte batan ülke”

Sözcü: “Olan garibanın oğluna oluyor”

Star: “Hani devlet beni koruyacaktı abi”

Tercüman: “Tezat çıktı”

Türkiye: “Rakamlar da sağlam diyor”

Vakit: “Patron zorda”

Vatan: “Hukuk skandalı”

Yeni Asya: “Hataların hesabı verilmeli” ve “5 şehit daha”

Yeni Şafak: “Krizin freni patladı dünya alarmda”

Zaman: “Zirve cinayeti sanığı sordu: Hani devlet desteği sağlayacaktınız?”

Ulusal yayın yapan gazetelerin 17 Ekim 2008 tarihli nüshalarında genel olarak, Hakkari’de meydana gelen PKK ile Türk Silahlı Kuvvetleri arasında çıkan çatışmada hayatını kaybeden 4 askerin şehit olması olayını manşetlerine taşıdıkları görülmektedir. Bazı gazeteler ise Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın, Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ’un Aktütün saldırısı ile ilgili iddialara cevap verdiği konuşmasında sarf ettiği; “Herkes doğru yerde dursun” sözleri sonrası konu ile alakalı Başbakan’ın yaptığı açıklamada; “”Biz haklıyız ve doğru yerdeyiz. Gerisini yanlış yerde duranlar düşünsün.” sözlerine manşetinden yer verdiği görülmektedir.

Ayrıca, Aktütün saldırısını yakından takip eden bazı gazetelerin Başbakan'ın yaptığı açıklamaları ön plana çıkarmaması da dikkat çekmekte.

Gazetelerin Dağlıca ve Aktütün Saldırıları ile alakalı yayınlanan belgelerle ilgili tavrı

Taraf Gazetesi'nin Aktütün saldırısı sonrası Dağlıca baskınında yayınladığı raporun akabinde sergilediği tavırdan daha cesur bir tavırla manşetten olanlarla ilgili hesap sorduğu görülmektedir. Zaman Gazetesi de "Karakol, üçlü istihbarata rağmen baskın yemiş" Aktütün Baskını'nda ihmal olduğu iddiasını Taraf Gazetesi'nden önce manşetine taşıması göze çarpmaktadır.

Taraf Gazetesi Aktütün saldırısında bir ihmalin olduğuna yönelik belgeyi Dağlıca baskınından olduğu gibi olayın üzerinden uzun bir zaman geçtikten sonra değil de, olay henüz sıcakken yayınlamaktadır. Aktütün saldırısına gazete manşetlerine düştüğü 5 Ekim 2008 tarihinden sonra Ekim ayı içerisinde Taraf Gazetesi'nin olayı 13 kez manşet ve sürmanşetine taşıyarak ön plana çıkardığı görülmektedir. Öte yandan, Aktütün saldırısı sonrası Dağlıca baskınında olduğundan daha açık şekilde konu irdelenmekte ve hesap sorulmakta olduğu görülmektedir.

Diğer gazetelerin Aktütün saldırısı ile ilgili Taraf Gazetesi'nin olayı derinlemesine sorgulamasına karşı farklı tutumlar sergilediği dikkat çekmekte. Bazıları Aktütün saldırısına ilişkin Taraf Gazetesi'nin yaptığı haberleri görmezden gelirken, bazılarının ise olayın gerçeği yansıtmadığı yönünde haberler yaptığı görülmektedir.

Taraf Gazetesi'nin Aktütün ile ilgili yaptığı haberler sonrası, medyanın böyle bir iddia karşısında ortak tavırla hareket etmediği, konuya farklı açılardan yaklaşmaktadır. Dağlıca ile alakalı Taraf Gazetesi haberi sonrası, haberleri arasında yer vermeyerek iddiaları ciddiye almayan medya, Aktütün saldırısı ile alakalı da aynı duruşu sergilemektedir.

Yayınlanan belge ile ilgili Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un sert bir üslup kullandığı konuşmasını, birçok gazete manşetine taşımıştır. Başbuğ'un konuşma yapmasına neden olan, Aktütün saldırısının daha önce bilinmesine rağmen tedbir alınmadığı yönünde haberleri görmeyen bazı gazetelerin Başbuğ'un konuşmasını manşetten okuyucularına aktardığı görülmektedir. Bu durumda söz konusu gazetelerin, iddialara yer vermemesine rağmen iddianın yöneltildiği dönemin Genelkurmay Başkanı'nın sözlerini ön plana çıkarması dikkat çekmekte.

Taraf Gazetesi'nin Ekim ayının ağırlıklı gündem konusu olan Aktütün saldırısına ilişkin yaptığı haberler medyanın gündemini belirlemesiyle, konu kamuoyu nezdinde Dağlıca baskınında olduğundan daha fazla bilinirlik kazanmasına neden olmuştur. Başbakan'ın ve Genelkurmay Başkanı'nın konuya ilişkin yaptığı açıklamaları da birlikte düşündüğümüzde, Aktütün Baskını haberleri ile tirajı 50 binlerde olan Taraf Gazetesi'nin siyaset, medya ve kamuoyu gündemini açıkça etkilemiştir.

Zaman, Yeni Şafak ve Vakit gibi muhafazakar bir yayın politikasına sahip olan gazetelerin Aktütün saldırısı ile alakalı Taraf Gazetesi'nin yayınladığı belgeleri ön plana çıkardığı görülmektedir. Aynı gazetelerin o dönemki nüshaları incelendiğinde, Dağlıca baskınının ardından Taraf Gazetesi tarafından yayınlanan belgeler üzerinde bu kadar durmadığı görülmüştür.

Hürriyet, Milliyet, Vatan gazeteleri ise Dağlıca baskınında olduğu gibi Taraf Gazetesi'nin Aktütün ile alakalı yayınladığı belgelere ve ortaya attığı iddialara yer vermediği görülüyor.

Taraf Gazetesi'nin Aktütün Saldırısı'ndaki Tirajı

29.09.2008 - 05.10.2008 tarihleri arasında gazete satış raporuna bakıldığında 31.822 adet satış yapan Taraf Gazetesi'nin Aktütün ile ilgili haber yapmaya başladığı dönemde satışlarının yükselişe geçtiği görülmektedir. 06.10.2008 - 12.10.2008 tarihleri arasında gazete satış raporu bakıldığında 37.612 satış gerçekleştiren Taraf

Gazetesi'nin asıl büyük tiraj artışı, 13.10.2008 - 19.10.2008 tarihleri arasında gazete satış raporuna bakıldığında görülüyor. Gazete bu dönem tirajını 37.612'den 58.738'e çıkarmıştır. Taraf Gazetesi'nin Aktütün saldırısı ile ilgili haberlerinin sona ermesinin ardından tirajının 54.645'e düştüğü görülmektedir.

Taraf Gazetesi türkiye'nin gazete satışında toplam tirajının 4.781.895 olduğu ve tiraj artışının 32.434 olduğu bir dönem olan 13.10.2008 - 19.10.2008 arasında, 24.491 tiraj artıran Milliyet Gazetesi'nin ardından 21.126 tirajla, tirajını en çok artıran ikinci büyük gazete olmaktadır.

Taraf Gazetesi'nin Aktütün ile ilgili yaptığı haberlerin kamuoyu üzerinde yaptığı etkileri tirajıyla bağıntılı düşünmemek gerekir. Taraf Gazetesi o dönem gündemi belirleyerek diğer gazetelerin de konuyu yakından takip etmesi ile Türkiye kamuoyunun gündemini belirlemektedir. Genelkurmay Başkanlığı'nın Aktütün olayında ihmali olduğu yönünde haberlere Genelkurmay Başkanı düzeyinde yapılan basın toplantısı ile cevap verilmesi, konunun kamuoyu nezdinde dikkat çekmesine neden olmuştur.

2.2.4.El Bombası Patlaması Sonucu 4 Askerin Şehit Olması Olayı

Elazığ'ın Karakoçan ilçesi yakınlarında Koçyiğitler Karakolu'nda, 17 Ağustos 2009 tarihinde meydana gelen olayda, bir askerin elinde bulunan bombanın kazayla patlaması sonucu dört askerin şehit olduğu şeklinde basına yansıyan haberlerde, Er İbrahim Öztürk'ün elindeki bombanın kazara patlaması sonucu, er İbrahim Öztürk ve olay sırasında Öztürk'ün yanında bulunan arkadaşları, İbrahim Yaman, Ali Osman Altın ve Mesut Bulut şehit olduğu kaydedilmektedir.

Ertesi Gün olayı sayfalarına taşıyan ulusal gazeteler konuyu okuyucuları ile paylaşmıştır. Gazetelerin 18 Ağustos 2009 Salı günü konu ile ilgili yaptıkları haberler şöyle:

Akşam: “El bombası askerin üzerinde patladı”

Akşam Gazetesi'nin konu ile alakalı haberinde, olayda bir askerin üzerinde el bombasının kazayla patlaması sonucu dört askerin şehit olduğu belirtilmekte. Elazığ Vali Muammer Erol'un konuyla ilgili yaptığı açıklamaya da yer veren gazete, askerlerin hastaneye sevk edilirken şehit olduğu bildirilmektedir.⁶⁷

Bugün Gazetesi: “Koçyiğitler 4 şehit verdi”

Konuya geniş yer veren gazete kaza sonucu bir erin elinde patlayan bomba nedeni ile dört erin şehit düştüğü kaydedilmiştir.⁶⁸

Cumhuriyet: “El bombası patladı: 4 asker şehit oldu”

⁶⁷ “El bombası askerin üzerinde patladı.” Akşam. 18.08.2009: 12.

⁶⁸ “Koçyiğitler 4 şehit verdi.” Bugün. 18.08.2009: 10.

Konuya birinci sayfasının en alt kısmından aktaran Cumhuriyet Gazetesi, Elazığ Valisi'nin konuyla ilgili yaptığı açıklamayı aktarmaktadır. Haberde, askeri yetkililerin konuyla ilgili kapsamlı bir soruşturma yaptığı da kaydedilmektedir.⁶⁹

Hürriyet: “El bombası kazası 4 şehit”

Haberi sayfasının en üst sol köşesinden aktaran Hürriyet Gazetesi kaza sonucu el bombasının bir erin elinde patlaması nedeniyle dört askerin şehit olduğunu okuyucularına duyurmakta.⁷⁰

Milli Gazete: “Askerlerin üzerinde el bombası patladı”

Olaya birinci sayfasının en üst kısmının sağ tarafında yer veren Milli Gazete, göreve çıkan timdeki bir askerin üzerinde patlayan el bombası ile dört askerin şehit olduğunu yazmaktadır. Haberde olayla ilgili olarak, patlamanın kazayla meydana gelmiş olabileceği belirtilerek kesin bir dil kullanılmadığı görülmektedir.⁷¹

Milliyet: “Mevzide el bombası patladı: 4 şehit”

Milliyet Gazete, olayı devriyeye çıkan askerlerden birinin üzerindeki el bombasının mevzideyken kazayla patlaması sonucu 7 askerin yaralandığı, tedavi için Elazığ Askeri Hastanesi'ne götürülürken dördünün yolda şehit olduğu şeklinde aktarmaktadır.⁷²

⁶⁹ “El bombası patladı: 4 asker şehit oldu.” Cumhuriyet. 18.08.2009

⁷⁰ “El bombası kazası 4 şehit.” Hürriyet. 18.08.2009: 25s

⁷¹ “Askerlerin üzerinde el bombası patladı.” Milli Gazete. 18.08.2009

⁷² “Mevzide el bombası patladı: 4 şehit.” Milliyet. 18.08.2009: 13s

Posta: “El bombası kazası: 4 asker şehit oldu”

Posta konuyla ilgili haberinde, askerlerin birinin üzerinde el bombasının kazayla patlaması sonucu dört askerın şehit olduğunu ve şehit olan askerlerin Diyarbakır, Gaziantep, Samsun ve Afyonkarahisar nüfusuna kayıtlı olduğunu yazmaktadır.⁷³

Radikal: “Elazığ’da dört şehit”

Radikal konuyla ilgili haberinde, devriye görevine çıkan askerlerden birinin üzerinde el bombasının patladığını, yaralanan 7 askerden dördünün hastaneye götürülürken yolda şehit olduğunu aktarılmaktadır.⁷⁴

Sabah: “Kışlada el bombası faciası: 4 şehit”

Olayı birinci sayfasından okuyucuya aktaran Sabah Gazetesi, kaza sonucu el bombasının bir erin elinde patlaması sonucu dört askerın şehit olduğu belirtilmektedir. Haberde şehit olan dört askerın fotoğraflarının kullanıldığı görülmekte.⁷⁵

Sözcü: “El bombası kazası dört şehit”

Dört askerın şehit olduğu olaya birinci sayfasında küçük bir yer ayıran Sözcü Gazetesi, kaza sonucu dört askerın şehit olduğunu, üçünün de yaralandığını yazmakta.⁷⁶

Star Gazetesi: “El bombası kazayla patladı: 4 şehit”

Star Gazetesi’nin olayla ilgili haberinde, kaza sonucu gerçekleşen el bombası patlaması ile dört askerın şehit olduğunu aktarmaktadır.⁷⁷

⁷³ “El bombası kazası: 4 asker şehit oldu.” Posta. 18.08.2009: 17.

⁷⁴ “Elazığ’da dört şehit.” Radikal. 18.08.2009: 12.

⁷⁵ “Kışlada el bombası faciası: 4 şehit.” Sabah. 18.08.2009: 24.

⁷⁶ “El bombası kazası dört şehit.” Sözcü. 18.08.2009: 9.

Tercüman: “4 askerimiz şehit oldu”

Olayı küçük bir haberle birinci sayfasına taşıyan Tercüman Gazetesi, bir askerin üzerinde patlayan bomba sonucu dört askerin şehit olduğunu yazmaktadır.⁷⁸

Türkiye: “El bombası patladı 4 er şehit oldu”

Olaya birinci sayfasında küçük bir yer ayırdığı görülen Türkiye Gazetesi, kaza sonucu bir askerin elinde patlayan bomba ile dört askerin şehit olduğunu yazmıştır.⁷⁹

Vakit: “El bombası patladı 4 şehit”

Vakit Gazetesi, olayla ilgili haberinde, bir askerin üzerinde bulunan el bombasının kazayla patladığı ve dört askerin bu nedenle şehit olduğunun bildirildiğine yer verilmiştir.⁸⁰

Vatan Gazetesi: “Mevzide el bombası patladı: 4 şehit”

Vatan Gazetesi olayı, askerlerden birinin üzerinde bulunan el bombasının bilinmeyen bir nedenle patlaması sonucu dört askerin şehit olduğu şeklinde küçük bir haberle aktarıyor. Vatan Gazetesi, olayı aktaran diğer gazetelerden farklı olarak kaza demediği, bunun yerine olayın bilinmeyen bir nedenden ötürü gerçekleştiği biçiminde aktardığı dikkat çekiyor.⁸¹

⁷⁷ “El bombası kazayla patladı: 4 şehit.” Star. 18.08.2009: 13.

⁷⁸ “4 askerimiz şehit oldu.” Tercüman. 18.08.2009: 9.

⁷⁹ “El bombası patladı 4 er şehit oldu.” Türkiye. 18.08.2009: 3.

⁸⁰ “El bombası patladı 4 şehit.” Vakit. 18.08.2009: 10.

⁸¹ “Mevzide el bombası patladı: 4 şehit.” Vatan. 18.08.2009: 17.

Yeni Şafak: “Mevzide bomba patladı: 4 şehit”

Yeni Şafak mevzide bulunan bir askerin üzerinde bulunan bombanın patlaması sonucu dört askerin şehit olduğunu yazmıştır.⁸²

Zaman: “Askerin elinde bomba patladı: 4 şehit”

Konuyu Elazığ Valisi Muammer Erol’un yaptığı açıklamayı ön plana çıkararak aktaran Zaman Gazetesi: Valinin bir askerin elinde patlayan ve dört askerin şehit olmasına neden olan patlamanın kaza sonucu gerçekleştiği şeklindeki konuşmasına yer vermiştir.⁸³

Elazığ’ın Karakoçan ilçesi yakınlarında Koçyiğitler Karakolu’nda meydana gelen bir erin elinde patlayan bomba sonucu dört erin şehit olması ile sonuçlanan hadisenin ulusal gazeteler tarafından küçük haberlerle verildiği görülmektedir. Birgün, Habertürk, Taraf ve Yeni Asya gazetelerinin konuya birinci sayfalarında yer vermemesi dikkat çekmektedir.

17 Ağustos 2009’da gerçekleşen hadiseye yer vermediği görülen Taraf Gazetesi, konuyla ilgili Mehmet Baransu imzalı 26 Ağustos 2009 Çarşamba günü “Pimini çekip bombayı verdi” başlıklı manşeti ile önemli bir iddiayı ortaya atmaktadır.

Taraf Gazetesi’nin konuyla ilgili haberleri:

26 Ağustos 2009:

“Pimini çekip bombayı verdi” başlığı ile konuyu manşetine taşıyarak gündem yaradan iddiasını ayrıntıları ile ortaya koymaktadır.⁸⁴

⁸² “Mevzide bomba patladı: 4 şehit.” Yeni Şafak. 18.08.2009: 10.

⁸³ “Askerin elinde bomba patladı: 4 şehit.” Zaman. 18.08.2009

⁸⁴ “Pimini çekip bombayı verdi.” Taraf. 26.08.2009: 10.

27 Ağustos 2009:

Taraf Gazetesi'nin "Herkese yalan söylediler" sürmanşetinde; tim komutanının verdiği ceza sebebiyle şehit düşen askerlerin ailelerine 'O habere inanmayın' denildiği, 'Olaya kaza' diyen Vali'nin yanıltıldığı ve Savunma Bakanı Vecdi Gönül'ün de konu ile ilgili bilgisi olmadığı aktarılmıştır.⁸⁵11s

28 Ağustos 2009:

"Kaç asker 'kaza' kurbanı" sürmanşeti ile konuyla ilgili olarak Demokratik Toplum Partisi (DTP) Tunceli Milletvekili Şerafettin Halis'in yaptığı açıklamayı ön plana çıkaran Taraf Gazetesi'nin haberinde, Elazığ'da kaza denilen patlamanın ceza olduğunu iddiası üzerine DTP'li Halis'in: "20 yılda buna benzer kaç kaza! yaşandı" diye sormasının üzerinden konunun irdelenmesi sürdürülmektedir.⁸⁶11s

29 Ağustos 2009:

"Kaza resmen cinayet oldu" başlığı ile konuyu manşetine taşıyarak sıcak tutmaya devam eden Taraf Gazetesi haberinde, Genelkurmay'ın dört askerinin ölümü ile neticelenen olayın kaza değil ceza olduğunu kabul etti denilmektedir. Olaydan 11 gün sonra Genelkurmay Başkanlığı'ndan açıklama geldiği belirtilen haberde, olayla ilgili olarak aynı gün soruşturma açıldığı ve teğmenin de ertesi gün tutuklandığına yer verilmiştir. Haberde ayrıca, olayın şehit yakınlarından neden gizlendiği ve konu ile ilgili açıklama yapmak için neden 10 gün beklendiği sorularak, konuyla ilgili Genelkurmay Başkanlığı'nın tavrı sorgulandığı görülmektedir.⁸⁷11s

Taraf Gazetesi'nin bir erin elinde patlayan ve 4 askerinin şehit olmasına neden olan bomba ile ilgili söz konusu haberinde, tim komutanının nöbette uyuyan askere ceza

⁸⁵ "Herkese yalan söylediler." Taraf. 27.08.2009: 11.

⁸⁶ "Kaç asker 'kaza' kurbanı." Taraf. 28.08.2009: 11.

⁸⁷ "Kaza resmen cinayet oldu." Taraf. 29.08.2009: 11.

olarak pimini çektiği el bombasını tutmasını emrettiği iddia edilmektedir. İddia, Taraf'ın ulaştığı ifade tutanaklarına dayandırılmakta.

Taraf Gazetesi'nin haberinde; tim komutanı teğmenin nöbetteki er İbrahim Öztürk'ün nöbet tuttuğu mevziye gittiği ve el bombasının nerede olduğunu sorduktan sonra erin mevziide bombayı bulamaması üzerine teğmenin ere; "Akşam uyuduğun için alındı" diyerek elindeki el bombasını asker İbrahim Öztürk'e gösterip, ardından bombanın pimini çekip erin eline vererek "mandalı bırakırsan ölürsün, bırakmazsan yaşarsın" diyip mevziden ayrıldığı iddia edilmektedir.

Haberde, teğmenin bulunduğu mevziye giden Er İbrahim Öztürk'ün komutanına; "25 yaşına geldim. 75 gün askerliğim kaldı. Beni öldüreceksiniz." dediği ve teğmeninde kendisine; "Nöbet yerine gir, ben gelip takacağım zamanı biliyorum" karşılığını verdiği kaydedilmektedir. Bunun üzerine çevredeki diğer mevziilere giderek pim aramak için arkadaşlarından yardım isteyen er Öztürk'ün elinin terlemesi nedeni ile bombanın patlaması sonucu yakınındaki arkadaşları ile birlikte olay yerinde yaşamlarını yitirdikleri öne sürülmüştür. Haberde görgü tanığı erlerin olayla ilgili yaptığı açıklamalara da yer verildiği görülmektedir.

"Pimini çekip bombayı verdi"* başlıklı haberin 27 Ağustos 2009 tarihinde ulusal gazetelere yansımaları

Bugün Gazetesi:

Bugün Gazetesi'nin 27 Ağustos 2009 Perşembe günü sürmanşetine taşıdığı Taraf Gazetesi'nin iddiası "Korkunç iddia" başlığı ile Taraf'a dayandırılarak aktarılmaktadır.⁸⁸

Cumhuriyet:

* BKZ: EK3

⁸⁸ "Korkunç iddia." Bugün. 27.08.2009: 5.

Cumhuriyet Gazetesi'nin "4 askerin şehit olması olayında 1 tutuklama" başlığı ile birinci sayfasında çok küçük bir yer ayırdığı haberde, olayla ilgili olarak bir teğmenin tutuklandığı kaydedilmiştir.⁸⁹

Hürriyet:

"Teğmenin pimi çekildi" başlığı ile Hürriyet Gazetesi'nin sürmanşetine taşıdığı olayla ilgili haberde, "Kaza denmişti inanılmaz ceza çıktı" denilmiştir. Haberde, 4 askerin şehit olması ile sonuçlanan olayda, nöbette uyuyan bir onbaşıya ceza olarak pimi çekilmiş el bombası verdiği ortaya çıkan Teğmen Mehmet Tümer'in tutuklandığı kaydedilmektedir.⁹⁰

Posta Gazetesi:

"Bombayı veren teğmen hapiste" başlığı ile başka bir haberle manşetten verilen haberde pimi çekilmiş el bombasını askerin eline veren teğmenin patlamanın olduğu gün tutuklanıp hapse atıldığı ortaya çıktığı belirtilmektedir.⁹¹

Radikal:

"Kaza değil cezaymış" başlığı ile konuyu birinci sayfasından aktaran Radikal Gazetesi, olayın kaza sonucu değil de askerin nöbet esnasında uyuması nedeniyle, tim komutanının kendisini cezalandırmak maksadıyla eline pimi çekilmiş bomba vermesi sonucu gerçekleştiğini yazmaktadır.⁹² 11s.

⁸⁹ "4 askerin şehit olması olayında 1 tutuklama." Cumhuriyet. 27.08.2009: 3.

⁹⁰ "Teğmenin pimi çekildi." Hürriyet. 27.08.2009: 22.

⁹¹ "Bombayı veren teğmen hapiste." Posta. 27.08.2009

⁹² "Kaza değil cezaymış." Radikal. 27.08.2009: 11.

Sabah Gazetesi:

“Dört şehit asker teğmen kurbanı” başlığı ile aktarılan haberde, dört erin kaza ile değil, komutanın verdiği ceza sonucu öldüğü iddia edildiği kaydedilmektedir.⁹³ 22s

Star Gazetesi:

Star Gazetesi’nin “Elazığ’da pimi çeken teğmen tutuklandı” başlığı ile gazetenin en alt sol köşesinden küçük bir yer ayırarak aktarılan haberde, 4 askerin şehit olması ile sonuçlanan hadisenin teğmenin pimi çekik el bombasını bir ere vermesinden kaynaklandığının öğrenildiği, biçiminde yansıtılmıştır.⁹⁴

Vakit:

Vakit Gazetesi’nin sadece “Teğmene 4 şehit tutuklaması” başlığı ile birinci sayfasında küçük bir yer ayırdığı haberde, olayla ilgili sorumlu olduğu iddia edilen teğmenin tutuklandığı belirtilmektedir.⁹⁵

Vatan:

“El bombalı vahşet” başlığı ile konuyu manşetine taşıyan Vatan Gazetesi olayla ilgili gelişmelere en geniş yer veren gazetelerden biri olduğu görülmektedir. Haberde tim komutanı teğmenin bir askerin eline pimi çekilmiş el bombası verdiği ve bombanın patlaması sonucu dört askerin şehit olduğunu aktarılmıştır. Haberde ayrıca, Doğan Haber Ajansı’nın dün Taraf’ın yayınladığı haberin ayrıntılarına ulaştığı kaydedilmekte.⁹⁶

⁹³ “Dört şehit asker teğmen kurbanı.” Sabah. 27.08.2009: 22.

⁹⁴ “Elazığ’da pimi çeken teğmen tutuklandı.” Star. 27.08.2009: 12.

⁹⁵ “Teğmene 4 şehit tutuklaması.” Vakit. 27.08.2009: 12.

⁹⁶ “El bombalı vahşet.” Vatan. 27.08.2009: 15.

Yeni Asya:

“Kaza değil cezaymış” başlığı ile başka bir haberle birlikte olayı manşetine taşıyan Yeni Asya Gazetesi’nin haberinde, “Nöbette uyumanın cezası, bombayla ölüm” ve “45 dakika pimi çıkarılmış bomba ile dolaştı” alt başlıkları dikkat çekmektedir. Haberle ilişkili verilen “Askeri mahkeme ile adalet gerçekleşmez” başlığında Avustralya Yüksek Mahkemesi’nin askeri yargıda görev yapan yargıçların, emir komuta zincirinden bağımsız almadıkları gerekçesiyle Askeri mahkemenin Avustralya anayasasına aykırı olması gerekçesiyle kapatıldığı bildirilmiştir.⁹⁷

Yeni Şafak Gazetesi:

“Bir kez daha acı haber” başlığı ile konuyu manşetine taşıyan Yeni Şafak Gazetesi; “Elazığ’da kazayla patlayan bomba nedeniyle şehit düştüğü açıklanan 4 Mehmetçiğin ‘Komutan Terörü’ne kurban gittiği ortaya çıktı.” denilmektedir. Emir veren teğmenin ceza evine gittiği kaydedilen haberde, konuyla ilgili ayrıntılar da yer bulmaktadır.⁹⁸

Zaman:

“Kışlada skandal: Elazığ’da şehit olan 4 er, kaza değil ‘ceza’ kurbanı” başlığıyla Taraf Gazetesi’ne dayandırılarak aktarılan haberde, konuyla ilgili ayrıntılara yer verilmiştir.⁹⁹

Elazığ’da meydana gelen olayla ilgili iddiasını gündeme taşıyan Taraf Gazetesi’nin haberi sonrası diğer ulusal gazetelerin de konuyu irdeledikleri görülmektedir. Taraf Gazetesi’nin konu ile ilgili haberinin ertesi gün askerlerin ölümüne sebep olduğu iddia edilen tim komutanı teğmenin tutuklanmasını ön plana çıkaran ulusal

⁹⁷ “Kaza değil cezaymış.” Yeni Asya. 27.08.2009: 7.

⁹⁸ “Bir kez daha acı haber.” Yeni Şafak. 27.08.2009: 10.

⁹⁹ “Kışlada skandal: Elazığ’da şehit olan 4 er, kaza değil ‘ceza’ kurbanı.” Zaman. 27.08.2009: 3.

gazetelerin birçoğu, konuyla ilgili gelişmeleri Taraf Gazetesi'ne dayandırmadan aktarması dikkat çekmektedir. Oysa söz konusu yayınlar Taraf Gazetesi'nin konuyla ilgili söz konusu iddiayı gündeme taşımasının ardından gazetelerin birinci sayfasında yer bulmuştur.

Taraf Gazetesi'nin konu ile ilgili iddiayı gündeme taşımasının ertesi günü; Akşam, Birgün, Habertürk, Milli Gazete, Milliyet, Sözcü, Tercüman ve Türkiye gazetelerin konuyla ilgili haberlere birinci sayfasında yer vermediği görülmüştür. Bu gazetelerden, Birgün ve Habertürk gazeteleri el bombasının patlaması sonucu dört askerin şehit olması olayına da yer vermemiştir. Akşam, Milli Gazete, Milliyet, Sözcü, Tercüman ve Türkiye gazeteleri ise 18 ağustos 2009 tarihinde kaza sonucu 4 askerin şehit olduğu yönünde haberler yaptığı görülmüştür. Yeni Asya Gazetesi ise 4 askerin şehit olması hadisesine birinci sayfasında yer vermemesine rağmen, Taraf Gazetesi'nin iddiasına manşetten yer vermesi göze çarpmaktadır.

Taraf Gazetesi diğer gazetelerin aksine konuyu yakın mercek altına alarak manşet ve sürmanşetinden yaptığı haberlerle konunun takipçisi olduğunu ortaya koymuştur. 4 askerin şehit olmasına neden olan olayın ertesi günü konuya yer vermeyen Taraf Gazetesi, konuyla ilgili ortaya attığı önemli iddiasının akabinde çeşitli haberlerle konuyu irdelemiştir.

Taraf Gazetesi'nin gündeme taşıyarak olayı sorgulayan haberleri ve Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddiaların medya gündeminde de yer edinmesi ile birlikte Genelkurmay Başkanlığı'nın açıklama yaparak teğmenin tutuklandığını duyurması akabinde, tim komutanı teğmen Elazığ 8'inci Kolordu Askeri Mahkemesi'nde yargılanarak 9 yıl 2 ay hapis cezasına çarptırılması ile sonuçlanmıştır.¹⁰⁰

Elazığ'ın Karakoçan ilçesi yakınlarında meydana gelen ve 4 askerin şehit olmasına neden olan teğmenin olayda suçu olduğu iddiasını yaptığı haberlerle gündeme

¹⁰⁰ "O teğmene 9 yıl 2 ay ceza."

<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=965424&CategoryID=7>
7 20.11.2009

taşıyan ve sorgulayan Taraf Gazetesi, teğmenin askeri mahkemece suçlu bulunarak 9 yıl 2 ay ceza almasına giden süreçte önemli bir rol oynamıştır. Konu medya gündemini ve siyasi gündemi etkileyerek kamu gündeminde de yer bulması ile kanunun üzerine gidilmesi sağlanmış ve bu şekilde olay aydınlanmasında etkili olduğu görülmektedir.

2.2.5. Kafes Darbe Planı

Taraf Gazete 19 Kasım 2009 Perşembe günü manşetten “”Kod adı Kafes””* başlığıyla aktardığı darbe planı iddiasına ilişkin haberinde; Deniz Kuvvetleri’ndeki cuntanın gayrimüslimler üzerinden AKP’yi bitirmeye yönelik Mart 2009 tarihli Kafes Eylem Planı’nı Poyrazköy davasını araştıran savcılarının deşifre ettiği ileri sürülmektedir.¹⁰¹

Ertesi gün de darbe planı iddiasına ilişkin ”Suikast cephaneliği” başlıklı sürmanşet haberinde konuyu yine ön plana çıkaran Taraf Gazetesi, Deniz Kuvvetleri’ndeki cuntanın azınlıklara yönelik eylemlerde kullanacağı mühimmat ve silahlara ilişkin bilgilere haberde yer vermiştir. “Hedefteki misyonerler” alt başlığında; ‘AKP’nin iç ve dış kamuoyu desteğini yok etmeyi amaçlayan Kafes Eylem Planı’nın ekinde, azınlıklara ait ev ve iş yerlerini gösteren bir harita var. Haberdeki haritaya göre, Türkiye’de 939 gayrimüslim temsilcisi bulunduğu kaydedilmiştir. Farklı renklerle boyanmış Türkiye haritasına da yer verilen haber, Mehmet Baransu imzasını taşımaktadır.¹⁰²

21 Kasım 2009 Cumartesi günkü nüshasında Taraf Gazetesi “Sen generalini soruştur” sürmanşeti ile Kafes Eylem Planı’na ilişkin haberlerine devam ettiği görülmektedir. Haberde, Kafes Eylem Planı’na ilişkin Genelkurmay Başkanlığı’nın üçü amiral 41 subayı ile ilgili bir işlem yapmamasına rağmen Taraf Gazetesi için suç duyurusunda bulunması eleştirilmektedir. Aynı haberde konu ile ilgili sorular yöneltilen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın da Taraf Gazetesi suçladığı belirtilmiştir. ‘Kurcalamaya Devam Edeceğiz’ alt başlığında ise ”Başbakan’ın; “Olay yargıya intikal etmişse bu kadar kurcalamanın ne anlamı var. Bırakın yargı bunu zaten araştırıyor, götürüyor. Son olarak bir gazetede bununla ilgili bir kampanya var. Bu kampanyalar kurumları zedeliyor, yıpratıyor. Tahrip ediyor, tahrik ediyor, bunu

* BKZ: EK4

¹⁰¹ “Kod adı Kafes.” Taraf. 19.11.2009: 10-11.

¹⁰² “Suikast cephaneliği.” Taraf. 20.11.2009: 11.

doğru bulmuyoruz.” sözleri aktarılarak bu sözlerinden dolayı Başbakan’ın da haberde eleştirildiği dikkat çekmektedir.¹⁰³

Genelkurmay Başkanlığı’nın Taraf Gazetesi’nin Kafes Eylem Planı’na ilişkin üç gün üst üste yayınladığı haberlerle ilgili suç duyurusunda bulunması ve Başbakan’ın da konuya ilişkin açıklamalar yapması, Taraf Gazetesi’nin Kafes Eylem Planı’na ilişkin haberleri ile siyasi gündemi etkilediğini göstermektedir.

Taraf Gazetesi Kafes Eylem Planı’na ilişkin haberlerinin diğer ulusal gazetelerde yansımaları şöyle:

Akşam: “Devlete borcu olana müjde”

Akşam Gazetesi, devlete borcu olanların yapılan düzenleme ile daha düşük faizle borçlarını ödeyebileceği konulu özel haberi¹⁰⁴ manşetine çekerken, Taraf Gazetesi’nin yayınladığı Kafes Eylem Planı’na birinci sayfasında yer vermediği görülmektedir. Ertesi gün de gazetede, Kafes Eylem Planı’na ilişkin haberler yer bulmamıştır.

Birgün: “Emek mücadelesi sanık kürsüsünde”

Yasadışı örgüt üyesi olmak suçundan yargılanan KESK üyeleri ile ilgili haberi¹⁰⁵ manşetine taşıyan Birgün Gazetesi’nde Taraf Gazetesi’nin yayınladığı Kafes Eylem Planı haberine yer vermemiştir. Gazete, ertesi gün de aynı şekilde Kafes haberlerine yer vermemekte.

¹⁰³ “Sen generalini soruştur.” Taraf. 21.11.2009: 11.

¹⁰⁴ “Devlete borcu olana müjde.” Akşam. 20.11.2009: 9.

¹⁰⁵ “Emek mücadelesi sanık kürsüsünde.” Birgün. 20.11.2009: 9.

Bugün: “Darbe Planı Kafes’te”

Bugün Gazetesi, Taraf’ın eylem planı iddialarına ilişkin haberi manşetinden aktarmıştır. Haberde, Taraf Gazetesi tarafından ortaya atılan eylem planına geniş yer verilmektedir.¹⁰⁶ Ertesi gün de gazete, “Kafes’teki 2012 planı” başlığı ile konuyu manşetten irdelemeye devam etmekte.¹⁰⁷

Cumhuriyet: “Toplum abluka altında”

Cumhuriyet Gazetesi’nin Türkiye’de siyasi baskıların, yasadışı dinlemelerin artması iddiasından yola çıkarak konunun yurtiçinde ve dışında tartışıldığı kaydedilerek konu ile alakalı dönemin DİSK Başkanı Süleyman Çelebi’nin açıklamasına yer verilmekte.¹⁰⁸ Cumhuriyet’in birinci sayfasında Taraf Gazetesi’nin Kafes Eylem Planı’na ilişkin haberlere yer verilmediği göze çarpmaktadır. Ertesi gün de Taraf’ın haberine yer verilmemiştir.

Haber Türk: “Cinayet hazırlığı sabah başladı”

Haber Türk Gazetesi’nin Münevver Karabulut isimli genç kızın öldürülmesine ilişkin olayı manşetine taşıdığı görülmektedir. Gazetenin birinci sayfasında Kafes Eylem Planı’na ilişkin haber olmadığı dikkat çekmektedir. Ertesi gün de gazetenin Taraf’ın iddialarına yer vermediği gözlenmektedir.

Hürriyet: “Dinlendiniz geçmiş olsun”

Gazetenin yasal dinleme ile belli süre dinlenip suç unsuru bulunmayan kişilere devletin gönderdiği mektupları haberleştirerek manşetine taşınmıştır. Hürriyet Gazetesi’nin de Kafes Eylem Planı’na birinci sayfasında yer vermediği görülmektedir. Ertesi gün de Kafes Eylem Planı gazetede yer bulmamıştır.

¹⁰⁶ “Darbe Planı 'Kafes'te.” Bugün. 20.11.2009: 13.

¹⁰⁷ “Kafes'teki 2012 planı.” Bugün. 21.11.2009: 13.

¹⁰⁸ “Toplum abluka altında.” Cumhuriyet. 20.11.2009: 9.

Milli Gazete: “Büyük şeker oyunu”

Milli Gazete’nin uluslararası şirketlerin Ortadoğu Şeker politikasını ve Türkiye’deki bazı şeker fabrikalarının satışına ilişkin haberi¹⁰⁹ manşetine taşıdığı, Kafes Eylem Planı haberine ise birinci sayfasında yer vermediği görülmektedir. Ertesi gün de iddialar Milli Gazete’de yer bulmamıştır.

Milliyet: “Islak imzamı niye geri çektim”

Yazar Mehmet Tezkan’ın oğlunun domuz gribi aşısı olmasına izin vermesi için okuldan gönderilen kâğıdı önce imzalaması, sonra da okulu arayıp çocuğunun domuz gribi aşısı olmamasını okul yönetimine bildirmesi üzerinden yola çıkılarak, domuz gribi aşısı ile ilgili haber gazetenin manşetinden aktarılmaktadır.¹¹⁰ Taraf’ın Kafes Eylem Planı iddiasına ise yer verilmediği görülmektedir.

Ertesi gün Taraf’ın iddiaları gazetede yine yer verilmemekte.

Posta: “Bavulda ceset mi var”

Gazete Münevver Karabulut cinayetine ilişkin gelişmeleri manşetine taşıırken Taraf’ın iddialarına yer vermediği görülmektedir.¹¹¹ Ertesi gün de Taraf’ın iddiaları Posta’da yer bulamamıştır.

Radikal: “Münevver’in son günü”

Radikal Gazetesi’nin de Münevver Karabulu cinayetine ilişkin gelişmeleri manşetine taşıdığı görülmüyor.¹¹² Taraf Gazetesi’nin iddialarına ise Radikal’e yansımamıştır.

¹⁰⁹ “Büyük şeker oyunu.” Milli Gazete. 20.11.2009: 7.

¹¹⁰ “Islak imzamı niye geri çektim.” Milliyet. 20.11.2009: 5.

¹¹¹ “Bavulda ceset mi var.” Posta. 20.11.2009: 20.

¹¹² “Münevver’in son günü.” Radikal. 20.11.2009: 12.

Radikal Gazetesi, Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı Kafes Eylem Planı haberine ertesi günkü sayısında da yer vermemektedir.

Sabah: "Rum usulü ergenekon"

Kıbrıs'ta barış karşıtı Rumların, BM temsilcisinin belgelerini medyaya sızdırması hadisesi manşete taşındığı görülüyor.¹¹³ Taraf'ın Kafes Eylem Planı iddialarına ise yer verilmiştir. İddialara ertesi gün de yer verilmemekte.

Sözcü: "biraz da milleti dinleyin"

Sözcü Gazetesi sosyal sorunlara ilişkin haberi manşetine taşırken Taraf'ın Kafes Eylem Planı'na ise yer vermediği görülmektedir. Ertesi gün de "İşin suyunu çıkardılar " başlığı ile Tunceli iline Dersim adının geri verilmesi konusun gündeme gelmesi üzerine DTP'li vekillerin diğer illere de orijinal isimlerinin verilmesini talep etmesi eleştirel bir dille aktarılırken¹¹⁴ Kafes Eylem Planı'na yer verilmediği görülmektedir.

Star: "Rakamlar oyunu bozdu"

Açılan soruşturmalar ve yasal dinlemelere ilişkin istatistiki bilgileri aktaran Star, yapılan şikayetler için açılan soruşturmaların ve dinlemelerin azaldığı yönünde haberi manşetine taşımıştır.¹¹⁵ Gazetenin sol alt köşesinde Mehmet Altan'ın "Kurtlar Vadisi'nden beter" başlıklı yazısının ise Kafes Eylem Planı'na ilişkin olduğu göze çarpmaktadır. Burada Star Gazetesi'nin Mehmet Altan'a ait başyazısına en alt sol köşede küçük bir yer ayırıyor olması dikkat çekici.¹¹⁶ Ertesi gün "Operasyon troykası" başlığı ile aktarılan haberde Ergenekon soruşturmasına ilişkin yasal

¹¹³ "Rum usulü Ergenekon." Sabah. 20.11.2009: 24.

¹¹⁴ "İşin suyunu çıkardılar." Sözcü. 21.11.2009: 5.

¹¹⁵ "Rakamlar oyunu bozdu." Star. 20.11.2009: 15.

¹¹⁶ "Kurtlar Vadisi'nden beter." Star. 20.11.2009: 15.

dinlemeler aktarılmaktadır.¹¹⁷ Taraf'ın iddialarına Star Gazetesi'nin 21 Kasım 2009 Cumartesi günü de yer vermemesi göze çarpmaktadır.

Tercüman: "Bizi affet şehidim"

Tercüman Gazetesi'nin Abdullah Öcalan'ın hapisane koşullarından memnun olmaması nedeniyle kaleme aldığı mektup eleştirel bir dille manşete taşınıyor.¹¹⁸ Gazetenin Kafes Eylem Planı iddialarına ise yer vermediği görülmektedir. Ertesi gün de Taraf'ın iddialarına yer verilmemiştir.

Türkiye: "Ergenekon PKK'yı kullandı"

Yukarıdaki başlıkla Osman Öcalan'ın açıklamalarını Türkiye Gazetesi'nin manşetten aktardığı görülmektedir. Taraf'ın iddialarına ise yer verilmediği görülmekte.¹¹⁹ Ertesi gün "Atatürk'ün arkasına saklanmayın" manşeti ile Başbakan'ın CHP'ye yönelik eleştirilerini¹²⁰ ön plana çıkaran Türkiye Gazetesi, Kafes Eylem Planı'na yer vermemiştir.

Vakit: "CHP ilkesizliği"

CHP'nin sert dille eleştirildiği "CHP ilkesizliği" başlıklı haberi¹²¹ manşetten aktaran Vakit Gazetesi'nin Taraf'ın iddialarına yer vermediği dikkat çekmektedir. Ertesi gün, "Çocukları TV'den uzak tutun" başlığı ile manşetten aktarılan haberde, Başbakan'ın çocukların televizyon izlemeleri üzerine kaydettiği sözlerine yer veren¹²² Vakit Gazetesi'nin Kafes Eylem Planı iddiasına birinci sayfasında yer vermemiştir.

¹¹⁷ "Operasyon Troyka." Star. 21.11.2009: 14.

¹¹⁸ "Bizi affet şehidim." Tercüman. 20.11.2009: 8.

¹¹⁹ "Ergenekon PKK'yı kullandı." Türkiye. 20.11.2009: 19.

¹²⁰ "Atatürk'ün arkasına saklanmayın." Türkiye. 21.11.2009: 13.

¹²¹ "CHP ilkesizliği." Vakit. 20.11.2009: 8.

¹²² "Çocukları TV'den uzak tutun." Vakit. 21.11.2009: 8.

Vatan: “Tek marifeti Türk düşmanlığı”

Dönemin Belçika Başbakanı’nın “Türkiye asla AB’ye girmeyecek” sözlerini eleştirel bir dille manşetine taşıyan¹²³ Vatan Gazetesi’nin Taraf’ın Kafes Eylem Planı iddialarına yer vermemektedir. Ertesi gün “Sırları ile intihar etti” başlığı ile Emekli Albay Ali Belgütay Varımlı’nın intiharını¹²⁴ manşetine taşıyan Vatan Gazetesi; “Olay yargıya intikal etmiş, kurcalamayın” başlığı ile Kafes Eylem Planı üzerine Başbakan Erdoğan’ın yaptığı açıklamalarına ise yer verilmektedir.¹²⁵ Haberde de görüldüğü gibi Taraf Gazetesi’nin iddiaları Başbakan’ın konuyla ilgili açıklamaları ile siyasi gündemde yer bulmuştur ve Başbakan’ın konu ile ilgili açıklamasını yer veren Vatan Gazetesi, haberi ile Taraf Gazetesi’nin iddiaları medya gündemine taşımıştır.

Yeni Asya: “Gerçekler örtbas edilemez”

CHP Onur Öymen’in Dersim olayı üzerine sarf ettiği sözlerini eleştirel bir dille¹²⁶ aktaran Yeni Asya Gazetesi’nin Taraf’ın iddialarına yer vermiyor. Ertesi gün, “Kemalist sistem hesap versin” başlığı ile Dersim olayı ile aydınların görüşlerini manşetine taşıyan Yeni Asya Gazetesi’nin¹²⁷, Kafes Eylem Planı’na ilişkin haberlere yer vermediği görülmektedir.

Yeni Şafak: “Kafes’te iki amiral”

Yeni Şafak Gazetesi’nin Taraf’ın iddialarına manşetten geniş yer vermektedir.¹²⁸ Yeni Şafak Gazetesi ertesi gün de “Kasımpaşa’ya bilgi verin” başlığı ile Kafes Eylem Planı iddiası manşetten aktarmaya devam edilmiştir. Haberde, Deniz

¹²³ “Tek marifeti Türk düşmanlığı.” Vatan. 20.11.2009: 19.

¹²⁴ “Sırları ile intihar etti.” Vatan. 21.11.2009: 19.

¹²⁵ “Olay yargıya intikal etmiş, kurcalamayın.” Vatan. 21.11.2009: 21.

¹²⁶ “Gerçekler örtbas edilemez.” Yeni Asya. 20.11.2009: 4.

¹²⁷ “Kemalist sistem hesap vermeli.” Yeni Asya. 21.11.2009: 4.

¹²⁸ “Kafes’te iki amiral.” Yeni Şafak. 20.11.2009: 14-15.

Kuvvetleri Komutanlığı'ndaki cuntanın azınlıklara suikast düzenleyip, hükümeti devirmeyi planladığı iddiasına yer verilmiştir.¹²⁹

Zaman: “Türkiye’yi bitirme planı”

Zaman Gazetesi’nin “Türkiye’yi bitirme planı” başlığı ile manşetine taşıdığı Kafes Eylem Planı iddiaları haberde aktarılmıştır. Manşetin üstünde daha küçük puntolarla; “Taraf, ‘Kafes’ adlı bir eylem planı yayınladı” sözleri ile haberin Taraf Gazetesi’ne ait olduğu ön plana çıkarıldığı görülmektedir.¹³⁰ Haberde Kafes Eylem Planı iddialarına geniş yer vererek, haberin Taraf Gazetesi’ne ait olduğunu ön plana çıkaran Zaman Gazetesi’nin o dönem Türkiye’nin en çok satan gazetesi olması nedeniyle önemli.

Zaman Gazetesi’nin ertesi gün de “Silahların bir kısmı yakalansa da kalanlar operasyon için bize yeter” başlığı ile Kafes Eylem Planı iddialarının üzerine gittiği görülmektedir. Haberin detayında eylem planına ilişkin ayrıntılara geniş yer verilmekte.¹³¹

Taraf Gazetesi’nin Kafes Eylem Planı’na ilişkin haberinin manşetine taşıdığı 19 Kasım Perşembe gününü takip eden iki gün diğer ulusal gazetelerin Taraf’ın söz konusu haberlerine yer verip vermediğini incelendiğinde, görüldüğü gibi ulusal yayın yapan gazetelerin çoğu konuya yer vermemişlerdir.

Zaman, Bugün ve Yeni Şafak gazeteleri ise konuyu üç gün üst üste manşetine taşıyarak konuya yakından eğilmesine rağmen diğer gazetelerin Kafes Eylem Planı’na yer vermemesi gazetelerin yayın politikalarını ve toplumsal etkinliği olan hadiselerle yaklaşımında farklılık olduğunu göstermesi açısından önemli. Öte yandan bu üç gazetenin konuyu derinlemesine irdelerek gündemlerine taşıması, Taraf

¹²⁹ “Kasımpaşa’ya bilgi verin.” Yeni Şafak. 21.11.2009: 12.

¹³⁰ “Türkiye’yi bitirme planı.” Zaman. 20.11.2009: 20.

¹³¹ “Silahların bir kısmı yakalansa da kalanlar operasyon için bize yeter.” Zaman. 21.11.2009: 14.

Gazetesi'nin yayınladığı haberdeki iddiaların toplumun daha geniş kesiminde bilinirlik kazanmasını sağlamaktadır.

21 Kasım Cumartesi günü Vatan Gazetesi'nin Başbakan'ın konu ile alakalı yaptığı açıklamaya gönderme yapan “Olay yargıya intikal etmiş, kurcalamayın” başlıklı haberde, başta Taraf olmak üzere Zaman, Yeni Şafak ve Bugün gazetelerinin konu ile ilgili yaptığı haberlere Başbakan'ın verdiği cevap üzerinden eleştiri yöneltildiği de dikkat çekmektedir.

Vakit, Milli Gazete, Yeni Asya, Türkiye ve Star gazetelerinin Taraf Gazetesi'nin gündem sarsan haberlere daha önceki hadiselerde daha sık yer vermelerine karşın, Kafes Eylem Planı'na ilişkin haberlere yer vermemeleri, Başbakan'ın uyarılarına dikkate aldıkları şeklinde yorumlanabilir.

2.2.6.Taraf Gazetesi’nde Balyoz Harekat Planı

Taraf Gazetesi 20 Ocak 2010 Çarşamba günü sürmanşetten “Darbenin Adı Balyoz”, manşetten ise “Fatih Camii bombalanacaktı” sözleri ile tam sayfa olarak, 2003 tarihli Çarşaf ve Sakal kodlu eylem planlarına göre Fatih ve Beyazıt camilerine Cuma günü bombalı saldırı düzenleneceğine ilişkin iddialara, birinci sayfasında yer vermektedir.

“Darbenin adı Balyoz”* başlıklı haberinde yer alan iddialar:

12 Eylül 1980 darbesinin model alınarak hazırlandığı iddia edilen **Balyoz** Güvenlik Harekât Planı’nın daha önce basına yansıyan darbe planlarından farklı olarak, icra sürecine ayrıntılı olarak yer verildiği kaydedilmiştir.

Her veçhesinin bilgisayar ortamında kaydedildiği bildirilen darbe planında; toplantı ses kayıtları, toplantıya iştirak eden üst rütbeli muvazzafların notları, çok gizli kaydı altındaki resmi emirleri, darbe zemini hazırlamak için Çarşafı Sakal, Suga, Oraj kod adlı eylem planları, darbe sırasında gerçekleştirilecek gözaltı ve el koymalar ile darbe sonrası uygulanacak hükümet programı yer almıştır.

Taraf Gazetesi’ni haberinde, darbe sürecinde rol oynayacak ve görev alacak personel ve sorumluların, gözaltına alınacak gazetecilerin, darbe sonrası bakanlar kurulu üyelerinin listesin de yer aldığı Balyoz Harekat Planı, 5000 sayfadan oluştuğu belirtilmektedir. 2002 yılı sonundan 2003 Mart’ına kadar süren çalışmalarla hazırlanan plana ilişkin haberde; planla ilgili power point sunumlar ve orijinal antetli askeri CD’lerin olduğuna da değinilmiştir.

Dönemin Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan’ın, dönemin Harp Akademileri Komutanı Hava Orgeneral İbrahim Fırtına’nın ve Dönemin Donanma Komutanı Oramiral Özden Örnek’in imzasını taşıyan harekât planları ile Birinci Ordu Harekât Başkanı Kurmay Albay Süha Tanyeri’nin darbe hazırlıklarının konuşulduğu toplantıda aldığı özel notlar ve fişleme tutanakları da haberde yer

* BKZ: EK5

bulmuştur.

Orgeneral Çetin Doğan önderliğinde yürütüldüğü ve Kara Kuvvetleri'nin yanı sıra Hava, Deniz ve Jandarma'dan adları belirlenmiş personelin katılımın sağlanacağına da yer verilen darbe planı haberinde, Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki cuntanın İstanbul'un büyük camilerinde Cuma namazı sonrası bombalı saldırı düzenlenmesi, Türk askerî uçağının yine Türk askerlerince düşürülmesinin sağlanacağı iddiaları da ayrıntıları ile yer bulmuştur.

Oraj Eylem Planı

Birinci Ordu Plan Semineri öncesinde hazırlanan hareket planlarıyla “Türkiye genelinde sıkıyönetim ilan edilmesi” ve “darbe için elverişli koşulların oluşturulması” amaçlanmıştır. Balyoz Harekat Planı dahilinde oluşturulan Oraj Eylem Planı'nda; “Türk Hava Kuvvetleri'nin Ege Denizi'ndeki uçuşlarının sayısının arttırılması” ve “Türk savaş uçaklarının Yunanistan tarafından engellendiğinin ve taciz edildiğinin gündeme getirilmesi” öngörülmektedir.

Orja'nın Türk-Yunan gerilimi senaryosunu iç karışıklığa dönüştürmeyi amaçlayan planda irticai faaliyetler için ortam hazırlanarak, “cübbeli, sarıklı, çarşafli” gruplar oluşturularak Yeşilköy'deki Hava Müzesi'ne saldırılması planlanmıştır.

Planın devamında: “3'üncü ve 8' inci Ana Jet Üs Komutanlıkları başta olmak üzere tüm hava birlikleri nizamiyelerine şeriat isteyen gruplar tarafından saldırılar düzenlenecek, mülki amirlerin izinleri beklenmeden olaylara müdahale edilecek geçici süreler ile hava birlikleri etrafındaki bölgelerde sokaklarda, caddelerde ve çevre yolu ve karayollarında güvenlik bölgeleri oluşturularak denetim sağlanacak, arama yapılacak, şüpheli olduğu gerekçesi ile bazı şahıslar belli süreler alıkonulacaktır. Şiddet gösterenlere şiddetle cevap verilecek gerekli durumlarda silah kullanmaktan çekinilmeyecektir.” denilmektedir.

Fatih ve Beyazıt'ta saldırı

Planın Vazife bölümünde “Darbe için elverişli koşulları oluşturmak maksadıyla, İstanbul Fatih Camii’nde G Günü S Saatinde tedhiş faaliyeti icra edilecektir” yazan Çarşaf Eylem Planı’nın “İcra” hükümleri şöyle:

“Keşif Emniyet Timi tarafından faaliyetten bir hafta ve bir gün önce Cuma namazı vaktinde yapılan keşif neticeleri Keşif Emniyet Tim Komutanı tarafından Ekip Liderine bildirilecek ve hedef bölgesindeki son değişikliklere göre faaliyet planı güncellenecektir. Faaliyetten bir saat önce bölgenin son keşfi yapılacak, faaliyeti etkileyebilecek herhangi bir husus varsa ivedi olarak Ekip Liderine bildirilecektir. Üç kişiden oluşacak olan Keşif Emniyet Timinin iki personeli hedef bölgesi dışında , bir personeli ise içeride (cami avlusu ve cami içerisinde) keşif yapacaktır. Dış keşifte; bir personel camiin yakın çevresinin keşfini (Cami avlusu yakın çevresi) diğer personel ise uzak keşfini (Cami 500 m. Çevresi) yapacaktır. Hedefte tahrip, cep telefonu düzenekli patlayıcı ile gerçekleştirilecek, patlayıcı madde ayrı bir Ekip tarafından hazırlanacak ve faaliyetin icra tarihinden bir gün önce Taarruz Tim komutanı tarafından teslim alınacak ve faaliyet zamanına kadar Tahrip Unsuru tarafından eğitim ve provaları yapılacaktır.”

Çarşaf Eylem Planı’na göre; ekibi tarafından; “Fatih esnafı içerisinde yer alan ve dini grup cemaatlerle faaliyet içerisinde olan şahıslarla irtibat çok dikkatli kurulacak, içeriden yürütülecek propagandanın çerçevesi operasyon öncesi bildirilerek yönlendirilecektir. Faaliyette kullanılacak tahrip düzeneği başka bir ekip tarafından temin edilecek ve üst komutanlığın yapacağı koordine neticesinde, emredilecek yer ve zamanda Tahrip Unsur komutanına teslim edilecektir.

Konulacak malzemenin ölümden daha çok yaralanmaya sebep olacak şekilde hazırlanması sağlanacaktır. Cami ve çevrede bulunan kameraların durumu tespit edilecektir. Tv’lerde canlı yayına bağlanarak fikir ifade edebilecek olanların tespiti ve yönlendirmesi Ankara’dan yapılacaktır.”

“Çarşaf” planının “Komuta ve Muhabere” kısmında “Operasyon Ekip Lideri tarafından yönetilecektir. Ekip lideri Tahrip Timinde Tahrip-B görevini icra edecek, görevi müteakip, faaliyetleri hedef bölgeye hakim bir noktadan takip ve kontrol edecektir. Ekip lideri etkisiz hale gelmesi durumunda Tahrik Tim Komutanı(Tahrik-A) emir komutayı alacaktır. Operasyon esnasında muhabere, emniyetli cep telefonları ile sağlanacaktır. Operasyon timinin cep telefonları evlerinde ve eşlerinde olacaktır. Operasyon günü için kullanılacak cep telefonlarını Keşif Timi temin edecek aynı gün sabah tüm telefonlar personele dağıtılacaktır. Sadece ihtiyaç olduğu takdirde telefonlar kullanılacaktır. Olayı müteakip cep telefonları kapatılıp Keşif Emniyet Tim K.’na geri teslim edilecektir. Operasyonda kiralık araçlar kullanılacak ve araçlar kiralanırken gerçek isimle kayıt yapılmayacaktır.”

Balyoz Harekât Planı

Dönemin 1. Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan’ın Balyoz Harekat Planı’nda kullandığı imzasında unvan “Balyoz Sıkıyönetim Komutanı.” Planın vazife bölümünde hedef şöyle anlatılıyor:

“Balyoz Komutanlığı, ülke bütünlüğünü korumak, milli birlik ve beraberliği sağlayarak muhtemel bir iç savaşı ve kardeş kavgasını önlemek ve laik demokratik düzenin işlemesine mani olan sebepleri, bir daha hortlamamak üzere ebediyen ortadan kaldırmak maksadıyla; derhal, AKP Hükümetini iktidardan uzaklaştıracak ve mevcut irticai yapılanmayı şiddetle bertaraf ederek, belirlenen kadroları iktidara getirerek laik devlet otoritesini ve varlığını yeniden tesis edecektir.”

Taraf Gazetesi’nin Balyoz Planı’na ilişkin attığı manşetler;

20 Ocak 2010: “Fatih Camii bombalanacaktı”

Sürmanşet: “Darbenin adı Balyoz”

21 Ocak 2010: “İki yüz bin kişiye tutuklama”

22 Ocak 2010: “Balyoz hükümeti”

23 Ocak 2010: “Darbenin sivil kadrosu hazırıldı”

24 Ocak 2010: “Balyoz kozmik odada gizlendi”

25 Ocak 2010: “Darbenin orduda tasfiye planları”

27 Ocak 2010: “Harp oyununa siyaset raporu”

29 Ocak 2010: “Balyoz bilimcileri MİT yönetimine”

30 Ocak 2010: “Balyoz’un bavulu geldi” (sürmanşet)

31 Ocak 2010: “Bavula sekiz muhafız” (sürmanşet)

2 Şubat 2010: “Balyoz Belgeleri adli tıp yolunda”

3 Şubat 2010 : “Erdoğan’ın Balyoz umudu”

6 Şubat 2010: “Allah Allah devrimci karargah”

10 Şubat 2010: “Balyoz’un sesini Avrupa da duydu”

13 Şubat 2010: “Hadi açıkla Başbuğ” (sürmanşet)

18 Şubat 2010: “Yargıya 3. Ordu Balyoz’u” (sürmanşet)

23 Şubat 2010: “Askeri Vesayete En Ağır Balyoz”

24 Şubat 2010: “Balyoz’da yedi tutuklama”

Aynı gün sürmanşet: “Ne yani darbe mi yapacaksınız”

26 Şubat 2010: “Genelkurmay’a moral pansumanı”

27 Şubat 2010: “Cami bombalama timi gösoltında”

28 Şubat 2010: “Balyoz’da 800 sivil kışkırtıcı”

1 Mart 2010: “Balyoz savcılarına Başsavcı barikatı”

26 Mart 2010: “Korgenerale Balyoz sorgusu”

2 Nisan 2010: “Bir Balyoz’da on dokuz tahliye”

3 Nisan 2010: “O Generalleri geri getirin”

5 Nisan 2010: “Nöbetçiler.. Nöbetçiler” (sürmanşet)

6 Nisan 2010: “Tam bağımsız Balyoz savaşı”

7 Nisan 2010: “Balyoz skandalında 9 karanlık saat”

8 Nisan 2010: “Bizzat kendim korktum”

12 Nisan 2010: “Balyoz Paşalarını kurtaran yalan”

22 Haziran 2010: “Balyoz’un bahanesi kalmadı”

Taraf Gazetesi’nin Balyoz Darbe Planı Haberinin Ulusal Gazete Manşetleri’ne Yansıması

21 Ocak 2010:

Akşam: "Heron hezimetı"

Balyoz Darbe planına ilişkin birinci sayfanın alt kısmında "Taraftan bir darbe planı iddiası daha" başlığı ile verilen haberde, gazeteye demeç veren Çetin Doğan'ın "Böyle saça darbe planı olmaz. Çalışmaların hepsi arşivlerde var." sözlerinin ön plana çıkarıldığı görülüyor.¹³² Akşam, Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı Balyoz Darbe Planı'na ilişkin iddiaları birinci sayfasına taşımasına rağmen manşetinde "Heron hezimetı" başlığı ile İsraili IAI-Elbit konsorsiyumu ile imzalanan 183 milyon

¹³² “Taraftan bir darbe planı iddiası daha.” Akşam. 21.01.2010: 12.

dolarlık ihalede, 10 Heron'un 2007'de Türkiye'ye teslim edilmesinin öngörülmesine karşın hiçbir aracın teslim edilmemesini manşetten duyurmaktadır.¹³³

Birgün: "Hrantın Katilini istihbarat izlemiş"

Hrant Dink cinayeti ile ilgili haberi manşetine taşıyan gazete¹³⁴, Taraf Gazetesi'nin iddialarına birinci sayfasında yer vermemekte.

Bugün: "Korkunç plan"

Gazete attığı manşetle, Taraf Gazetesi'nin yayınladığı darbe planı manşetten okuyucularına aktarmaktadır.¹³⁵ Gazetenin birinci sayfasının neredeyse tamamını bu konuya ayırdığı görülmekte.

Cumhuriyet: "Eyleme katılım büyüyor"

Gazete manşetine, Tekel işçilerinin Tekel'in özelleştirilmesini protesto etmek amacıyla gerçekleştirdiği eylemin 38. güne ulaşması taşınmıştır.¹³⁶ Cumhuriyet'in Taraf Gazetesi'nin yayınladığı habere birinci sayfasında, "'Balyoz' iddiasına 'senaryo' yanıtı" başlıklı haberiyle yer verdiği görülmektedir. Planın hazırlandığı dönemin 1. Ordu Komutanı olan Çetin Doğan'ın "TSK'de her kademede mevcut planları gözden geçirmek üzere harp oyunu, plan tatbikatı ve seminerler yapılması doğal bir uygulamadır" sözleri ön plana çıkarılarak, iddiaların asılsız olduğu üzerine durulmuştur.¹³⁷

Haber Türk: "Doğalgaz ucuz olsa ölmezlerdi"

Gazete manşetine soba zehirlenmesi sonucu ölen anne ve bebeğini manşetine taşınmıştır.¹³⁸ Taraf Gazetesi'nin iddialarına küçük bir haberle birinci sayfasında yer veren gazete haberi, "Vahim iddiaya çok sert yanıt" başlığı ile konuyu okuyucularına

¹³³ "Heron hezimet." Akşam. 21.01.2010: 10.

¹³⁴ "Hrantın Katilini istihbarat izlemiş." Birgün. 21.01.2010: 7.

¹³⁵ "Korkunç plan." Bugün. 21.01.2010: 10-11.

¹³⁶ "Eyleme katılımı büyüyor." Cumhuriyet. 21.01.2010: 7.

¹³⁷ "'Balyoz' iddiasına 'senaryo' yanıtı." Cumhuriyet. 21.01.2010: 4.

¹³⁸ "Doğalgaz ucuz olsa ölmezlerdi." Habertürk. 21.01.2010: 6.

duyurduğu görülmektedir. Habertürk'ün de Çetin Doğan'ın "Kaşınıyorlar, bu kadar saçmalık olmaz" biçimindeki tehditkar sözlerinin haberde ön plana çıkarıldığı görülmekte.¹³⁹

Hürriyet: "Çalma Ali Çalma"

Bakanlar Kurulu'nun gündemine taşıyacağı yolsuzluk ve rüşvet ile mücadele için yapılacaklar gazetenin manşetinde yer bulmuştur.¹⁴⁰ Taraf'ın yayınladığı Balyoz Darpe Planı'na ilişkin küçük bir habere birinci sayfasında yer veren gazete; "Çiçek: Sabırla beklemek lazım" başlığıyla yayınladığı haberde, konu ile ilgili konuşan dönemin Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'in sözlerine yer verilmekte.¹⁴¹

Milli Gazete: "Dehşet planı"

Milli Gazete, Taraf Gazetesi'nin yayınladığı darbe planına ilişkin haberi "Dehşet planı" başlığı ile manşetine taşıyarak ayrıntılarıyla okuyucularına aktarmaktadır.¹⁴²

Milliyet: "Kanlı darbe planı iddiası"

Milliyet Gazetesi'nin Taraf Gazetesi'nin yayınladığı darbe planını manşetinden okuyucularına aktardığı görülmektedir.¹⁴³

Posta: "Unutmadı"

Posta Gazetesi'nde, boşandığı eşinin başka birisi ile evleneceği duyan kadının intiharı manşete taşınmıştır.¹⁴⁴ Posta'nın Darbe planına ilişkin küçük bir habere "Kanlı darbe iddiası askeri bir oyunmuş" başlığı ile yer verildiği görülmekte. Haberde, Çetin Doğan'ın ifadelerinin ön plana çıkarıldığı dikkat çekiyor.¹⁴⁵

Radikal: "Felaketin rakamları"

¹³⁹ "Vahim iddiaya çok sert yanıt." Habertürk. 21.01.2010: 12.

¹⁴⁰ "Çalma Ali çalma." Hürriyet. 21.01.2010: 13.

¹⁴¹ "Çiçek: Sabırla beklemek lazım." Hürriyet. 21.01.2010: 23.

¹⁴² "Dehşet planı." Milli Gazete. 21.01.2010: 10.

¹⁴³ "Kanlı darbe planı iddiası." Milliyet. 21.01.2010: 18.

¹⁴⁴ "Unutmadı." Posta. 21.01.2010: 15.

¹⁴⁵ "Kanlı darbe iddiası askeri bir oyunmuş." Posta. 21.01.2010: 14.

Gazete, Haiti'de meydana gelen depreme ilişkin bilançoları manşetine taşımıştır.¹⁴⁶ Gazetenin aynı gün Taraf Gazetesi'nde yayınlanan darbe planına ilişkin habere birinci sayfasından "Darbe planı mı, senaryo mu" başlığı ile küçük bir yer verdiği görülmektedir. Haberde ayrıca, Çetin Doğan'ın açıklamaları ön plana çıkarılmaktadır.¹⁴⁷

Sabah: "İkinci el'e KDV geliyor"

İkinci el otomobile KDV uygulamasına geçileceği gazetenin manşete taşınmaktadır.¹⁴⁸ Taraf Gazetesi'nin iddialarına günün haberi olarak geniş yer ayrılmıştır. "Balyoz gibi iddialar" başlığı ile okuyucuya aktarılan haberde planın içeriğine ve Çetin Doğan'ın açıklamalarına yer verilmekte.¹⁴⁹

Sözcü: "Kendi evimizde gol yedik"

Dönemin Devlet Bakanı Egemen Bağış'ın kabul ettiği İsrailli müsteşardan daha alçak bir koltukta oturarak ağırlamasını eleştirel bir dille Sözcü Gazetesi'nin manşetinde yer almıştır.¹⁵⁰ Gazetenin Taraf Gazetesi'nin iddialarına birinci sayfasından yer vermediği de görülmekte.

Star: "Protokolü sulandırma"

Gazete Ermenistan ile imzalanan protokole ilişkin konuşan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın demecini manşetine taşıyor. Taraf Gazetesi'nin yayınladığı darbe planlarına ilişkin "Balyoz etkisi" sürmanşetini atan gazete, haberde konuyu detaylandırmıştır. Gazete, Çetin Doğan'ın yaptığı açıklamaları ise "Planı itiraf etti" alt başlığı ile okuyucularına aktarmıştır. Çetin Doğan'ın yaptığı açıklamaları "yalanlama" olarak aktaran gazeteleri de düşünecek olursak, gazetelerin Doğan'ın açıklamalarını farklı tutumlarla ele aldığını söylemek mümkün.

¹⁴⁶ "Felaketin rakamları." Radikal. 21.01.2010: 2.

¹⁴⁷ "Darbe planı mı, senaryo mu." Radikal. 21.01.2010: 12.

¹⁴⁸ "İkinci el'e KDV geliyor." Sabah. 21.01.2010: 9.

¹⁴⁹ "Balyoz gibi iddialar." Sabah. 21.01.2010: 21.

¹⁵⁰ "Kendi evimizde gol yedik." Sözcü. 21.01.2010:

Tercüman: "Darbe komedisi"

Gazetenin diğer gazetelerden farklı bir biçimde darbe planına ilişkin komedi tabirini kullanarak, iddiaların asılsız olduğu düşüncesinde olduğunu gösteren tutumunu açıkça ortaya koymuştur. "Bir gazetenin taraflı haberine dönemin ordu komutanından yalanlama geldi" denilen haberde, "Bu bir senaryo" alt başlığı dikkat çekmekte.¹⁵¹

Türkiye Gazetesi: "Ürperten iddia"

Gazetenin Taraf Gazetesi'nin iddialarına manşetten geniş yer verdiği görülmüştür.¹⁵²

Vakit : "En ilkel model bizde"

Anayasa Mahkemesi üyelerinin seçim biçimine ilişkin haberi manşetinden okuyucularına aktaran Vakit Gazetesi: "Doğan, planı kabul etti" başlığı ile konu ile ilgili küçük bir habere yer vermiştir. "Hain planın ayrıntıları" alt başlığı ile iddiaların gazete tarafından kabul edildiği görülüyor.¹⁵³ Burada dikkat çeken husus, Vakit Gazetesi'nin konuyu manşetine taşımamış olmasıdır.

Vatan: "Taraftan son 'Balyoz'"

Gazetede, Taraf Gazetesi'nin darbe planına ilişkin iddialarına geniş yer verildiği görülmektedir. Haber'in 'Harp oyunu diyor' alt başlığında ise Çetin Doğan'ın açıklamalarına yer verilerek 'Harp oyununa ekleme yapılmış' sözleri aktarılmaktadır.¹⁵⁴

¹⁵¹ "Darbe komedisi." Tercüman. 21.01.2010: 8

¹⁵² "Ürperten iddia." Türkiye. 21.01.2010: 10

¹⁵³ "Doğan, planı kabul etti." Vakit. 21.01.2010: 8

¹⁵⁴ "Taraftan son 'Balyoz'." Vatan. 21.01.2010: 14-15

Yeni Asya: "Dehşet veren iddialar", "Yağmacılar iş başında"

Gazete, "Dehşet veren iddialar" başlığı ile darbe planına ilişkin Taraf Gazetesi'nin yayınladığı habere¹⁵⁵ ve "Yağmacılar iş başında" başlığı ile Haiti depremi sonrası yapılan yağmalara ilişkin haberleri, ortak manşetten okuyucularına duyurmuştur.¹⁵⁶

Yeni Şafak: "Balyoz tüy dikti"

Gazetenin Taraf Gazetesi tarafından yayınlanan haberi ayrıntıları ile manşetine taşıdığı görülmekte.¹⁵⁷

Zaman: "En kanlı darbe planı"

Gazete, Taraf Gazetesi tarafından yayınlanan Balyoz darbe planına ilişkin iddialarını manşetine taşımıştır. "Balyoz darbe planı deşifre oldu" başlığı ile iddiaların gazete tarafından kabul edildiğini göstermektedir.¹⁵⁸

22 Ocak 2010:

Akşam: "Kozmik tesadüf"

Akşam Gazetesi, Anayasa Mahkemesi'nin askere sivil yargı yolunu kapatan kararını manşete taşıdığı 22 Ocak günü, bu kararın Taraf'ın yayınladığı Balyoz planını da etkileyeceği kaydedilmektedir.¹⁵⁹ Gazete, darbe planına ilk güne göre daha geniş yer vermektedir. "Balyoz darbe mi tatbikat mı" başlığı ile aktarılan haberde, "Taraf'ın yazdığı 'Balyoz Planı' güncemi sarstı. Gazete yeni ayrıntılar verdi. TSK 'Savaş'a hazırlık tatbikatı' dedi'" ifadesine yer verilmiştir. Haberde dikkat çeken bir husus, 'Balyoz Planı' denilmesi, gazete henüz iddia olması nedeni ile darbe kelimesini kullanmamıştır.¹⁶⁰

¹⁵⁵ "Dehşet veren iddialar." Yeni Asya. 21.01.2010: 4

¹⁵⁶ "Yağmacılar iş başında." Yeni Asya. 21.01.2010: 7

¹⁵⁷ "Balyoz tüy dikti." Yeni Şafak. 21.01.2010: 12

¹⁵⁸ "En kanlı darbe planı." Zaman. 21.01.2010: 24

¹⁵⁹ "Kozmik tesadüf." Akşam. 22.01.2010: 15

¹⁶⁰ "Balyoz darbe mi tatbikat mı." Akşam. 22.01.2010: 16.

Akşam Gazetesi aynı günü İsmail Küçükkaya'nın CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ile yaptığı röportajda sarf ettiği; "Aklım mantığımı almıyor. Ayrıntısına girmeden reddediyorum. İlk kez doğrudan TSK itham ediliyor" sözlerine "‘Balyoz’a inanmıyorum, aklım almıyor’" başlığı ile yer verilmesi dikkat çekmektedir.¹⁶¹

Birgün: "Bu mu vicdanınız?"

Tekel işçilerinin grev eyleminin "Bu mu vicdanınız?" başlığı ile aktaran Birgün Gazetesi, olay üzerinden Ak parti iktidarını eleştirmektedir.¹⁶²

Birgün, Taraf Gazetesi'nin Balyoz Darbe Planı iddialarına ilişkin manşeti sonrası ilk gün, olaya birinci sayfasında yer vermemesine rağmen ikinci gün olayla ilgili "Plan değil tatbikatmış!" başlığı ile bir haber yayınlamıştır. Haberin spotunda, Balyoz belgeleri ile ilgili Genelkurmay'ın belgenin tatbikat senaryosu olduğu belirtmesine yer verilmiştir.¹⁶³

Bugün: "Darbenin yolunu eliyle döşemiş"

Bugün Gazetesi'nin manşetinden konuyu irdelemeye devam ettiği görülmektedir. Haberde, Balyoz Planı'nı yazdıran kişi olarak lanse edilen Çetin Doğan'ın askerlerin şehirde kontrolü ele almasını sağlayan protokol olarak ifade edilen 'Emasya' protokolünü hazırlayan kişi olduğu aktarılmıştır.¹⁶⁴

Cumhuriyet: "Asker yalanladı, savcılık devrede"

Taraf Gazetesi'nin darbe planı iddiasına ilişkin haberini ilk gün küçük bir haberle okuyucularına aktaran Cumhuriyet Gazetesi, ikinci gün konuyu manşetine taşıyor. Genelkurmay'ın 'Akıl ve vicdan kabul etmez' sözlerinin kalın puntolarla aktarıldığı

¹⁶¹ "Balyoz'a inanmıyorum, aklım almıyor." Akşam. 22.01.2010: 17.

¹⁶² "Bu mu vicdanınız?" Birgün. 22.01.2010: 4.

¹⁶³ "Plan değil tatbikatmış!" Birgün. 22.01.2010: 9.

¹⁶⁴ "Darbenin yolunu eliyle döşemiş." Bugün. 22.01.2010: 11.

haberde ‘Toplumda tedirginlik yaratılmak isteniyor’ alt başlığı dikkat çekmektedir.¹⁶⁵

Haber Türk: “Kuduzdan ölüm”

Şanlıurfa’da kuduz olan çocuğun aşı yaptırmadığı için ölmesi manşetten aktarılmıştır.¹⁶⁶ Taraf’ın iddiasını ilk gün küçük bir haberle gören Haber Türk Gazetesi, ikinci gün olaya sürmanşetinden geniş yer ayırmakta. “Balyoz Planı, 1. Ordu Karargahı’ndan çalındı” başlığı ile aktarılan habere iliştirilen bir diğer haberde, Anayasa Mahkemesi’nin askere sivil yargı yolunu açan düzenlemeyi iptal etmesi olayına da yer verildiği görülmektedir. Sürmanşetin başlığını belirleyen habere imza atan Fatih Altaylı’nın yazısına gönderme yapılan haberde, Altaylı’nın “Balyoz Planı’nın 1. Ordu’dan çalındığı iddiasını üst düzey bir askeri yetkiliye sordum” sözleri ön plana çıkarılarak çalınmasının habere değer görülmesi dikkat çekmektedir.¹⁶⁷

Hürriyet: “Balyoz savcıda”

Taraf Gazetesi’nin Balyoz Darbe Planı’na ilişkin iddialarına ertesi gün küçük bir haberle yer veren Hürriyet, ikinci gün aynı olayı manşetine taşıdığı görülmektedir. Manşette, Taraf Gazetesi muhabiri Mehmet Baransu’nun İstanbul Cumhuriyet Savcılığı’na belgeleri ulaştırdığı belirtilerek, Çetin Doğan’ın iddialara ilişkin demecine yer verilmiştir. Ayrıca, Genelkurmay Başkanlığı’nın yaptığı açıklama ‘Akıllı ve vicdanı olan kabul etmez’ başlığı ile haberde yer bulmakta.¹⁶⁸

Hürriyet Gazetesi’nin Balyoz Darbe Planı’na ilişkin ayrıntılara, konu ile alakalı gelişmeleri manşetinden aktarmasına karşın yer vermemesi dikkat çekmekte.

Milli Gazete: “Neyin tatbikatı”

¹⁶⁵ “Asker yalanladı, savcılık devrede.” Cumhuriyet. 22.01.2010: 7.

¹⁶⁶ “Kuduzdan ölüm.” Habertürk. 22.01.2010: 8.

¹⁶⁷ “Balyoz Planı, 1. Ordu Karargahı’ndan çalındı.” Habertürk. 22.01.2010: 13.

¹⁶⁸ “Balyoz savcıda.” Hürriyet. 22.01.2010: 22.

Taraf Gazetesi'nin yayınladığı Balyoz planını ikinci gün de manşetinden aktaran Milli Gazete, "Neyin tatbikatı" başlığı ile Genelkurmay'ın yapılan çalışmanın tatbikat olduğunu söylemesi eleştirel bir dille aktarılmaktadır. "Genelkurmay'a göre tatbikat!" başlığı ile yapılan açıklamadan tatmin olunmadığı açıkça ortaya konuyor.¹⁶⁹

Milliyet: "Askere sivil yargı iptal"

Gazete Anayasa Mahkemesi'nin kararını manşetine taşıırken Balyoz ile alakalı habere sürmanşetinden yer vermekte. "Plan doğru iddialar kasıtlı" başlığı ile aktarılan haberde Genelkurmay'ın konu ile alakalı yalanlamaları ön plana çıkarılmaktadır.¹⁷⁰

Posta: "Kandıramadı"

Posta Gazetesi, Çanakkale'de eter koklatılıp bayıldıktan sonra 100 kilometre uzaklıktaki Kayseri'ye kaçırıldığını iddia eden kadının yaşadığı olayla ilgili iddiaları¹⁷¹ manşetine taşımıştır. Gazete, Balyoz Planı iddialarıyla alakalı olarak; "Genelkurmay: Balyoz, darbe planı değil, tatbikattır" başlığı ile Genelkurmay Başkanlığı'nın konuya ilişkin iddialara verdiği cevaba ve Taraf Gazetesi muhabiri Mehmet Baransu'nun plana ilişkin CD'leri savcılığa teslim etmesine birinci sayfasında yer vermektedir.¹⁷²

Radikal: "İç düşmanın varsa 'Balyoz'un da olur"

Radikal Gazetesi, Balyoz Darbe planı iddialarını ilk gün küçük bir haberle aktarmasına rağmen ikinci gün konuyu manşetine taşımaktadır. Genelkurmay'ın tatbikat senaryosu olduğunu söylediği Balyoz Darbe Planı'nda yer alan iddiaların 'tutuklanacak kişilerin listesi' gibi ayrıntılarına cevap verememesinin eleştirel bir dille aktarıldığı görülmektedir.¹⁷³

¹⁶⁹ "Neyin tatbikatı." Milli Gazete. 22.01.2010: 10.

¹⁷⁰ "Askere sivil yargı iptal." Milliyet. 22.01.2010: 18.

¹⁷¹ "Kandıramadı." Posta. 22.01.2010:

¹⁷² "Genelkurmay: Balyoz, darbe planı değil, tatbikattır." Posta. 22.01.2010: 18

¹⁷³ "İç düşmanın varsa 'Balyoz'un da olur." Radikal. 22.01.2010: 13.

Radikal Gazetesi'nin Taraf Gazetesi'nin konuya ilişkin iki nüshasını kullandığı fotoğrafın dağ tarafındaki “Bunlar rutin işlerdir, kozmik odada saklanır” alt başlığında ise yapılan açıklamanın tatminkar olmadığı ortaya konmuştur.

Sabah: “Çetin Doğan'da marifet çok”

Sabah Gazetesi Balyoz Darbe Planı'na, konuyu manşetine taşıyarak geniş yer vermeye devam etmektedir. “‘Sivil dikta’ iddiasını da ‘Balyoz Planı’ mimarı olan Doğan ortaya attı.” denilen haberde, Çetin Doğan'ın Ak Parti'nin iktidara gelişini Nazilerin iktidara gelişi ile özdeşirmesine değinilmekte.¹⁷⁴

Sözcü: “İşçiler ölüyor iktidar ise seyrediyor”

Gazete manşetinden Tekel işçilerinin eylemini manşetine taşıyarak, açlık grevi yapan işçilerden sağlık durumu kötüye gidenlerin hastaneye kaldırılması durumu üzerinden dönemin hükümeti eleştirilmiştir.¹⁷⁵

Sözcü Gazetesi'nin “Asıl Balyozu halk sandıkta indirecek” başlığı ile sürmanşetine taşıdığı seçim anketine ilişkin haberde, kriz ve açılımın AKP'ye büyük darbe vurduğu iddia edilerek, seçim olması durumunda AKP'nin yüzde 29.5 oy alacağı okuyucuya aktarılmaktadır.¹⁷⁶

Sözcü Gazetesi'nin sürmanşetinde Balyoz Darbe Planı'na gönderme yaparak seçim anketini aktarması dikkat çekici. Taraf Gazetesi'nin 20 Ocak'ta yayınladığı ve medyada geniş yankı bulan darbe planına ilişkin belgeler, gazetenin birinci sayfasında, 21 Ocak'ta olduğu gibi 22 Ocak'ta da yer bulmamıştır.

Star: “İpekçi 12 Eylül için öldürüldü”

¹⁷⁴ “Çetin Doğan'da marifet çok.” Sabah. 22.01.2010: 20-21

¹⁷⁵ “İşçiler ölüyor iktidar ise seyrediyor.” Sözcü. 22.01.2010: 9

¹⁷⁶ “Asıl Balyozu halk sandıkta indirecek.” Sözcü. 22.01.2010: 4

Gazete, İpekçi suikastı döneminin İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş'in açıklamalarını manşetine taşıyarak, Güneş'in "İpekçi cinayeti 12 Eylül'e giden sürecin en önemli parçasıydı" sözlerine yer verilmektedir.¹⁷⁷

Star Gazetesi'nin sürmanşetinde ise "Mahkeme darbeyi ipten aldı" başlığı ile Balyoz Darbe planı iddialarının Taraf Gazetesi'nde yayınlanmasının ertesinde Anayasa Mahkemesi'nin altı kararla askere sivil yargı yolunu açan yasanın iptal edilmesi eleştirel bir dille haberleştirilmiştir. Habere ilişkin olarak verilen "Genelkurmay: Plan var ama..." başlığı altında da, Genelkurmay Başkanlığı'nın Balyoz Planı'na iddiası için "Savaş halinde sıkıyönetim senaryosuydu" yönünde yaptığı açıklamaya değinilmiştir.¹⁷⁸

Tercüman: "Akıl ve vicdan dışı"

Tercüman Gazetesi "Darbe komedisi" başlığı ile darbe planı iddialarıyla ilişkili haberinin akabinde 22 Ocak'ta da konuyu manşetine taşımaya devam etmektedir. "Akıl ve Vicdan dışı" başlığı ile aktarılan haberde; "Genelkurmay, 'Balyoz Güvenlik Harekat Planı' iddiaları için 'Akıl ve vicdanı olan hiçbir kimsenin kabul etmesi mümkün değildir' açıklaması yaptı." denilmiştir.¹⁷⁹

Türkiye: "Yeni anayasa için uzlaşma şart"

Gazete manşetini Yargıtay Onursal Başkanı Sami Selçuk'un açıklamasına ayırarak, anayasa için uzlaşma şart mesajını haberde okuyucuya aktardığı görülmektedir.¹⁸⁰ Gazetenin Balyoz ile ilgili habere de "Darbe değil tatbikat senaryosu" başlığı ile yer verdiği görülmüştür.¹⁸¹

Vakit: "AYM'den bir ihlal daha"

¹⁷⁷ "İpekçi 12 Eylül için öldürüldü." Star. 22.01.2010: 15

¹⁷⁸ "Mahkeme darbeyi ipten aldı." Star. 22.01.2010: 12-13-14

¹⁷⁹ "Akıl ve Vicdan dışı." Tercüman. 22.01.2010: 8.

¹⁸⁰ "Yeni anayasa için uzlaşma şart." Türkiye. 22.01.2010: 15.

¹⁸¹ "Darbe değil tatbikat senaryosu." Türkiye. 22.01.2010: 10.

Vakit Gazetesi'nin "AYM'den bir ihlal daha" başlığıyla manşetine taşıdığı haberde, askere sivil yargı yolunun açılmasına ilişkin düzenlemeyi, CHP'nin başvurusu üzerine görüşüp oy birliği ile iptal eden Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) iptal kararına ilişkin gerekçeyi açıklamaması eleştirilmiştir.¹⁸²

Vakit Gazetesi'nin Balyoz Darbe Planı'na ilişkin haberlere de birinci sayfadan yer verdiği görülmektedir. "Listede olmak onur verici" başlığı ile iddia edilen darbenin yapılması halinde tutuklanacak 36 gazeteciden 8'inin Vakit Gazetesi yazarı olmasına dikkat çekilerek, Vakit Gazetesi yazarlarının listede olmalarına verdikleri tepkiler haberde aktarılmıştır.¹⁸³

Vakit Gazetesi'nin birinci sayfasına taşıdığı bir başka Balyoz haberi de "Balyoz'a 2 savcı" başlığı ile aktarılmaktadır. Haberde, Balyoz Güvenlik Harekat Planı iddialarına ilişkin Cumhuriyet Başsavcılığı'na soruşturma açıldığı kaydedilmektedir.¹⁸⁴ Hemen bu haberin altında, Genelkurmay'ın konu ile alakalı yaptığı açıklamadan yola çıkılarak; "Genelkurmay, darbe planını yalanlarken doğruladı" başlığı ile yapılan açıklamada, söz konusu planın varlığının Genelkurmay'ca kabul edildiği belirtilmektedir.¹⁸⁵

Vakit Gazetesi aynı gün "Balyoz zirvesi" başlığı ile birinci sayfasına taşıdığı bir diğer haberde, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın dönemin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ ile görüşmesine yer veriliyor.¹⁸⁶

Vatan: "Soruşturmalar sil baştan"

Vatan Gazetesi de Vakit Gazetesi gibi Anayasa Mahkemesi'nin kararına ilişkin haberi manşetine taşımaktadır. Gazete, Balyoz Harekat Planı iddialarına ilişkinse, birinci sayfasında "Ateşle 'Oyun'" başlığı ile konuya geniş yer verdiği görülmektedir. Haberin spotunda; "Çetin Doğan 'Harp Oyunu' demişti. Genelkurmay da dün Balyoz'un 'bir senaryo dahilinde hazırlanan harekat planları'

¹⁸² "AYM'den bir ihlal daha." Vakit. 22.01.2010: 18.

¹⁸³ "Listede olmak onur verici." Vakit. 22.01.2010: 8.

¹⁸⁴ "Balyoz'a 2 savcı." Vakit. 22.01.2010: 8.

¹⁸⁵ "Genelkurmay, darbe planını yalanlarken doğruladı." Vakit. 22.01.2010: 8.

¹⁸⁶ "Balyoz zirvesi." Vakit. 22.01.2010: 18.

olduğunu açıkladı. Savcılık inceleme başlattı.” denilerek plana ilişkin ayrıntılar aktarılmaktadır.¹⁸⁷

Birinci sayfada Balyoz ile alakalı bir diğer haber “Adımızı silin o listeden” başlığı ile okuyucuya duyurulmakta. Haberde, Taraf Gazetesi’nin yayınladığı hareket planında, kamuoyu desteği sağlamakta yardımcı olacağı umulan gazeteciler arasında yer alan Vatan Gazetesi yazarlarından Güngör Mengü’nün yazısı aktarılarak, Mengü’nün askeri darbelerin yanında yer almayacağını belirttiği ve bu nedenle adının listeden çıkarılmasını istemesine yer verilmektedir.¹⁸⁸

Yeni Asya: “Darbecilerin üç dayanağına demokrasi balyozu vurulsun”

Balyoz Harekat Planı’nda tutuklanacaklar listesinde adı bulunan Kazım Güleçyüz’ün yazısı haberleştirilerek manşete taşınıyor. Haberde Geleçyüz’ün darbelere dayanak olduğunu iddia ettiği İç Hizmet Kanunu’nun 35. maddesinin kaldırılması ve 28 Şubat’ın ardından 1997’de Genelkurmay Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan ve 2005 yılında güncellenen Emaysa protokolünün kaldırılmasına yönelik sözleri ön plana çıkarıldığı dikkat çekiyor.¹⁸⁹ "Emniyet-Asayiş-Yardımlaşma" ifadelerinin kısaltılmışı olan EMASYA Protokolü ile askerin, polisin yeterli olmadığı durumlarda toplumsal olaylara müdahalesinin önü açılmıştı.

Yeni Asya Gazetesi’nde Balyoz ile alakalı öne çıkardığı bir diğer haberde; “Balyozculara suç duyurusu” başlığı ile sanatçı ve aydınların konu ile alakalı savcılığa yaptıkları suç duyurusuna yer verilmiştir. Yeni Asya Gazetesi’nde, Taraf Gazetesi’nin gündeme taşıdığı Balyoz Harekat Planı’na ilişkin iddiaların geniş yer bulduğu görülmektedir.¹⁹⁰

Yeni Şafak: “Balyoz ihaneti yargıda”

Yeni Şafak Gazetesi Taraf Gazetesi’nin konu ile alakalı haberleri gündemine taşıdığı günün ertesinde manşetten okuyucularına duyurduğu haberi “Balyoz ihaneti yargıda”

¹⁸⁷ “Soruşturmalar sil baştan.” Vatan. 22.01.2010: 16.

¹⁸⁸ Mengi, Güngör. "Adımızı silin o listeden" Vatan. 22.01.2010: 3.

¹⁸⁹ “Darbecilerin üç dayanağına demokrasi balyozu vurulsun.” Yeni Asya. 22.01.2010: 3.

¹⁹⁰ “Balyozculara suç duyurusu.” Yeni Asya. 22.01.2010: 4.

başlığı ile sert bir dille manşetine taşımaya devam ettiği görülmektedir.¹⁹¹ Gazetenin Yeni Asya Gazetesi gibi Emaysa protokolüne gönderme yaptığı dikkat çekmekte. “Emaysa yenilendi provokasyon arttı” başlığı ile aktarılan haberde 2005 yılında Emaysa protokolünün güncellenmesinin ardından yurdun çeşitli yerlerinde provokatif eylemlerin arttığı ve patlamaların gerçekleştiği belirtilmektedir.¹⁹²

Yeni Şafak Gazetesi’nin aynı gün dikkat çeken darbeye ilişkin bir diğer haberi “Darbe Yasasıyla yönetilmekten utanıyoruz” başlığı ile TÜSİAD’ın o dönem ki yeni başkanı Ümit Boyner’in 12 Eylül anayasasının değiştirilmesi hakkında verdiği demeç okuyucuya aktarılmaktadır.¹⁹³

Zaman: “Yargı Balyoz’a el koydu”

Zaman Gazetesi de diğer birçok ulusal gazete gibi konuyu manşetinden okuyucuya aktarmaya devam ettiği görülmektedir. Yargının Taraf Gazetesi’nde konuya ilişkin yayınlanan haberin ardından harekete geçtiği bildirilerek planı ortaya çıkaran Taraf’tan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nın 5 bin sayfalık belgeyi istediği kaydedilmekte.¹⁹⁴

Zaman Gazetesi’nin “Çetin Doğan’ın ses kayıtları da olayı doğruluyor” başlığı ile verdiği bir diğer haberde, Çetin Doğan’ın internete düşen ses kaydının planı doğruladığı söylemektedir.¹⁹⁵ “Genelkurmay’ın açıklaması ikna etmedi” başlığı ile yapılan bir diğer haberde de Genelkurmay Başkanlığı tarafından yapılan açıklamanın ikna edici olmadığı vurgulanmıştır.¹⁹⁶

Taraf Gazetesi’nin Balyoz Harekat Planı iddiasına ilişkin haberini, Zaman Gazetesi’nin yakından takip ettiği ve önemseydiği görülmektedir.

Taraf Gazetesi’nin Balyoz Darbe Planı Haberi Gündeme Etkileri

¹⁹¹ “Balyoz ihaneti yargıda.” Yeni Şafak. 22.01.2010: 13.

¹⁹² “Emaysa yenilendi provokasyon arttı.” Yeni Şafak. 22.01.2010

¹⁹³ “Darbe Yasasıyla yönetilmekten utanıyoruz.” Yeni Şafak. 22.01.2010: 4.

¹⁹⁴ “Yargı Balyoz’a el koydu.” Zaman. 22.01.2010: 16.

¹⁹⁵ “Çetin Doğan’ın ses kayıtları da olayı doğruluyor.” Zaman. 22.01.2010: 15.

¹⁹⁶ “Genelkurmay’ın açıklaması ikna etmedi.” Zaman. 22.01.2010: 15.

Taraf Gazetesi'nin Balyoz Darbe Planı iddiasına ilişkin haberlerini yayınladığı döneme tekabül eden 18.01.2010 - 24.01.2010 tarihleri arasında gazetenin satış raporuna göre; gazete bir önceki döneme tirajını 45.637'den 63.155'e yükselterek 17.518 daha fazla satış gerçekleştirmiştir. Toplan tirajın 19.051 yükseldiği bu dönemde, 17.518 rakamı, Taraf Gazetesi'nce yayınlanan Balyoz Darbe Planı'na ilişkin iddialar kamuoyunun dikkatini çektiği göstermesi açısından önemlidir.

Aynı dönem ulusal gazetelerin de konu ile alakalı haber yapması ve konuyu sıklıkla manşetlerine taşıması da Taraf Gazetesi'nin Balyoz Darbe Planı'na ilişkin iddialarının diğer gazetelerin gündemini de değiştirdiğini göstermektedir. Türkiye'de ulusal gazete tirajının 4.556.203 olduğu bu dönem, Taraf Gazetesi'nin diğer gazetelerin gündemini de belirlemesiyle, kamuoyunda geniş bir kitle tarafından Balyoz Darbe Planı iddiası bilinirlik kazanması sağlanmıştır. Dağlıca Baskını sonrası medyanın Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddialara bu kadar yer vermemesine rağmen Balyoz Darbe Planı iddialarına geniş yer vermeleri de değişen konjonktürün göstergesi olarak görülebilir. Burada Balyoz Darbe Planı iddialarının daha geniş kapsamlı olması ve Genelkurmay Başkanlığı'nı direkt olarak hedef alması da etkilidir.

Taraf Gazetesi tarafından ortaya atılan iddialar sonrası, savcılığın harekete geçmesi ve üst düzey emekli ve muvazzaf birçok Türk Silahlı Kuvvetleri mensubunun gözaltına alınmaları ve tutuklanmalarına varan sürecin tetikleyici unsuru olan Taraf Gazetesi yayınları, gazetenin Türkiye'de yaşanan değişimde büyük pay sahibi olduğunu göstermiştir.

Balyoz Darbe Planı iddialarının üzerine, önceki yıllarda benzer konuların üzerine gitmesinden daha cesur bir şekilde gittiği gözlenen Taraf Gazetesi'nin kamuoyunun gündemini değiştirecek bir tiraja ve gazete dışında güçlü medya araçlarına sahip olmamasına karşın, yayınladığı gizli belgelerle Türkiye'de yaşanan değişimin önünde engel olarak görülebilecek birçok meselenin bertaraf edilmesi hususunda, önemli bir rol üstlendiği söylenebilir.

Balyoz Darbe Planı iddiası, medya gündeminde yer edinerek kamu gündemini de etkilemiştir. Bunun yanı sıra konu ile ilgili olarak siyasilerin ve askeri yetkililerin yaptığı açıklamalar, Taraf Gazetesi siyasal gündemi de yaptığı haberlerle doğrudan etkilediğini göstermektedir.

Türk medyasının Türk Silahlı Kuvvetleri'ni eleştiren haberlere pek yer vermediği bir dönemde yayın hayatına başlayan Taraf Gazetesi, yaptığı haberlerle Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yaptığı faaliyetleri mercek altına aldı. Seçilmiş hükümeti illegal yoldan indirmeye ve yıpratmaya yönelik iddiaları içeren çalışmaları ve planları yayınlayan Taraf Gazetesi, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin güvenilirliğini zedelenmesine ve kurumun sorgulanmasına yol açmıştır.

2.2.7.Hantepe Baskını

2 Ağustos 2010 Pazartesi günü "Generaller askerlerin ölümünü seyretti..."* başlığı ile yayınlanan haberde Taraf Gazetesi, PKK'nın 20 Temmuz 2010'da Hakkâri'nin Çukurca ilçesine bağlı Hantepe mevkiinde bulunan birliğe saldırması ile ilgili ihmal iddialarını manşetten aktarmaktadır. Taraf Gazetesi'nin Hantepe Baskını'na ilişkin haberinde, saldırıdan bir gün önce 19 Temmuz gecesi bölgede yaşananların insansız hava uçakları heronlarla görüntülediği iddia edilerek, Heron İzleme Merkezi'nin "Sızma var" uyarısını komutanların "Her şey kontrolümüz altında" diye cevapladığı öne sürülmektedir. Baskını 02.30'dan itibaren canlı izlendiği belirtilen haberde, görüntülerin bir saatlik videosunun da Taraf Gazetesi'nin elinde olduğu söylenmektedir. Görüntülerde PKK'lıların gelişi, mevziye atılan bomba, askerlerin kaçıışı ve öldürülüşü net olarak görüldüğü kaydedilmektedir. Haberde ayrıca, baskına uğrayan birliğe hiçbir desteğin sağlanmadığı, hava şartlarının müsait olmasına rağmen helikopter ve uçağın da gönderilmemesi hususu üzerinde durulmaktadır.¹⁹⁷

"Hantepe'de bu kadar çarpışmadılar" sürmanşeti ile 6 Ağustos 2010 Cuma günü sürmanşetten yayınlanan Taraf'ın bir diğer haberinde, Başbakan Erdoğan'ın orgeneral Hasan Iğsız'ın Kara Kuvvetleri Komutanı olmasına direndiği, bunun üzerine İlker Başbuğ'un da Jandarma Genel Komutanı'nı istifaya zorlayıp rest çektiği bildirilmektedir. Sürmanşetin yanında kare içine alınarak ön plana çıkarılan

* BKZ: EK6

¹⁹⁷ "Generaller askerlerin ölümünü seyretti." Taraf. 02.08.2010: 13.

"Koltukları, çocukların hayatından daha önemli" notu Hantep Baskını'nda ölen çocuklara gönderme olması nedeniyle dikkat çekmektedir.¹⁹⁸

9 ağustos 2010 Pazartesi günü Taraf Gazetesi logosunun yanında askeri terfilerle ilgili "Krizin çok Özel bir nedeni" başlığı ile yayınlanan bir diğer haberde, Yüksek Askeri Şura'da atamaların tıkanmasının bir nedeni olarak, Orgeneral İlker Başbuğ'un Necdet Özel'in 2013'de Genelkurmay Başkanı olmasını engelleme gayreti olduğu iddia edilmektedir. Haberde dikkat çeken bir diğer husus ise, Başbakan Erdoğan'ın 2009 yılında kendisini ziyaret ederek bir buçuk saat görüşmesinin ardından Necdet Özel'in; " Sayın Başbakan'ın ziyaretinden sadece onur duyarız" sözlerinin Özel'in İlker Başbuğ tarafından istenmeyen adam ilan edilmesine sebep olduğu öne sürülmesidir.¹⁹⁹

Taraf Gazetesi'nin 14 Ağustos 2010 Cumartesi günü "Bakanın heron yalanı" sürmanşeti ile aktardığı haberde, dönemin Savunma Bakanı Vecdi Gönül'ün Hantep baskını ile ilgili olarak bir gazinin kendisine sorduğu soruya verdiği; "O videonun koordinatları başka yerden alınmış" şeklindeki cevabı, Genelkurmay'ın bile söz konusu iddiaları yalanlamamasına rağmen Bakanın sözlerinin yalan olduğu öne sürülmektedir. Söz konusu haber dönemin Star Gazetesi yazarı Şamil Tayyar'a dayandırılmıştır.²⁰⁰

17 Ağustos 2010 Salı günü "Baskından önce ön mevziiler boşaltıldı" manşeti ile aktarılan haberde, Hantep baskınından yaralı kurtulan Er Yusuf Kılıç'ın açıklamalarına yer verilerek baskın sorgulanmıştır. Yusuf Kılıç, baskın öncesi kendilerine 'Saldırı ihtimali yok, gereksiz bunlar' sözleri ön plana çıkarılarak, PKK'lıların mevziilere çok hızlı bir biçimde sızdığı belirtilmiştir. Haberin "Ağır silahlar çalışmadı" alt başlıklarında ise yine er Kılıç'ın sözlerine dayandırılarak

¹⁹⁸ "Hantep'de bu kadar çarpışmadılar." Taraf. 06.08.2010: 11.

¹⁹⁹ "Krizin çok Özel bir nedeni var." Taraf. 09.08.2010: 10.

²⁰⁰ "Bakanın heron yalanı." Taraf. 09.08.2010: 11.

mevziide bulunan ağır silahların çalışmaması baskında kayıp sayıp sayısının artmasına sebep olduğu iddia edilmektedir.²⁰¹

Hantape baskını ile ilgili Taraf Gazetesi'nin haberleri üzerine Ak Parti Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ'ın; "İddialar vahim, suskunluk vicdanları yaralıyor" sözleri, 18 Ağustos 2010 Çarşamba günü "Hantape'nin hesabını versinler" manşeti ile aktarılmıştır. Haberin "Bakan Gönül çark etti" alt başlığında ise, Taraf'ın 14 Ağustos'ta sürmanşetine taşıdığı Savunma Bakanı Vecdi Gönül'ün 'yok öyle bir şey. Koordinatlar Hantape'ye ait değil' sözleri ile ilgili yaptığı açıklamada, 'Resmi açıklamam olmadı.' diyerek kendi sözlerini yalanladığı bilgisi dikkat çekmektedir.²⁰²

19 Ağustos 2010 Perşembe günü konuyu irdelemeye devam eden Taraf Gazetesi; "Genelkurmay'a suç duyurusu: Oğlumuzu bilerek öldürtünüz" sürmanşeti ile Taraf Gazetesi'nin ihmal ve suiistimallerin olduğunu öne sürdüğü Dağlıca, Aktütün ve Hantape Baskınlarında ölen askerlerden beş şehit ailesi, konu ile ilgili olarak suç duyurusunda bulunması olumlanarak aktarıldığı görülmektedir.²⁰³

20 Ağustos 2010 Cuma günü: "AKP'den Başbuğ'a çağrı Heron'u anlat da git" sürmanşeti ile konuyu gündeminden düşürmemeye devam eden Taraf Gazetesi, Ak Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş'ın; "Her konuda beyanat veren Genelkurmay Başkanı'nın Heron sessizliği beni çok endişelendiriyor. Hata yapan varsa cezasını çekmeli." sözlerini ön plana çıkararak Elitaş'ın konu ile ilgili sert çıktığı kaydedilmektedir. Haberde Mustafa Elitaş'ın; "Bir belgeye 'kağıt parçası', yer altındaki LAW'lara 'boru parçası' diyen Genelkurmay Başkanı'nın, şehit ailelerinin yüreğini sızlatan Heron skandalıyla ilgili açıklama yapmaması çok yanıltıcı." şeklindeki sözleri olumlanarak aktarılmıştır.²⁰⁴

Taraf Gazetesi 22 Ağustos 2010 Pazar günü "Hain değiliz, beceriksiziz" sürmanşetinde; "Hantape'deki Heron skandalıyla ilgili bir ay sonra açıklama yapan

²⁰¹ "Baskından önce ön mevziler boşaltıldı." Taraf. 17.08.2010: 11.

²⁰² "Hantape'nin hesabını versinler." Taraf. 18.08.2010: 10.

²⁰³ "Genelkurmay'a suç duyurusu: Oğlumuzu bilerek öldürtünüz." Taraf. 19.08.2010: 12.

²⁰⁴ "AKP'den Başbuğ'a çağrı Heron'u anlat da git." Taraf. 20.08.2010: 10.

Genelkurmay, görüntüleri yalanlamadı, ‘Baskın sonrasına ait’ dedi" denilmektedir. Hükümet kanadından ve şehit ailelerinden gelen tepkiler sonrası, dönemin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un açıklamalarına dayandırılan verilen haberin "Oysa çatışma öncesinde de görüntü var" alt başlığında ise; saldırısı ile ilgili iddialara ilişkin Başbuğ'un açıklamasına cevaben, çatışma öncesine ait görüntülerin de Taraf Gazetesi'nde olduğu belirtilmektedir. İlk taciz ateşinin yapıldığı tepedeki görüntülerin de heronlar tarafından çekildiği bildirilen haberde, PKK'lıların ilk görüntüsünün alınması ve PKK'lıların mevzilere gelmesi arasındaki zaman aralığının takriben 30 dakika kadar olduğu da söylenmektedir.²⁰⁵

Taraf Gazetesi'nin 23 Ağustos 2010 Pazartesi günü logosunun yanında, Necdet Özel'in fotoğrafını kullanarak "Bu açıklama fazla özel" başlığı ile yayınladığı haberde, Genelkurmay'ın yaptığı açıklamada İkinci ordu Komutanlığı'nı hedef gösterdiği iddia edilmiştir. Haberde, baskında bir beceriksizlik varsa, bu beceriksizlikte dönemin İkinci Ordu Komutanı Necdet Özel'in de payı olduğu ima edildiği iddia edilmektedir. Haberde bahsi geçen komutan Necdet Özel, 24 Ağustos 2010'da Jandarma Genel Komutanlığı'na, 29 Temmuz 2010'de Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na ve 4 Ağustos 2011'de de Genelkurmay Başkanlığı'na getirilerek kısa zamanda askeri kariyerinin zirvesine çıkmıştır.²⁰⁶

Taraf Gazetesi'nin Hantepe Baskını Haberine İlişkin Ulusal Basına Yansımaları

3 Ağustos 2010 Salı günü "Yine Heron Yine İhmal" başlığı ile Taraf Gazetesi'nin Hantepe Baskını iddialarını manşetten aktaran Bugün Gazetesi, haberde heronların saldırıdan 20 dakika önce PKK'lıları tespit ettiğini belirtmektedir.²⁰⁷ 4 Ağustos 2010 Çarşamba günü Bugün Gazetesi, "Mehmetçikler 7 dakikada kurtarılabildi" başlığı ile birinci sayfasından Taraf Gazetesi'nin gündeme taşıdığı Hantepe Baskını haberine

²⁰⁵ “Hain değiliz, beceriksiziz.” Taraf. 22.08.2010: 11.

²⁰⁶ “Bu açıklama fazla özel.” Taraf. 23.08.2010: 11.

²⁰⁷ “Yine Heron Yine İhmal.” Bugün. 03.08.2010: 10.

yer vermeyi sürdürmektedir. Haberde, saldırıda Mehmetçiklere yardım gönderilmediğinin ortaya çıkması, toplumun her kesimini sarstığı kaydedilmiştir.²⁰⁸

Radikal Gazetesi 3 Ağustos 2010 Salı günü "Hantepe iddiası" başlığı ile Taraf Gazetesi'nin iddialarını birinci sayfasına taşıyarak aktarmaktadır. Haberde, PKK baskınından 20 dakika öncesinde, saldırı sırasında ve sonrasında insansız hava uçaklarının olayları görüntülediği iddiası Taraf Gazetesi'ne dayandırılarak aktarılmıştır.²⁰⁹

Yeni Şafak Gazetesi ise 3 Ağustos 2010 Salı günü "Hantepe Baskını'nı Sadece izlemişler" başlığı ile Taraf Gazetesi'nin iddiasını manşetine taşımıştır. 30 birimin 1 saat önce haber aldığı saldırıyı canlı izledi denilen haberde, saldırıda destek için 15 dakika mesafedeki helikopterlerin havalandırılmadığı iddia edilmektedir.²¹⁰

Zaman Gazetesi'nin 3 Ağustos 2010 Salı günü "Generaller, Hantepe'de askerlerin ölümünü canlı yayında izlemiş" başlığı ile Taraf Gazetesi'nin iddiasına yer verilmiştir. Haberde, heronların çektiği görüntülerde mevzilere yaklaşan PKK'lıların attığı bombaların büyük gürültü ile patladığı kaydedilmektedir.²¹¹ Ertesi gün "Niçin hala susuyorlar" başlığı ile konuyu manşetine taşıyarak Taraf Gazetesi'nin iddialarına ilişkin Genelkurmay'dan açıklama yapılmaması sorgulanmıştır. Haberde, Hantepe Baskını'nda şehit olan askerlerin ailelerin konu ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir.²¹²

Yapılan incelemede; Akşam, Birgün, Cumhuriyet, Haber Türk, Hürriyet, Milli Gazete, Milliyet, Posta, Sabah, Sözcü, Star, Tercuman, Türkiye, Vakit, Vatan, Yeni Asya Gazetesi Taraf Gazetesi'nin 2 Ağustos'ta ortaya attığı iddialara, ertesi gün yer vermediği görülmüştür.

²⁰⁸ "Mehmetçikler 7 dakikada kurtarılabilirdi." Bugün. 04.08.2010: 10.

²⁰⁹ "Hantepe iddiası." Radikal. 03.08.2010: 10.

²¹⁰ "Hantepe Baskını'nı Sadece izlemişler." Yeni şafak. 03.08.2010: 12.

²¹¹ "Generaller, Hantepe'de askerlerin ölümünü canlı yayında izlemiş." Zaman. 03.08.2010: 13.

²¹² "Niçin hala susuyorlar." Zaman. 04.08.2010: 16.

2.3.Taraf Gazetesi'nde Kürt Sorunu

Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı ilk dönemden itibaren Kürt sorununa ilişkin çeşitli haber, söyleşi ve röportajlara yer vererek konuyu yakından takip ettiği görülmektedir.

Taraf Gazetesi'nin Kürt sorununa ilişkin yayınları, gazetenin ağırlı gündem maddelerinden biri olarak dikkat çekmektedir. Konunun sıklıkla manşete taşınan haber ve yayınlarla irdelenmesi kamuoyu nezdinde bilinir kazanması sağlanmıştır.

2.3.1.Taraf Gazetesi'nin Yayına Başladığı İlk 45 Gün Ağırlı Gündemi

15 Kasım 2007 yılında yayın hayatına başlayan Taraf Gazetesi ertesi gün dönemim Ak Parti'nin Kürt kökenli Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat'ın açıklamasını "PKK'ya Kürt Sözü" manşeti ile çıkarak Kürt sorununa yaklaşım tarzının sinyallerini ilk günlerden vermeye başlamıştır. Haberde Dengir Mir Mehmet Fırat'ın " PKK silahı bıraktığı andan itibaren asıl hedef olan demokratikleşme adımlarını atarız" açıklaması ile Fırat'ın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın barış için PKK'nın silahı bırakmasının çözüm için atılan en önemli adım olacağı vurgulanarak gazetenin Kürt sorununun çözümü için silahsız ve diyalogcu bir söylem üzerine yayın politikası izleyeceği belli edilmiş olmaktadır.²¹³

²¹³ "PKK'ya Kürt Sözü." Taraf Gazetesi. 16.11.2007: 2.

Taraf Gazetesi 17 Kasım 2007 Cumartesi günü birinci sayfasının ortasına, Demokratik Toplum Partisi (DTP) yöneticilerinin dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ziyaretinden bir kareye yer vererek, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın DTP'li milletvekillerini kast ederek " Seçimle gelenleri parlamento dışına atarsanız onları da dağa gönderirsiniz" uyarısına rağmen aradan 24 saat geçmeden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya'nın DTP'nin kapatılması için açtığı davaya karşı olan tutumunu bu haberle ortaya koymaktadır. Gazete haberde partinin kapatılması ile Kürt sorununun çözüme kavuşturulamayacağı, çözümüm meclis çatısı altında ve diyalogla olacağı açıkça belirtilmektedir.

"CHP de Kürtleri hatırladı" manşeti ile 19 Kasım 2007 Pazartesi günü yayına çıkan Taraf Gazetesi haberde, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) tarafından 1989 ve 1999'da hazırlanan Kürt raporların güncelleştirileceği ve dönemin CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın da bölgeye gideceğini okuyucularına duyurmuştur. ²¹⁴ Gazete CHP'yi Kürtleri unutmakla itam eden manşetiyle CHP'nin Kürt sorununa olan yaklaşımını beğenmediğini de ortaya koymaktadır.

20 Kasım 2007 Salı günü "Öcalan'sız eve dönüş" manşeti ile çıkan Taraf Gazetesi, Kürt sorununa gazetenin göstermiş olduğu ehemmiyeti de çıkmaya başlayalı henüz bir hafta olmamasına rağmen, üst üstte attığı manşetlerle gözler önüne sermektedir. Manşet'in üstüne daha küçük puntolarla " İşte Başbakan Erdoğan'ın günlerdir merak edilen PKK'ya silah bıraktırma proje" yazan gazete, Yasemin Çongar'a ait haberde, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Silah Bıraktırma Planı'na ilişkin DTP'ye koşulu, DTP'nin PKK'yı silah bırakmaya çağırması ve PKK ve terörle arasına mesafe koyması olduğu belirtilmiştir. ²¹⁵ Taraf Gazetesi "Öcalan'sız eve dönüş" manşeti ile Abdullah Öcalan olmadan eve dönüşün mümkün olmayacağı düşüncesini, örtülü bir dille belli ettiği görülmektedir.

Neşe Düzel'in Eski Mit Müsteşar Yardımcısı Cevat Öneş ile yaptığı röportajı 22 Kasım 2007 Perşembe günü "PKK anlaşmasının gizlenen koşulu" manşeti ile

²¹⁴ "CHP de Kürtleri hatırladı." Taraf Gazetesi. 19.11.2007: 11

²¹⁵ "Öcalan'sız Eve Dönüş." Taraf Gazetesi. 20.11.2007: 11.

okuyucularına duyuran Taraf, Washington'da PKK'nın tasfiyesi kararı alındığını Cevat Öneş'in verdiği mülakata dayandırarak yazmaktadır. ABD ile anlaşıldı alt başlığında ise yine Öneş'e dayandırılan iddiaya yer verilerek, Barzani'nin hukuki statüsünün garantisi için taraflar arasında anlaşmaya varıldığı birinci sayfadan duyurulmaktadır. Aynı haberde ABD'nin bu süreci kendi çıkarları için uzattığını da belirten gazete, 1999 yılında Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edildiğinde, bu karar üzerinde mutabık kalındığını ama sürecin elverişli koşullar sağlanana dek askıya aldığını yazmaktadır.²¹⁶ Gazete, Öcalan'ın yakalandığı dönem medyada askeri bir başarı gibi lanse edilen ve dönemin siyasi partilerinin de bu yolla siyasi kazanç elde ettiği hadisenin, Türkiye'nin siyasi bir başarısı olmaktan ziyade, ABD'nin Türkiye'ye Öcalan'ı teslim ettiği düşüncesinde olduğunu bu söylemle ortaya koymuştur.

Taraf Gazetesi, 28 Kasım 2007 Çarşamba günü "Part-Time demokrat" manşeti ile Ak Parti'nin DTP'li milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasını gündeme getiren MHP'ye direnmekten vazgeçtiğini öne sürerek, attığı manşetle AK Parti'yi tam demokrat olmamakla suçluyor ve DTP'li milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmaması gerektiğini düşüncesinde olduğunu, bu manşetle okuyucu aktarmaktadır.²¹⁷ Manşetin altında Fetullah Gülen'in küçük bir fotoğrafı ile verilen bir diğer haberde, "Fetullah Gülen çağrı yaptı ve cevap aldı. Cemaat yoksul Kürt çocuklarına kucak açtı." denilerek 12. sayfadaki haberin devamına gönderme yapılmıştır.²¹⁸ Haberde kucak açmak söylemi ile cemaatin icraatı olumlandığı görülmektedir. Aynı gün ana sayfada DTP'li Ahmet Türk'ün; "Erdoğan'ın bir elinde gül, öteki elinde balta var"²¹⁹ sözü haber başlığı ile birinci sayfada yer bulan Kürt Sorununa ilişkin bir birinden bağımsız üçüncü haber olması Taraf Gazetesi'nin konuya verdiği önemi de ortaya koyması açısından dikkat çekmektedir.

Taraf Gazetesi, 3 Aralık 2007 Pazartesi günü Sürmanşetten; "Kürtler 'çözüm'ü tartışıyor" başlığı ile Orhan Miroğlu'nun Hatip Dicle, Sertaç Bucak, Siydi Fırat,

²¹⁶ "PKK Anlaşmasının Gizli Koşulu ." Taraf Gazetesi. 22.11.2007: 10.

²¹⁷ "Part-Time Demokrat." Taraf Gazetesi. 28.11.2007: 12.

²¹⁸ " Cemaat yoksul Kürt çocuklarına kucak açtı." Taraf Gazetesi. 28.11.2007: 12.

²¹⁹ "Erdoğan'ın bir elinde gül, öteki elinde balta var." Taraf Gazetesi. 28.11.2007: 12

Selahattin Demirtaş ve Naci Bostancı ile yaptığı röportajı okuyucularına duyurmaktadır.²²⁰ Logosunun sağ tarafına yerleştirdiği bir diğer haberde, Sedat Laçiner'in Taraf Gazetesi'nin Kürt sorununa yönelik yazdığı yazı, "Daha çok PKK'lı öldürmek başarı değil başarısızlıktır"²²¹ başlığı ile gazetenin Kürt sorununa yaklaşımında, çözüm için daha çok PKK militanı öldürülmesinin doğru olmadığı kanaatini gazete tarafından kabul edildiğini göstermekte.

Taraf Gazetesi 17 Aralık 2007 Pazartesi günü " 'Evine Dön' bombası" ile manşetten duyurduğu Türk Silahlı Kuvvetleri PKK'nın Kandil Dağı'ndaki ana karargâhını 50 uçakla vurması haberini, haber söylemi açısından alaycı bir başlıkla eleştirilmiştir.²²² Gazete eve dönüş için çözüm yollarının arandığı bir dönemde operasyonun çözümü baltalayacağı düşüncesinde olduğu görülmektedir. Aynı gün Kandil Dağı'na yönelik hava operasyonu; Akşam Gazetesi'nde askeri bir zafer olarak yer bulurken, Akşam Gazetesi büyük puntolarla "Kandili Vurduk" manşeti ile okuyucunun karşısına çıkmaktadır.²²³ Aynı gün Hürriyet Gazetesi "Konu komşu bilsin elimiz ağırdır" manşeti ile Akşam Gazetesi gibi yapılan operasyonları askeri bir zafer olarak lanse edilmektedir.²²⁴ Yeni Şafak Gazetesi ise PKK'nın örgüt liderlerinden Murat Karayılan'ın uydu telefon konuşması ile düğmeye basıldığını belirterek, "Uydu telefonuna jet cevap" manşeti ile aynı şekilde olayı askeri bir zafer olarak okuyucusuna aktarılmaktadır.²²⁵ Aynı gün Milliyet Gazetesi'nin sağ sütununu tamamen kaplayan manşette "Kandil'e Darbe" manşeti ile operasyon askeri bir zafer olarak görülmesinin yanı sıra, manşette söylem açısından Askeri darbelere gönderme yapılarak Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yapacağı darbenin sonucunun ağır olacağı izlenimi uyandırılmıştır.²²⁶ Birgün Gazetesi ise "Çözüm bomba çıktı" manşeti ile operasyonu eleştirilmiştir.²²⁷ Zaman Gazetesi ise "Kandil'e gece yarısı hava

²²⁰ "Kürtler 'çözüm'ü tartışıyor." Taraf Gazetesi. 03.12.2007: 12.

²²¹ Laçiner, Sedat (2007). "Daha çok PKK'lı öldürmek başarı değil başarısızlıktır." Taraf. 03.12.2007: 13.

²²² " 'Evine Dön' bombası." Taraf. 17.12.2007: 10-11.

²²³ "Kandili Vurduk." Akşam Gazetesi. 17.12.2007: 14-15.

²²⁴ "Konu Komşu Bilsin Elimiz Ağırdır" Hürriyet Gazetesi. 17.12.2007: 22.

²²⁵ "Uydu telefonuna jet cevap." Yeni Şafak Gazetesi. 17.12.2007: 12-13

²²⁶ "Kandil'e Darbe." Milliyet Gazetesi. 17.12.2007: 14-15

²²⁷ "Çözüm Bomba Çıktı." Birgün Gazetesi. 17.12.2007: 5.

operasyonu” manşeti ile haber olarak harekâtı manşetine taşıyor ve Başbakan’ın “Harekat başarılı, ordumuzu kutluyorum” sözlerine haberde yer vermektedir.²²⁸

Taraf Gazetesi, 18 Aralık 2007 Salı günü “Suriye’de gizli toplantı” manşetiyle Kandil Dağı’na gerçekleştirilen operasyon öncesi Türkiye, ABD, Suriye, İran ve Irak yetkilileri işbirliği için bir araya geldiğini birinci sayfasına taşımıştır.²²⁹ 19 Aralık 2007 Çarşamba günü manşetini yine Kürt sorununa ayıran Taraf Gazetesi; “Şam’ın ‘eve dön’ planı” manşetiyle Kürt sorununun çözümünde PKK’nın silahsızlandırılmasının Suriye kökenli PKK’lıları da kapsadığı haberine yer verilmektedir.²³⁰ Bu haberle, Taraf Gazetesi’nin Kürt sorununun çözümüne sadece ulusal sınırlar içinde değil uluslararası anlamda da çözüm arayışlarına gösterdiği önem açısından dikkat çekmektedir. 20 Aralık 2007 Perşembe günü “İsterse buyursun” manşetiyle Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün Celal Talabani ile görüşebileceği haberini okuyucularını duyurmaktadır. haberde 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’in Celal Talabani ile görüşmemesi, görüşmeye yanaşmadı şeklinde olumsuzlanarak haberde belirtildiği görülmektedir.²³¹

21 Aralık 2007 Cuma günü “Çekici bir af çıkarın” manşeti ile okuyucusunun karşısına çıkan Taraf Gazetesi, Eski ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Marc Grossman ile Washington’da Cem Sey ve Ömer Taşınar’a verdiği demeci ön plana çıkarmaktadır. Taraf Gazetesi bu manşeti ile mevcut durumun çözüm için yeterli olmayacağı düşüncesini bu haberle destekleyerek, okuyucusunun çekici bir affın gerekliliğini görmesine çabaladığı izlenilmenmektedir.²³² 22 Aralık 2007 Cumartesi günü “Bizi Çiller kurtardı” manşeti ile 1994 yılında PKK ile örgütsel bağları olduğu gerekçesiyle bir gün içinde dokunulmazlıkları kaldırılan ve gözaltına alınan DEP Milletvekillerinden Hatip Dicle’nin; “ Eğer tutuklanmasaydık bizi öldüreceklerdi, Orgeneral Güreş bunu Başbakan Çiller’e söyledi.”²³³ İddiasına yer veren Taraf

²²⁸ “Kandil’e gece yarısı hava operasyonu.” Zaman Gazetesi. 17.12.2007: 4-5-6.

²²⁹ Baransu, Mehmet. (2007). “Suriye’de gizli toplantı.” Taraf. 18.12.2007: 10.

²³⁰ Çiçek, Nevzat. (2007). “Şam’ın ‘eve dön’ planı.” Taraf. 19.12.2007: 11.

²³¹ Çongar, Yasemin. (2007) “İsterse buyursun.” Taraf. 20.12.2007: 11.

²³² Taşınar, Ömer. Seyi Cem. (2007) “Çekici bir af çıkarın.” Taraf. 21.12.2007: 3.

²³³ Toprak, Ergülen. (2007) “Bizi Çiller kurtardı.” Taraf. 22.12.2007: 11.

Gazetesi bu haberde de görüleceği gibi gündemi takip etmek yerine çarpıcı dosyalarla gündeme yön vermeye çalışmaktadır.

Taraf Gazete, 23 Aralık 2007 Pazar günü “Sekiz askerin teslim edildiği kampa bomba” başlığıyla Türk Silahlı Kuvvetleri’ne bağlı Hava birlikleri tarafından düzenlenen hava operasyonu ile PKK’nın Çemko ile Reykani ve Zap’taki kamplarının bombalanmasını okuyucularına duyurmaktadır. Haberde kampın DTP’li siyasilerin Dağlica baskınında kaçırılan Türk askerlerinin teslim alınmaya gittiği kamp olmasına vurgu yapılarak PKK’nın 8 Türk askerini öldürmeyip Türkiye’ye teslim ettiği yerde Türkiye Cumhuriyeti’nin onları vurması ön plana çıkarılarak operasyonun doğru bir hamle olmadığı düşüncesi okuyucuya hissettirilmektedir.²³⁴

24 Aralık 2007 Pazartesi günü “Barışa yaklaştık” manşeti ile Neşe Düzel’in DTP Milletvekili Selahattin Demirtaş ile gerçekleştirdiği röportajı birinci sayfasına taşıyan Taraf Gazetesi, Selahattin Demirtaş’ın tutuklanan DTP başkanının kardeşi olduğu büyük puntolarla ön plana çıkarılmıştır. Gazete, Demirtaş’ın Bazı paşalar gibi PKK da “Biz de hata yaptık, sivilleri öldürdük” diye özür dilemeli sözü ve çözüm için demokratik sivil bir anayasa yapılması düşüncesi ön plana çıkarılarak gazetenin Kürt sorununa yaklaşımı ortaya konmaktadır.²³⁵ 25 Aralık 2007 Salı günü “PKK silahını ABD veya IRAK’a teslim edebilir” manşetini atan Taraf Gazetesi Kürt sorununun çözümü için formül arayışına devam ettiği görülmektedir. Yasemin Çongar’ın Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani ile Kuzey Irak’ın Süleymaniye kentinden gerçekleştirdiği söyleşide Talabani’nin “ Geniş kapsamlı bir af çıkartın, PKK silahlarını bırakmaya hazır” sözüne haber sporunda yer verilmiştir. Talabani ile yapılan röportajda, PKK’nın silah bırakmaya hazır olduğu, bunun için yapılacak af ve affın sınırları ile sorunu savaşın çözmeceği düşüncesi üzerine durulmaktadır.²³⁶

17 Aralık ile 25 Aralık 2007 Salı gününe kadar manşetini Kürt Sorunu’na ayıran Taraf Gazetesi, 30 Aralık 2007 Pazar günü “Dönüş yolu açıldı” manşeti ile Kürt

²³⁴ “Sekiz askerin teslim edildiği kampa bomba.” Taraf. 23.12.2007: 9.

²³⁵ “Barışa Yaklaştık.” Taraf. 24.12.2007 : 9.

²³⁶ “PKK silahını ABD veya IRAK’a teslim edebilir” Taraf. 25.12.2007: 11.

sorununu kısa bir zaman sonra tekrar manşetini taşımıştır. Manşet haberde; “Milli Güvenlik Kurulu toplantısından da aynı doğrultuda bir bildiri çıkmasının ardından Eve Dönüş, Ak Parti projesi olmaktan çıktı; 221. maddenin genişletilmesi artık devlet işi.” Denilmektedir. Haberde, Milli Güvenlik Kurulu toplantısında alınan kararlara ilişkin; “Her ne kadar sınır ötesi operasyonlara devam edileceğinin altı çizilse de” denilerek Taraf Gazetesi, o dönem yapılan sınır ötesi operasyonlara karşı çıktığını açıkça göstermektedir.²³⁷

2007 yılının 15 Kasım 2007 Perşembe yayın hayatına başlayan Taraf Gazetesi 2008 yılına gelindiğinde bir buçuk aylık bir gazete olmasına rağmen birçok defa Kürt sorununa ilişkin manşetlerle okuyucusunun karşısına çıkması Taraf Gazetesi’nin Kürt sorununun çözümü için arabuluculuk misyonu ile yayın yaptığını göstermekte. Çözümün silahla ve askeri operasyonlarla sağlanmayacağı tezi üzerine bir habercilik anlayışı çizen gazete, Kürt sorunu için taraflara yol gösteren bir misyona sahip olduğu izlenimi uyandırmıştır. Taraf Gazetesi gündemi yakından takip etmek yerine, kendi gündemini Türkiye gündemi haline getirmeye çalışmakta ve bunu da yer yer başardığı dikkat çekmektedir.

2.3.2. Taraf Gazetesi’nde Diyarbakır’daki Askeri Servis Aracı Saldırısı

4 Ocak 2008 Cuma günü Taraf Gazetesi Diyarbakır’da askeri servis aracı yanında patlatılan bomba sonucu dört kişinin ölmesini manşetinden “Dönemezsin bombası” manşeti ile duyurmaktadır. Yapılan saldırı için Taraf Gazetesi, Eve Dönüş Projesi’nin askeri ayağı olarak yapılan operasyonlara cevap olarak değerlendirmesi haberde dikkat çekmektedir. Yapılan saldırıların Kürt sorununa çözümü baltalaması açısından da ayrı bir önem atfedildiği görülmektedir.²³⁸ Ertesi gün “ Bombadan iki mesaj” başlığı ile manşetten verilen haberde, Diyarbakır’da beş kişinin ölmesine neden olan saldırı ile dikkatlerin sınır ötesi operasyonlardan Türkiye içine çevrileceği

²³⁷ Gül, Erdem. (2007). “Dönüş yolu açıldı.” Taraf Gazetesi. 30.12.2007: 11.

²³⁸ Ekici, Burhan. Gördük, Deniz. (2008). “Dönemezsin bombası” Taraf. 04.01.2008: 12.

belirilerek “çözüm içinde” denilmiştir. Saldırıda, Diyarbakır’ın özellikle seçildiğini belirten Taraf’ın haberinde olay, gündemi askeri operasyonlara kilitlemenin ve Başbakan’ın sorunun çözümü için diğer adımları atmakta yavaş hareket etmesinin faturası olarak okuyucuya aktarılmaktadır. Haberde ayrıca, Ak Parti ve DTP’nin olaya verdiği tepkilere dayanarak, saldırıda verilen mesajın yerine ulaştığı belirtilmiştir. Bakan Mehdi Eker’in “reformlara devam” demesi ve DTP’nin olayı PKK’nın üstlenmesine karşı kınaması örnek gösterilerek, olaydan ders çıkarılarak müzakere yoluyla sorunun çözüme kavuşturulması çalışmalarına devam edilmesinin gerekliliğine vurgu yapılmaktadır.

9 Ocak 2008 Çarşamba günü “PKK’yı dağıtan itiraf” manşetini atan Taraf Gazetesi, PKK’nın “Diyarbakır bombası için emir vermedik ama bizimkiler yapmış, özür dileriz” açıklamasının PKK içinde çatlak olduğunu düşüncesi ile birinci sayfasından okuyucularına duyurmaktadır.²³⁹ 10 Ocak 2008 Perşembe günü Abdullah Gül’ün Beyaz Saray temaslarını “Sıra sınır ötesi siyasette” manşeti ile haberleştiren Taraf Gazetesi, PKK’nın yalnız sorun boyutuyla değil çözüm boyutu ile de masaya yatırıldığı görüşmeye birinci sayfasında yer vermiştir. Gazete bu haberinde okuyucularına PKK’nın içinde yönetim zaafının olduğunu aktararak gerçekleştirilen bombalı saldırının akabinde yapılan açıklama ile bu durumun gün yüzüne çıktığını belirtmektedir.²⁴⁰

2.3.3.Taraf Gazetesi’nin Murat Karayılan Röportajı

Taraf Gazetesi 4 Şubat 2008 Pazartesi günü, PKK’nın Abdullah Öcalan’dan sonra en güçlü ismi ve PKK’nın en üst düzey siyasi organı olan KCK’nın Başkanı olarak gazete tarafından lanse edilen Murat Karayılan’la gerçekleştirilen röportaja, birinci sayfada yer vermektedir. Murat Karayılan’ın sarf ettiği “Şimdi bize Özal lazım” sözleri ile yayınlanan röportajda, Karayılan’ın “Silahlı çözüm mümkün değil.

²³⁹ “PKK’yı dağıtan itiraf” Taraf. 09.01.2008: 10.

²⁴⁰ Çongar, Yasemin. (2008). “Sıra sınır ötesi siyasette” Taraf. 10.01.2008: 11

Silahsız çözüm ise Özal gibi günlük düşünmeyen, köklü çözümcü lider istiyor.” sözleri ön plana çıkarılmıştır.²⁴¹

Gazetenin Kürt siyasetçi olarak lanse ettiği Haşim Haşimi’nin sözlerine yer verdiği 7 Şubat 2008 tarihli haberde ise; Murat Karayılan’ın “Şimdi bize Özal lazım” sözlerinin Haşimi’den destek bulmasına yer verilerek Karayılan’ın düşüncelerinin tasdik edildiği gözlenmektedir. Bu iki haber birlikte düşünüldüğünde, Taraf Gazetesi’nin Kürt sorununun çözümü için Turgut Özal’ın soruna yaklaşım tarzının benimsenmesi gerektiği düşüncesini okuyucuya aktarmaya çalışıldığı açıkça görülmektedir.²⁴²

2.3.4.Türkiye’nin Kuzey Irak Operasyonu’na Gazetelerin Bakışı

Taraf Gazetesi’nin 25 Şubat 2008 Pazartesi günü, “127 insan öldürüldü” manşeti ile “Türk Silahlı Kuvvetleri’nin (TSK) Irak’ın kuzeyindeki PKK hedeflerine yönelik kara harekâtı, çeyrek yüzyıllık savaşın 40 bine varan ölüm bilançosunu kabartıyor. İlk üç günde 15 asker şahit oldu, 112 PKK’lı hayatını kaybetti” diye duyurduğu kara harekâtını, ölüm bilançosunu kabartmakla itam ederek eleştirmektedir.²⁴³ Haberde devlet resmi söyleminde altını çizerek belirttiği “terör” vurgusuna rağmen çatışmaların “savaş” olarak görülmesi ile de gazete devletin resmi söylemine muhalif olduğunu açıkça ortaya koymakta.

TSK’nın gerçekleştirdiği operasyon aynı gün, Hürriyet Gazetesi’nde “İstikamet Kandil” başlığıyla manşete taşınan haberde, “Mehmetçik Zap ve Çemşo Vadisi’nde ki terör örgütü PKK’nın kamplarını yerle bir ettikten sonra, F-16’ların hava desteği altında Kandil Dağı bölgesindeki kamplara doğru ilerliyor.” denilerek, Taraf’ın 127 olarak açıkladığı ölü sayısını 33 terörist ve 8 asker olarak daha az açıkladığı

²⁴¹ Çongar, Yasemin. (2009) “Şimdi bize Özal lazım.” Taraf. 04.02.2009: 12

²⁴² “Erdoğan da Kürtlerle konuşmalı.” Taraf. 01.02.2008: 11

²⁴³ “127 insan öldürüldü.” Taraf. 25.02.2008: 12.

görülmektedir.²⁴⁴ Zaman Gazetesi'nde olay "Kara hareketına diplomasi desteği" başlığıyla manşete yer bulmuştur. Zaman Gazetesi ise, ölü sayısını Taraf Gazetesi ile aynı açıklayarak haberde, yapılan operasyonlarla ilgili bütün büyükelçilikler yapılan operasyonların kapsamını ve amacını anlatacağı ve BM nezdinde yapılacak girişimlere ön plana çıkarılmaktadır.²⁴⁵ Zaman Gazetesi'nin bu tutumla yapılan operasyonların uluslararası kamuoyunda Türkiye'yi sıkıntıya düşürecek biçimde yorumlanması önüne geçilmesini önemseydiğini gösteriyor. Milliyet Gazetesi ise yapılan operasyonu TSK'nın ağzından; "PKK'lılar kaçıyor himaye etmeyin" başlığıyla sürmanşetten aktarıyor. Milliyet, TSK'nın yerel Kürt gruplarına, "PKK'yı bölgenize sokmayın" çağrısını ön plana çıkararak TSK'nın son durum açıklamasına yer vererek öldürülen PKK'lı sayısını 112 olarak açıklamaktadır.²⁴⁶ Birgün Gazetesi olayı birinci sayfadan verse de manşetine taşımamıştır. Birgün Gazetesi'nin "Cobra helikopteri düşürüldü" başlığı ile verdiği haberde, 8 askerin yaşamını yitirmesi ve Cobra helikopterin düşürülmesini ve 112 PKK'lının öldürülmesini ön plana çıkardığı görülmektedir.²⁴⁷

Bu olayda da görüldüğü gibi Taraf Gazetesi "127 insan öldürüldü" başlığı ile duyurduğu "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Irak'ın kuzeyindeki PKK hedeflerine yönelik kara harekâtı manşetinde, ölenlerin "insan" olduğu vurgusunu yaparak olaya askeri açıdan değil de insani açıdan yaklaşarak diğer gazetelerden farklı bir tutum içinde olduğunu göstermektedir.

2.3.5. Taraf Gazetesi'nde 1993'de 33 Askerin Öldürülmesi

8 Kasım 2008 cumartesi günü Abdullah Öcalan'ın "Genel af çıkacaktı. PKK'ya Bingöl'de 33 asker öldürtüp çözümünü engellediler" dediği iddiasını Abdullah Öcalan'ın cezaevinde avukatlarına doğruladığı "Çözüm olmasın diye bizi 33 askeri

²⁴⁴ "İstikamet Kandil. " Hürriyet. 25.02.2008: 18.

²⁴⁵ "Kara hareketına diplomasi desteği." Zaman. 25.02.2008: 18.

²⁴⁶ "PKK'lılar kaçıyor himaye etmeyin." Milliyet. 25.02.2008: 15.

²⁴⁷ "Cobra helikopteri düşürüldü." Birgün Gazetesi. 25.02.2008: 4.

öldürttüler” duyuran gazete, çözümü istemeyen gizli güçlerin olduğu iddiasını açık şekilde kabul ederek, sorunun çözümünde bu tür odaklara dikkat çekmektedir.²⁴⁸

Taraf Gazetesi 24 Kasım 2008 Pazartesi günü Neşe Düzel’in politikacı Nurettin Yılmaz ile yaptığı röportajı; “Federasyon Olacaktık” manşeti ile okuyucusuna aktarmaktadır. Haberde, Turgut Özal’ın Iraklı Kürtlerle federasyon kurmak istediği, bunun için de Mesut Barzani ve Celal Talabani’ye birkaç kez federasyon talebinde bulunduğu belirtilerek, Özal’ın teklifini onların kabul etmediğini iddia etmektedir.²⁴⁹ Taraf Gazetesi’ndeki söz konusu haberine bakıldığında, Türkiye’nin Kuzey Irak Kürt yönetimi ile anlaşması ile federe bir devletin kurulması fikrine sıcak baktığı görülmektedir. Haberde “federasyon fırsatı kaçtı”, “Özal Kürtleri ikna etmişti” alt başlıkları ve federasyon fikrine, medya, asker ve derin devletin şiddetli muhalefet etmesi nedeniyle bu düşünceden vazgeçildiğinin iddia edilmesi de Taraf Gazetesi’nin Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Irak birleşmesi ile federatif bir devletin tahsis edilmesi düşüncesine olduğu anlaşılmaktadır. Taraf Gazetesi söz konusu haberde görüleceği üzere, Kürt sorununun çözümü için federatif bir yapının bile konuşulabileceği düşüncesini okuyucularına aktararak, devletin temel yapısının sorunun çözümü için değiştirilebileceğini ve tartışılabileceğini düşündüğünü açıkça belli etmektedir.

Taraf Gazetesi 30 Kasım 2008 Pazar günü, Kurtuluş Tayiz imzasıyla, 33 askerin ölümü ile neticelenen PKK saldırısını mercek altına alınıyor. Saldırıdan ağır yaralı olarak kurtulan Erdal Özdemir’in “Biz neyin kurbanı olduk?” sorusundan yola çıkan Taraf Gazetesi “34. asker soruyor” manşetiyle haberi okuyucularına aktarıyor.²⁵⁰ Gazete ertesi gün sürmanşetten “Midibüse bindirip ölüme gönderdiler” başlığıyla yayınladığı haberle, Bingöl’de 33 askerin ölümü ile neticelenen PKK’nın gerçekleştirdiği saldırıyı Kurtuluş Tayiz imzasıyla okuyucusuna aktarmaya devam ediyor. Haberde, PKK ateşkesi ve genel af hazırlıkları olduğu bir dönemde Bingöl’de meydana gelen PKK saldırısında ile 33 erin katledilmesi Kürt sorunun çözümünü

²⁴⁸ “Genel af çıkacaktı. PKK’ya Bingöl’de 33 asker öldürtüp çözümü engellediler.” Taraf. 08.11.2008: 12.

²⁴⁹ “Federasyon Olacaktık.” Taraf. 24.11.2008: 11

²⁵⁰ Tayiz Kurtuluş. (2008) “34. asker soruyor” Taraf. 30.10.2008: 11

istemeyen güçlerin işi olduğu iddia edilmiştir.²⁵¹ Bu haberde de görüleceği gibi Taraf Gazetesi, iddialarla ve haberleriyle konuyla yüzleşerek ve irdeleyerek çözüm arayışı içinde olduğu açıkça gösteriyor. 2 Aralık 2008 Salı gün aynı konuyu tekrar manşetine taşıyan Taraf Gazetesi: “Bingöl’de 33 değil 27800 kişi öldü” başlığıyla Bingöl’de meydana gelen saldırının müsebbibi olduğunu iddia ettiği gizli güçler yüzünden, o tarihten bu yana ölen 27800 kişinin sorumluluğunu da onlara yükleyen bir haberle olayı okuyucularına bu çerçevede aktarmayı sürdürmüştür.²⁵² Zaman Gazetesi 1 Aralık 2008 Pazartesi günü, aynı olayı dönemin DTP Grup Başkan Vekili Selahattin Demirtaş’ın Nuriye Akman’a verdiği röportajda sarf ettiği sözlerine atfen “Ergenekon bağlantısı ortaya çıkarsa Kürtlerin PKK bakışı değişir” manşeti ile konuya, iddianın gerçek olması durumunda Kürtlerin PKK’ya bakışının değişeceğini ifade etmektedir.²⁵³ Zaman Gazetesi, Taraf Gazetesi’nin dikkat çektiği gündem dışı konuyu manşetine taşıyarak Taraf’ın ortaya attığı iddiaları önemseydiğini göstermiştir. Bu durum, o dönemde satış traji 48.888 olan Taraf Gazetesi’nin 765.885 trajla Türkiye’nin en çok okunan gazetesi olan Zaman Gazetesi’nin gündemini de etkilemesi açısından, iddianın kamuoyu nezdinde bilinirliğini artırmaktadır.²⁵⁴

33 Askerin Öldürülmesi Olayı Taraf’ın Haberleri Sonrası Yargıya Taşınıyor

Taraf Gazetesi 15 Aralık 2009 Salı günü “33 er dosyası Ergenekon’da” başlığı ile manşete taşınan haberde, 1993’teki katliamdan yaralı kurtulan askerin Ergenekon savcılarının talimatıyla, polis tarafından sorgulandı ve dört tanığın da ifadeye çağrıldığı belirtilmiştir. 33 askerin öldürüldüğü olay için Turgut Özal’ın Kürt açılımı projesini bitiren olay denilen haberde, Ergenekon soruşturması kapsamında 16 yıl sonra olay dosyasının yeniden açıldığı bildirilmiştir. 18 Aralık 2009 Cuma günü “33 er korkusu orduyu böldü” manşeti ile okuyucuya aktarılan haberde, 1993’te OHAL Bölge Komutanı olan Özgen’in ihmalle suçladığı dönemin Malatya Jandarma

²⁵¹ Tayiz, Kurtuluş. (2008) “Midibüse bindirip ölüme gönderdiler.” Taraf. 01.12.2008: 12

²⁵² Tayiz, Kurtuluş. (2008) “Bingöl’de 33 değil 27800 kişi öldü” Taraf. 02.12.2008: 12

²⁵³ Akman, Nuriye. (2008) “Ergenekon bağlantısı ortaya çıkarsa Kürtlerin PKK bakışı değişir.” Zaman. 01.12.2008: 6

²⁵⁴ Gazete Net Satışları. <http://www.medyatava.net/tiraj.asp>

Komutanı Yaşar Ercan'ın “ Tedbir aldım, asıl sorumlular Bingöl ve Elazığ'da.” şeklindeki sözleri de ön plana çıkarılmıştır.

“Şemdin Sakık'a 33 asker sorgusu” başlığı ile 24 Aralık 2009 Perşembe günü, Ergenekon savcıları, 1993'te 33 silahsız ekserin öldürüldüğü saldırının emrini vermekle suçlanan Semdin Sakık'ı suçlaması manşetten yer bulmaktadır.

Taraf Gazetesi'nin 33 askerin öldürülmesine ilişkin haberleri yargıyı harekete geçirmesi ve olayın ayrıntıları ile tekrar sorgulanmaya başlamasının Taraf Gazetesi'nin gündeme konu ile ilgili yaptığı haberlerle etki ettiğini göstermektedir.

2.3.6. Taraf Gazetesi'nin Abdullah Öcalan'a Yasaklanması

Bu haberden bir sene sonra Milliyet Gazetesi'nde “Öcalan'a Taraf da yasak” başlığıyla 6 Kasım 2009'da yer verilen haberde, İmralı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Eğitim Kurulu'nun “Günlük” ve “Birgün” gazetelerinin yanı sıra Taraf Gazetesi'ni de örgüt propagandası yaptığı ve Kürt-Türk halkları arasında infiale neden olacak yazılar yayımladığı için Abdullah Öcalan'a verilmemesi kararına yer verilmiştir.²⁵⁵ Bu durum da gösteriyor ki, Taraf Gazetesi tarafından yapılan haberler ve Kürt soruna yaklaşım tarzı resmi makamlarca ayrılıkçı ve sakıncalı olarak görülmektedir.²⁵⁶

2.3.7. Taraf Gazetesi Kürt Meselesi'ne Çözüm Arayışları

²⁵⁵ “Öcalan'a Taraf da yasak” Milliyet. 06.11.2009:

<http://www.milliyet.com.tr/Guncel/HaberDetay.aspx?aType=HaberDetay&KategoriID=24&ArticleID=1158644&Date=06.11.2009&b=Ocalana%20Taraf%20da%20yasak>

²⁵⁶ “Öcalan Açıkladı.” Taraf. 27.10.2008: 10

8 Şubat 2008 Cuma gün “İşte Kürt Çözümü” başlığı ile PKK’yı dağdan indirip Kürt meselesinde siyasi çözüm yolunun açılması için devletin üst düzey kademesinde mutabakatın sağlandığını yazan Taraf Gazetesi, devletin Kuzey Irak politikasında köklü değişiklik yapılacağını manşetine taşımaktadır. Haberde Kürtlerle müzakere yapılacağını, PKK’yı eylem durdurma, ateşkes, silah bırakma ve eve dönüş olmak üzere dört aşamada dağdan indirip sorunun çözümü için adımlar atılacağı belirtilmektedir. Taraf Gazetesi bu haberde söz konusu planın sorunun çözümü için önemli bir adım olduğunu aktararak, okuyucusuna çözümün yolunun müzakere olduğunu göstermeye çalıştığı görülmektedir.²⁵⁷

20 Şubat Çarşamba günü “Asker de çözüm istiyormuş” başlığı ile verilen aydınların Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’e “Kürt sorununa barışçıl çözüm” talebi haberinde, Cumhurbaşkanı’nın “Askerlerle hemfikiriz, bu sadece bir asayiş sorunu değil.” demesine yer verilmiştir. Haberde aynı saatlerde Kuzey Irak sınırına yılın en büyük askeri yığınağının yapıldığına işaret edilerek askerin çözüm istemediği düşüncesi okuyucuya dolaylı yoldan aktarılmıştır.²⁵⁸

Taraf Gazetesi’nin 14 Mart 2008 Cuma günü “Satın bizi Tayyip” başlığı ile PKK’ya terörist demeyen DTP ile görüşmem demesine rağmen Abdullah Gül, Köksal Toptan ve Cemil Çiçek’in Başbakan’ın izniyle DTP’lilerle görüşmesini okuyucularına duyuruyor. Manşette Başbakan Erdoğan’dan “Tayyip” diye hitap edilmesi muhalif bir tarz olarak dikkat çekiyor.²⁵⁹ 23 Mart 2008 Pazar günü “Bakan buraya bak” manşetiyle dönemin İçişleri Bakanı Beşir Atalay’ı “Valiler sorun çıkarmayacak” demesine rağmen, Van, Siir, Hakkâri Valilikleri Nevruz kutlamalarına 21 Mart’tan sonra da devam eden vatandaşlara müdahalesini eleştirmiştir.²⁶⁰ “Satın bizi Tayyip” manşetinden sonra “Bakan buraya bak” manşetiyle Taraf Gazetesi hükümete karşı üslubunu sertleştirmeye başladığı görülmektedir.

²⁵⁷ Çongar, Yasemin. (2008). “İşte Kürt Çözümü.” Taraf. 08.02.2012: 3.

²⁵⁸ “Asker de çözüm istiyormuş.” Taraf. 20.02.2008: 10.

²⁵⁹ Çongar, Yasemin. (2008) “Satın bizi Tayyip.” Taraf. 14.03.2008: 11.

²⁶⁰ “Bakan buraya bak.” Taraf. 23.03.2008: 10.

23 Nisan 2008 Çarşamba günü “Kürtler barışta birleşti” manşeti ile DTP’nin HAK-PAR, KADEP, Paris Kürt Enstitüsü ile Kürt çözümü için ortak bildiride mutabakat sağlamasını haberi manşete taşıyor.²⁶¹ Taraf’ın 26 Nisan 2008 Cumartesi günü “Kürt açılımına devam edilecek” başlığı ile birinci sayfada yer verdiği haberde, açılım sürecinin devam edeceğini ve bunun için Kuzey Irak ile görüşmelerin güçlendirileceği olumlanarak okuyucuya duyuruluyor.²⁶²

5 Haziran 2008 Perşembe günü “Etnik kimlik şereftir” manşeti ile dönemin Cumhuriyet, Halk Partisi Genel Başkanı Deniz Baykal’ın Urfa mitinginde herkesin etnik kimliği ile iftihar etmesi gerektiğini kaydettiği sözlerle demokratik mesaj verdiği olumlanarak gazete tarafından manşetten okuyucularına duyuruluyor. Haberde Kürt sorununa açılım getirmesi beklenen Başbakan Erdoğan’ın Diyarbakır’da bu konuya değinmemesi de belirtilerek dolaylı yönden eleştiriliyor.²⁶³

Taraf Gazetesi 15 Ağustos 2008 Cuma günü “Kürt Ergenekonu sorguda” manşeti ile Güneydoğu’da görev yaptığı sürece bölgenin kâbusu haline geldiğini iddia ettiği emekli Albay Arif Doğan’ın, Jitem arşiviyle birlikte gözaltına alınmasını haberleştirerek olayı olumlu bir dille okuyucusuna duyuruyor.²⁶⁴ 1 Ekim 2008 Pazar günü “Kürt Düşmanlığına Yargıtay’dan onay” manşeti ile” Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Cüneyd Zapsu’yu kastederek “Erdoğan’ın tüm danışmanlarının Kürt olması tesadüf mü? Türkiye düşmanlarını yanlış yerde arıyor diye, Uğur İpekçi’yi suçsuz bulması haber olarak birinci sayfadan yayınlanıyor.²⁶⁵

Taraf Gazetesi 10 Ekim 2008 Cuma günü, “Başbuğ’a Kürt dersi” başlıklı manşetinde Genelkurmay Başkanı’nın strateji kuruluşlarına yönelttiği “Kürt sorunu ve PKK konusunda ne yapılmalı” sorularına USAK’ın Başkanı Sedat Laçiner’in verdiği cevaplar haber olarak birinci sayfadan okuyucularına paylaşarak, Genelkurmay

²⁶¹ “Kürtler barışta birleşti” Taraf. 23.04.2008: 10.

²⁶² “Kürt açılımına devam edilecek” Taraf. 26.04.2007: 10.

²⁶³ “Etnik kimlik şereftir” Taraf. 05.06.2008: 11.

²⁶⁴ “Kürt Ergenekonu sorguda” Taraf. 15.08.2008: 11.

²⁶⁵ “Kürt Düşmanlığına Yargıtay’dan onay” Taraf. 01.10.2008: 11.

Başkanı'na bu konuda yol gösteren bir tutum izlenmiştir.²⁶⁶ Gazete burada düşüncelerini manşetten duyurduğu USAK Başkanı Sedat Laçiner düşüncelerini de onayladığını göstermiştir. Taraf Gazetesi, 3 Aralık 2007 Pazartesi günü de Sedat Laçiner'in Kürt sorununa yönelik yazdığı yazıyı "Daha çok PKK'lı öldürmek başarı değil başarısızlıktır" başlığı ile okuyucularıyla paylaşarak Laçiner'in Kürt sorununa yaklaşımı ile paralellik arz eden bir yayın çizgisinde olduğunu ortaya koymuştur.

21 Ekim 2008 Salı günü "Doğu'da yine ölüm var" aşlığıyla Abdullah Öcalan'ın İmralı'da fiziksel şiddet gördüğü iddiası nedeniyle yapılan sokak gösterilerinde polis kurşunu ile ölen vatandaşı manşetine taşıyan Taraf Gazetesi²⁶⁷, doğuda yaşanan olaylara gösterdiği hassasiyeti gözler önüne sermektedir. Ertesi gün ise "Gizlice söz verdi" manşeti ile Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Diyarbakır'da bir araya geldiği sivil toplum kuruluşlarına 2005'de Kürt sorununu tanıdığı konuşmasının arkasında olduğunu söylemesini ve bölgede yeni siyasi açılımların başlatılmasını söylemesini okuyucularına duyuran Taraf, Kürt sorunu için yapılacak siyasal açılımlara verdiği önemi de göstermektedir.

Taraf Gazetesi 27 Ekim 2008 Pazartesi günü "Öcalan Açıkladı" başlığıyla manşetten verdiği haberin spotunda "İmralı'da avukatlarıyla görüşen PKK lideri, gazeteci Avni Özgürel'e 'Ben PKK meselesini bitirirsem beni de bitirirler' dediğini doğruladı. Öcalan; 'Meselenin çözümünü istemeyenler var. Kastedilen budur' dedi." cümlelerine yer vererek Öcalan'ın yaptığı açıklamalara Taraf'ın önem verdiğini göstermiştir. Ayrıca, gazetenin Abdullah Öcalan'dan Türk medyasında yaygın olarak kullanılan; " Bölücü Baş, Bebek Katili, Terörist Baş, Apo" olarak bahsetmek yerine PKK Lideri olarak spotunda yer verdiği görülmektedir.

14 Aralık 2008 Pazar günü "PKK'yı Kandil'den çıkarma planı" manşeti ile Kuzey Irak kaynaklı olduğu belirtilen haberde, Türkiye'nin talebi doğrultusunda Kuzey Irak Bölgesel Kürt yönetimi PKK'nın silahsızlandırılması amacına yönelik bir projeyi hayata geçireceği aktarılmıştır. Haberin içeriğinde; Ankara adına MİT ve Dışişleri

²⁶⁶ Laçiner, Sedat. (2008) "Başbuğ'a Kürt dersi" Taraf. 10.10.2008: 11.

²⁶⁷ "Doğu'da yine ölüm var." Taraf. 21.10.2008: 12

Bakanlığı'nın Erbil'deki Federe Kürt yönetimi ile birlikte yürüttüğü projesinde, Irak Parlamentosunun PKK'yı yasadışı ilan etmesi ve akabinde “Silahı bırak Türkiye'ye dön” çağrısının yapılacağı belirtilmektedir.²⁶⁸ Taraf Gazetesi bu haberiyle, 19 Ekim 2009 tarihinde silahını bırakarak Türkiye'ye teslim olan bir grup PKK'lı ile başlatılmak istenen sürecin de o dönemden sinyallerini vermiş olmakta.

Taraf Gazetesi 17 Şubat 2009 Salı günü “Avuç falından çocuk avı” başlığı ile manşetine taşıdığı, Diyarbakır polisinin eylem yapan çocukların avuçlarına bakarak taş izi olanları gözaltına aldığı iddiasını eleştirerek birinci sayfadan okuyucularına duyurmaktadır. Gazete aynı haberin içinde manşet iliştilen “Diyarbakır'da elinde taş izi çıkana 40 yıl hapis cezası” başlığıyla da taş atan çocuklara verilen cezayı açıkça eleştirdiği görülmektedir.²⁶⁹ Taraf Gazetesi bu haberinde de görüldüğü gibi Kürt sorununa ilişkin birçok konuyu gazete yakından irdelemekte.

13 Şubat Cuma günü Taraf Gazetesi tarafından “AKP'nin silahlı oy birlikleri” başlığıyla manşete taşınan haber, yerel seçimler öncesi Tunceli'de 305 yeni korucu kadrosunun açılması yıllardır bölgede korucu kadrosu açılmamasına işaret edilerek seçim yatırımı olduğu iddia edilmiştir. Haberde bölgede toplam 10 yeni kadronun açıldığına dikkat çekilmektedir. Taraf Gazetesi'nin yaptığı bu haberde de görüleceği üzere gazete, Adalet Kalkınma Partisi'nden daha çok muhalefet partilerinin kullanmayı tercih ettiği AKP parti kısaltmasını kullanmıştır.²⁷⁰ Oysa yayına başladığı ilk günlerde, iktidara yakın çevrelerin daha çok kullandığı AK Parti kısaltmasını kullanıyordu. Taraf'ın yayına başladığı ilk iki ayda; 16 Kasım 2007'de Neşe Düzel'in Ak Partili Dengir Mir Mehmet Fırat ile yaptığı röportajda, yine 28 Kasım 2007 “Part-time demokrat” başlıklı AK Partiyi eleştiren manşetinde ve 30 Aralık 2007 tarihli yine manşetine taşıdığı “Dönüş yolu açıldı” başlıklı haberlerde gazete Ak Parti demeyi tercih ettiği görülmektedir.

²⁶⁸ Çiçek, Nevzat. (2008) “PKK'yı Kandil'den çıkarma planı” Taraf. 14.12.2008: 11

²⁶⁹ “Avuç falından çocuk avı.” Taraf. 17.02.2009:11.

²⁷⁰ Öztekin, Gürkan. (2009) “AKP'nin silahlı oy birlikleri.” Taraf. 13.02.2009: 13.

“Eve dönüş için start verildi” başlığı ile 24 Şubat 2009 Salı sayısında, Taraf Gazetesi’nin manşetten aktardığı haberde, Irak Kürdistan Bölgesel Hükümeti Başkanı olarak lanse edilen Mesut Barzani’nin öncülüğünde yürütülen PKK’yı dağdan indirme planını Genelkurmay’ın da yakından takip ettiği belirtiliyor. Haberde dikkat çeken unsur planın Mesut Barzani öncülüğünde yürütüldüğünün aktarılması olarak dikkat çekmiştir.²⁷¹ Türkiye Cumhuriyeti’nin uzun dönem resmi olarak tanımadığı bir isim olan Mesut Barzani’nin işin öncülüğünü üslendiğinin haberde belirtilmesi, resmi söylemin uzağında bir haber dili olarak Taraf Gazetesi’nin duruşunu göstermektedir.

Taraf Gazetesi’nin 25 Şubat 2009 Çarşamba günü “Anadilde siyaset” başlığıyla manşete çektiği haberde, Ahmet Türk’ün Kürtçe’nin yasaklı olduğu yıllar olarak belirtilen yıllarda verdiği sözü yerine getirerek, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) kürsüsünden Kürtçe konuşması olumlanarak aktarılmaktadır.²⁷² Birinci sayfadaki bir diğer haberde “Beyaz eşyaya karşı Kürtçe” yazılarak, AKP’nin bölgedeki oy sayısını artırmak için beyaz eşya dağıttığı yönündeki iddiaları gazetenin kabul ettiği ortaya çıkmaktadır.²⁷³ Taraf Gazetesi, 13 Şubat’ta da iktidar partisi olarak Ak Parti’nin seçimler öncesi oyunu artırmak için koruyucu kadrosunu artırmasını gündeme getirerek, partinin seçim politikasını açık şekilde eleştirilen habere yer vererek, duruşunu ortaya koymuştu. Söz konusu haberde de görüleceği üzere, Taraf Gazetesi seçim öncesinde, AKP’nin doğu bölgesindeki en güçlü rakibi olan DTP’ye siyasi kazanç sağlayacak yayıncılık yapmakta.

Taraf Gazetesi’nde 25 Şubat 2009 Çarşamba günü bir başka haber dikkat çekmiştir. “Ankara eve dönüşü doğruladı” başlığıyla verilen haber; Dışişleri Bakanlığı’nın “Eve Dönüş” Projesi’ni doğruladığı vurgulanarak, PKK’nın silahsızlandırılması için temaların sürdüğü belirtilmiştir.²⁷⁴ Bu haber Taraf Gazetesi’nin daha önce de manşetine taşıdığı; 20 Kasım 2007 Salı günü “Öcalan’sız eve dönüş”, 17 Aralık 2007 Pazartesi günü “ ‘Evine Dön’ bombası”, 19 Aralık 2007 Salı günü “Şam’ın ‘eve

²⁷¹ Çongar, Yasemin. (2009) “Eve dönüş için start verildi.” Taraf. 24.02.2009: 11.

²⁷² “Anadilde siyaset.” Taraf. 25.02.2009: 11.

²⁷³ “Beyaz eşyaya karşı Kürtçe.” Taraf. 25.02.2009: 10.

²⁷⁴ “Ankara eve dönüşü doğruladı.” Taraf. 25.02.2009: 13.

dön' planı", 30 Aralık 2007 Pazar günü "Dönüş yolu açıldı", 4 Ocak 2008 Cuma günü "Dönemezsin bombası", 8 Şubat 2008 Cuma gün "İşte Kürt Çözümü", son olarak 24 Şubat 2009 Salı günü de "Eve dönüş için start verildi" haberlerle birlikte düşünüldüğünde, Taraf'ın Eve Dönüş Planı'nı desteklemekten öteye geçerek, eve dönüşlere giden süreci hazırladığı açıkça görülmektedir.

Yayın hayatına başladığı ilk günden bu yana, Kürt sorununa ayrı bir önem atfeden Taraf Gazetesi, sorunun çözümü için gerekli tüm siyasi hamlelerin yapılması için siyasi iktidarı bu konuda, medya gücünü kullanarak yönlendirmeye ve teşvik etmeye çalıştığı görülmektedir. 11 Mart 2009 Çarşamba günü Abdullah Gül'ün Tahran'a giderken uçakta verdiği demece atfen "Kürt sorununun çözümü içeride" manşeti ile verilen haberde; Kürt meselesinin sınırdışına yüklemenin yanlış olacağını belirten Abdullah Gül'ün "Sorunun çözümü için önümüzdeki günlerde iyi şeyler olacak" sözlerine değinilmiştir. ²⁷⁵ "Dağlarda slogan temizliği" manşetiyle çıktığı 15 Mart Pazar günü nüshasında da, Abdullah Gül'ün "Kürt sorununda iyi şeyler olacak" sözü sonrası AKP kulislerinde, Kürtçe yer isimlerinin iadesi ve dağlara yazılan milliyetçi sloganların silinmesi ön plana çıkarılarak, habere olumlu açıdan yaklaşıyor ve okuyucu kitlesi üzerinde bu yönde etki bırakılmaktadır. ²⁷⁶ Taraf Gazetesi ayrıca, Abdullah Gül'ün ağzından Kürt sorunun çözümde önümüzde günlerde iyi şeyler olacağı sinyalleri olduğuna ilişkin dört gün arayla yayınladığı söz konusu bu iki haberde açıkça ortaya koymaktadır.

Kürt sorununun çözümünün tartışılacağı Erbil'deki Kürt Konferansı'nı "Kürt cephesi karıştı" manşeti ile okuyucularına duyuran Taraf Gazetesi, konferansa Abdullah Öcalan'ın olumlu bakmasına rağmen PKK'nın yanaşmadığı belirtilerek Abdullah Öcalan'ın PKK üzerindeki etkisinin eskisi gibi güçlü olmadığı ön plana çıkarılarak okuyucuya aktarılmıştır. ²⁷⁷

²⁷⁵ "Kürt sorununun çözümü içeride" Taraf. 11.03.2009: 13.

²⁷⁶ "Dağlarda slogan temizliği." Taraf. 15.03.2009: 13.

²⁷⁷ "Kürt cephesi karıştı." Taraf. 19.03.2009: 11.

Mart ayı içerisinde Abdullah Gül'ün Kürt sorununa ilişkin açıklamaları ve demeçlerini ön plana çıkaran Taraf Gazetesi, sorunun çözümü için Başbakan'dan beklediği çıkışları alamaması nedeniyle Abdullah Gül'ün açıklamaları ile devletin Kürt sorununun çözümü için attığı adımları bu yolla olumlamaktadır. Taraf'ın 24 Mart 2009 Salı günü nüshasında "Kürdistan" başlığı ile manşetine taşıdığı haberinde, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Bağdat ziyaretinde resmi temaslarda ilk defa "Kürdistan" kelimesini kullanmasıyla bir tabunun yıkıldığı da olumlanarak aktarılmıştır.²⁷⁸ Bu haberde de görüleceği üzere Taraf Gazetesi, Kürt sorununun çözümünde atılan her adım önemseyerek çözüm arayışında aktif rol oynadığı gözlenmektedir.

2.3.8.Cemil Çiçek'in 'Ermenistan Sınırına Geldiler' Sözlerinin Taraf Gazetesi'ne Yansımaları

29 Mart 2009 Genel Seçimleri'nin ardından DTP'nin Iğdır'da belediye seçimlerini kazanmasını değerlendiren dönemin Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek'in "Ermenistan sınırına geldiler" çıkışını "Kürt seçmene zehirli Çiçek" başlığıyla manşetine taşıyan Taraf Gazetesi, Cemil Çiçek'in seçim sonuçlarına Türkiye'nin güvenliği açısından bakılması gerekliliğini ifade etmesini eleştirerek; haberde, dönemin DTP Milletvekili Hasip Kaplan'ın konuya ilişkin yaptığı; "Biz Mersin'de, Aydın ve Konya'da da belediye kazandık, oralarda tehlikeye girdimi?" sözlerine de yer vermektedir.²⁷⁹ Taraf Gazetesi'nin manşetten Hükümet sözcüsüne yönelik bu sert çıkışı, hükümetin Kürt sorununa bu açıdan yaklaşmasına karşı takındığı tavrı göstermesi açısından ehemmiyet teşkil etmektedir.

Taraf Gazetesi, manşetten Cemil Çiçek'i eleştirmesinin ardından, ertesi gün Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "Böyle şey olmaz, tarzı hoş değil." çıkışını, "Çiçek'e Erdoğan'dan azar" şeklinde gören gazete, Erdoğan'ın "Bu ülke hepimizin, ayrımcılığa müsaade etmeyiz" sözlerine de yer vermiştir. Haberde, Nihat Ergün'ün;

²⁷⁸ "Kürdistan." Taraf. 24.03.2009: 10.

²⁷⁹ "Kürt seçmenine zehirli çiçek." Taraf. 01.04.2009: 11

“Vatandaşlarımızı rencide edici sözlere gerek yok, Çiçek sözlerini düzeltmeli.” şeklinde konuşması da okuyucuya aktarılarak, Taraf Gazetesi’nin bir önceki gün sert çıkışını hükümet kanadından önemsenerek yapılan açıklamalara da önem verdiğini göstermektedir.²⁸⁰ Gazetenin bu tutumu, hükümetin Kürt politikasında belli bir çizgide durması için, haberlerini ve olaylara yaklaşım tarzını bu minval üzerine bina ettiği söylenebilir.

Taraf Gazetesi’nde 3 Nisan 2009 Cuma günü, “Ermenistan sınırını pas geçti” başlığı ile birinci sayfada yer bulan haberde, Çiçek’e konu ile ilgili yöneltilen sorulara cevap vermemesi üzerinde durularak, gazete konuyu yakından takip etmektedir.²⁸¹ Taraf, 4 Nisan 2009 Cumartesi günü “Genelkurmay Çiçek gibi” başlığı ile esprili bir dille yayınladığı manşetine, Genelkurmay Başkanlığı Sözcüsü Metin Gürak haftalık brifinginde yöneltilen soruya cevaben yaptığı, “Bu durum özellikle Güneydoğu’da alınan sonuçlar üzerinde düşünmemize engel değil ” açıklaması eleştirilmiştir.²⁸² Birinci sayfada dikkat çeken bir diğer haberde ise temasları çerçevesinde Londra’da bulunan Başbakan Erdoğan’ın “Tehlikelerle dolu bir seçimdi, demokratik oldu diyemem.” sözleri “Ve Erdoğan da koroya katıldı” başlığıyla manşetten verdikleri habere gönderme yapılarak, olayın haberleştirildiği görülmektedir.²⁸³ Birinci sayfada bu konuya ilişkin Ergenekon sanığı Kemal Kerinçsiz’in “Cemil Bey’in sözünü ayakta alkışlıyorum” sözleri bir başka habere başlık oluyor.²⁸⁴

Taraf Gazetesi’nin Cemil Çiçek’in DTP’nin Iğdır’da belediye seçimlerini kazanmasını değerlendirirken sarf ettiği sözler üzerinden yapılan konuşmalar üzerinde durmasının nedeni, Taraf Gazetesi’nin Kürt Sorunu’nda DTP’lilerin onlar söylemi ile ötekileştirilmesinin ve bu sonucu olarak sorunun siyasal zeminde tartışılmasının güçleşeceği düşüncesi ile hareket ettiği düşünülebilir. Ayrıca, gazetenin Başbakan Erdoğan’ın ve Nihat Ergün’ün Çiçek’i eleştiren açıklamalarını olumlu bir dille vermesi ile Erdoğan’ın konuya ilişkin olarak Londra’da yaptığı

²⁸⁰ “Hükümette Çiçek çatlağı.” Taraf. 02.04.2009: 10-11

²⁸¹ “Ermenistan sınırını pas geçti” Taraf. 03.04.2009:11.

²⁸² “Genelkurmay Çiçek gibi.” Taraf. 04.04.2009:11

²⁸³ “Ve Erdoğan da koroya katıldı.” Taraf. 04.04.2009: 11

²⁸⁴ Tekerek, Tuğba, (2009) “Cemil Bey’in sözlerini ayakta alkışlıyorum” Taraf. 04.04.2009: 11

açıklamaya da eleştirel yaklaşması, Taraf'ın siyasal zeminde Kürt sorunun tartışılabilceğı bir ortamın tahsis edilmesi için yaptığı gazetecilik refleksinin ötesinde bir çaba olarak görülebilir. Ergenekon sanığı Kemal Kerinçsiz Cemil Çiçek'in açıklamalarına destek verir tarzda yaptığı açıklamalara gazetede yer verilmesi de Taraf'ın hükümete "Bakın bu söylemlerle Ergenekon sanıkları ile aynı çizgiye geliyorsunuz" mesajı veriliyor. Bu durumda gösteriyor ki Kürt sorununa yaklaşım tarzıyla Taraf Gazetesi, ²⁸⁵49.458 tirajı olan bir gazete olarak, okuyucularını etkilemekten öte, hükümetin Kürt sorununa ilişkin izlediğı politikalarda yol göstericisi olma misyonu ile de hareket ettiğı söylenebilir.

Barack Obama'nın Türkiye Ziyareti Öncesi Ahmet Türk'ün Açıklamaları

ABD Başkanı Barack Obama'nın Türkiye'ye yapacağı ziyaret esnasında muhalefet liderleri ile de görüşceğini belirmesi üzerine, Ahmet Türk'ün Obama'ya PKK'nın anayasal güvence verilmesi durumunda silahı bırakacağını söyleyeceğı ifadeleri, ²⁸⁶"PKK dağdan inecek ama" başlığıyla Taraf Gazetesi'nin 3 Nisan 2009 Cuma günkü nüshasında manşette yer bulmaktadır.

Haberde, Türk'ün PKK'nın dağdan inmesi için af ve Kürtlerin temel hak ve özgürlükleri için anayasal güvence verilmesinin şart olduğunu kaydettiğı sözleri ön plana çıkarılıyor. Taraf Gazetesi bu manşetinde, Kürt sorunun çözümünde Obama'nın etkili olacağını kabul ettiğini göstermektedir. Oysa gazete, 11 Mart 2009 tarihli nüshasında, Abdullah Gül'ün demecine istinaden "Kürt sorununun çözümü içeride" manşeti ile sorunun çözümün içeride olduğunu düşüncesini okuyucuya aktarmıştı. Haberde, Ahmet Türk'ün yaptığı açıklamada, PKK adına konuşur tarzdaki üslubu eleştiri konusu edilmemesi de, böyle bir durumun Taraf açısından sakıncalı olarak görülmediğini göstermesi açısından önemli. Taraf Gazetesi'nin Kürt sorununa yaklaşım tarzındaki en belirgin özellik, sorunun çözümünde askeri

²⁸⁵ Gazete Net Satışları. <http://www.medyatava.net/tiraj.asp>

²⁸⁶ Uncu, Aylan. (2009) "PKK dağdan inecek ama." Taraf. 03.04.2009: 10.

hamleler yerine siyasal çerçevede meselenin çözüme kavuşturulması şeklinde olduğunu, daha önce verilen örnekler ışığında söylemek mümkün.

Dönemin DTP Eş Başkanı Ahmet Türk'ün 27 Nisan 2009 Pazartesi günü Neşe Düzel ile yaptığı röportajda, Türk'ün ²⁸⁷“PKK barış çabalarının samimi olduğuna inanırsa, silahı militanlarını sınır dışına çıkarabilir.” sözleri ön plana çıkarılmıştır. “PKK sınır dışına çıkabilir” sürmanşeti ile okuyucu ile paylaşılan röportajda dikkat çeken bir diğer başlıkta, “PKK'sız çözüm olmaz”. Taraf Gazetesi birinci sayfasından aktarılan bu başlıkla, PKK'sız Kürt sorununun çözüme kavuşturulamayacağı düşüncesini ortaya koyuyor. Öte yandan Ahmet Türk'e atfen ön plana çıkarılan sözlerde dikkat çeken ”samimiyet” kelimesi ile PKK'nın samimiyetli olduğu düşüncesi örtük bir biçimde aktarılırken, barış çabalarında samimiyet olması durumunda dahi PKK'nın sınır dışına çıkmasından kesin olarak bahsedilmediği görülmektedir.

2.3.9. PKK Soruşturma Kapsamında 12 ilde düzenlenen operasyonlar

“DTP'ye ‘Kadro’ Operasyonu” başlığı ile Taraf Gazetesi'nin 15 Nisan 2009 Cuma gün sürmanşetten verdiği, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararıyla PKK'ya yönelik soruşturma kapsamında 12 ilde düzenlenen eş zamanlı operasyonla gözaltına alınan 70'i aşkın kişi ile ilgili haberde, “Seçim zaferi cezalandırıldı” alt başlığı dikkat çekmektedir. DTP Genel Başkanı Ahmet Türk'ün operasyonların DTP'nin seçim zaferine yönelik olduğu iddiası üzerinde duran gazetenin, Ahmet Türk'ün açıklamalarında kaydettiği sözleri başlık olarak kullanması ve haber söylemi, DTP ağzı ile haber yaptığını söylemeyi mümkün kılmaktadır. ²⁸⁸

Taraf Gazetesi 18 Nisan 2009 Cumartesi günü “DTP parça parça kapatılıyor” başlığı ile sürmanşetine taşıdığı PKK'ya operasyonlarla ilgili olarak içerikte, DTP İstanbul İl Başkanı Halil Aksoy'un da aralarında bulunduğu 89 kişinin gözaltına alınması ve Diyarbakır'da protesto için esnafın kepenk açmaması aktarılmaktadır. ²⁸⁹ Haberde

²⁸⁷ Düzel, Neşe. (2009) “PKK sınır dışına çıkabilir.” Taraf. 27.04.2009: 11.

²⁸⁸ “DTP'ye kadro operasyonu.” Taraf. 15.04.2009: 10.

²⁸⁹ “DTP parça parça kapatılıyor.” Taraf. 18.04.2012:12s

Taraf Gazetesi'nin tutuklamalara karşı olduğu açıkça görülürken olay aynı gün; Akşam Gazetesi'nde, "PKK İstanbul'u haraca kesmiş" manşeti ile, Zaman Gazetesi birinci sayfanın sol alt tarafında ²⁹⁰"PKK'nın gençlik kollarına büyük darbe: 75 gözaltı" ²⁹¹ başlığı ile, Milliyet Gazetesi'nde ise "Büyükşehirlerde DTP ve PKK'ya büyük operasyon" başlığı ile olumlu bir gelişme olarak aktarılmıştır. ²⁹² Geniş kapsamlı bir operasyon olmasına rağmen Bazı gazetelerin manşete taşımaya değer gördüğü operasyonlara ve gözaltılara, Hürriyet Gazetesi'nin birinci sayfasında yer verilmemesi dikkat çekici. Operasyonları manşetine taşıyan Birgün Gazetesi ise "Sandık zaferine kolluk darbesi" olarak görerek, olayı AKP'nin seçim intikamı olarak değerlendirmiştir. ²⁹³

Taraf Gazetesi, DTP içinde PKK ile bağlantılı oldukları gerekçesi ile gerçekleştirilen gözaltılara karşı tavrını açıkça belli ediyor. Birgün Gazetesi de diğer gazetelerin aksine DTP ile aynı doğrultuda hareket ederek konuya Taraf ile benzer bir açıdan yaklaşmaktadır. Taraf Gazetesi, Kürt sorunun çözümü için müzakere olanaklarını canlı tutmak ve müzakerelere uygun zemin hazırlayarak sorunun çözümü için merkez medyanın tutumundan uzak bir duruş sergilemektedir. Merkez medya grupları ile Taraf Gazetesi'nin soruna yönelik yaklaşım tarzındaki en belirgin kırılma, Taraf Gazetesi'nin yayıncılık anlayışı yaptığı haberlerde de görüleceği üzere, Kürt sorununa, güvenlik sorunu şeklinde değil de siyasi sorun olarak yaklaşılarak, sorunun ancak çözüme kavuşturulacağı biçimde olduğu görünmektedir.

Taraf Gazetesi Kürt sorununun çözümünde, devletin uyguladığı askeri ve asayişe yönelik tedbirlerin ve bu çerçevede yürütülen mücadelenin yerine, PKK ve diğer Kürt örgütleri ile konunun siyasi zeminde çözüme kavuşturulması düşüncesiyle konuya yaklaşmaktadır. Burada merkez medya, Kürt sorununun çözümünde askeri tedbirlerin artırılmasının çözüme katkı sağlayacağı biçimde düşüncelerle harmanlanmış haberlerle Taraf Gazetesi ile ayrı düşmektedir.

²⁹⁰ "PKK'nın gençlik kollarına büyük darbe: 75 gözaltı." Zaman. 15.04.2009: 14.

²⁹¹ Türkyılmaz, Ufuk. (2008) "PKK İstanbul'u haraca kesmiş." Akşam. 15.04.2009: 12-13.

²⁹² "Büyükşehirlerde DTP ve PKK'ya büyük operasyon." Milliyet. 15.04.2009: 20.

²⁹³ "Sandık zaferine kolluk darbesi." Birgün. 15.04.2009: 9.

2.3.10.Hakkari’de DTP Protestosu

Taraf Gazetesi 24 Nisan 2009 Cuma günü manşetine taşıdığı, Hakkari’de DTP protestosuna katılan çocuğun Özel Harekat polisince ağır yaralanması hadisesini “Polis çocuğun kafasını parçaladı” başlığı ile aktarmaktadır.²⁹⁴ Aynı olay ertesi gün, yaralı çocuk Seyfi Turan’ın sözlerine atfen sürmanşetten “Polis bir şey söylemeden vuruyordu” başlığı ile gazetede tekrar yer buluyor. Hükümetin 14 yaşındaki Turan’ın kafasına vuran polisi açığa almasına ve olayla ilgili inceleme yapmak üzere iki müfettişin görevlendirilmesine de yer verilen haberde, Hamit Geylani’nin soru önergesi ile olayı meclise taşımasına da değinilmiştir.²⁹⁵

Taraf Gazetesi’nin iki gün üst üste manşete taşıyarak dikkat çekmeye çalıştığı protestoda yaşanan olay Birgün Gazetesi’nin birinci sayfasında yer bulamaması, gazetenin siyasi tavrı düşünüldüğünde ilginç bir detay olarak göze çarpmaktadır. Hürriyet Gazetesi’nde ise aynı olay; “On dört yaşındaki çocuğa dipçik” başlığı ile eleştirel bir dille okuyucuya aktarılmıştır.²⁹⁶ Zaman Gazetesi ise olayı fotoğrafsız biçimde en alt sağ köşede “14 yaşındaki çocuğu hastanelik eden özel harekâtçı açığa alındı” başlığıyla, haberi gereği yapıldı şeklinde görerek yayınlamıştır.²⁹⁷ Taraf Gazetesi’nin söz konusu haberde de görüleceği gibi, benzer durumları manşetine taşıyarak sorumlularını ifşa etme yoluyla Türk kamuoyuna duyuruyor. Bu da Taraf Gazetesi’nin, Türk medyasının ülkenin bekası adına bu tür haberlere yer vermemesi ve yer verilmesinin tahrik unsuru olarak görülmesi düşüncesinin karşısında, yüzleşmeci bir çizgide olduğunu göstermekte.

2.3.11.Taraf Gazetesi’nin “Barış için 20 kolay öneri ” manşeti

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Barack Obama’nın Amerika’nın Başkanı olması üzerine yaptığı açıklamada; “Amerika’nın yeni başkanı Barack Obama’nın olması

²⁹⁴ “Polis çocuğun kafasını parçaladı.” Taraf. 24.04.2009: 11.

²⁹⁵ “Polis bir şey söylemeden vuruyordu.” Taraf. 25.04.2009: 11.

²⁹⁶ “On dört yaşındaki çocuğa dipçik” Hürriyet. 24.04.2009: 25.

²⁹⁷ “14 yaşındaki çocuğu hastanelik eden özel harekâtçı açığa alındı” Zaman. 24.04.2009: 3.

yeni dünya düzeninin kurulmasına imkan sağlayacak.” demesi ve aynı konuşmasında Kürt sorununa ilişkin verdiği demeçte Abdullah Gül, “Kürt sorunu ile ilgili önümüzdeki günlerde iyi şeyler olacak, meseleyi sadece sınırdışına yüklemek doğru değil ” diyerek, Kürt sorununun çözümü için atılacak adımların da sinyalini vermiştir.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün Obama’nın Amerika’nın yeni başkanı olmasına değinip, Kürt sorununa ilişkin yapılacak demokratik hamlelerin sinyallerini verdiği konuşmasından iki ay sonra, Taraf Gazetesi’nin 12 Mayıs 2009 Salı günü manşetten verdiği “Barış için 20 kolay öneri” başlıklı haberde, uzmanların Kürt sorununun çözümü için ortaya koyduğu önerilere yer verilmektedir. Haberde de görüleceği üzere, Taraf Gazetesi uzmanlara dayandırdığı manşetiyle, Kürt sorununun çözümü için bir dizi öneriden oluşan maddeleri haberleştiriyor. Taraf Gazetesi’nin uzmanlara dayandırarak yaptığı madde madde önerilerden oluşan haberinin Abdullah Gül’ün “Kürt sorunu ile ilgili önümüzdeki günlerde iyi şeyler” sözlerini takiben yayınlanması ise dikkate değer.²⁹⁸

Taraf Gazetesi’nin sorunun çözümü için atılması gereken adımları olarak lanse ettiği 20 öneri şöyle;

- *Başbakan, DTP lideri Türk’le görüşsün.
- *Kürtçe yer isimleri iade edilsin.
- *Yasaklı ekim alanları tarıma açılsın.
- *Cezaevlerindeki görüşte Kürtçe konuşma kısıtlanmasın.
- *Korucu alımları durdurulsun.
- *Kürt basını üzerindeki baskılar kalksın.
- *Üniversitelerde Kürt Enstitüleri kurulsun.
- *TRT Şeş’e yasal güvence verilsin.
- *Seçimde Kürtçe siyasi propaganda yasağı kalksın.
- *Kürtçe vaaz serbest kalsın.

²⁹⁸ “Barış için 20 kolay öneri.” Taraf. 12.05.2009: 10.

- *Öcalan'ın cezaevi koşulları iyileştirilsin.
- *Bölgedeki devlet tiyatrolarında Kürtçe oyunlar sergilensin.
- *Arıcıların güvenlik gerekçesiyle yer değiştirmesinin engellenmesi durdurulsun.
- *Dağlardaki 'milliyetçi sloganlar' silinsin.
- *Bölgeye Kürtçe bilen personel alınsın.
- *12 Eylül döneminde Diyarbakır Cezaevi'ndeki işkenceler için devlet özür dilesin.
- *Operasyonlarda ölen PKK'lıların cenazeleri ailelerine verilsin.
- *Terör ve Terörle mücadele'den doğan zararların karşılanması hakkında kanuna başvuru süresi uzatılsın.
- *Bölgedeki mayınların temizlenmesine hız verilsin.
- *Bütün bunlar yapılırken operasyonlara ara verilsin; PKK da mayınlı tuzaklar kurmaktan ve taciz saldırıları düzenlemekten vazgeçsin.

Taraf Gazetesi'nce Kürt sorununun çözümü için ortaya konan yukarıdaki önerilere bakıldığında görüleceği gibi haberde, devlet kanadının atacağı adımlara yer verilmiştir. Sadece son maddede PKK'ya bir öneri getirildiği görülmektedir.

“Barış için 20 kolay öneri” başlığında geçen barış vurgusu, Taraf Gazetesi'nin süren çatışmaları savaş olarak gördüğünü göstermektedir. Buradan yola çıkarak getirilen önerilerin sadece devlet kanadına yöneltilmesi ise, Taraf Gazetesi'nin sorunun çözümüne bakışını ortaya koymaktadır. Sorunun çözümü için Kürt siyasal hareketinin TBMM'deki temsilcisi DTP ve diğer Kürt sivil toplum kuruluşlarına öneri getirilmemesi, yine haberde dikkat çeken bir diğer unsur.

Taraf Gazetesi'nin Kürt sorunu çerçevesinde daha önce de manşetine taşıdığı haberler göz önünde bulundurulduğunda, gazete çözüm için siyasal iktidara ve devlet kanadına yapılması gerekenleri göstermeye çalıştığı ya da gazetenin atılacak adımlara ilişkin aldığı duyumları uzmanlara dayandırarak kamuoyuyla paylaştığı söylenebilir. Taraf Gazetesi'nin bu konuda devletin atacağı adımlara ilişkin duyum aldığı varsayımdan hareket edilecek olursa, gazete bu yolla atılacak adımlara kamuoyunu alıştırdığını söylemek mümkün olur.

Gazetenin sorunun çözümü için PKK ve Kürt hareketinin siyasal kanadına öneri ve eleştiri getirmekte pasif kalması ise çözüm için devletin adım atması gerektiği düşüncesini habere hakim kılmıştır.

Taraf Gazetesi'nin Önerilerinin Ardından Kürt Sorunu İçin Atılan Adımlar

Taraf Gazetesi'nin madde madde ortaya koyduğu öneriler sonrası dönemde önerilerin hayata geçirilmesi dikkat çekmektedir.

Taraf Gazetesi'nin önerilerini ortaya koyduğu 12 Mayıs 2009 tarihinden hemen sonra 20 Mayıs 2009 tarihinde yayınlanan bu haberde, "Kürt Açılımı" konu ile alakalı atılacak adımlar madde madde sıralanmaktadır. Vatan Gazetesi tarafından Bugün Gazetesi'nden Bilal Çetin'in haberine dayandırılarak verilen haberde, Kürt açılımı çerçevesinde Cumhurbaşkanlığı başta olmak üzere hükümet, genelkurmay ve Mit ile devlet kurumları arasında uyumun olduğundan bahsedilmektedir. Temel şartın PKK'nın silahı bırakması olarak belirlenen maddeler arasında, Abdullah Öcalan'a tecridin kalkması, Avrupa'da yaşayan ve Türk vatandaşlığından çıkarılan Kürtlere yeniden vatandaşlık verilmesi, bölge vatandaşına şefkat ile yaklaşılması ve güneydoğudaki dağlarda yazan "Ne Mutlu Türk'üm" sloganlarının silinmesi göze çarpmaktadır.²⁹⁹

Taraf'ın önerileri arasında ilk sıraya yerleştirdiği Recep Tayyip Erdoğan'ın Ahmet Türk ile görüşmesi önerisi, Recep Tayyip Erdoğan'ın Ak Parti Genel Başkanı sıfatıyla da olsa 5 Ağustos 2009 tarihinde Ahmet Türk ile görüşmesi ile yerine

²⁹⁹ "Ne mutlu Türküm diyene' yazıları silinecek!."

http://haber.gazetevatan.com/Ne_mutlu_Turkum_diyene_yazilari_silinecek_/239307/1/Haber
20.05.2009

getirilmiş oluyor. ³⁰⁰ Taraf'ın öneriler arasında ikinci sıraya yerleştirerek öne çıkardığı, "Kürtçe yer isimleri iade edilsin" önerisi ise, 11 Ağustos 2009'da Bitlis'in Güroymak ilçesini ziyaret eden Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ilçeye Kürtçe adı "Norşin" olarak kullanması ile önemsendiği görülmektedir. ³⁰¹

"Barış için 20 kolay öneri" başlıklı haberde verilen diğer bazı önerilerin yankı bulduğunu gösteren gelişmeler şöyle:

- 21 Haziran 2009 tarihinde Milliyet Gazetesi'nin Cezaevinde 'Kürtçe telefon' dönemi başlığı ile yer verdiği haberde, Adalet Bakanlığı'nın, cezaevindeki hükümlü ve tutukluların yakınlarıyla telefonda Kürtçe konuşabilmesine olanak sağlayan tüzük değişikliği yapılmıştır. ³⁰²
- Mardin Artuklu Üniversitesinde Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü açılmıştır. ³⁰³
- 25 Mart 2010 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin "Kürtçe propaganda seçim yasasında" başlıklı haberde, TBMM Anayasa Alt Komisyonu'nun Kürtçe propagandayı seçim yasasına yerleştirdiğinin altı çizilerek, seçimlerde sözlü olarak Kürtçe ve diğer yerel dillerde propaganda yapılacağı belirtilmekte. ³⁰⁴
- Van Devlet Tiyatrosu tarafından 'Mem ile Zin' adıyla ilk Kürtçe oyunun sahnelenmesi ve aynı adla bir Kürtçe dizi filmin TRT 6'da yayınlanmıştır. ³⁰⁵
- Batman'da 155 Polis İmdat Hattına Kürtçe ihbarda bulunanlar için Kürtçe memur alınmıştır. ³⁰⁶

Taraf Gazetesi bazı durumlarda konuya dar perspektiften baksa da, Türkiye'de yaşanan demokratik dönüşümün medya ayağında önemli payı olduğu söylenebilir.

³⁰⁰ "Erdoğan, Türk ile görüşti" <http://www.ntvmsnbc.com/id/24989239/> 05.08.2009

³⁰¹ "Gül "Norşin" dedi, ilçe halkı mutlu oldu." <http://www.cnnturk.com/2009/turkiye/08/11/gul.norsin.dedi.ilce.halki.mutlu.ordu/538645.0/index.html> 11.08.2009

³⁰² "Erdoğan, Türk ile görüşti." <http://www.ntvmsnbc.com/id/24989239/> 05.08.2009

³⁰³ "Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü açıldı." <http://www.haber7.com/haber/20110923/Kurt-Dili-ve-Edebiyat-Bolumu-acildi.php> 21.09.2011

³⁰⁴ "Kürtçe propaganda seçim yasasında" <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/14209059.asp> 25.03.2010

³⁰⁵ "Devlet'ten ilk Kürtçe oyun!." http://www.sabah.com.tr/kultur_sanat/sahne/2011/09/20/devletten-ilk-kurtce-oyun 20.09.2011

³⁰⁶ "155 polis imdat hattına kürtçe bilen memur." <http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=25.08.2009&i=207155> 25.08.2009

Gazetenin bu misyonunun en iyi göstergesi, güncel hadiseleri manşetine taşımak yerine dosya haberleri ve araştırma-incelemeleri haberini ön plana çıkarması gösterilebilir.

2.3.12.Taraf Gazetesi Manetleri ile Habur Sınır Kapısı'nda Yaşanan Olaylara Giden Srec

Taraf Gazetesi yayına başladığı ilk günlerden Kürt sorununun çözümüne ilişkin oynayacağı aktif rolün sinyallerini vermeye balamıtı. Temmuz ayında çözüm arayışlarını manetlerinden indirmeyen Taraf, 7 Temmuz 2009'da "İnce Mehmet Gl'e gitsin" başlığı atarak DTP'nin kürt sorununun çözümü için dört başlıklı yol haritası hazırladığını okuyucularına duyurmaktadır. Gazete haberde, DTP'nin ilk adım olarak yazar Yaşar Kemal'in nclgnde bir grup akil adamı ankaya Kk'ne gndereceğinden bahsederek konuyu manşetine taşıyacak kadar önemsediğini de göstermiştir.

22 Temmuz 2009 aramba günü "Silahı calan'la Siyaseti Bizimle" başlığı ile manşetine taşıdığı haberde DTP'nin kalıcı atekes için calan'ın siyasi süreçte muhatap alınması önerisinin manşetine taşıyarak kalıcı çözüm için calan'ın muhatap alınması gerekliliğini okuyucularına aksettirmitir. Bunun hemen arkasından ise "Kandil için l zirve" manşeti ile PKK'lıların eve dnnde birinci istasyonun Mahmur Kampı olacağı belirtilmiştir. Gazete, Habur'da yaşanan karşılama olayı öncesi eve dnlere giden süreci yakından takip ettiğini görülmektedir. Taraf'ın "Apo 'Silahlara veda' diyecek" başlığı ile 25 Temmuz 2009 Cumartesi günü, srmanetinde yer verdiğini bir diğerk haberde, DTP Milletvekili Sırrı Sakık'ın Taraf Gazetesi'ne yaptığını açıklamaya yer vermiştir. Öcalan'nın silahların teslimine dönük ortaya koyacağı yol haritasından bahsedilen haberde, bu formülü tarafların reddetmeyeceğini belirtilmektedir. Görüldüğü gibi Taraf Gazetesi süreci yakından takip etmenin ötesinde sonuca giden yolun önünü açacak haberlerle bu konudaki tutumunu da açıkça ortaya koymaktadır.

Taraf Gazetesi, Habur Sınır Kapısı'nda PKK'lıların Türkiye'ye teslim olarak giriş yaptığı sürece giden yolda Temmuz ayında manşetlerinde bu konuya sıklıkla yer vermeye devam etmektedir. 27 Temmuz 2009 Pazartesi günü "Apo'nun önereceği sekiz madde" başlığı ile yer verilen manşet haberde Kürt yazar Enver Sezgin'in konu ile ilgili yaptığı açıklamalar okuyucuya aktarılmıştır. Haberde de görüleceği üzere Taraf Gazetesi gündemde yaşanan sıcak hadiseleri manşetine taşımak yerine, röportaj, söyleşi ve dosya haberlerle okuyucuya kendi gündemini yansıtmaktadır. Haberde, Enver Sezgin'in yaptığı açıklamalara dayandırılarak, Abdullah Öcalan'ın 15 Ağustos'da PKK adına "silahı bıraktık" demeden önce 8 maddelik öneride bulunacağı belirtilmektedir. Silahlı saldırıların durması, eşitlikçi bir anayasa, dağdan inan PKK'lıların siyaset yapma özgürlüğü, dağdan inmeleri sağlayacak adı "af" olmayan yasal düzenleme, Kürtçe eğitim hakkı, koruyuculuğun kaldırılması ve akıl adamlar kurulu gibi başlıklardan oluşan Apo'nun önerileri, birinci sayfadan okuyucuya duyurulmuştur. Manşetten verilen bu önerilerin sorunun çözümü için Taraf Gazetesi'nce önemsendiğini göstermektedir. Abdullah Öcalan'ın ortaya koyduğu önerilerden geri dönüşler için yapılacak düzenlemenin "af" olarak belirtilmemesinin altının çizilmesi ile PKK'nın yürüttüğü mücadelenin bir hata olmadığına devlet kanadından da kabul edilmesi, sorunun çözümü için ön koşul olarak yer verilmektedir.

29 Temmuz 2009 Çarşamba günü Taraf Gazetesi; "Devlet Apo'yu beklemeyecek" manşeti ile Abdullah Öcalan'ın yapacağı açıklama öncesi, Mahmur'un görüşüldüğü, Türkiye, Irak ve ABD'nin içinde bulunduğu üçlü zirvede, PKK'nın silah bırakması ve Kürt açılımı konusuna ilişkin yapılacak toplantı ön plana çıkarmıştır.

İçişler Bakanı Beşir Atalay'ın "Kürt sorunu çözülürse prangadan kurtuluruz" sözleri, 2 Ağustos 2009 günü Taraf Gazetesi sürmanşetinde yer bulmaktadır. Haberde, Beşir Atalay'ın "Türkiye'nin imkanları çok büyük. Ama Kürt sorunu ayağımızda pranga. Bunu demokrasiyle çözebilirsek Türkiye uçar" sözlerine değiniliyor. Taraf Gazetesi bu haberde de görüleceği gibi sorunun demokratik yönden çözümüne ilişkin önemli açıklamaları manşetine taşımaya devam etmiştir.

Neşe Düzel'in DTP'li Gülten Kışanak ile yaptığı röportajda, Kışanak'ın "Öcalan söylerse PKK silah bırakır" sözleri ile röportaj, 10 Ağustos 2009 Pazartesi günü, Taraf Gazetesi'nin manşetinde yer bulmuştur. Kışanak'ın "Öcalan, bırak derse, PKK silah bırakır. Çünkü o, bırak diyebileceği zamanı ve zemini bilir" sözlerinin de aktarıldığı haberde, Abdullah Öcalan ile sorunun müzakere edilmesinin önemli olduğu düşüncesi hakim. 12 Ağustos 2009 Çarşamba günü "Barış'ın Başbakan'ı" manşeti ile Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Kürt sorununa demokratik çözümü savunan meclis konuşması aktarılıyor. Ertesi gün "Bu da Erdoğan'a Kürt açılımı" başlığı ile Başbakan'ın Kürt sorununun demokratik yünden çözülmesine ilişkin mecliste yaptığı konuşmanın, Kürt sivil toplum liderlerinden olumlu tepkiler aldığını okuyucuya aktarılmıştır. 14 Ağustos 2009 Cuma günü ise "CHP'yi dehşet içinde izliyorum" manşeti ile CHP eski Genel Başkan Yardımcısı ve Ankara Milletvekili Eşref Erdem CHP'nin Kürt açılımına yönelik muhalefetini eleştirmesi, Taraf Gazetesi'nde yer bulmuştur. Taraf Gazetesi'nin açılım sürecine muhalefet eden CHP'yi manşetinden eleştirirken Kürt sorununa ilişkin demokratik zemin aranacağı sinyallerini veren Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'dan övgü ile bahsetmesi, açılım sürecinde gazetenin sürecin işletilmesini istediğini göstermektedir.

Taraf Gazetesi'nin PKK'nın silahı bırakma sürecini yakından takip etmekten öte, olayın bizzat içinde yer alarak çözümün siyasal zeminde irdelenmesine çalıştığı açıkça görülmektedir. Gazetenin "Bir defter bitirdi" manşeti ile çıktığı 16 Ağustos 2009 Pazar günü, Abdullah Öcalan'ın barış süreci işletilmesi durumunda PKK'nın silahı bırakacağını kaydettiği açıklaması okuyucularına aktarılmıştır.

Gazetenin Kürt açılımı yoğun bir biçimde manşetine taşıdığı bir dönem olarak dikkat çeken 2009 Ağustos'unun son günü "DTP'den PKK'ya ateşkes çağrısı" başlığı ile manşetine taşıdığı DTP'nin 1 Eylül Dünya Barış 'günü'nde Diyarbakır'da yapacağı miting öncesi yaptığı açıklamaya ilişkin haberde DTP'nin PKK'dan silah bırakma talebinde bulunacağı bildirilmektedir.

5 Eylül 2009 Cumartesi günü "DTP'liler ne dediğini bilmiyor" başlığı ile Abdullah Öcalan'ın DTP'lilerin açılıma ilişkin süreç tikanırsa ayrılmayı tartışırız söylemine

Öcalan'ın tepkisi gazetenin manşetinden yer bulmaktadır. 17 Ekim 2009 Cumartesi günü "Kandil'den dönüş başlıyor" başlığı ile manşete taşınan haberde, Abdullah Öcalan'ın çağrısı üzerine Mahmur'dan gelen ilk grubun Silopi'de olacağı bildirilmiştir.

20 Ekim'de 2009 Salı günü "Cumhuriyetin barış miladı" başlığı ile konu manşetten aktarılmaya devam edilmektedir. Haberde, 26'sı Mahmur'dan gelen 34 PKK'lının sağlık kontrollerinin ardından Türkiye'ye giriş yaptığı bildirilmektedir. "Biji Tayyip Erdoğan" manşeti ile ertesi gün sürmanşette taşınmaktadır. 25 Ekim 2009 Pazar günü Eve dönüşte itidal molası başlığı ile verilen haberde, Avrupa'dan gelişlerin ertelenmesine yer verilmiştir.

"Eve dönüşü MİT'le planladık" manşeti ile haberde, Neçirvan Barzani'ni sözlerine yer verilerek, "PKK tarihi bir hata yaptı ama dönüş sürecektir." Açıklaması ön plana çıkarılmaktadır. 21 Kasım 2009 Cumartesi günü, İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın açıklamasına yer verilerek, gelecek altı in kişi için prefabrik sınır kapısı oluşturulacağı kaydedilmiştir.

3.Taraf Gazetesi'nin Medya'daki Yeri ve Manşerlerinden Kelime Analizi

Ulusal gündemi etkileyen haberleri sonrası Taraf Gazetesi ulusal yayın yapan gazetelerde ve gazetelerin web sitelerinde yer bulmuştur. Taraf'ın ortaya attığı iddialara ulusal basında, kimi zaman Taraf Gazetesi'ne dayandırarak kimi zamanda söz konusu iddialar sonrası gelişmeler üzerinden Taraf'a gönderme yapmadan yer vermiştir. Bu bölümde Türkiye'de ulusal medyada önemli yeri olan bazı gazete web siteleri ile web haber sitelerindeki haberlerin veri tabanı incelenerek başlıklarında ve spotlarında "Taraf" geçen ve Taraf Gazetesi'ne gönderme yapan haberlerin istatistiksel analizi yapılmıştır. Ayrıca Türkiye'nin en çok hit alan sosyal paylaşım web sitelerinden biri olan Ekşi Sözlük'te tiraj açısından Türkiye'nin en büyük ilk dört gazetesi ile Taraf Gazetesi hakkında girilen entryler incelenerek, gazetelerin sosyal paylaşım siteleri gündemindeki yeri ortaya konmuştur.

Bu bölümde son olarak Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı ilk günden 2011 yılı sonuna kadar olan zaman diliminde manşetlerine taşıdığı haberlerin başlıklarında kullanılan kelimeler analiz edilerek hangi kelimelerin kullanıldığı ve kelimelerin kullanılma sıklıkları ortaya konmuştur.

3.1.Taraf Gazetesi'nin Diğer Medya Grupları'na Yansıyan Haberleri

Türkiye'nin ön plana çıkan gazete ve haber web siteleri incelenmesi sonucunda, Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı tarihten 2012 yılına kadar olan süreçte, söz konusu haber web sitelerinde yer bulduğu görülmektedir.

Başlığında ve spotunda Taraf Gazetesi ile alakalı olarak "Taraf" kelimesi geçen haberin istatistiksel analizi neticesinde elde edilen bulgular şöyle:

2007 yılından 9 Mart 2012 yılına kadar geçen zaman zarfında Taraf Gazetesi ile alakalı olarak:

Hürriyet Gazetesi Web Sitesi: 126 haber

Milliyet Gazetesi Web Sitesi: 122 haber

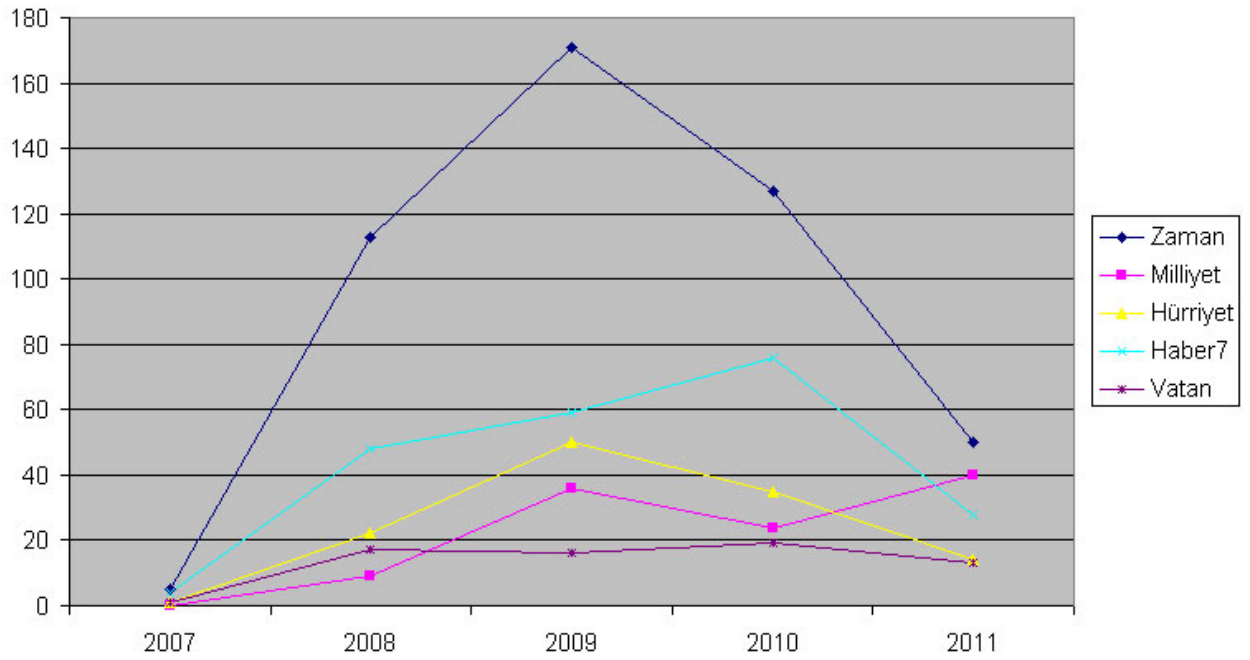
Vatan Gazetesi Web Sitesi: 71 haber

Zaman Gazetesi: 481 haber

Haber 7 Web Sitesi: 226 haber yayınladığı görülüyor.

Yukarıdaki haber sitelerinin yıllara göre Taraf Gazetesi ile alakalı olarak yayınladığı haber ve köşe yazılarının grafiği ise şöyle:

Gazetelere Yansıyan Taraf Gazetesi Haberlerinin Yıllara Göre Sayısal Dağılımı

Tablo: 4

Yukarıdaki grafikte de görüleceği üzere Zaman Gazetesi, Taraf Gazetesi ile alakalı olarak 2007-2008 aralığında 113 haber ve köşe yazısına yer vermiştir. Zaman, 2008-2009 zaman diliminde ise 171 haber yaparak Taraf'a daha çok yer vermeye başlamıştır. 2009-2010 aralığında 127 haberle grafiğin aşağı yönlü bir eğilime girdiği görülmektedir. 2010-2011 diliminde Zaman Gazetesi'nin Taraf'a yer verdiği haber sayısının 50'ye kadar düşmüştür.

Taraf Gazetesi'nin 24 Haziran 2008 tarihinde yayınladığı Dağlıca Baskını, 7 Temmuz 2008 tarihinde yayınladığı Eldiven Darbe Planı, 14 Ekim 2008 tarihinde yayınladığı Aktütün Saldırısı, 19 Kasım 2009 tarihinde yayınladığı Kafes Darbe Planı haberlerinin yayınlandığı dönemde Zaman Gazetesi'nin Taraf'a geniş yer verdiği görülmektedir. Türkiye'nin en büyük tirajına sahip gazetesi olan Zaman Gazetesi, Taraf'ın darbe haberlerine ve ordu içindeki ihmal iddialarına ilişkin haberleri kendi okuyucusuna aktararak Taraf Gazetesi'nin haberlerinin kamuoyu üzerinde etkisini güçlendirdiği söylenebilir.

Taraf Gazetesi'nin 20 Ocak 2010 Çarşamba yayınladığı Balyoz Darbe Planı haberine de geniş yer veren Zaman Gazetesi'nde bu dönemin akabinde, Taraf Gazetesi ile

alakalı haberler daha az yer buluyor. 2010-2011 zaman diliminde Taraf Gazetesi ile alakalı 50 habere yer veren Zaman Gazetesi'nin grafik eğrisinde de görüleceği gibi hızlı bir düşüş sürecine girmesi, Taraf Gazetesi'nin gündem değiştirecek haberlerinin de azaldığını göstermesi açısından önemlidir.

Haber7.com haber sitesi, tabloda da görüleceği gibi Taraf Gazetesi ile ilgili haberlere yer veren ikinci web sitesi. 2008 yılında Taraf Gazetesi'nin ile alakalı 48 habere yer veren Haber7, Taraf 2009'da 59, 2010'da 76 ve 2011'de de 28 Taraf ile ilgili haber yayınlıyor. 2010-2011 döneminde Taraf Gazetesi ile ilgili 76 haber yayınlayan Haber7'nin, 2011-2012 döneminde 28 habere kadar gerileyerek Taraf Gazetesi ile ilgili haberlerinde önemli bir düşüş yaşandığı dikkat çekmektedir.

Zaman ve Haber7 web siteleri Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddialara yer vererek, Taraf Gazetesi'nin haberlerinin daha geniş bir kitleyi etkilemesini sağlamaktadır. Hürriyet, Milliyet ve Vatan Gazeteleri ise Taraf Gazete iddialarına bu iki gazeteye göre daha az yer verdiği görülmüştür. Taraf Gazetesi ile alakalı haberleri ise daha çok Taraf Gazetesi yazarlarına açılan davalar ve iddialarla ilgili yalanlamalar olduğu dikkat çekmektedir.

Hürriyet Gazetesi Taraf ile ilgili 2008'da 22, 2009'da 50, 2010'de 35 ve 2011 yılında ise 14 habere yer veriyor. Milliyet Gazetesi, 2008 yılında 9, 2010 yılında 36, 2011 yılında 24 ve 2012 yılında ise 40 habere yer vererek Taraf Gazetesi'ni gündemine taşımıştır. Vatan Gazetesi ise; 2008'de 17, 2009'da 16, 2010'da 19 ve 2011 yılında da 13 haberinin başlık ve spotunda "Taraf" kelimesi geçen Taraf Gazetesi ile ilgili habere yer vererek gündeminde Taraf'a yer verdiği görülmektedir.

Haber7 ve Zaman Gazete web sitelerinin Taraf Gazetesi'nin iddiaları üzerinden Taraf Gazetesi'ne haberlerinde yer verirken, buna karşın Hürriyet, Milliyet ve Vatan Gazeteleri ise; Taraf Gazetesi'nin iddialarına yer vermek yerine Taraf Gazetesi'ne ve yazarlarına açılan davalar ile Taraf'ın ortaya attığı iddialara gelen yalanlamalarla ilgili haberlerle Taraf Gazetesi'ni gündeme taşımaktadır.

3.2.Ekşi Sözlük Işığında Sosyal Medya’da Taraf Gazetesi

Ekşi Sözlük Türkiye’nin en çok hit alan sosyal paylaşım web sitesi olarak gündem üzerine sübjektif yorumların ve paylaşımların yapıldığı bir site olarak Türkiye gündeminin sosyal paylaşım web sitelerindeki etkinliğini göstermesi açısından önemli bir bilgi ve paylaşım ağıdır. Bu bölümde bu çerçevede yapılan incelemede, Ekşi Sözlük’te Taraf Gazetesi ve tiraj açısından Türkiye’nin en büyük gazeteleri karşılaştırılarak Taraf Gazetesi’nin sosyal medyadaki yeri ortaya konmaya çalışılmıştır.

3.2.1.Ekşi Sözlük Nedir?

www.eksisozluk.com

Ekşi sözlük: kayıtlı yazarların çeşitli olaylar, kavramlar ve durumlar üzerine, site formatına ve kurallara uygun bir biçimde sübjektif yorum yapabildikleri sözlük tarzı sosyal paylaşım ağ sayfasıdır.

Sedat Kapanoğlu tarafından 1999 yılında "sourtimes.org" sitesinin bir parçası olarak yayına başlamıştır olan Ekşi Sözlük, daha sonraları artan popülaritesiyle birlikte sourtimes.org'un esas parçası haline gelmiştir.

Eklenen yazılar sözlük formatına uymaması halinde moderatörler ve gammaz adı verilen gönüllü sözlük üyeleri işbirliği ile silinir. Sözlüğe kayıtlı yazarlar sözlük formatına uymamaları durumunda, üyelikleri silinir ya da askıya alınır.

Ekşi Sözlük'te girişi yapılan içeriklerin doğru, güncel ve tarafsız olma zorunluluğu yoktur. Bazı konu başlıkları altında farklı görüşte olan yazarların tartışmalarına da izin veren sitede argo yazılara izin verir. Sözlüğün bu özgür yapısı, bazen hukuksal sorunlara neden olmaktadır.

Belli aralıklarla yazar alımının yapıldığı site, alımların olduğu döneme göre gruplar halinde yazarları sınıflandırır ve bu sınıflara “nesil” denir. “Nesil” bir statü göstergesidir. Kayıtlı okurların ve diğer yazarların girilen yazıları beğenip beğenmediğini oylayabilir ve bu oylamalar belli bir zaman sonra diğer yazarlar tarafından da görülebilir.

Yazarlar, zirve adını verdikleri organizasyonlarda farklı şehirlerde, farklı etkinlikler için bir araya gelmektedir. Ayrıca Ekşi Sözlük kullanıcıları, topluluğu oluşturan kullanıcıların hazırladığı 500'e yakın arayüzü kullanabilmektedir.

Ekşi Sözlük Sitesi'nin yayınlanan yazılarda verilen bilgilerin doğruluğu ile ilgili bir iddiası olmadığından, Ekşi Sözlük zaman zaman yanlış bilinen şeylerin yayılmasına sebep olabilmektedir.

Sitedeki 'esrar' başlığı altındaki yazıların uyuşturucuya özendirdiği gerekçesiyle İstanbul Emniyet Müdürlüğü site hakkında şikayette bulunması üzerine, İstanbul Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi, Ekşi Sözlük'e erişimin süresiz engellenmesine karar vermiş ve bu yüzden siteye aylarca Türk Telekom'un DNS engellemesi yüzünden

doğrudan bağlantı yapılamamıştır. Haziran 2006'da Ekşi Sözlük'ün avukatları tarafından yapılan başvuru sonucunda engelleme kaldırılmıştır.

Türkiye'de sosyal paylaşım siteleri arasında önemli bir yere sahip olan sözlük formatlı bilgi ve düşünce paylaşımının yapıldığı online ortamlarda Taraf Gazetesi ile alakalı bir inceleme yapıldığında gazetenin kamuoyu üzerinde yaptığı etki daha iyi görülecektir.

3.2.2.Gazetelerin Ekşi Sözlük'deki Yeri

Ekşi Sözlük'te Taraf Gazetesi (Taraf) başlığı altında, gazete ile ilgili ilk entry 12.10.2007 tarihinde girildiği görülüyor. O zamandan bu yana Taraf başlığı altında 3428 entry olduğu dikkat çekmektedir.

Taraf Gazetesi'nin sosyal medya gündemindeki yerini anlamak için öncelikle Tiraj açısından 22 Mart 2012 tarihi itibarıyla ilk beş gazetenin Ekşi Sözlük'teki istatistiki verilerini inceleyelim;

Zaman Gazetesi:

Zaman kavramı ile ilgili entrylerinde olduğu başlık altında toplam 1781 entry bulunuyor. Taraf Gazetesi yayına başladığı 15 Kasım 2007 tarihinde ise "Zaman" başlığı altında toplam; 462 entry bulunduğu görülmektedir.

Posta Gazetesi:

Posta başlığı altındaki ilk entryde Posta Gazetesi'nden bahsedildiği görülmüştür. İlk entry tarihi 17.04.2000 tarihli olan başlık altında toplam; 150 entry bulunuyor. Taraf Gazetesi yayına başladığında "Posta" başlığı altında 63 entry bulunmaktadır.

Hürriyet Gazetesi:

"Hürriyet" başlığı altında gazete ile alakalı ilk entry 09.12.1999 tarihli. Başlık altında toplam: 1565 entry yer bulmuştur. Taraf Gazetesi yayına başladığında ise, başlık altında 443 entry olduğu görülmektedir.

Sabah Gazetesi: "Sabah" başlığı altında gazete ile alakalı ilk entry 12.01.2001 tarihinde girildiği görülmektedir. Başlık altındaki toplam entry sayısı ise 592'dir. Taraf Gazetesi yayına başladığında başlık altında 167 adet entry vardır.

Haber Türk:

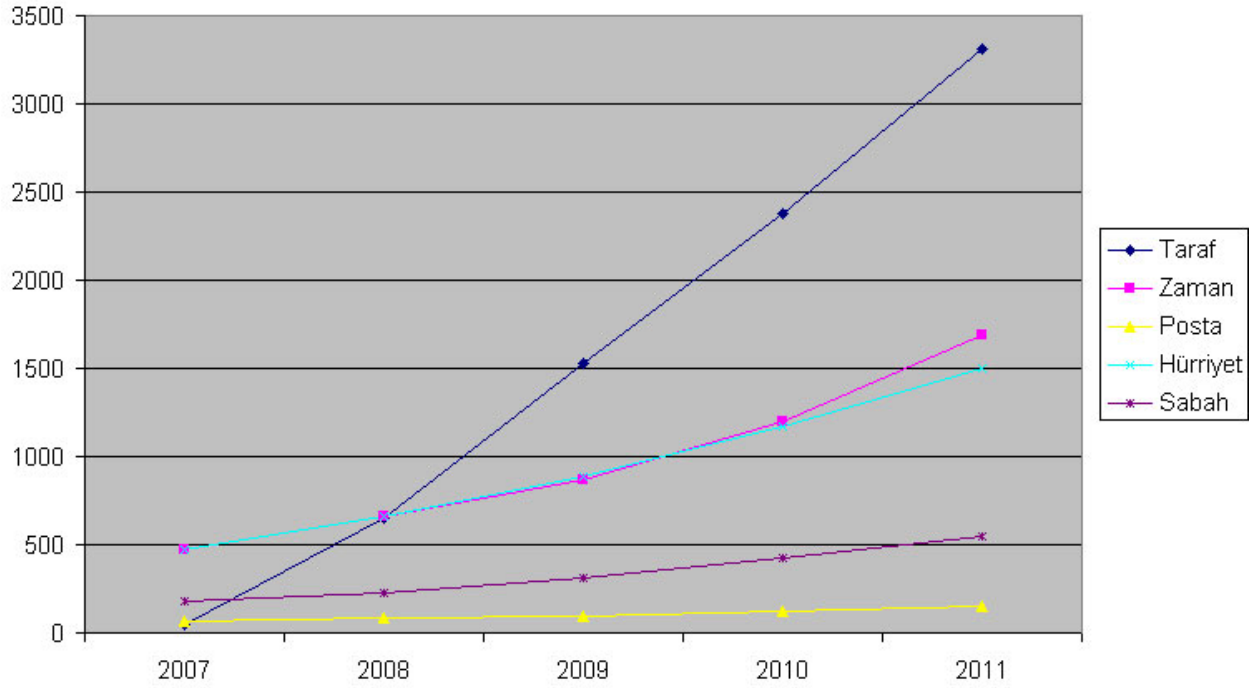
"Habettürk" başlığı altında tasnif edilen Habertürk ile alakalı ilk entryde "Ufuk Güldemir'in yönettiği site." denilmektedir. Habertürk web sitesi olarak ilk entry tarihi 28.10.2000. 1 Mart 2009 tarihinde yayın hayatına başlayan gazete hakkında girilen ilk entry ise; 23.02.2009 tarihli. "Habertürk" başlığı altında haber web sitesi ve tv kanalı hakkında da entrylerin girildiği göz önünde tutularak söylenmesi gereken toplam entry sayısı 1721'dir.

Yukarıdaki rakamlar ışığında; 12.03.2012 - 18.03.2012 tarihleri arasında gazete satış raporuna bakıldığında toplam tirajları, 1.840.599 olan Türkiye'nin en çok okunan ilk üç gazetesi hakkında sözlükte girilen toplan entry sayısı 3496 olduğu görülmektedir. 15 Kasım 2007 tarihinde yayın hayatına başlamış olan ve 12.03.2012 - 18.03.2012 tarihleri arasında gazete satış raporundaki tirajı; 51.385 olduğu görülen Taraf

Gazetesi hakkında 22 Mart 2012 Perşembe gününe değin toplam 3428 girilmesi Taraf Gazetesi'nin sosyal medya gündemindeki yerini açıkça ortaya koymaktadır.

3.2.3. Taraf Gazetesi ile Türkiye'nin Tiraj Açısından En Büyük İlk Dört Gazetesi'nin Ekşi Sözlük'teki Entry İstatistikleri

Aşağıdaki tabloda, Taraf Gazetesi ile Türkiye'nin Tiraj Açısından En Büyük İlk Dört Gazetenin Ekşi Sözlük'teki İstatistiksel Karşılaştırılması yapılmıştır:

Tablo: 5

Taraf Gazetesi'nin yayın hayatına başladığı 15 Kasım 2007 tarihinden itibaren her yıl sonundaki entry giriş sayıları temel alınarak hazırlanan yukarıdaki grafikte, Türkiye'nin tiraj açısından en büyük ilk dört gazetesinin ile Taraf Gazetesi'nin istatistiksel açıdan karşılaştırılması yapılmıştır.

Grafikte görüldüğü gibi tirajı 50.000 civarında olan bir gazete olarak Taraf Gazetesi, Türkiye'nin tiraj açısından ilk dört gazetesine oranla Ekşi Sözlük'te daha çok yer bulmuştur. Grafığe toplam tirajları 2.000.000 milyonun üzerinde olan Türkiye'nin en çok okunan ilk dört gazetesi olduğu göz önünde bulundurularak bakıldığında, Taraf Gazetesi'nin Ekşi Sözlük gibi aktif internet kullanıcılarının gündeminde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

Zaman Gazetesi ile Hürriyet Gazetesi hakkında yayınlanan entrylerin 1500 civarında olduğu görülüyor. 2011 yılı sonu itibarıyla Ekşi Sözlük'te Posta Gazetesi hakkında 147, Sabah Gazetesi hakkında ise 551 entry vardır.

Taraf Gazetesi'nin tabloda görüleceği gibi tiraj açısından Türkiye'nin en büyük ilk dört gazetesinden daha yoğun bir biçimde sosyal medyada yer bulduğu ve tartışılmaktadır. Ekşi Sözlük'teki Taraf başlığı altında girilen entry sayılarının, Taraf Gazetesi'nin gündemi sarsan manşet ve haberleri akabinde yoğunlaştığı görülmektedir. Yine Taraf başlığı altında girilen entrylerde Taraf Gazetesi'nin sermayesi, kime ait olduğu ve bağlantıları üzerinde polemikler yaşandığı dikkat çekmektedir.

Taraf Gazetesi 15 Kasım 2007 tarihinde yayına başlamasına rağmen kısa zamanda Ekşi Sözlük gibi Türkiye'de yakından takip edilen bir sosyal paylaşım sitesinde geniş yer bulması Taraf Gazetesi'nin sosyal paylaşım sitelerini daha aktif olarak kullanan eğitimli genç kuşağın gündeminde yer edinmeyi başardığını göstermektedir.

Taraf'ın darbe planlarına ilişkin iddialarının, Aktütün ve Dağlıca gibi PKK saldırılarında askeri ihmallerin ve suiistimallerin olduğu yönündeki yayınlarının Ekşi Sözlük'te uzun tartışmalarla ve konu üzerine olumlu, olumsuz ve taraflı, tarafsız yaklaşımların olduğu haberlerin ve yayınların linkleri verilerek gündem edilmesi, Taraf Gazetesi'nin sosyal medya gündemindeki yerini ve önemini ortaya koymaktadır.

3.3. Taraf Gazetesi'nin Manşetlerinden Kelime Analizi

Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı 15 Kasım 2007'den 31 Aralık 2011'e kadar olan zaman diliminde Taraf'ın 1508 manşetinde (42 eksikle) yapılan kelime analizinde, Taraf Gazetesi'nin manşetinde kullandığı kelimeler sayısal olarak ortaya konmuştur. Aşağıda görülen kelimeler Gazetenin hangi kelimeler üzerinde durduğu ve ele aldığı

konuya hangi açıdan yaklaştığı ile konuyu ne şekilde lanse ettiğini göstermesi açısından önemli olan sayısal değerler verilmiştir.

Taraf Gazetesi Manşetlerinde Sıklıkla Tekrarlanan Kelimeler şöyle;

Ergenekon: 59

Darbe: 32

TSK: 1, Genelkurmay:11, Ordu, 22

Bomba: 31

Paşa: 23

Suikast: 16

Cinayet: 22

Balyoz: 30

Kökü “öl” olan: 64

Polis: 18

Türk, Türkçe, Türkiye: 25

Kürt, Kürtçe, Kürdistan: 32

PKK: 30

Öcalan: 10, Apo: 21

Eve dönüş: 7

AKP: 23

CHP: 24

MHP: 6

BDP: 6

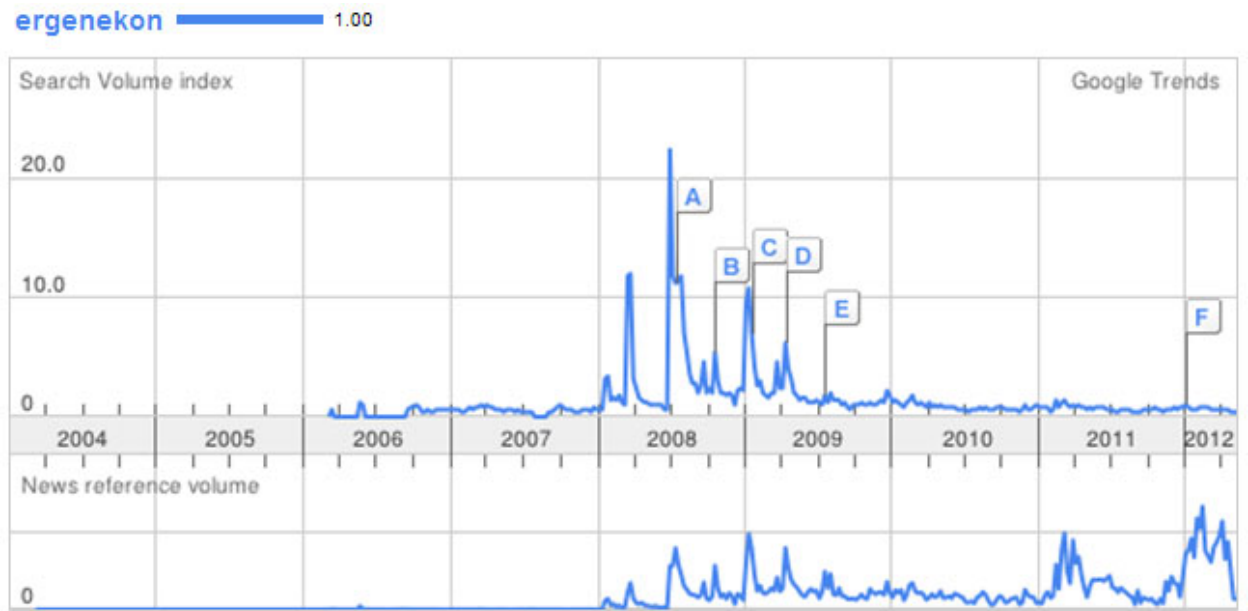
Yukarıdaki kelimelere ve tekrarlanma sayıları ile Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı darbe planları iddiaları, PKK saldırılarında yaşanan ihmal ve suiistimallerle ilgili haberlerini ve gazetenin Kürt sorununa yaklaşımını birlikte düşündüğümüzde, bir paralellik olduğu dikkat çekmektedir.

Taraf Gazetesi'nin 59 kez tekrarladığı "ergenekon" kelimesi ile; tutuklu ve tutuksuz olmak üzere onlarca sanığın derin devlet kurmak suçundan yargılandığı Ergenekon Davası'na ilişkin haberlere ve Ergenekon davasına gönderme yapan yayınlara sıklıkla manşetinden yer vererek konuyu yakından takip ettiği ve kamuoyu nezdinde konunun bilinirlik kazanmasına çalıştığı görülmektedir.

Ergenekon Davası'na paralel olarak ordu içince cunta hareketlerini ve darbe hazırlıklarını yayınladığı bilgi ve belgelerle gündeme taşıyarak ifşa eden haberler ve manşetlerle konuyu irdeleyen Taraf Gazetesi'nin darbe planına ilişkin attığı manşetlerde sıklıkla kullandığı; darbe, ergenekon ve balyoz gibi darbelere gönderme yapan kelimelerle kamuoyunda etki yaratılmıştır. Sıklıkla darbelere gönderme yaparak kullanılan kelimeler içinde göze çarpan; toplamda 133 kez kullandığı görülen, bomba, cinayet, suikast, 'öl' köklü korkutucu ve ürkütücü kelimelerle kamuoyunda darbe korkusu oluşturarak darbeye karşı toplumsal bir blok oluşturulmaya çalışıldığı göze çarpmaktadır.

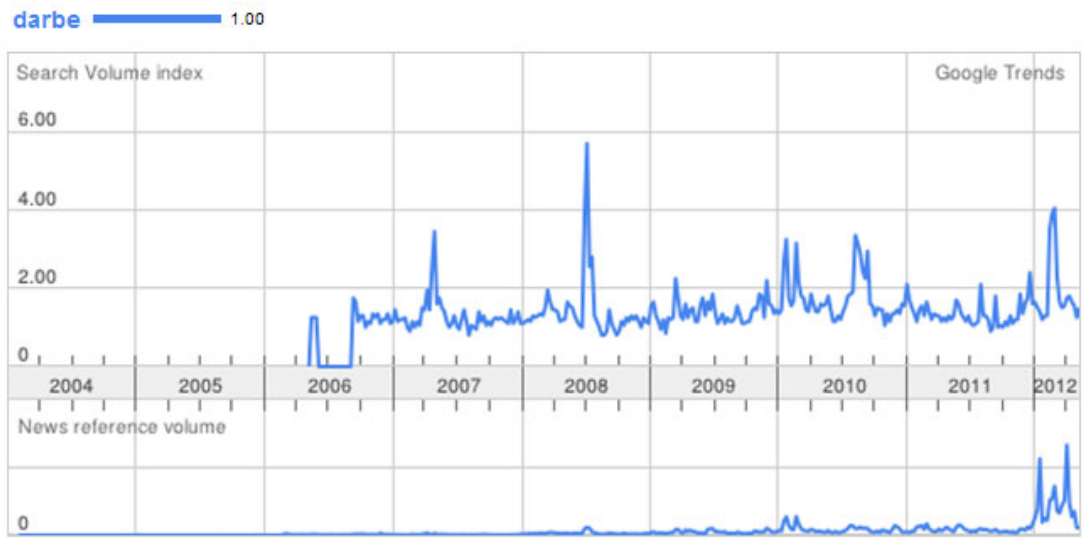
Taraf Gazetesi'nin attığı manşetlerle kamuoyu üzerinde yarattığı etkiyi göstermesi açısından, dünyanın en çok kullanılan arama motorlarından biri olan Google'un yayınladığı arama motoru üzerinden arama yapılan kelimelerin sayısal olarak istatistiki seyrini gösteren "Google Trends" ile "ergenekon", "darbe", "balyoz", "kafes" gibi kelimelere ait grafikler incelendiğinde:

Ergenekon:

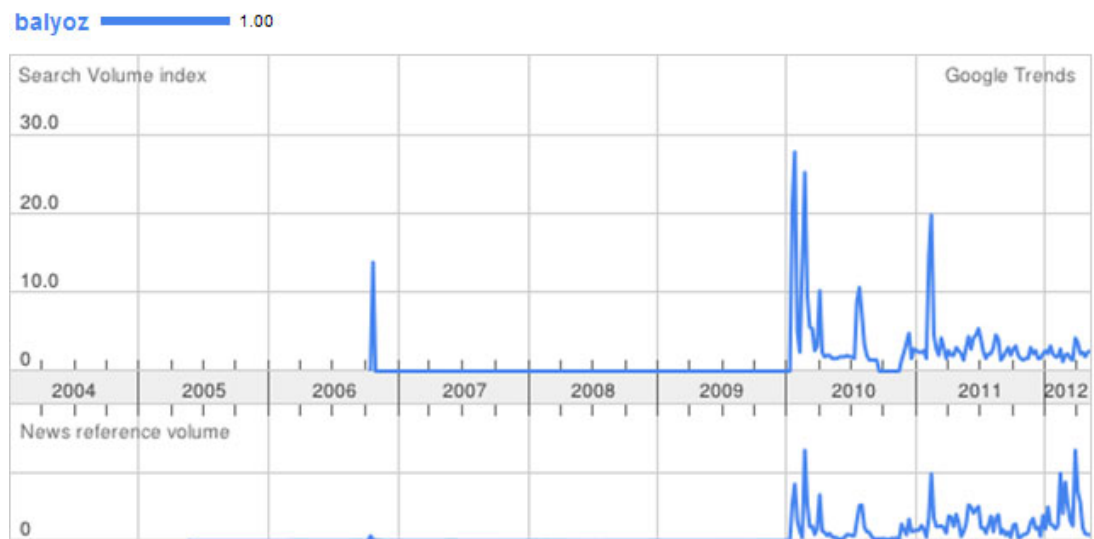
Tablo: 6

Darbe:

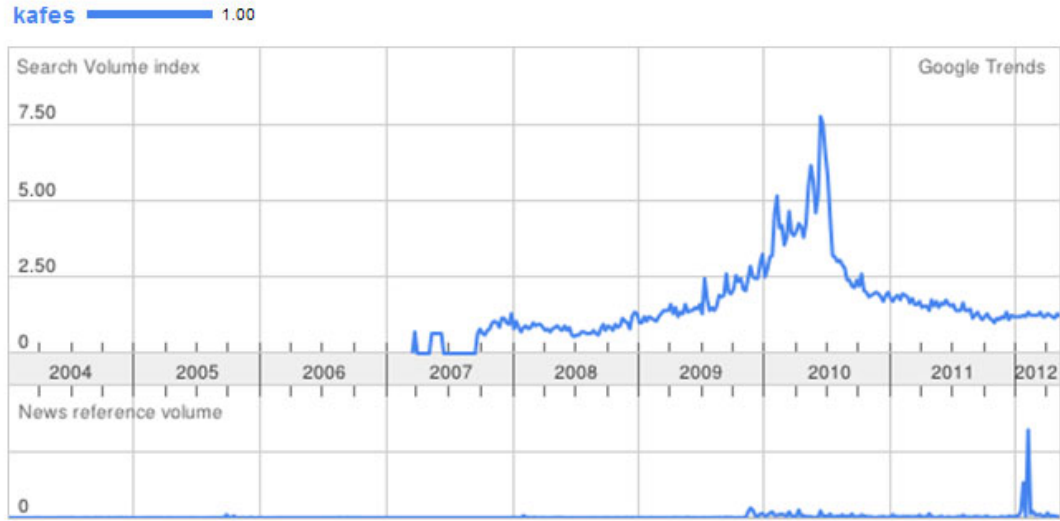
Tablo: 7

Balyoz:

Tablo: 8

Kafes:

Tablo: 9

Taraf Gazetesi'nin manşetlerinde kullandığı darbe planlarına ilişkin kelimelerin aynı dönemde Google Trends'de de yoğun biçimde arandığı görülmektedir. Taraf Gazetesi'nin Balyoz Darbe Planı iddiasını gündeme taşıdığı 2010 Ocak ayında balyoz kelimesinin grafiğinde de görüleceği gibi google üzerinde yoğun biçimde arandığı görülmektedir. Yine 19 Kasım 2009 tarihinde Taraf Gazetesi'nin tarafından yayınlanan Kafes Eylem planı ile birlikte “kafes” kelimesinin de balyoz kelimesi gibi google üzerinde yoğun biçimde arandığı göze çarpmaktadır. Öte yandan “ergenekon” ve “darbe” kelimelerinin de Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı 2007 Kasım ayından sonra google üzerinde yoğun biçimde arandığı grafikte görülmüştür.

Taraf Gazetesi'nin darbelere ilişkin manşetlerinde kullandığı kelimelerle üzerinde yoğun biçimde durduğu konuların Google Trends'in yayınladığı grafiklerde de görüleceği gibi aynı kelimeler google arama motorunda da sıklıkla aranmıştır. Bu da gösteriyor ki Taraf Gazetesi kamuoyu üzerinde yaptığı haberlerle etki bırakmayı başarmış ve konunun toplum tarafından da sorgulanmasını sağlamıştır.

Taraf Gazetesi'nin Kürt meselesine ilişkin attığı manşetlerde kullandığı kelimelerle, konu üzerinde sıklıkla durduğu görülmektedir. Kürt, Kürtçe ve Kürdistan kelimelerine 32, Apo ve Öcalan kelimelerine 31, PKK 30, PKK'lıların eve dönüş sürecine ilişkin yaptığı haberlerde kullandığı "Eve Dönüş" kelimesi 7 ve BDP kelimesi ise 6 kez kullanılarak gazetede yer bulmuştur.

Taraf Gazetesi'nin Kürt meselesine ilişkin manşetlerinde kullandığı kelimelere bakıldığında 'PKK' kelimesi 30 kez kullanılmasına rağmen BDP kelimesine 6 defa yer vermesi, Kürt sorunun çözümünde gazetenin PKK'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde grubu bulunan Barış ve Demokrasi Partisi'nden daha etkin bir rol oynayacağı düşüncesini, yaptığı haberlerde ortaya koymaktadır. Türk medyasının PKK'nın terör örgütü yanını ön plana çıkararak haberlerde kullanmasının aksine, Taraf Gazetesi'nin PKK'yı silah bırakmak suretiyle siyasal bir yapıya bürünmesi ile devletin diyalog kuracağı ve Kürt sorununun çözümünde muhatap alınacak siyasal bir taraf haline getirmeye yönelik haberler yapması dikkat çekmektedir.

SONUÇ

Taraf Gazetesi'nin gündem üzerindeki etkilerinin çeşitli haber örnekleri ile ortaya konduğu tez çalışmasında, Taraf Gazetesi'nin gündem belirleyen haberleri, bu haber ve manşetlerin ulusal yayın yapan gazetelere yansımaları ve yansıma biçimi, Taraf Gazetesi ile ilgili önemli gazete web sitelerinin yaptığı haberler, sosyal medyada Taraf Gazetesi, Taraf Gazetesi'nin Kürt meselesine ilişkin haberleri ve haberlerinin etkileri, gazetenin tiraj hareketleri ve Taraf Gazetesi manşetlerinde sıklıkla tekrarlanan kelimeler ile Taraf Gazetesi'nin medya gündemine, siyasal gündeme ve kamu gündemine etkileri araştırılmıştır.

Tez çalışmasında, gündem belirleme kuramının temel tezine göre, kitle iletişim araçları vasıtası ile okuyucuya ulaşan haberlerin verildiği önem sırası ve kapsamı, zamanla okuyucuların da önem algısı üzerinde etkili olması, haberlerin veriliş biçimi, haberlerde kullanılan görsel ve işitsel materyaller, haberde kullanılan dil ve tercih edilen kelimelerin haberin etkisini, gündemdeki yerini ve önemini belirlemesinden hareketle Taraf Gazetesi'nin gündeme etkileri incelenmiştir.

Tez çalışmasında, siyasal gündemin belirlenmesinde etkili unsurlardan biri olan medyanın belli konuları sürekli gündemde tutarak kamuoyu oluşturmaları ve siyasal gündemi etkilemesinden hareketle Taraf Gazetesi'nin haberiyle ve ortaya attığı iddialarla siyasal gündemi etkilemesi ve bu suretle kamuoyu oluşturarak toplumu belli konular üzerinde yoğunlaşmasını sağladığı görülmüştür.

Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı 15 Kasım 2007 tarihinden bu yana, medyanın siyasal gündemi ve kamu gündemini etkileme gücünü kullanarak yaptığı haberlerin ve ortaya attığı iddiaların etkisinin ve sonuçlarının araştırılmasıyla, tirajı 50 bin dolaylarında olan bir gazetenin 70 milyon üzerinde nüfusu olan Türkiye'nin gündeminde önemli etkileri olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmada, Taraf Gazetesi'nin haberlerinin ulusal çapta yayın yapan gazetelere yansımaları ve böylelikle haberlerinin etkinlik alanının genişlemesi, gazetenin tirajından çok daha büyük bir etkinlik alanına sahip olmasını sağlamış, bu da Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddiaların kamuoyu tarafından bilinirlik kazanmasına ve sorgulanmasına neden olmuştur.

Taraf Gazetesi “Dağlıca Biliniyordu” başlığı ile 24 Haziran 2008 tarihinde yayınladığı haberiyle, 21 Ekim 2007 tarihinde saat 00.20’de PKK’nın Hakkari’nin Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyünde bulunan Türk askeri birliklerine yönelik gerçekleştir saldırıda, 13 askerin şehit olmasına neden olan hadisesinin, Jandarma İstihbaratı tarafından baskından dokuz gün önce Genelkurmay’a ve diğer tüm ilgili birimlere gizli bir raporla bildirildiğini iddiasına ile baskında ihmal ve suiistimallerin olduğunu ileri sürerek yayınladığı haberle ile Aktütün ve Hantepe baskınlarında da benzer durumun olduğu iddialarını ortaya atarak Türkiye’de terörle mücadele sürecinde askeri kanadın faaliyetlerini ilk defa bu kadar açık sorgulamıştır. Dağlıca Baskını ile ilgili Taraf Gazetesi’nin iddiasının ulusal yayın yapan gazetelerde çok yer bulmamış olmasına rağmen 3 Ekim 2008’de PKK’nın Hakkari Şemdinli’deki Aktütün karakoluna yönelik gerçekleştirdiği saldırının önceden bilindiğine ilişkin “Aktütün’ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz” başlıklı 14 Ekim 2008 Salı günü Taraf Gazetesi’nin manşet haberinin ulusal gazetelerde yoğun biçimde yer bulması Taraf Gazetesi’nin medya gündemini etkilediğini, konu ile ilgili Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın ve dönemin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ’un açıklamalarıyla da Taraf’ın siyasi gündemi etkilediği açıkça görülmüştür.

Taraf Gazetesi’nin Dağlıca, Aktütün, Gediktepe ve Hantepe Baskınlarına ilişkin haberlerinin ulusal basında yer bulması ve çeşitli kitle iletişim araçları vasıtası ile kamuoyu nezdinde bilinirlik kazanması ile baskınlarda hayatını kaybeden şehitlerin aileleri tarafından konu ile alakalı olarak açılan suç duyurusu üzerine, Van Özel Yetkili Cumhuriyet Savcılığı konuyla ilgili şüpheliler hakkında; ‘Silahlı terör örgütüne üye olmak ve yardım etmek’, ‘Suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olmak’, ‘Kasten adam öldürmek’, ‘Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi’, ‘Görevi kötüye kullanma’ suçlamalarıyla haklarında soruşturma açılmıştır. Taraf Gazetesi’nin baskınlarda ihmal ve suiistimallerin olduğu yönündeki iddiaları ortaya atmasıyla başlayan sürecin kamuoyu tarafından yakından takip edilmesi ile birlikte ile şehit ailelerinde baskınlara ilgili şüphelerin oluşması ve konunun yargıya intikal ederek sorgulanmasını sağladığı görülmektedir. Bu durum Taraf Gazetesi’nin

baskınlara ilişkin haberleri ile gündemi etkilemeyi başardığını göstermesi açısından önemlidir.

Elazığ'ın Karakoçan ilçesi yakınlarında Koçyiğitler Karakolu'nda, 17 Ağustos 2009 tarihinde meydana gelen olayda, bir askerin elinde bulunan bombanın kazayla patlaması sonucu dört askerin şehit olduğu şeklinde basına yansıyan haberlerde, Er İbrahim Öztürk'ün elindeki bombanın kazara patlaması sonucu, dört askerin şehit olması ile ilgili haberlerin akabinde; Taraf Gazetesi, konuyla ilgili Mehmet Baransu imzalı 26 Ağustos 2009 Çarşamba günü "Pimini çekip bombayı verdi" başlıklı manşeti ile önemli bir iddiayı ortaya atmıştır. Taraf Gazetesi'nin söz konusu manşet haberinde; tim komutanı teğmenin nöbetteyken uyuması nedeni ile el bombanın pimini çekip erin eline vererek "mandalı bırakırsan ölürsün, bırakmazsan yaşarsın" diyip mevziden ayrıldığı iddia ediliyor. Haberde, çevredeki diğer mevziilere giderek pim aramak için arkadaşlarından yardım isteyen er Öztürk'ün elinin terlemesi nedeni ile bombanın patlaması sonucu yakınındaki arkadaşları ile birlikte olay yerinde yaşamlarını yitirdikleri öne sürülmektedir.

Taraf Gazetesi'nin söz konusu iddiayı gündeme taşıması akabinde ulusal yayın yapan gazetelerin de benzer haberlere yer verdiği görülmektedir. Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddiaların medya gündeminde de yer edinmesi ile birlikte, Genelkurmay Başkanlığı'nın açıklama yaparak teğmenin tutuklandığını duyurması akabinde tim komutanı teğmen Elazığ 8'inci Kolordu Askeri Mahkemesi'nde yargılanarak 9 yıl 2 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddia burada da görüldüğü gibi öncelikle medya gündemini etkileyerek akabinde konunun yargıya intikal etmesi sağlanarak konu aydınlatılmıştır.

Taraf Gazetesi 20 Ocak 2010 Çarşamba günü sürmanşetten "Darbenin Adı Balyoz", manşetten ise "Fatih Camii bombalanacaktı" sözleri ile tam sayfa olarak, 2003 tarihli Çarşaf ve Sakal kodlu eylem planlarına göre Fatih ve Beyazıt camilerine Cuma günü bombalı saldırı düzenleneceğine ilişkin iddialara, birinci sayfasında yer vermektedir. Dönemin Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan'ın, dönemin Harp Akademileri Komutanı Hava Orgeneral İbrahim Fırtına'nın ve Dönemin Donanma

Komutanı Oramiral Özden Örnek'in imzasını taşıdığı iddia edilen harekat planında darbeye giden sürecin 5000 sayfalık planda detayları ile anlatıldığı iddia edilmiştir.

Balyoz Harekat Planı ile ilgili Taraf Gazetesi'nin haberi ulusal basında yankı bulmasının ardından planda imzasının olduğu ileri sürülen Orgeneral Çetin Doğan'ın konu ile ilgili yaptığı açıklamada planın varlığını kabul etmektedir. Ulusal basının konuyu yakından takip etmesi ile kamuoyu gündeminde de önemle takip edilir bir hal alan iddia ile ilgili süreç konunun yargıya intikal etmesine sebep olmaktadır. Yargıya intikal eden Balyoz Darbe Planı'na ilişkin davada, aralarında Orgeneral Çetin Doğan, Orgeneral İbrahim Fırtına ve Oramiral Özden Örnek'in de aralarında bulunduğu 163 kişinin tutuklu kararı çıkmıştır.

Taraf Gazetesi'nin Balyoz Darbe Planı'na ilişkin haberlerle ve belgelerle konuyu sık sık manşetine taşıyarak ve dava sürecini yaptığı yayınlarla konuyu yakından takip ederek kamuoyunun konuya ilgisini çekmektedir. Taraf Gazetesi'nin Balyoz Darbe Planı'na ilişkin iddiaları ortaya attığı 20 Ocak 2010 tarihinden itibaren; medyanın, siyasetin ve kamuoyunun gündemini Balyoz Harekat Planı ile ilgili iddialara çekmesi ile iddiaların gerçekliği tartışılmasının sağlanması, gazetelerin siyaset, medya ve kamuoyu gündemini nasıl etkileyebileceği göstermektedir. Sürecin yargıya intikal ederek emekli ve muvazzaf askerlerin tutuklu olarak yargılanmasını sağlayan Taraf Gazetesi, tirajından çok daha geniş bir etkinliğe sahip olduğunu bir kez daha göstermiştir.

2 Ağustos 2010 Pazartesi günü "Generaller askerlerin ölümünü seyretti..." başlığı ile yayınlanan haberde Taraf Gazetesi, PKK'nın 20 Temmuz 2010'da Hakkâri'nin Çukurca ilçesine bağlı Hantepe mevkiinde bulunan birliğe saldırması ile ilgili ihmal iddialarına manşetine taşıyarak gündem yaratmaktadır. Taraf Gazetesi'nin bu haberi bazı ulusal gazetelerde yer bulmasına karşın, ulusal basının olayın üzerinde pek durmaması dikkat çekmektedir. Taraf Gazetesi olayla ilgili haberlerle konuyu sıcak tutarak kamuoyu nezdinde bilinirlik kazanmasını sağladığı görülmektedir. Olayla ilgili Savunma Bakanı Vecdi Gönül'ün Taraf Gazetesi'ne yansıyan baskınla ilgili görüntülerin başka koordinatları gösterdiği yönündeki açıklamaları Taraf

Gazetesi'nce yalanlanmıştır. Taraf Gazetesi, 17 Ağustos 2010 tarihli nüshasında olaydan yaralı kurtulan Er Yusuf Kılıç'ın açıklamalarına yer vererek baskını sorgulamayı sürdürmektedir.

Hantape baskını ile ilgili Taraf Gazetesi'nin haberleri üzerine Ak Parti Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ'ın; "İddialar vahim, suskunluk vicdanları yaralıyor" sözleri ile olay siyaset gündeminde konuşulmaya devam edilmektedir. 20 Ağustos 2010 Cuma günü: "AKP'den Başbuğ'a çağrı Heron'u anlat da git" sürmanşeti Ak Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş'ın; "Her konuda beyanat veren Genelkurmay Başkanı'nın Heron sessizliği beni çok endişelendirmiştir. Hata yapan varsa cezasını çekmeli." sözlerini ön plana çıkararak Elitaş'ın konu ile ilgili sert açıklamalarda bulunduğu kaydedilmektedir. Haberde, Mustafa Elitaş'ın; "Bir belgeye 'kağıt parçası', yer altındaki LAW'lara 'boru parçası' diyen Genelkurmay Başkanı'nın, şehit ailelerinin yüreğini sızlatan Heron skandalıyla ilgili açıklama yapmaması çok yanlıştır." şeklindeki sözlerine yer verildiği de görülmektedir.

Taraf Gazetesi 22 Ağustos 2010 Pazar günü "Hain değiliz, beceriksiziz" sürmanşetinde; "Hantape'deki Heron skandalıyla ilgili bir ay sonra açıklama yapan Genelkurmay, görüntüleri yalanlamadı, 'Baskın sonrasına ait' dedi" denilmektedir. Dönemin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un açıklamalarına cevaben, çatışma öncesine ait görüntülerin de Taraf Gazetesi'nde olduğu belirtilmektedir.

Taraf Gazetesi'nin diğer gündem yaratan haberlerinde olduğu gibi Hantape Baskını'na ilişkin haberleri de gündemi etkileyerek siyasi ve askeri kanattan olayla ilgili açıklamalar yapıldığı görülmüştür. Öte yandan baskınlarda şehit olan aileler baskında ihmallerin olduğu şüphesiyle suç duyurusunda bulunarak olayı yargıya taşımıştır. Bu durum Taraf Gazetesi'nin yaptığı haberle gündem üzerinde önemli ölçüde etki sahibi olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Kürt meselesine, yaptığı birçok haber ve röportajla eğilerek meseleyi yakından takip eden Taraf Gazetesi, yayına başladığı ilk dönemden itibaren Kürt sorununa yönelik tavrını ortaya koymaktadır. PKK'nın silah bırakarak Habur Sınır Kapısı'ndan

Türkiye'ye giriş yaptığı “Eve Dönüş” sürecinde yaptığı haberlerle etkin rol oynadığı görülen Taraf Gazetesi'nin bu süreçte yaptığı haberlerle “Eve Dönüş” sürecine katkı sağladığı görülmektedir.

Taraf Gazetesi'nin 12 Mayıs 2009 Salı günü uzmanlara dayandırdığı manşetten verdiği “Barış için 20 kolay öneri” başlıklı haberde, uzmanların Kürt sonunun çözümü için ortaya koyduğu önerilere yer verilmiştir. Haberinin Abdullah Gül'ün “Kürt sorunu ile ilgili önümüzdeki günlerde iyi şeyler” sözlerini takiben yayınlanması ise dikkat çekmiştir. Taraf Gazetesi'nin haberinde yer verilen önerilerden bazıları, daha sonraki süreç içinde, yapılan siyasi hamlelerle hayata geçirilmektedir. Bu durum, Taraf Gazetesi'nin atılacak adımları önceden haber aldığını ya da haberde yer verilen önerilerin siyasilerce önemsendiğini göstermesi açısından dikkat çekmiştir.

Türkiye'nin ön plana çıkan Hürriyet, Milliyet, Vatan, Zaman gazeteleri ile Haber7 web siteleri içeriğinde yapılan incelenmesi neticesinde, Başlığında ve spotunda Taraf Gazetesi ile alakalı olarak "Taraf" kelimesi geçen haberin istatistiksel analizi yapılarak ortaya konan veriler Taraf Gazetesi'nin söz konusu haber web sitelerinde de yer bulduğunu göstermektedir.

Taraf ile alakalı olarak; Hürriyet Gazetesi'nde 126, Milliyet Gazetesi'nde 122, Vatan Gazetesi'nde 71, Zaman Gazetesi'nde 481 ve Haber7 Web Sitesi'nde ise 226 haberin yayınladığı görülmüştür. Bu grafik çalışmasında gözden kaçırılmaması gereken husus; Haber7 ve Zaman Gazete web sitelerinin Taraf Gazetesi'nin iddiaları üzerinden Taraf Gazetesi'ne haberlerinde yer vermesine rağmen; Hürriyet, Milliyet ve Vatan Gazeteleri ise; Taraf Gazetesi'nin iddialarına yer vermek yerine Taraf Gazetesi'ne ve yazarlarına açılan davalar ile Taraf'ın ortaya attığı iddialara gelen yalanlamalarla ilgili haberlerle Taraf Gazetesi'ni gündeme taşımasıdır. Taraf Gazetesi haberlerinin medya gündemine etkisini gösteren bu istatistiksel çalışma ile Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddialara, özellikle Zaman ve Haber7 web sitelerinde yer verilmesiyle, iddiaların etkinlik alanının genişlemesi ve bu yolla Taraf Gazetesi'nin gündeme etkisinin artmış olduğu görülmektedir.

Kayıtlı yazarların çeşitli olaylar, kavramlar ve durumlar üzerine, site formatına ve kurallara uygun bir biçimde sübjektif yorum yapabildikleri sözlük tarzı sosyal paylaşım sitesi Ekşi Sözlük'te; Taraf Gazetesi ile birlikte Zaman, Posta, Hürriyet ve Sabah gibi Türkiye'nin en çok satan ilk dört gazetesi hakkında girilen entry sayıları baz alınarak hazırlanan grafik çalışması ile Taraf Gazetesi'nin söz konusu gazetelerle birlikte sosyal paylaşım sitelerindeki etkinliği karşılaştırılarak, gazetelerin sosyal paylaşım web sitelerinin gündemi üzerindeki etkileri karşılaştırmalı olarak ortaya konmuştur.

Ekşi Sözlük'te (www.eksisozluk.com) 22 Mart 2012 tarihi itibarıyla "Zaman" başlığı altında 1781, "Hürriyet" başlığı altında 1565, "Posta" başlığı altında 150, "Habartürk" başlığı altında ise 1721 entry olmasına karşın "Taraf" başlığı altında 3428 entry olduğu görülmektedir. Ekşi Sözlük formatına uygun olarak her başlık altında; başlıkla ilgili yorumlar, linkler ve bilgiler verilerek paylaşımda bulunulduğu göz önünde bulundurulduğunda, Taraf Gazetesi'nin söz konusu ulusal gazetelere nazaran sosyal paylaşım web sitesinin gündeminde çok daha fazla yer bulmaktadır.

Tez çalışmasının son bölümünde, Taraf Gazetesi'nin yayına başladığı 15 Kasım 2007'den 31 Aralık 2011'e kadar olan zaman diliminde attığı 1508 manşetinde (42 eksikle) yapılan kelime analizinde, Taraf Gazetesi'nin manşetlerinde sıklıkla kullandığı kelimeler sayısal olarak incelenerek gazetenin hangi kelimeleri sıklıkla kullandığı incelenmiştir.

Taraf Gazetesi manşetlerinde kullanılan kelimeler gazetenin gündeme taşıdığı darbe planları, Kürt meselesi, baskınlarla ilişkili olarak şekillendiği görülüyor.

Taraf Gazetesi'nin sıklıkla kullandığı kelimelere bakıldığında;

59 kez "ergenekon", 32 kez "darbe", 31 kez "bomba", 22 kez "cinayet", 16 kez "Suikast", 30 kez "balyoz", 32 kez "Kürt, Kürtçe ve Kürdistan", 30 kez "PKK", 31

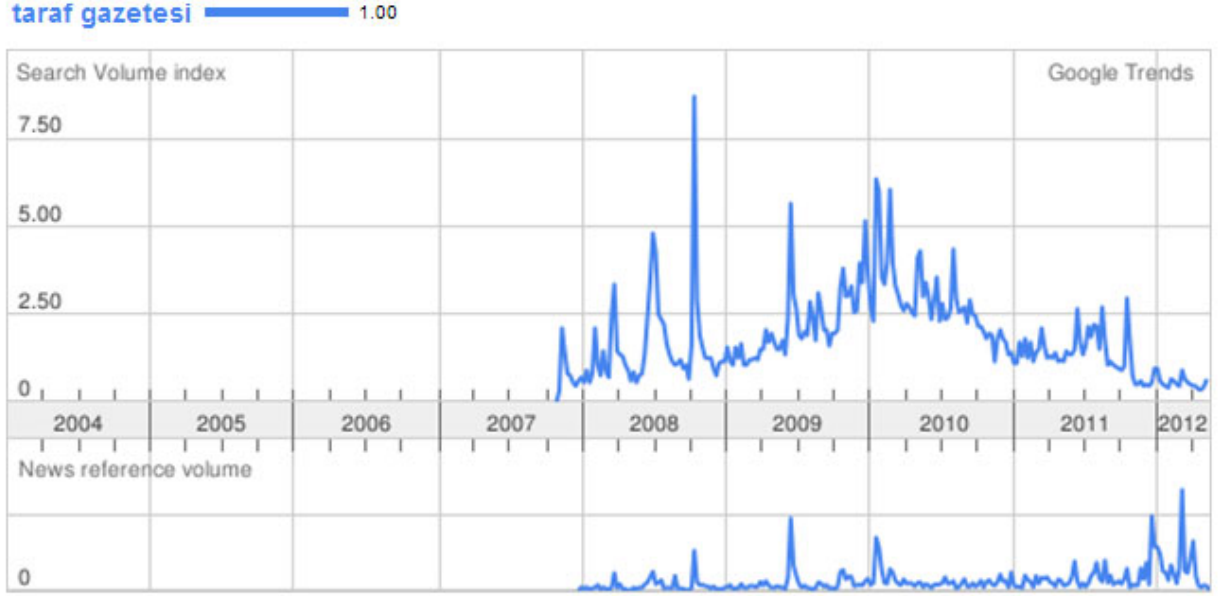
kez "Apo ve Öcalan" ve 65 kez de kökü "öl" olan kelimeleri manşetinde tekrarlayarak kullanan Taraf Gazetesi gündemini söz konusu kelimeler üzerinden; darbe planları, PKK baskınlarında yaşanan ihmal ve suiistimal iddiaları ile Kürt meselesine yoğunlaştırdığı görülmektedir. Söz konusu tekerrür eden kelimelerle birlikte Taraf Gazetesi'nin Türkiye gündeminin etkileme gücü birlikte düşünüldüğünde toplum üzerinde bomba, cinayet, suikast, 'öl' köklü korkutucu ve ürkütücü kelimelerle kamuoyunda darbe korkusu oluşturarak darbeye karşı toplumsal bir blok oluşturulmaya çalışıldığı göze çarpmıştır.

Ortalama tirajı 50 bin dolaylarında seyreden Taraf Gazetesi'nin Türkiye'de yaşanan siyasal dönüşüm ve değişimde; medya gündemini, siyasal gündemi ve kamu gündemini etkilemek suretiyle, darbe plan iddialarıyla, PKK baskınlarındaki ihmal ve suiistimaller ile Kürt meselesi üzerinde yaptığı yayınlarla önemli bir rol oynamıştır.

Taraf Gazetesi'nin gündeme taşıdığı iddialar ve haberler sonrası birçok rütbeli emekli ve muvazzaf asker gözaltına alınmış, tutuklanmış, yargılanmış ve bazıları derin devlete ilişkin yürütülen Ergenekon davasından tutuklanmıştır. Taraf Gazetesi'nin gündem üzerindeki etkisi diğer gazeteler ve medya organları üzerinden Taraf Gazetesi'nin ortaya attığı iddiaların tartışılması ve bu sebeple iddiaların kamuoyu nezdinde de bilinirlik kazanarak konunun toplum tarafından da takip edilir hale gelmesi, toplumun asker ve devlet algısında etki etmiştir.

Son dönemde Taraf Gazetesi'nin gündem sarsan haberlerinin azaldığı ve bu durumla birlikte Taraf Gazetesi ile ilgili haberlerin sıklıkla yer bulduğu ulusal basının Taraf Gazetesi'nin gündeme taşıdığı haberlere daha az yer verir hale gelmiştir. Bu durumun açık şekilde görüldüğü Zaman Gazetesi'nin 2008-2009'de 171, 2009-2010'da 127 adet Taraf Gazetesi ile ilgili habere yer vermesine rağmen 2010-2011'de sadece 50 adet Taraf ile ilgili habere yer vermesi dikkat çekmektedir. Bu duruma paralel olarak Google arama motorunda "Taraf Gazetesi" yazarak yapılan aramaların son dönemde yayına başladığı dönemki düzeye gerilemesi gösterilebilir. Aşağıdaki grafikte de görüleceği gibi son dönemde google arama motoru üzerinden

Taraf Gazetesi ile alakalı sorgulamalarda önemli ölçüde gerileme var.

Taraf Gazetesi yayına başladığı tarihten 2011 yılının sonuna kadar olan zaman diliminde, Türkiye gündemini sarsan ve gelişmelere etki eden haberlerle medya, siyaset ve kamu gündemi üzerinde etkili olmuştur.

Türkiye’de ulusal yayın yapan gazetelerin tirajları göz önünde bulundurulduğunda, ortalama 50 bin dolaylarında tirajı olan bir ulusal gazete olarak Taraf Gazetesi, özellikle yayına başladığı ilk dönemden itibaren gündemi her geçen gün daha da çok etkileyen yayınlara imza atarak Türk kamuoyunun dikkatini belli konulara çekmeye çalışmıştır. Taraf Gazetesi özellikle; Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki darbeci yapılanmalara, PKK ile mücadelede ihmal ve suiistimallere ve Kürt meselesinin çözümü için atılması gereken adımlara ve izlenecek politikalara ilişkin haber ve yayınları ile gündem üzerinde etkili olmuştur.

Taraf Gazetesi’nin yaptığı yayınlar neticesinde Türkiye’de önemli gelişmeler olmuştur. Gazetenin darbe plan iddialarına ilişkin haber ve yayınları neticesinde birçok muvazzaf ve emekli üst düzey subay tutuklanmış, PKK baskınlarında askeri

ihmal ve suiistimallerin olduğu iddiaları neticesinde PKK ile mücadelenin ilk defa ciddi bir şekilde sorgulanması sağlanmış ve bu yayınların akabinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin üst düzey generallerinin istifasına varan bir süreç yaşanmıştır. Taraf Gazetesi'nin Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ilişkin yayınlarının ulusal yayın yapan gazete, radyo ve televizyon kanallarında yer bulması ile birlikte gazetenin etkinlik alanını tirajından çok daha büyük bir alana yayılmıştır.

Taraf Gazetesi, Kürt sorununa ilişkin haber ve yayınlara sıklıkla yer vererek meseleyi; uzmanlar, siyasetçiler ve sanatçılar ile yapılan söyleşi ve röportajlarla irdelerek konunun gündemde yer edinmesini sağlamaya çalışmıştır. Gazetenin uzmanlara dayandırarak Kürt meselesinin çözümü için çeşitli öneriler ortaya koyarak, bu önerileri ile siyasi iktidarın politikalarını etkilemeye çalıştığı görülmüştür. Kürt meselesine ilişkin siyasi iktidarın politik hamlelerini kimi zaman yeren, kimi zaman destek veren Taraf Gazetesi'nin bazen siyasi iktidarın çözüme ilişkin politikalara yaptığı yayınlarla yön vermeye çalıştığı da gözlenmiştir.

Taraf Gazetesi'nin darbe plan iddialarına ilişkin haberleri, PKK ile mücadelede ihmallerin olduğu yönündeki yayınları ile Kürt sorununun çözümüne ilişkin yayın politikası birlikte düşünüldüğünde, gazetenin liberal-demokrat çizgide sürdürdüğü yayınları ile başta Kürt sorunu olmak üzere Türkiye'nin sosyal ve siyasi meselelerini demokratik bir zeminde çözümü doğrultusunda yayın yaptığı söylenebilir. Yapılan yayınlar neticesinde Türkiye'de siyasi ve sosyal dönüşümler ivme kazanmış, seçilmiş hükümetin siyasi iktidarını sağlamlaştırdığı politik bir zemin oluşturulmasında Taraf Gazetesi önemli rol oynamıştır.

Türkiye'de güç dengelerinin el değiştirmesinde yaptığı yayınlar ile önemli rol oynayan Taraf Gazetesi'nin gündem belirleyen haber ve yayınlarının azalması ile birlikte, Taraf Gazetesi diğer gazetelerde ve medya mecralarında daha az yer bulmaya başlamıştır.

Bu dönemle birlikte, Taraf Gazetesi; seçilmiş Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne karşı girişilen illegal yapılanmaları ifşa ederek, Türkiye'de siyasi ve toplumsal hadiselerin demokratik bir ortamda tartışılarak çözülmesini yayın politikası olarak

benimseyerek, ulusal çapta yayın yapan diğer gazetelerin irdelemekten çekindiği konuları yakından takip etmek sureti ile Türk gazetecilik tarihine geçmiştir. Gazete yayına başladığı günden bu yana yaptığı yayınlarla, seçilmiş hükümete karşı antidemokratik girişimlerin karşısında yer almıştır.

Son olarak söylenebilir ki Türkiye’de g dengelerinin değiştiği bir dönemde yayın hayatına başlayan Taraf Gazetesi’nin ortaya attığı iddiaların medyada yer bulması ile söz konusu değişim sürecine ivme kazanmıştır. Bu durum yasama ve yürütme üzerindeki hukuk dışı baskıların kırılmasını sağlamış, bu da demokratik rejimlerin olmazsa olmazı olan yasama ve yürütme faaliyetlerinin hukuk dışı baskılarla biçimlendirilmesi ve yönlendirilmesini engellemiştir.

Son dönemde hükümetin icraatlarını demokrasiyi kerteriz alarak eleştiren ve sorgulayan yayınlar ile yayın hayatını sürdüren gazete, söz konusu yayın çizgisi ile siyasete ve siyasilere angaje olmadığını ve ilkesel bir yayın politikası ile hareket ettiğini de göstermiştir.

EKLER

EK1

Dağlıca baskını biliniyordu - Taraf/MEHMET BARANSU - İstanbul - 24.06.2008

13 askerin şehit olduğu Dağlıca'ya baskın düzenleneceğinin Jandarma İstihbaratı tarafından, baskından dokuz gün önce Genelkurmay'a ve diğer tüm ilgili birimlere gizli bir raporla bildirildiği ortaya çıktı. Taraf'ın elindeki "ivedi" damgalı Jandarma istihbarat raporu, baskının nereden, nasıl, ne zaman yapılacağını ayrıntılarıyla anlatıyor

On üç askerin şehit olmasına, sekiz erin de 'ihanet'le yargılanmasına neden olan Dağlıca baskınının yapılacağı bilgisinin, baskından dokuz gün önce 'ivedi' kaydıyla Hakkari Dağ Komando Tugayı'ndan başlayarak Genelkurmay Başkanlığı'na kadar tüm sorumlu ve yetkili birimlere ulaştırıldığı ortaya çıktı.

Taraf'ın ele geçirdiği belgelere göre 12 Ekim 2007 tarihli, 'ivedi' damgalı Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı istihbarat raporuyla, baskının nereden yapılacağı, zamanlaması ve baskın yapılacak üslerin koordinatları ayrıntılı olarak yer aldı. Söz konusu istihbarat raporu, başta Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı olmak üzere, Kara Kuvvetleri Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı, Jandarma Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı, 2. Ordu Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı ve Dağlıca Tabur Komutanlığı'nın bağlı olduğu Hakkari Dağ Komando Tugayı'na kadar her komuta kademesine bildirildi.

BASKINI BİLMEYEN KALMAMI? • 3590-2292-07/İDAM (63939) numarasıyla, saat 18.36'da faks mesajıyla ulaştırılan “Haber Talimatı” ibareli raporda, Dağlıca Taburu'na yapılacak saldırı, birebir şu ifadelerle haber verildi: “Hakkari-Yüksekova İkiyaka Bölgesi'nde faaliyet gösteren Zindan sorumluluğundaki T.Ö. (Terörist Örgüt) grubunun işbirlikçileri aracılığıyla, Dağlıca (20-37) 3. Motorize Tabur Komutanlığı'nın faaliyetleri hakkında bilgi almaya çalıştığı, önümüzdeki günlerde Dağlıca Bölgesi'nde bulunan Keri Tepe (19-35) üs bölgesi ile Geper (22-35) olarak adlandırılan bölgede icra edilecek faaliyet esnasında askeri birliklere yönelik eylem yapmayı planladıkları...”

JANDARMA DA RAPORLA?TIRDI • Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı tarafından 12 ekimde gönderilen bu istihbarat raporundan iki gün sonra ise, Jandarma Genel Komutanlığı da bir “İç İstihbarat Raporu” düzenleyerek, ilgili birimlere gönderdi. 14 ekim tarihli bu raporda da “Hakkari Yüksekova bölgesinde faaliyet gösteren terör örgütü mensuplarının, Dağlıca'da operasyona çıkan güvenlik güçlerine yönelik eylem yapmayı planladığı” bilgisi ayrıca kayıtlara geçirildi.

EYLEMCİLERİN İSİMLERİ DE VAR • Baskına ilişkin bütün bu bilgilerin yanı sıra, her iki raporda ayrıca, ?ırnak, Siirt, Van bölgelerinde de eylemler beklendiği uyarısı yapılarak, PKK'lının baskın düzenleyeceği karakollar hatta bu eylemlerde yer alacak örgüt elemanlarının kimliği bile ayrıntılı olarak bildirildi.

KOD ADI DÜĞÜN • Van Cumhuriyet Başsavcılığı Dağlıca soruşturmasını tamamladı. Dosyada en dikkat çeken detay, PKK'nın baskına verdiği isim: Düğün. Baskın, Dağlıca Komutanı düğündeyken yapılmıştı. ?İFRELER ÇÖZÜLDÜ • Doğan Haber Ajansı başta olmak üzere ajansların dün abonelerine geçtiği haberde, hazırlanan dosyayla ilginç ayrıntılar ortaya çıktı. Dağlıca davasında tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilen sekiz askerin yanı sıra, sekizi tutuklu 12 kişinin daha, baskında PKK'ya istihbarat verdiği gerekçesiyle yargılandığı ortaya çıktı. Van Cumhuriyet Savcısı Çetin Akkaya'nın hazırladığı iddianamede, PKK'nın ilçe ve köydeki muhbirleriyle yaptığı telefon görüşmelerindeki şifreler de çözüldü.

?ifrelerde, Dağlıca'daki asker ve korucuların sayılarıyla nöbet mevzilerinin bildirildiği yer aldı.

‘DÜKKAN’DAN ‘DÜĞÜN’E • İddianamede, Dağlıca baskınını yöneten kişilerden biri olan “Agıt” kod adlı Vahyettin Karay’a ait telefonla, “Zindan” kod adlı Hüseyin isimli teröristin, sanıklardan “Beşir” kod adlı korucu O.E. ile görüşmesine de yer verildi. Yapılan dinlemede, O.E’nin Dağlıca’da bulunan asker ve korucu sayısını, baskını yapacak teröristlere bildirdiği, şifrelerin çözümünde operasyona “Düğün” ismi verildiği, örgütün bulunduğu yere “dükkan”, Irak’ın kuzeyine “İstanbul”, örgütün üst düzey yöneticisinin ise “Büyük kardeş” olarak şifrelendiği ortaya çıktı.

TABUR AVUÇLARININ İÇİNDE • Van 4’üncü Ağır Ceza Mahkemesi’nde tutuklu olarak yargılanan sanıklardan korucu O.E’nin Hüseyin adlı teröriste cep telefonu ile geçtiği mesajda da “Merhaba amcaoğlu goziri. 22 (asker) vardır. Gece ile gündüz, 10 tane (korucu), 12 tane (rütbeli asker) orda kalıyor. Aynı sayıda karşısında bot yolunda, üstünde bir tepe var orda kalıyorlar. İyi akşamlar, selamlar” diye yazdığı belirlendi.

Başka bir telefon görüşmesinde ise “Dedim 15 tane (asker) vardı. Diğerleri de (korucular). Hepsi 22 tane, yeni gelen toplam 44 (asker) olmuş. Önce 22 çıkıyordu, yeni 44 olmuş. Çünkü bizim adamlardan bazıları o (askerlerin) yanına gitmişti. O yer var ya bir ara orada yemek yemiştik. ?imdiye kadar iki taraftan karşılıklı (asker) vardı. ?imdi 44 tane, haberin olsun” dediği belirlendi.

Dağlıca baskınına yardım ettiği iddia edilen tutuklu sekiz sanık arasında 70 yaşındaki H.A adlı bir kadın da bulunuyor. H.A’nın telefon görüşmelerinde, örgütün dağ kadrosuna eleman gönderdiği, Irak’ın Kuzeyi Kanirash bölgesinde bulunan PKK’lı “Beritan” kod adlı Cihan Asi’yle bağlantılı olduğu da iddia edildi.

DAĞLICA’DA NE OLMUŞTU? • Taraf’ın elindeki belgelere göre, Genelkurmay, Kara Kuvvetleri, Jandarma, 2. Ordu ve Hakkari’deki istihbarat başkanlıklarının, baskına ilişkin bütün bilgilerden haberi olmasına rağmen 21 Ekim 2007 tarihinde PKK’lıların gerçekleştirdiği Dağlıca baskınında 13 asker şehit olmuş, sekiz asker de esir alınarak K. Irak’taki PKK kamplarına götürülmüştü.

14 gün sonra Türkiye’ye getirilen sekiz asker ise “Vatana ihanet suçlamasıyla” askeri cezaevine kondu.Tabur Komutanı Onur Dirik, er Ramazan Yüce’yi PKK’lılara yardım etmekle suçladı. 2 ubat 2008’de görülen ilk duruşmada, sekiz er tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Daha sonra Dirik’e ait ses kaydı YouTube’a düştü. Dirik, baskındaki ihmallerini kabul ederek, Genelkurmay’daki komutanlara ve günlüğünü okuduğ şehit bir steğmene ağır küfürler sarf etti. Bunun zerine Dirik Afyon’da konuşlu İkmal Komutanlığı Lojistik ube Müdürlüğü’ne atandı.”

EK2

“Aktütün'ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz - Taraf - İstanbul - 14.10.2008

Taraf'ın bugün yayımladığı anlık istihbarat belgeleriyle istihbarat raporları Genelkurmay'ın 17 askerin şehit olduğu Aktütün baskını, tıpkı Dağlıca gibi, ayrıntılarıyla bildiğini gösterdi. İç Güvenlik Harekât Durum raporları ve İnsansız Hava Araçları'nın ilettiği anlık istihbarat bilgileri Aktütün baskınından Genelkurmay'ı bir ay önce haberdar etti. İnsansız hava aracı saldırı günü 9.35'ten itibaren, aldığı görüntüleri Genelkurmay Elektronik Sistemler Komutanlığı'na ve İkinci Başkan'a saatlerce ve naklen ilettiler. Saldırının önceden bilindiğini gösteren temel bir kanıt: Hava aracı, koordinatları Aktütün'e kilitlenmiş olarak saldırı sırasında da görüntü nakline devam etti.

Havan atıyor musunuz niye atmıyorsunuz.

- Bir dakika atıyoruz.
- Mahir Mahir, Rubar Rubar siz de destek verin.
- Kemal o bir yere gidiyor. Boşa gidiyor aşağı düzelt.
- Azat azat arkasına atın.
- O söylediğim istikamete atın, Cia kısa düşürdün.
- Doğrudur Heval yeniden atıyoruz.
- Çalışın uygun uygun atın senin yerin uygundur vur ordan vur işte.
- Boş kalmasın uygun bir şekilde hem orayı hem karakolu vursunlar.
- Tamam Heval vuruyoruz her iki tepiyi de takip et.

Bu telsiz konuşmaları 3 Ekim 2008 cuma günü 17 askerin şehit olduğu Aktütün saldırısı sırasında baskını düzenleyen PKK'lı grubun arasında gerçekleşti. Telsiz konuşmalarını canlı olarak dinleyenler arasında Aktütün Karakolu'nun da bağlı olduğu Van'daki Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı'na bağlı birimler de bulunuyordu. Beklenen Aktütün saldırısı başlamıştı.

BİR AYDIR İZLENİYORDU • Beklenen bir saldırıydı bu. Çünkü ABD ile yapılan anlık istihbarat paylaşımı işbirliği uyarınca bölge üzerinde keşif uçuşları yapan İnsansız Hava Araçları (İHA), bundan bir ay önce, 5 Eylül 2008'de Kuzey Irak'ın İran sınırına yakın bölgelerinden, Hakkâri-Şemdinli bölgesine doğru harekete geçmiş 80 kişilik bir PKK'lı grubun koordinatları ile net görüntülerini geçmişti. Bu hareketlilikle ilgili olarak GES (Genelkurmay Elektronik Sistemler) Komutanlığı, bölgedeki dinleme ve istihbarat birimlerinden gelen günlük raporlarla Genelkurmay'ı ve komutanlıkları sürekli uyardı.

UÇAKSAVARLAR GİRDİ • Aktütün baskınından sadece beş gün önce, 29 eylül günü, Van Asayiş Güvenlik Komutanlığı Hareket merkezinde görevli nöbetçi istihbarat Kurmay Binbaşı Zafer Kılıç imzasıyla gizli ve çok ivedi rumuzuyla en başta Genelkurmay'a ve ilgili tüm birimlere gönderilen "HRK.: 3070-69254-08/HRK.MRK." nolu "İç Güvenlik Hareket Günlük Durum" raporunda PKK'nın "Önümüzdeki günlerde, Yüksekova-Dağlıca Köyü'nde (38s mg 2037) konuşlu bulunan 3'üncü mot.p.tb.k.lığına yönelik bir eylem hazırlığı içerisinde olduğu, bunun için Irak'ın Kuzeyi'nden İkiyaka bölgesine yaklaşık (10) adet uçaksavar silahı getirildiği" bildirilmişti. Aynı çok ivedi raporda PKK'nın Hakkâri Yüksekova'ya bağlı bazı köylere "boşaltın" talimatı verdiği, bu bölgeleri tampon bölge olarak kullanacağı istihbaratı da ilgili mercilere ulaştırıldı.

BİR GÜN ÖNCE YENİ RAPOR • Hareketlilik sürüyordu. Aynı birimden 2 ekim günü, yani saldırıdan bir gün önce Nöbetçi Kurmay Yarbay Ferdi Korkmaz imzasıyla tüm birimlere ve en başta Genelkurmay'a geçilen "HRK.: 3070-69254-08/HRK.MRK." nolu İç Güvenlik Hareket Günlük Durum raporunda ise daha net

bilgiler, bir gün sonraki saldırının adeta koordinatlarını veren istihbarat mevcuttu. Yine “Gizli ve çok ivedi” rumuzlu raporda PKK’lıların bölgedeki hareketliliği isim isim, silah ve katır sayılarına kadar yerleri bildirilerek birimlere gönderilmişti. Sınırdan içeri giren PKK’lılar, içeriye sokulan ağır silahlar, saldırı kararlarının alındığı toplantılar askeri yetkililerin takibi altındaydı.

KATIRLAR BİLE TAKİPTE • Türkiye ve Irak’ın kuzeyindeki kaynaklara dayandırılan bir gün önceki bu istihbarat raporlarında Hakkâri-Şemdinli bölgesinde bir saldırının gelmekte olduğu anlatılıyordu. Öyle ki bu raporla Genelkurmay, Aktütün’ün hemen karşısında, sınırın öteki tarafındaki Mezi deresi içerisinde saldırıda kullanılan ağır silahları taşımak üzere bekletilen 25-30 katırın varlığından bile haberdardı.

KARE KARE GELEN BASKIN • Saldırının yapıldığı 3 Ekim 2008 cuma günü erken saatlerden itibaren ise bu kez ABD’nin anlık istihbarat desteği kapsamında İnsansız Hava Araçları (İHA), Aktütün’ün hemen karşısında, 10 km Irak sınırları içinde kalan tepelerde bazı PKK’lı grupların saldırı hazırlıklarını görüntüleyip askeri yetkililere ulaştırdı.

Genelkurmay’ın ve ilgili birimlerin anında canlı olarak izlediği bu görüntülerde sayıları hızla artan PKK’lılar tepelere mevzileniyor, ağır silahlarını konuşlandırıyor, araziye mayınlıyor. Ama sabah saatlerinden itibaren başlayan bu hazırlıkları, saniye saniye canlı yayında izleyen askeri yetkililer, koordinatları açıkça belli olan bu hedeflere üç buçuk saat sonra müdahale ediyor. Bu da zaten Aktütün’de çatışmanın yoğunlaştığı öğleden sonraki saatlere denk geliyor.

Anlık istihbarat görüntüleri içinde belki en önemli ve en dikkat çekici olanı PKK’lı grupları gösteren görüntüler sürerken bir anda İnsansız Hava Aracının yer değiştirerek Aktütün’ü göstermeye başlaması oluyor. İnsansız Hava Aracı’ndan gelen görüntülerin sağ üst köşesinde araca önceden yüklenmiş koordinatlar belirtiliyor. 5C ve 6C hedeflerinin koordinatları incelendiğinde iki nokta arasında yaklaşık 25 km’lik bir mesafe olduğu görülüyor. Bu noktaların İHA’nın uçuşu esnasında rastgele görüntülenmiş noktalar olmadığı anlaşıyor. Bu noktalar sistem

hafızasına girilmiş noktalar. Bu ise Aktütün ve çevresinde saldırı öncesinde bir olay beklentisi istihbaratı olduğuna açık bir kanıt.

CANLI YAYIN BAŞLIYOR • Saat 09.35.35’de başlayan (insansız uçağın çektiği görüntülerde kullanılan GPS saati Greenwich’e göre ayarlandığı için saat Türkiye yaz saatinden üç saat geride) görüntülerde koordinatlarından Aktütün’e yakın olduğu anlaşılan bir tepenin üstünde görünen PKK’lı grup, güneyden gelecek bir çevirme ihtimaline karşı bölgeyi mayınlıyor, mevzi hazırlıyor, havan topu konuşlandırmaya çalışıyor. Burası Aktütün’e 25 km mesafede.

ÜÇ BUÇUK SAAT SONRA MÜDAHALE • Saat 13:59:02. (GPS: 10:59:02) Kuzey 37 15.33, Doğu 44 21.40 noktasından güneydeki tepelere mevzilenmiş PKK’lı gruba ilk görüntüden yaklaşık üç buçuk saat sonra ateş açılıyor. (Fotoğrafta parlayan yer) Ama Genelkurmay koordinatları belli olan bölgeye karada konuşlandırılmış silahlarla saldırıyı tercih ediyor. İstihbarat görüntülerine rağmen Genelkurmay, Hava Kuvvetleri’ni kullanmıyor.

İNSANSIZ HAVA ARACI AKTÜTÜN’Ü İZLİYORMUŞ • Görüntüler uzun süre 5-C olarak adlandırılan bir bölgeden PKK’lı grupları çekmeyi sürdürürken, saat 13:57:26’da kamera (GPS 10.57.26) 6-C olarak adlandırılan yeni koordinattan görüntü vermeye başlıyor. 6-C olarak adlandırılan yer ise Aktütün Köyü. Uzmanlar Aktütün koordinatının belli bir adla aracın hafızasına önceden kaydedilmiş olmasının ve Aktütün üzerinde İHA uçurulmasının, bu bölgede bir faaliyet beklendiğinin başka ve önemli bir delili olduğunu söylüyor.”

EK3

“Pimini çekip bombayı verdi” Taraf/MEHMET BARANSU - 26.08.2009

Elazığ’da tim komutanı, nöbette uyuyan askere ceza olarak pimini çektiği el bombasını tutmasını emretti. Bomba patladı, dört şehit. Koçyiğitler Taburu’nda 10 gün önce meydana gelen patlamanın kaza olmadığı belgelendi. Teğmen Mehmet Tümer, mevzide uyuyan İbrahim Öztürk’e çok kızmış. Ceza olarak da, pimini çektiği bombayı Er Öztürk’e vermiş. Elinde basılı tuttuğu bombayla 45 dakika yardım isteyen er gücü tükenince patlama olmuş.

Tarih, 17 Ağustos 2009. Haber ajansları, abonelerine, Elazığ’ın Karakoçan ilçesinde bir askerin elinde bulunan bombanın kazayla patlaması sonucu dört askerin şehit düştüğünü geçiyordu. Haberlere göre Er İbrahim Öztürk’ün elindeki bombanın kazara patlaması nedeniyle kendisi ve yanındaki arkadaşları İbrahim Yaman, Ali Osman Altın ve Mesut Bulut şehit olmuştu.

Ancak Taraf’ın ulaştığı ifade tutanakları, olayın, bir kaza sonucu değil, nöbette uyuyakalan Er İbrahim Öztürk’ün, komutanı Teğmen Mehmet Tümer tarafından cezalandırılmak istenmesi nedeniyle yaşandığını gösterdi.

Teğmen, pimini çektiği el bombasını Er Öztürk’e verdikten sonra, “Mandalı bırakırsan ölürsün, bırakmazsan yaşarsın” dedi. Ama pimi almak için çok uğraşan Öztürk, saatler sonra bomba patlayınca üç arkadaşıyla birlikte hayatını kaybetti. Taraf’ın ulaştığı görgü tanıklarının ifadelerine göre, 17 Ağustos 2009’da devriye görevi yapan Uzman Çavuş Şakir Akçan, 05:00-07:00 devriyesini saat 06.00’da attı.

Öztürk ve arkadaşı Ahmet Şensoy'un nöbet yerinde uyuduğunu gören Çavuş Akçan, askerlerden Öztürk'ün mevzideki el bombasını, Şensoy'un ise silahının alev gizleyenini aldı. Amacı askerlerin uyuduğunu kanıtlamasıydı. Sabahın erken saatlerinde de nöbetçi askerlerin uyuduğunu söyleyip, komutanı Teğmen Mehmet Tümer'e el bombası ve alev gizleyenini verdi.

Pimi çekti bombayı verdi

Teğmen Tümer vakit kaybetmeden, İbrahim Öztürk'ün nöbet tuttuğu mevziye gitti. Er Öztürk'e el bombasının nerede olduğunu sordu. Er Öztürk, mevziye bakmasına rağmen bombayı bulamadı. Teğmen Mehmet Tümer, "Akşam uyuduğun için alındı" diyerek elindeki el bombasını asker İbrahim Öztürk'e gösterdi. Ardından da pimini çekerek kendisine verdi. "Mandalı bırakırsan ölürsün, bırakmazsan yaşarsın" demeyi de ihmal etmeyerek mevziden ayrıldı.

Komutan pimi geri vermedi

Elinde pimi çekilmiş el bombası bulunan Er Öztürk, Teğmen Tümer'in bulunduğu mevziye giderek, "25 yaşına geldim. 75 gün askerliğim kaldı. Beni öldüreceksiniz" dedi ve pimi kendisinden istedi. Ama Komutan Tümer, "Nöbet yerine git, ben gelip takacağım zamanı biliyorum" karşılığını verdi. Bunun üzerine Öztürk, çevredeki diğer mevzilere, pim aramaya arkadaşlarından yardım istemeye gitti. İkinci kez komutanının yanına geldiğinde yine aynı cevapla karşılaştı.

Tekrar mevziler arasında dolaşmaya başladı. Olayın üzerinden çok geçmeden de arkadaşları Mesut Bulut, İbrahim Yaman ve Ali Osman Altın'ın bulunduğu mevziye geldi. Bu sırada Öztürk'ün elleri terlediği için bomba büyük bir gürültüyle patladı. Öztürk ve üç arkadaşı olay yerinde yaşamını kaybetti.

Böyle bir eğitim yok

Başlatılan soruşturma kapsamında ifade veren Teğmen Mehmet Tümer, fırsat eğitimi kapsamında el bombasının pimini çektiğini, mandalı bırakmadığı sürece bombanın patlamayacağını şehit Er İbrahim Öztürk'e söylediğini ileri sürdü. Ancak ifadesi

alınan sekiz tanık, birlik içinde pimi çekilmiş bir şekilde el bombası eğitimi verilmediğini vurguladı.

Görgü tanığı erler olay anını anlattı

Piyade Çavuş Yiğit Acar: Şakir Uzman çantasından alev gizleyen ve el bombası çıkarıp, uyuyan askerlerden aldığını söyledi. El bombası ve alev gizleyeni Mehmet Teğmen'e verdim. O da 15-20 dakika sonra İbrahim Öztürk'ün yanına gitti ve geri geldi. Kütüklüğünden bir el bombası pimi çıkardı. El bombasından çıkarıldığını anlayan Soner Astsubayla Şakir Uzman, 'ne yaptınız diye sordu. Mehmet Teğmen 'ona iyi bir ders olsun' dedi.

P. Uzman Çavuş Şakir Akçan: Devriyede İbrahim Öztürk'ün gözetleme yapması gerekirken uyuduğunu tesbit ettim. Yanındaki el bombasını aldım. Amacım sonradan uyuduğunu inkâr etmesini önlemektir. Ayrıca Emrah Göz'ü de uyurken gördüm ve onun da silahının alev gizleyenini almıştım. Mehmet Teğmen saat 09:30'da uyandığında durumu kendisine bildirdik. Mehmet Teğmen, malzemeleri alıp yanımızdan ayrıldı. 15-20 dakika sonra Mehmet Teğmen ardından da İbrahim Öztürk mevziye geldi. Teğmen, İbrahim'in mevziden ayrılmamasını, birazdan gelip pimi takacağını söyledi. Bombanın piminin çıkartıldığını anladık. 15-20 dakika sonra da patlama oldu.

Piyade Er Recep Koyuncu: Mehmet Teğmen, İbrahim'in mevzisine geldi. 10 dakika oturdular. Teğmenin elinde el bombası vardı, bombasının pimini çekip, İbrahim'e verdi. "Mandalı bırakırsan ölürsün, bırakmazsan yaşarsın" dedi ve havan mevzisine gitti. İbrahim, teğmenden pimi vermesini istedi. "25 yaşındayım. 75 günüm kaldı, beni öldüreceksiniz" dedi. Mehmet Teğmen mevzisine gitmesini, zamanı gelince pimi takacağını söyledi. İbrahim daha sonra tekrar teğmenin yanına gitti. Pimi istedi. Teğmen yine vermedi. 5-10 dakika sonra da patlama oldu.

Bombayı verdim bekle dedim

Dört askerin hayatını kaybettiği olayla ilgili 8. Kolordu Komutanlığı tarafından soruşturma başlatıldı. Teğmen Mehmet Tümer'in ifadesi şöyle: "17 Haziran 2009 tarihinde de taburun geçici olarak görevlendirildiği Elazığ-Karakoçan Nohuttepe Üs Bölgesi'ne katıldım. 16 Ağustos 2009 tarihine kadar Tim Komutanı olarak görev yaptım. Tabur Elazığ İl Jandarma Komutanlığı'nın harekât ve komutasına verilmişti. 16 Ağustos 2009 tarihinde Nohuttepe Üs Bölgesi'nden timimle birlikte saat 20:30 civarı ayrıldım. Yaya intikalle Düztepe mevkiine gittik. Saat 23:00 civarı geçici üs bölgesi tesis ettik ve sabaha kadar gözetleme yaptık. Saat 09:30'da uyandığımda Uzman Çavuş Şakir Akçan Bixi mevziinde görevli İbrahim Öztürk ve Ahmet Şensoy'un uyuduğunu tesbit ettiğini ve İbrahim Öztürk'ün el bombasını aldığını bildirdi.

İbrahim'e bombasını sordum

Saat 10:30 civarında İbrahim Öztürk'ü mevziinde ayakta gördüm, yanına gidip el bombasının nerede olduğunu sordum. Bu sırada Ahmet Şensoy istirahat için uyuyordu. İbrahim el bombasını mevzii içinde aradı, bulamadı.

Halen el bombasının alınmış olduğundan haberdar değildi. Normalde mevziye yerleştiklerinde el bombalarını mevzi içinde ulaşabilecekleri bir yerde muhafaza etmeleri gerekir. El bombasını bulamayınca beraberimde götürdüğüm bombayı göstererek 'burada, gece uyuduğun için alındı' dedim.

Fırsat eğitimi kapsamında el bombasının pimini çekerek 'mandalını bırakmadığın sürece patlama' deyip bombayı eline verdim. Bundan maksadım, el bombasının önemini kavraması idi.

Mevziinden ayrılmamasını emrederek mevziime döndüm. İki mevzi arasında yaklaşık 15 metre kadar mesafe vardır.

Mevzide iken İbrahim Öztürk'ün, kendi mevziinin batısındaki roket mevziine gittiğini gördüm. Bu iki mevzii arası takriben 20 metre kadardır. Uyarıp mevziisinde beklemesini emrettim.

Yanıma geldi. Pimi istedi. Gelip takacağımı söyleyip mevziisine gitmesini istedim. Mevziine döndü, bir iki dakika sonra tekrar roket mevziine gittiğini fark ettim. Bu kez yanıma çağırdım, tekrar mevziine gidip oturmasını, pimi gelip takacağımı söyledim. Bu sırada ben kendi mevziimde idim.

Döndüm ve patlama sesi duydum

Yanımda Yiğit Acer, 5 metre kadar yakınımda Soner Süvarı Astsubay ile Şakir Akçan Uzman Çavuş vardı, İbrahim mevziine döndü.

Ben de Şakir Uzman ile Soner Astsubay'ın yanına gittim. Yaklaşık 15 dakika kadar sonra patlama sesi duyuldu. Saati hatırlamıyorum, 11:00- 11:30 arası olabilir.

Sonradan duyduğuma göre İbrahim elindeki el bombasıyla benim göremeyeceğim şekilde üç mevzi dolaşmış, üçüncü mevzide patlama gerçekleşmiş. Patlama sesini duyunca koşarak sesin geldiği yere gittim. İbrahim'in mevziinin önünde şiarın üzerine yüzükoyun yığıldığını gördüm..."

EK4

Kod adı Kafes - Taraf - 19.11.2009

Poyrazköy'ün izini süren savcılar, Deniz Kuvvetleri'ndeki cuntanın gayrimüslimler üzerinden AKP'yi bitirmeye yönelik Mart 2009 tarihli Kafes Eylem Planı'nı deşifre etti.

Beykoz Poyrazköy'deki mühimmatın bir kısmı 3 Şubat 2009 tarihinde Kaynarca Köyü Hocaoglu Mevkii ormanlık arazide köylülerin bir araçla birlikte şüpheli birtakım kişileri görüp jandarmaya haber vermesiyle bulundu. Jandarma, köylülerden gelen bilgi üzerine vakit geçirmeden harekete geçti. Köylülerin ihbar ettiği bölgede tornavidalarla işaretlenmiş bir ağacın altında yeni kazılmış toprak yığınının rastlandı. Jandarmanın yaptığı inceleme ve kazı çalışmaları sonucu su termosu içerisinde gizlenmiş 27 adet TNT kalıbı (her biri yaklaşık 500 gr. civarında), 100 gr C4 patlayıcı, 155 cm infilaklı fitil, üç adet elektrikli fünye ve bir adaptör bulundu.

Hücre, eylem için Göktaş'tan haber bekliyordu

Bu olayın üzerinden yaklaşık 25 gün sonra (29 Şubat 2009) Ergenekon soruşturmasını yürüten savcılara gelen bir ihbar mektubunda, Beykoz'da Jandarma tarafından bulunan mühimmatın Ergenekon tutuklusunu Emekli Albay Levent Göktaş'a

bağlı, Emekli Binbaşı Levent Bektaş, Yarbay Ercan Kireçtepe, Binbaşı Erme Onat, Binbaşı Eren Günay ve Yarbay Mustafa Turhan Ecevit'ten oluşan bir hücreye ait olduğu iddia edildi. Bu ekibin eylem için Göktaş'tan haber beklendiği de ihbar mektubundaki iddialar arasındaydı.

Dalan'ın bilgisi dahilinde patlayıcı gömüldü

Bu bilgiler doğrultusunda çalışmalarını derinleştiren emniyet güçlerine, 14 Nisan 2009 tarihinde başka bir ihbar mektubu daha geldi. İhbar mektubunda, Emekli Binbaşı Levent Bektaş, Yarbay Ercan Kireçtepe, Binbaşı Erme Onat, Binbaşı Eren Günay, ve Yarbay Mustafa Turhan Ecevit'ten oluşan hücre tipi illegal yapının, Göktaş'ın serbest bırakılmaması durumunda, Ergenekon soruşturmasını yürüten savcılara yönelik bir suikast planı yaptıkları anlatılıyordu.

Ayrıca bu kişilerin SAT Komutanlığı'nın arkasında bulunan Bedrettin Dalan'a ait araziye Dalan'ın bilgisi dahilinde çok sayıda silah ve patlayıcı gömdükleri de mektupta iddia edilmişti. Silah ve mühimmatın gömülü olduğu yerler de tarif edilmişti.

Emniyet güçleri aldıkları mahkeme kararıyla birlikte 21 Nisan 2009 tarihinde belirtilen arazide arama ve kazı çalışmalarına başladı. Kazı çalışmalarına emniyet güçlerinin yanı sıra, Jandarma yetkilileri ve İstanbul Üniversitesi'nden üç akademisyen de katıldı. Akademisyenler, yerin 30 metre altını gösterebilen jeoradar isimli cihaz ile arama yaptılar. 21 nisanda başlayan kazı çalışmaları bir hafta sonra bitirildi.

Kazı çalışmaları sonucu Poyrazköy'de 15 adet dolu, yedi adet boş lav silahı, 450 gr. C4 patlayıcı madde, 14 adet el bombası, 45 adet sis bombası, yedi adet hakem bombası, 23 adet işaret fişegi, beş adet bombalı bubi tuzağı, 38 metre saniyeli fitil, 30 metre infilak fitili, 24 adet fûnye, üç adet gösteri bombası, yaklaşık 3000 adet fişek bulundu.

Ardından ele geçirilen mühimmat ve silahlarla ilgili olarak şüphelilerin ev ve iş yerlerinde arama yapıldı ve 24 Nisan 2009 tarihinde Levent Bektaş, Ercan Kireçtepe, ve Erme Onat, 27.04.2009 tarihinde Eren Günay, 27.05.2009 tarihinde ise yurtdışı görevinde bulunduğu için gözaltına alınamayan Mustafa Turhan Ecevit tutuklandı.

Bir ihbar mektubu daha geldi

23 Mayıs 2009 tarihinde bir TSK mensubu tarafından savcılara bir ihbar mektubu daha gönderildi. Mektupta Kurmay Albay A. T. liderliğinde, Astsubay Kıdemli Başçavuş H. C., Astsubay Kıdemli Başçavuş S. D. ve Astsubay Kıdemli Başçavuş F. A'nın tutuklanan Deniz subayları ile aynı illegal yapıda yer aldığı iddia edildi. Bu kişilerin ev ve iş yerlerinde Ergenekon hakkında çok önemli belgeleri sakladıkları da mektuptaki iddialar arasındaydı. 28 Mayıs 2009 tarihinde söz konusu kişilerin ev ve iş yerlerinde yapılan aramalarda iddia edilen Ergenekon hakkında çok sayıda bilgi ve belgeye ulaşıldı. Astsubay H. C. ile BTP Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Ağar arasındaki ilişkileri ortaya koyan çok önemli dokümanların da bu aramalarda ele geçirildiği de iddia edilmişti.

Patlayıcıların bulunduğu dönemde H. C., F. A. ve S. D'nin, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından gözaltına alındığı ancak herhangi bir cezai müeyyide uygulanmadan serbest bırakıldığı da iddialar arasındaydı.

Albay, Perinçek'in internet grubuna üye

24 Mayıs 2009 tarihinde yine bir başka subay tarafından gönderilen ihbar mektubunda ise Deniz Kurmay Kıdemli Albay Şafak Yürekli, Deniz Kur. Kd. Alb. Mert Yanık, Deniz Kur. Kd. Alb. Dora Sungunay, Deniz Kur. Kd. Alb. Muharrem Nuri Alacalı, Deniz Kur. Kd. Alb. Levent Görgeç, Deniz Kur. Kd. Alb. Tayfun Duman, Deniz Kur. Kd. Alb. İ. Koray Özyurt ve Emekli Deniz Albay Aydın Ortabaşı'nın Ergenekon bağlantısı olduğu iddiası detaylı bir şekilde anlatıldı. 28 Mayıs 2009'da bu şahıslarında ev ve iş yerlerinde yapılan aramalarda da çok sayıda Ergenekon belgesinin ele geçirildiği iddia ediliyor.

Albay Yürekli'nin, Doğu Perinçek'in internet ortamındaki faaliyetleri kapsamında kurulmuş olan “Aydınlık Gelecek Hareketi” isimli internet grubuna üye olduğu ortaya çıkarıldı. Ayrıca Yürekli ve Sunguray'ın, DHKP/C örgütü ile irtibatlarını deşifre eden çok önemli belgelere el konulduğu da iddialar arasında.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ile bağlantılar

Yapılan aramalarda ayrıca Koramiral K. S., Albay M. Y., 2009 YAŞ kararları ile tuğamiralliğe terfi ettirilen L. G. ve emekli Albay A. O'nun, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ile irtibatı olan bağlantılarını içeren belgeler ortaya çıkarıldı.

ÇYDD'den burs alan kız öğrencileri, genç teğmenlerle irtibata geçirerek teğmenleri Ergenekon terör örgütü adına kullandıkları iddia ediliyordu. Bu iddiayla ilgili savcılarının elinde belge ve bilgi olduğu da belirtiliyor.

Teğmenler suikast hazırlığındaydı

Tüm bu gelişmeler yaşanırken, 18 Temmuz 2009'da Gölcük Donanma Komutanlığı'nda görevli teğmenlerde ilginç belge ve bilgiler ele geçirildi. Dönemin Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Metin ATAÇ ve Dönemin Donanma Komutanı Oramiral Eşref Uğur YİĞİT'e teğmenlerin suikast planı yaptıkları iddia ediliyordu. Teğmenlerin evinde 500 gr civarında Datasheet patlayıcı ele geçirildi. Teğmenler ile ÇYYD'den burs alan kızların gizli çekilmiş özel görüntüleri de yapılan aramalarda ele geçirildi. Ardından da gözaltına alınan teğmenler tutuklandı.

Poyrazköy kazıları sonrası ev ve iş yerinde arama yapılan Emekli Binbaşı Levent Bektaş'ın ofisinden ele geçirilen bir CD'de de inanılmaz bir plan yakalandı. CD'nin içeriğinde “data stash” isimli bir programın yer aldığını gören uzmanlar, bu programın film, resim veya metin dosyalarının arkasına normal kullanıcılar tarafından görülmeyecek şekilde bilgi ve doküman saklandığını tespit ettiler. Dosyalar şifrelendiği için tüm çalışmalar bu boyuta kaydırıldı. Yapılan incelemeler sonucu bir film CD'sinin arkasına “data stash” programı yardımı ile gizlenmiş, şifreli bir dosya tespit edildi.

Profesyonel bir biçimde gizlenen ve şifrelenen bu dosya uzman ekiplerin uzun süren çalışmaları sonucu açıldı ve içinden “Kafes Eylem Planı” isimli dokümana ulaşıldı.

EK5

Darbenin adı Balyoz - Taraf - 20.01.2010

“2002 yılının son günleriydi. 12 Eylül 1980 darbesinin üzerinden yirmi iki yıl geçmiş, 28 Şubat 1997 postmodern müdahalesinin hedefi olan siyasetçilerin bir bölümünün kurduğu Adalet ve Kalkınma Partisi 3 Kasım 2002 seçimlerinde tek başına iktidara gelmişti.

Türk Silahlı Kuvvetleri içinde bir grup bu sonuçtan çok rahatsızdı. Bu grup, 12 Eylül’deki Bayrak Harekâtı’nı birebir model alan çok kapsamlı bir darbe planı için düğmeye bastı ve yaptığı çalışmaya Balyoz Güvenlik Harekât Planı adını verdi.

Balyoz, daha önce basına yansıyan Ayıışığı, Sarıkız, Yakamoz ve Eldiven kod adlı darbe planlarından farklı olarak, icra sürecinin bütün aşamaları en ince ayrıntılarına kadar tasavvur edilmiş bir darbe planı.

Her şey hazır ve kayıtlıymış

Bu planın her veçhesi bilgisayar ortamında belgelere dökülmüş durumda. Darbe hazırlık toplantılarının ses kayıtları, bu toplantılara katılan üst rütbeli muvazzafların ellerinden çıkma notlar, “çok gizli” kaydı altındaki resmî harekât emirleri,

sıkıyönetim ve darbe zeminini hazırlama amaçlı Çarşaf, Sakal, Suga ve Oraj kod adlı eylem planları, darbe sırasında gerçekleştirilecek gözaltı ve el koyma süreçleri ile darbe sonrasında uygulanacak hükümet programı bu belgelerde en ince ayrıntısına kadar yer alıyor.

Ayrıca, darbe sırasında görev alacak personel ve sorumlulukları, gözaltına alınacak gazetecilerin ve darbecilerin öngördüğü bakanlar kurulunun üyeleri de bir bir listelenmiş.

5000 sayfadan çok belge var

Taraf Balyoz Darbe Planı'nın 2002 sonunda başlayan ve 2003 martına kadar süren çalışmalarının, basılı haliyle toplam beş bin sayfayı aşan belgelerine ulaştı. Bu belgeler arasında, "ıslak" yazışmalar, power point sunumları ve orijinal antetli askeri CD'ler var. Dönemin Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan'ın, dönemin Harp Akademileri Komutanı Hava Orgeneral İbrahim Fırtına'nın ve Dönemin Donanma Komutanı Oramiral Özden Örnek'in imzasını taşıyan harekât planları ile Birinci Ordu Harekât Başkanı Kurmay Albay Süha Tanyeri'nin darbe hazırlıklarının konuşulduğu toplantıda aldığı özel notlar, darbe planının konuşulduğu kapsamlı bir toplantının kesintisiz ses kayıtları ve planın icra aşamasına geçtiğini gösteren çok kapsamlı fişleme tutanakları da bu belgeler arasında yer alıyor.

Taraf, 2004'te emekliye ayrılan Orgeneral Çetin Doğan önderliğinde yürütülen ve Kara Kuvvetleri'nin yanı sıra Hava, Deniz ve Jandarma'dan adları belirlenmiş personelin katılımı sağlanan darbe planının, Türkiye'nin sadece yakın geçmişine değil güncel meselelerine de ışık tutan ayrıntılarını bugünden itibaren okurlarına sunacak.

İzleyen paragraflarda, Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki bir grubun sıkıyönetim ve darbe hevesini gerçekleştirebilmek için İstanbul'un büyük camilerinde Cuma namazı kılan cemaatin havaya uçurulmasından bir Türk askerî uçağının yine Türk

askerlerince düşürülmesine varan bir dizi suçu nasıl planladığının ibretlik hikâyesini okuyacaksınız.

Org. Çetin Doğan'ın öncülüğünde

Balyoz Güvenlik Harekât Planı'nın bir babası varsa, o da dönemin Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan.

Doğan, AKP'nin iktidara gelişinden hemen sonra tüm birliklere tebliğ ettiği “Laik Cumhuriyet İlkelerine Karşı Son Zamanlardaki Davranışlar” konulu, belgesi Taraf'ta mevcut yazıyla doğrudan AKP'yi hedef alıyor.

Hükümeti devirme amaçlı girişimlere zaman kaybetmeden başlanması gerektiğini ifade eden Doğan, bu hedefe yönelik olarak, her yıl düzenlenen rutin Birinci Ordu Plan Seminerleri'nde değişikliğe giderek “iç tehdit” olgusunu dış tehdidin önüne alıyor ve söz konusu semineri de hazırlattığı darbe planını kamufle eden “jenerik bir senaryo çalışması” olarak lanse ediyor.

Rutin toplantıda örtülü görev

Ayrıntılarını yan sayfada yayımladığımız Balyoz Güvenlik Harekât Planı, Türkiye genelinde sıkıyönetim ilân edilmesi sonrasında yapılacak darbenin icraat yöntemini tarif ediyor ve 2 Eylül'deki Bayrak Harekât Planı'nın 2003 Türkiye'sine uyarlanması esasına dayanıyor.

Planın altında “Balyoz Sıkıyönetim Komutanı” unvanıyla imzası olan Orgeneral Doğan, yukarıda sözü geçen Birinci Ordu Plan Semineri'nin “kamuflej” işlevini ve öncesinde yapılmasını emrettiği hazırlıkları şöyle anlatıyor:

“Balyoz Planı'nın, ‘Olasılığı En Yüksek Tehlikeli Senaryo’ isimli jenerik bir plan şeklinde oynanacağı plan seminerine kadar, irticai, yıkıcı ve bölücü gruplara ait mevcut tüm listeler ile teşkil edilecek olan özel görev timlerinin listeleri güncellenecek ve devamlı olarak güncel tutulacak. Buna paralel olarak, Balyoz Güvenlik Harekât Planı, ‘Olasılığı En Yüksek Tehlikeli Senaryo’ isimli jenerik bir plan şeklinde, ‘GİZLİ’ gizlilik derecesinde ve özel olarak seçilmiş, sınırlı sayıda

personelin katılımıyla icra edilecek bir plan seminerinde denenecek ve müzakere edilecek.”

Bu ifadeler ve toplam 29 generalle 133 subayın katıldığı toplantı esnasındaki konuşmalar, söz konusu rutin seminerden bir “örtülü görev” çıkarıldığının da kanıtı.

12 Eylül’ü model aldılar

Taraf’ın, akışını gerek yazılı dökümden gerekse, bizzat Doğan’ın emriyle yapılan ses kayıtlarından takip ettiği 4-6 Mart 2003 tarihli Birinci Ordu Plan Semineri’nin bir “darbe provası” olarak cereyan ettiğini, seminer esnasında kurmay bir subayın sarf ettiği şu sözler de kanıtlıyor:

“12 Eylül darbesiyle ülke süt liman hale geldi. Şimdi böyle bir tehdidin ortadan kaldırılması için fazla uğraşa gerek yok. Yani kuvvetleri sağa sola göndermenin... Bana göre yapılacak en kolay hareket tarzı, 12 Eylül gibi bir harekâtın baştan itibaren organize edilmek suretiyle, bir anda söndürülmesine imkan sağlar diye düşünüyorum. Tabii, bunu burada söylemek istemedik ama sonunda bunu vurgulamaya çalışıyoruz.”

Sıkıyönetim uğruna katliam

Birinci Ordu Plan Semineri öncesinde hazırlanan hareket planları “Türkiye genelinde sıkıyönetim ilan edilmesi” ve “darbe için elverişli koşulların oluşturulması” hedeflerini taşıyor. Bu hedeflerle çok sayıda insanın ölmesine yol açabilecek, büyük tepki ve kaos yaratacak, Türkiye’yi Yunanistan’la savaşa sokabilecek eylemler öngörülüyor.

Bu planlardan biri “ÇOK GİZLİ” damgasını, Şubat 2003 tarihini ve Harp Akademileri Komutanı Hava Orgeneral İbrahim Fırtına’nın imzasını taşıyan Oraj Hava Harekât Planı.

Planın “Vazife” bölümünde aynen şöyle deniyor:

“Hava Kuvvetleri Komutanlığı olarak Türkiye genelinde sıkıyönetim ilan edilmesini sağlamak ve Sıkıyönetim Komutanlıklarının faaliyetlerinin başarıya ulaşmasını sağlamak maksadıyla; Yunanistan’la gerginliği artıracak ve irtica yanlılarını tahrik ederek TSK aleyhine faaliyetlere başlamalarını sağlayacak, envanterindeki mevcut silah sistemlerini kullanarak psikolojik etki yaratarak hükümet ve TBMM üzerinde baskı kuracak, personel görevlendirmesi yaparak Sıkıyönetim Komutanlıklarına destek verecektir.”

Jetimizi düşürtelim ya da düşürelim

Oraj Hava Harekât Planı, “Türk Hava Kuvvetleri’nin Ege Denizi’ndeki uçuşlarının sayısının arttırılmasını” ve “Türk savaş uçaklarının Yunanistan tarafından engellendiğinin ve taciz edildiğinin gündeme getirilmesini” öngörüyor.

Oraj’ın “İcra” bölümünün tüyler ürpertici ikinci maddesi aynen şöyle:

“Emirle Ege uçuşları sırasında Yunan Hava Kuvvetlerine ait uçaklar taciz edilerek tahrik edilecek bir çatışma ortamı oluşturulacaktır. Mümkünse bir uçağımızın Yunan Hava Kuvvetleri tarafından düşürülmesi sağlanacak, bu gerçekleşmediği takdirde yeniden teşkilatlandırılan ÖZEL FİLO personelinden bir pilotun uygun zaman ve yerde kolundaki uçağa atış yapmak sureti ile kendi uçağımızın düşürülmesi sağlanacaktır. Uçağın, Yunan Hava Kuvvetleri tarafından düşürüldüğü yönünde medyada haberler yaptırılarak, AKP Hükümetinin bu konudaki acizliği ortaya konulacaktır.”

Ege’de savaş provokasyonu

Orja’nın devamında, Türkiye ile Yunanistan’ı savaşın eşiğine getirebilecek gerilim planı şöyle ayrıntılandırılıyor:

“Hava Kuvvetleri Komutanlığı bünyesinde ve özellikle Filolarda Yunan Hava Kuvvetleri’ne yönelik husumet ve gerginlik kontrollü olarak artırılacak, pilotların uçuşlarda daha agresif olmaları sağlanacaktır. Benzer olaylarda meşru müdafaa kapsamında atış dahi yapabileceği gayri resmi olarak pilotlara deklare edilecektir.”

Bu provokasyon havada devam ederken, Trakya sınırında gerginliğin arttırılması ve bütün bölgede seferberlik havası yaratılması da hedefleniyor:

“Gerginlik Trakya sınırında da arttırılacak, Trakya sınırına yakın bölgelerde devriye görevleri icra edilecek, Deniz Kuvvetleri ile Ege Denizinde sürekli müşterek eğitim yapılacaktır. Balıkesir, Bandırma, Çiğli, Çorlu ve Dalaman meydanlarında 24 saat esasına göre yerde uçak bekletilecek, en küçük olaylarda dahi scramble uçakları kaldırılacaktır. 134 üncü Filo K.lığı (Türk Yıldızları) iki günde bir sanayi odaları, iş adamları, barolar vb. davetlisi olarak farklı şehirler üzerinde gösteriler yapacak, halkın TSK’ne duyduğu sempati pekiştirilecek, gösteriler sırasında halka ve özellikle de çocuklara hediyeler dağıtılacaktır.”

Hava Müzesi’ne cübbeli baskın

Orja’nın Türk-Yunan gerilimi senaryosunu iç karışıklığa tahvil etme ve ordu ile “irticacı” tabir edilen kesim arasında çatışma ortamı yaratma amaçlı icra hükümleri, Fatih ve Kadıköy semalarındaki gösterileri de kapsıyor. Bu gösteriler ardından, “cübbeli, sarıklı, çarşafli” gruplar oluşturularak Hava Müzesi’ne saldırılması planlanıyor:

“134’üncü Filo Komutanlığı İstanbul’da birer gün ara ile iki gösteri yapacaktır. İlk gösteri Kadıköy Meydanı üzerinde olacak ve büyük bir kalabalığın katılması sağlanacak İstanbul garnizonu içerisinde bulunan askeri öğrenciler ile er ve erbaşlar sivil kıyafetli olarak gösteriye katılacaktır. İkinci gösteri ise Fatih’te Çarşamba semti üzerinde gerçekleştirilecektir. Gösterinin yapıldığı gece yarısı cübbeli, sarıklı ve çarşafli gruplar ellerindeki yeşil bayrakları ve molotof kokteylleri ile Hava Müzesini basarak müzedeki uçakları tahrip etmeleri sağlanacaktır.”

Şiddete şiddetle karşılık verilecek

Planın devamında şöyle deniyor: “3’üncü ve 8’inci Ana Jet Üs Komutanlıkları başta olmak üzere tüm hava birlikleri nizamiyelerine şeriat isteyen gruplar tarafından saldırılar düzenlenecek, mülki amirlerin izinleri beklenmeden olaylara müdahale edilecek geçici süreler ile hava birlikleri etrafındaki bölgelerde sokaklarda,

caddelerde ve çevre yolu ve karayollarında güvenlik bölgeleri oluşturularak denetim sağlanacak, arama yapılacak, şüpheli olduğu gerekçesi ile bazı şahıslar belli süreler alıkonulacaktır. Şiddet gösterenlere şiddetle cevap verilecek gerekli durumlarda silah kullanmaktan çekinilmeyecektir.”

Ankara Ticaret Odası’nın davetiyle

“Tek yol sıkıyönetim” şiarını taşıdığı izlenimi veren Orja, hedefini açıkça ortaya koyuyor:

“Hükümetin sıkıyönetim ilan etmesi sağlanıncaya kadar faaliyetlere aralıksız devam edilecektir. Meclisin sıkıyönetim ilan etmesi için gerekli oy oranı yakalanamazsa, Ankara Ticaret Odası’nın (ATO) davetlisi olarak Ankara şehir merkezi üzerinde hava gösterileri yapılacak, TBMM’nin çalıştığı gün ve saatlerde meclis üzerinden çok alçak uçuşlar yapılmak sureti ile TSK’nin varlığı hissettirilecektir.

Sıkıyönetim ilan edildikten sonra Ege ve Trakya’da faaliyetler tedricen azaltılacak ve gerilim ihtiyaç nispetinde düşürülecektir. Özellikle İstanbul’daki sivil itaatsizliğe karşı Bandırma, Çorlu Meydanlarında 4’er uçak 24 saat hazırlık durumunda gösteri uçuşu ve gerçek atış yapabilecek şekilde yerde karışık yüklerle hazır bekletilecek, bu maksatla 162 nci Filo Komutanlığı’nın yarısı Çorlu Meydanı’na intikal ettirilecektir.”

Balyoz Güvenlik Harekât Planı’yla bağlantılı eylem planlarından en vahim ikisi “Çarşaf” ve “Sakal” adlarını taşıyor.

Çarşaf Eylem Planı Harekât Emri’nde Jandarma Yüzbaşı Hüseyin Topuz’un, Sakal Eylem Planı Harekât Emri’nde ise Jandarma Binbaşı Hüseyin Özçoban’ın imzaları var. Belgeleri Taraf’ın elinde bulunan her iki eylem planı da, İstanbul’daki camilere saldırı düzenlenmesini öngörüyor. Çarşaf Planı İstanbul Fatih, Sakal Planı ise Beyazıt Camii’ni hedef alıyor ve her iki plan da hemen hemen aynı keşif, taarruz ve tahrip talimatlarını içeriyor.

Bu talimatları Çarşaf Planı’ndaki haliyle, ilgili belgeden aktarıyoruz:

Fatih ve Beyazıt'a Cuma saldırısı

Vazife bölümünde “Darbe için elverişli koşulları oluşturmak maksadıyla, İstanbul Fatih Camii’nde G Günü S Saatinde tedhiş faaliyeti icra edilecektir” yazan Çarşaf Eylem Planı’nın “İcra” hükümleri şöyle:

“Keşif Emniyet Timi tarafından faaliyetten bir hafta ve bir gün önce Cuma namazı vaktinde yapılan keşif neticeleri Keşif Emniyet Tim Komutanı tarafından Ekip Liderine bildirilecek ve hedef bölgesindeki son değişikliklere göre faaliyet planı güncellenecektir. Faaliyetten bir saat önce bölgenin son keşfi yapılacak, faaliyeti etkileyebilecek herhangi bir husus varsa ivedi olarak Ekip Liderine bildirilecektir. Üç kişiden oluşacak olan Keşif Emniyet Timinin iki personeli hedef bölgesi dışında , bir personeli ise içeride (cami avlusu ve cami içerisinde) keşif yapacaktır. Dış keşifte; bir personel camiin yakın çevresinin keşfini (Cami avlusu yakın çevresi) diğer personel ise uzak keşfini (Cami 500 m. Çevresi) yapacaktır. Hedefte tahrip, cep telefonu düzenekli patlayıcı ile gerçekleştirilecek, patlayıcı madde ayrı bir Ekip tarafından hazırlanacak ve faaliyetin icra tarihinden bir gün önce Taarruz Tim komutanı tarafından teslim alınacak ve faaliyet zamanına kadar Tahrip Unsuru tarafından eğitim ve provaları yapılacaktır.”

Çarşaf’ın devamında şöyle deniyor:

“Tahrip düzeneği Cuma namazının farzının kılınmasını müteakip patlatılacaktır. Tahrip düzeneğini patlatacak Taaruz timi en geç S saatinde yerlerini almış olacaktır. Taarruz timi icra edeceği faaliyetin provasını bir gün önceden aynı saatte aynı mekânda yapacaktır. G günü sabah S-2 saatinde tüm hazırlıklar yapılmış ve malzemeler alınmış olarak hedef bölgesine hareket edilecek, (hedef bölgesi ve civarı G günü kalabalık olacağından) araçlar تنها bir yerde park edilecek ve hedef bölgesine yaya olarak yaklaşılabilecektir. Keşif Emniyet Timi hedefte son keşfini yapmasını müteakip Emniyet görevi için tertiplenecek Keşif Emniyet –A Camiinin kuzeyinde, Keşif Emniyet –B camiinin güneybatısında Keşif Emniyet-C Camiinin güneydoğusunda hedef bölgeyi gözlemleyecek şekilde yerleşecektir. Keşif Emniyet Timinin yerleşmesini müteakip Taarruz Timi yerini alacaktır.

Tahrip düzeneği bir çanta içerisine yerleştirilmiş olarak Tahrip -A tarafından camii içerisinde caminin iç kısımlarındaki cemaate yakın ayakkabılığa bırakılacak kendisi de cami çıkışında kapıya yakın bir yerde yerini alacaktır.

Keşif Emniyet Timi en geç S saatinden 10 dakika evvel yerleşmiş olacaktır. Tahrip düzeneğini patlatacak Taarruz Timi en geç S saatinden 5 dakika önce yerlerini almış olacak, faaliyet Cuma namazının farzının kılınmasından sonra icra edilecektir.

Tahrip-A farzın kılınmasını müteakip süratle camiden çıkacak ve “Tahrip Hazır” İşaretini verecektir.

Tahrip-A’nın camiden çıkmasını müteakip avluyu terk etmesi “Tahrip Hazır” camiden çıkmayı müteakip avluda şadırvanda ellerini yıkaması ise “Tahrip İptal” işareti olacaktır. Tahrip –A’ nın “Tahrip hazır işaretini” gören ve camii avlusunda bekleyen Tahrip-B, camii avlusundan çıkıp 300 m. kadar uzaklaştıktan sonra ilgili telefon numarasını arayarak tahribi gerçekleştirecektir. Tahrip timi patlamayı müteakip bölgeden süratle sıyrılacaktır. Patlama esnasında; Kayıt –A camii üst katından, Kayıt-B camii alt katından patlama ânını ve sonrasında oluşan panik havasını çekecek, patlama sonrası önce camii avlusunda toplanan ve sonra ana caddeye intikal ederek caddeyi kapatan öfkeli kalabalığın camii avlusunda toplanmasını ve caddedeki eylemlerini hem Kayıt-A hem de Kayıt-B birbirlerinden bağımsız ayrı noktalardan üzerlerindeki video kayıt cihazlarıyla kaydedeceklerdir. Kayıt timi (Kayıt-A ve Kayıt-B) kaydettikleri görüntü kayıtlarını Keşif Emniyet Tim Komutanına teslim edecek ve müteakiben bölgeyi geldikleri araçlarla terk edeceklerdir. Keşif Emniyet Tim K.’nı söz konusu görüntüleri ivedi olarak internet üzerinden yayılmasını sağlayacaktır. Patlamayı müteakip oluşan kargaşadan da istifadeyle cami içerisindeki Tahrik timinden Tahrik-A bir kısım radikal Fatih esnafı içerisine sızdırılmış Tahrik-B ile irtibata geçecektir. Tahrik- A ve Tahrik-B irtibatlı bulundukları ve halkın içerisine sızmış bulunan provokatörleri harekete geçirecek. Böylece Cami cemaatinin, çoğunluğunu Fatihli esnafın oluşturduğu öfkeli radikal grupla ana cadde üzerinde birleşmesi sağlanacaktır. Yapılacak manipülasyonlarla öfkeli grubun yaşananları irticai söylemler ve sloganlar eşliğinde protesto etmesi sağlanacaktır. Faaliyetin icrasından sonra; Tahrip unsuru tahribi müteakip, Kayıt Timi kayıtlarını tamamlamalarını ve Keşif Emniyet tim komutanı ile buluşmayı

müteakip yaya olarak ayrı güzergâhlardan arabalarını park ettikleri bölgeye intikal edecek ve kendi araçları ile bölgeden uzaklaşacaklardır. (Tahrip unsuru bir araca, Kayıt timi diğer araca binecek şekilde) Faaliyet sonrası durum, trafik sıkışıklığı, yol kapaması, arama ve bunun gibi sebeplerle araçlı intikale imkân vermediği takdirde, unsurlar yaya olarak ayrı ayrı güzergâhlardan toplu taşıma araçlarını kullanarak “emin ev”de buluşacaklardır.”

Amaç yaralı sayısını arttırmak

“Çarşaf” ve “Sakal” eylem planlarının “koordinasyon talimatı” başlıklı bölümlerinde hedef “yaralı sayısını arttırmak” olarak kayda geçiriliyor. Çarşaf’ın ilgili bölümü şöyle:

“Ekip Lideri ve ekibi tarafından; Fatih esnafı içerisinde yer alan ve dini grup cemaatlerle faaliyet içerisinde olan şahıslarla irtibat çok dikkatli kurulacak, içeriden yürütülecek propagandanın çerçevesi operasyon öncesi bildirilerek yönlendirilecektir. Faaliyette kullanılacak tahrip düzeneği başka bir Ekip tarafından temin edilecek ve üst komutanlığın yapacağı koordine neticesinde, emredilecek yer ve zamanda Tahrip Unsur komutanına teslim edilecektir.

Konulacak malzemenin ölümden daha çok yaralanmaya sebep olacak şekilde hazırlanması sağlanacaktır. Cami ve çevrede bulunan kameraların durumu tespit edilecektir. Tv’lerde canlı yayına bağlanarak fikir ifade edebilecek olanların tespiti ve yönlendirmesi Ankara’dan yapılacaktır.”

Emniyetli telefonlar, kiralık araçlar

“Çarşaf” planının “Komuta ve Muhabere” bölümünde ise şöyle deniyor:

“Operasyon Ekip Lideri tarafından yönetilecektir. Ekip lideri Tahrip Timinde Tahrip-B görevini icra edecek, görevi müteakip, faaliyetleri hedef bölgeye hakim bir noktadan takip ve kontrol edecektir. Ekip lideri etkisiz hale gelmesi durumunda Tahrik Tim Komutanı(Tahrik-A) emir komutayı alacaktır. Operasyon esnasında muhabere, emniyetli cep telefonları ile sağlanacaktır. Operasyon timinin cep telefonları evlerinde ve eşlerinde olacaktır. Operasyon günü için kullanılacak cep

telefonlarını Keşif Timi temin edecek aynı gün sabah tüm telefonlar personele dağıtılacaktır. Sadece ihtiyaç olduğu takdirde telefonlar kullanılacaktır. Olayı müteakip cep telefonları kapatılıp Keşif Emniyet Tim K.'na geri teslim edilecektir. Operasyonda kiralık araçlar kullanılacak ve araçlar kiralanırken gerçek isimle kayıt yapılmayacaktır.”

Balyoz Harekât Planı

Harekât planının altında 1. Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan'ın imzası var. Doğan'ın imzasında kullandığı unvan “Balyoz Sıkıyönetim Komutanı.”

Planın vazife bölümünde hedef şöyle anlatılıyor: “Balyoz Komutanlığı, ülke bütünlüğünü korumak, milli birlik ve beraberliği sağlayarak muhtemel bir iç savaşı ve kardeş kavgasını önlemek ve laik demokratik düzenin işlemesine mani olan sebepleri, bir daha hortlamamak üzere ebediyen ortadan kaldırmak maksadıyla; derhal, AKP Hükümetini iktidardan uzaklaştıracak ve mevcut irticai yapılanmayı şiddetle bertaraf ederek, belirlenen kadroları iktidara getirerek laik devlet otoritesini ve varlığını yeniden tesis edecektir.” İşte icra planını da yarın Taraf'ta okuyacağınız Balyoz Harekât Planı'nın geniş bir özeti.

Maksat:

(1)BALYOZ Komutanlığı, İç Hizmet Kanunu'nun verdiği Türkiye Cumhuriyeti'ni kollama ve koruma görevini yüce Türk Milleti adına yerine getirme azim ve kararlılığı içerisinde laik devlet otoritesinin temini için gerekli olan tedbirleri alacaktır.

(2)Harekatin maksadı; ülke bütünlüğünü korumak, milli birlik ve beraberliği sağlamak, muhtemel bir iç savaşı ve kardeş kavgasını önlemek, devlet otoritesini ve varlığını yeniden tesis etmek ve laik demokratik düzenin işlemesine mani olan sebepleri, bir daha hortlamamak üzere ebediyen ortadan kaldırmaktır.

Düşman Durumu:

(1)İrticai grupların, hedefe giden yolda engel olarak gördükleri TSK'ya karşı bir taraftan sızma gayretleri artarak devam ederken diğer taraftan yıpratma, komuta zafiyeti içerisinde ve dinsiz gösterme çabaları da artan bir ivme ile devam etmektedir.

(2)Mevcut iktidarın uygulamalarından cesaret bulan irticai grupların, devlet düzenimizin temelini oluşturan laiklik ilkesini kendi çıkar ve amaçlarına göre yorumladıkları görülmektedir. Bu kapsamda; başta öğretim kurumları olmak üzere, kamu hizmetlerinin yerine getirildiği çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında, irticai hareketin simgesi olan türban ve başörtüsü kullanılmasında ısrarlı davrandıkları gözlenmektedir. Bu yoldaki ısrar, masumane bir tercihten ziyade, laik cumhuriyet ilkelerine karşı dine dayalı bir devlet düzeni kurmaya yönelik din ve vicdan hürriyetini aşan sistemli çabaların bir parçası olarak devam ettirilmektedir.

(3)ABD ve AB ülkelerinin karşılıklı paslaşmalarını seyreden ve ülke menfaatlerini gözetmeden her talebi emir telakki eden, Büyük Atatürk'ün deyiimi ile müstevlilerin siyasi emellerine boyun eğmiş AKP Hükümeti;

(a)İrticai faaliyetlerin ülke içerisinde artmasına, güç kazanmasına, kadrolaşmasına ve teşkilatlanmasına tam destek vermekte,

(b)Ekonomik çözümsüzlüklerin yol açtığı boşluklardan da istifade ederek, istediği karşı devrimi gerçekleştirebileceğini hissettirmekte ve tüm ülke genelinde AKP yandaşları, tarikat ve cemaatler ile devlet kademelerinde hızla kadrolaşmakta,

(c)İktidarın kendisine sağladığı imkân ve kabiliyetleri kullanarak medya, sivil toplum örgütleri ve bürokrasiyi kendine bağımlı hale getirmeye çalışmakta,

(ç)Mevcut yetkiler ile hukuki boşluklardan da istifade edilerek mürteci ve dogmatik yapıda insan yetiştirmeye uygun ortam sağlayan medrese, tekke ve zaviye tipi, eğitim ve öğretim birliğini ortadan kaldıran çarpık bir eğitim sisteminin yeniden hayata geçirilmesini hedeflemekte,

(d)Bu amaçlarına ulaşmak maksadıyla, anayasa değişikliği ve hukuk reformu adı altında TSK ile birlikte laik cumhuriyetin en önemli teminatı anayasal kurumların etkinliğini kırarak, kendi amaçları doğrultusunda evrimleştirecek yollar aramakta,

(e)Başta dışarıdan müzahir ABD ve AB ülkeleri olmak üzere, içeriden irtica ile iltisaklı medya, hukuk, bürokrasi, emniyet, maliye ve daha birçok kamu kurum ve

kuruluşunda örgütlenmiş yandaşları ile koordineli ve planlı çalışmalarla laik kesimi ve rakiplerini hareket edemez hale getirmekte,

(f)AB üyeliğini ve terör sorununu bahane ederek, Cumhuriyetin temel niteliklerini değiştirmeye yönelik çabalarını, dış desteğin de etkisiyle devam ettirmektedirler.

(4)AKP Hükümetine, AB üyeliği kapsamında dış güçler tarafından sağlanan mali ve siyasal destek devam ederken, Ortadoğu ve Arap ülkeleri ile İslami gruplar tarafından sağlanan ekonomik destek de artmaktadır. ABD, AB, irticai unsurlar, bölücü unsurlar ve AKP ortak eylem ve söylem birliği ile hareket etmektedirler.

(5)İktidar ve irtica yanlısı basın yayın organları her geçen gün cesaretlenip palazlanırken, muhalif basın, geçmişte yaptığı şahsi yanlışlıkların bedelini, görevini yapmayarak ve/veya yapamayarak ödemektedir. Toplumsal muhalefet sindirilmiş, muhalif basın ekonomik ve mali denetim tehdidi ile susturulmuştur.

(6)İrticai faaliyet gösteren vakıf ve dernekler ile yıkıcı bölücü unsurlar işbirliklerini alenen yapma pervasızlığını göstermektedirler. Bunu AB süreci, birlik - beraberlik, kardeşlik, demokrasi vb. evrensel temaları kullanarak yapmaktadırlar.

(7)Buna karşın muhalefet partileri de etkin, önleyici, alternatif oluşturan, siyasal iktidarın faaliyetlerini denetleyici ve geniş halk kitlelerinde yankı bulan bir muhalefet sergileyememekte; basit, tutarsız, kişiliksiz, silik ve günü kurtarmaya yönelik söylemlerle muhalefet yapmaktadırlar. Mevcut durumları itibari ile halkta giderek artan bir umutsuzluğa yol açmaktadırlar. Laik cumhuriyeti kurtaracak, birlik ve beraberliği sağlayacak ve gerekli tedbirleri alacak siyasi ufuktan yoksun liderler, koltuklarını korumanın ötesinde, kısır ve uzlaşmaz tavırların üstünde bir davranış ortaya koyamamaktadırlar.

Dost Durumu:

(1)3 Kasım seçimlerinde AKP, % 30 civarında oy almıştır. Ancak son günlerde öne çıkan ümmetçilik faaliyetlerine rağmen, bu oranın tamamının irticayı desteklediği sonucunun çıkarılmasının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir. Bunlardan birçoğu daha önceki hükümetlerin icraatsızlığına tepki oyları olup, AKP içinde de harekatımıza, müzahir ve dost gruplar bulunmakta, ihtimaller karşısında yönetici elite yakın durmaktadırlar.

(2)Buna rağmen, şimdiye kadar içimizde barınmayanlar meclise taşınmıştır. Bu meydan okuma karşısında kategorili personel pervasızca biraz daha cesaretlenmiş ve

kadrolaşma faaliyetlerine hız vermişlerdir. Bu nedenle anılan personelin, sadece Silahlı Kuvvetler içerisinde değil, bütün kamu kurum ve kuruluşlarından derhal uzaklaştırılmaları bir zorunluluk haline gelmiştir.

(3) Her türlü olumsuz şartlara rağmen cumhuriyeti koruma ve kollamaya yönelik eylem ve planlamalarımız devam etmektedir. Bu kapsamda;

(a) TSK bünyesindeki dost ve müzahir unsurlar dışında kalan, özellikle yüksek rütbeli personelin kontrol altında tutulmasına,

(b) TSK'nın her kademesine müzahir eleman temini konusunda referans uygulamasına (ÇYDD, ADD, Türkiye Gençlik Birliği vb.) devam edilerek azami koordinasyon sağlanmasına,

...

(d) TSK haricindeki dost unsurlar tarafından yapılacak ekonomik operasyonlar, basın yayın faaliyetleri ve sosyal sorumluluk projelerinin yakından takip edilmesine ve gerektiğinde koordinasyonun sağlanmasına,

(e) Aleyhe yapılan her türlü propaganda ve yasal düzenleme girişimlerinde muhalefet partileri ile koordineli fikir ve eylem birliği içerisinde hareketler sergilenmesine devam edilecektir.”

EK6

Generaller askerlerin ölümünü seyretti... (Video) - MEHMET BARANSU -
02.08.2010

20 temmuzdaki PKK baskını, Heronlar anı anına görüntüledi. Genelkurmay dahil otuz birim, baskını 'naklen' izledi ama karşılık vermedi. Hantepe'de yedi asker öldü.

Hakkari'nin Çukurca İlçesi'nde yedi askerin yaşamını yitirdiği Hantepe baskınının başta Genelkurmay olmak üzere 30'ya yakın birim tarafından canlı olarak izlendiği ortaya çıktı. Saldırıdan 20 dakika önce bölgeye giden Heron, PKK baskınıni saniye saniye Karargah'a ilettil. Heron'un çektiği görüntülerde mevzilere yaklaşan PKK'lıların, askerlerin üzerine attığı bombalar büyük gürültüyle patlıyor. Bu sırada kaçışan askerler, pusuya yatan PKK'lılar tarafından kurşun yağmuruna tutuluyor. Bütün bunları canlı izleyen komutanlar, bölgeye bir helikopter bile göndermedi.

O görüntüler Taraf'ta

Taraf, 20 temmuz gecesi Hantepe Üs Bölgesi'ne düzenlenen kanlı baskının canlı görüntülerine ulaştı. PKK'nın saldırısında Piyade Üsteğmen Çetin Aylar, Uzman Çavuş Turgay Yılmaz, Piyade Uzman Onbaşı Samet Yılmaz, Piyade Komando Uzman Çavuş Mesut Keklikçi, Piyade Uzman Çavuş Ayhan Say, Jandarma Komando Çavuş Serdar Yeşilyurt ve er Hakan Yutkun hayatını kaybetmişti.

Balyoz davasında hakkında yakalama emri çıkarılan Tümgeneral Gürbüz Kaya'nın başında bulunduğu Hakkari 3. Taktik Tümen Komutanlığı'ndan da canlı izlenen PKK saldırısı saniye saniye böyle yaşandı:

Saniye saniye baskın

02:00: Hantepe Üs Bölgesi'ne saldırı ihbarı alındı. Bölgeye hemen bir Heron gönderildi. Ve Heron kayıt almaya başlıyor. Mevzilere yaklaşan PKK'lılar Heron tarafından görüntüleniyor. Saldırı bilgisi anında Yüksekova Tümen Birliği'ne bildiriliyor. Acilen bölgeye yardım ve taarruz helikopteri gönderilmesi isteniyor.

02:30: Askerlerin nöbet tuttuğu mevzilere PKK'lılar adım adım yaklaşıyor. Geceyarısı olmasına rağmen görüntülerde PKK'lıların her hareketi net olarak görünüyor. Hâkim tepelerde mevzilenmiş PKK'lılar canlı olarak tüm merkezlere aktarılıyor.

02:32: Heron askerlerin nöbet tuttuğu mevzileri gösteriyor. İçeride altı civarında asker var.

02:33: Heron iki tepeyi odaklıyor. Tepelerdeki PKK'lılar net bir şekilde görünüyor. Helikopter geleceğini düşünen Heron operatörü, koordinatlara odaklanarak bölgeyi kayıt altına alıyor.

02:34: Heron bölgede mevzilenen PKK'lıları bir kez daha görüntülüyor. Tepeler arasında kamera gidip geliyor. Hantepe Karakolu'ndan PKK'lılara doğru ilk topçu atışı yapılıyor. Ancak atış karavana, top isabet etmiyor. PKK'lılar mevzilere yaklaşmaya devam ediyor. Tüm hareketler kamerada.

02:35: Yer değiştirerek kulübelere doğru ilerleyen PKK'lılar görüntüye geliyor. Bir yandan yer değiştirilirken, bir yandan da askerlerin mevzilerine bomba atılıyor.

02:36: Görüntüde yedi PKK'lı var. Farklı noktalardan yavaş yavaş mevzilere yaklaşıyorlar. Koordinatlardan Heron'un, Hantepe Üs Bölgesi'nin hemen üzerinde olduğu anlaşıyor. Mevzide bekleyen askerler bir kez daha görüntüye giriyor. PKK'lılar yaklaştırmaya devam ediyor.

PKK'lılar ateş açıyor

02:39: Az sonra çapraz ateş altında kalacak mevzideki askerler bir kez daha görüntüye giriyor. Askerler dağınık halde, üstü açık bir mevzide görünüyorlar. PKK'lıların adım adım yaklaştığı net bir şekilde görünüyor. Mevziye birkaç metre kaldı. Askerler mevzide beklerken sağdan soldan ateş açılmaya başlanıyor. Tepelerde mevzilenen PKK'lılar bölgeyi çapraz ateşe tutuyor. (Görüşüğüm askerî yetkililer, PKK'lıların silahlarını gündüz bölgeye yerleştirmiş olabileceğini söylüyorlar. Bu işlemin gece yapılmasının mümkün olmadığını belirttiler.) Taciz ateşi devam ediyor. Bir PKK'lı yavaş yavaş askerlerin bulunduğu mevziye yaklaşıyor.

02:40: PKK'lılar ateşe devam ediyor. Mevziye yaklaşan bir PKK'lı, el bombasının pimini çekip askerlerin üzerine atıyor. Patlama gerçekleşiyor. Bombadan kurtulmayı başarıp, siperin dışına çıkan askerlerin üzerine üç farklı noktadan ateş açılıyor. Bir anda kaçışan askerlerin hareketli görüntüsü donuyor. Siperden çıkmaya çalışan askerlerin üzerine bu kez ikinci bomba atılıyor. Siperin yakınında üçüncü bomba da patlatılıyor.

02:42: Siperlerde bombalar patlatılırken, tepelerdeki PKK'lılar kurşun yağdırmaya devam ediyor. Askerler görüntüye giriyor. Açık bir hedefte olmalarına rağmen, ne topçu ateşi yapılıyor ne de kendilerine yardım etmek üzere taarruz helikopteri geliyor.

02:44: İki PKK'lı, siperde yer değıştiren askerlerin üzerine ateş ederek yaklaşıyor. Çok geçmeden de askerleri vuruyorlar.

02: 46: Sipere yaklaşan PKK'lılar teker teker kalan askerlere ateş ediyor.

02:47: Bir bomba daha patlatılıyor.

02:48: PKK'lılar mevzi etrafında dolaşıyor. Kalan erleri vuruyorlar.

02:49: Kulübedeki askerler PKK'lılara silahla karşılık veriyor.

02:50: Askerlerin olduğu diğer kulübede patlama meydana geliyor. Kulübelerin yakınına iki bomba düşüyor. Dördüncü bombayla kulübe patlatılıyor.

02:53: Patlama sonrası askerler kulübeyi terk ediyor.

02:54: Kulübeden çıkan askerlerin üzerine, pusuda bekleyen PKK'lı ateş ediyor. İki asker sığınağa saklanmak isterken bu kişi tarafından vuruluyor.

02:55: Baskın ihbarının üzerinden yaklaşık bir saat geçti. 15 dakikada bölgede olması gereken helikopter halen bölgeye gelmediği gibi bomba yüklü uçaklardan da haber yok. Askerlerin vurulma anları tüm birimlerce canlı olarak izleniyor.

10 metreye kadar yaklaştılar

02: 54: Askerî barınaklarda göğüs göğse çarpışma devam ediyor. PKK'lılarla askerlerin arası yaklaşık 10 metre.

02: 55: Askerlerin bulunduğu sığınak el bombasıyla patlatılıyor. Üs bölgesinde birbiri ardına bombalar patlatılırken, askerlerin yardımına koşan kimse yok.

02:55: Patlama sonrası diğer barınağa koşturulan iki asker barınağın yanında pusuda bekleyen PKK'lı tarafından kurşun yağmuruna tutuluyor. Her iki asker de vuruluyor.

02:57: PKK'lılar mevziler arasında geziyorlar. Daha önce patlatılan mevzi bir kez daha patlatılıyor.

03:00: PKK'lılar mevziler arasında sağı asker kalıp kalmadığını kontrol için bölgede dolaşıyorlar. Son derece soğukkanlı hareket ediyorlar. Aşağıdaki birlikten topçu ateşi açılmadığı gibi, ortada taarruz helikopteri de yok.

03:02: PKK'lılar etrafa tuzaklama yaparak, kurşun sıkarak toplanmaya başlıyorlar. Yarım saat süren çatışmada, askerlere yardım gelmemesinin rahatlığı içindeler. Rahat hareketleri gözlerden kaçmıyor. Heron olup biteni canlı olarak Genelkurmay başta olmak üzere tüm birimlere gönderiyor.

03:03: Tepelerde konuşlanan ve çapraz ateş yapan PKK'lılar, siperlerin bulunduğu yerdeki PKK'lılarla buluşmak üzere dönüşe başlıyorlar.

03:08: PKK'lılar tepede buluşuyorlar. Bir süre dinleniyorlar.

03: 16: PKK'lılar dönüş yolundayken Heron bir kez daha karakolu gösteriyor. Her yer sessiz.

PKK'lılar rahat rahat dönüyor

03:20: Heron, dönüş yolundaki PKK'lıları bir kez daha gösteriyor. PKK'lılar geldikleri gibi rahat bir şekilde dönüyorlar.

03:24: PKK'lılar bir tepede dinleniyorlar. Kimse kendilerine müdahale etmiyor.

03: 29: PKK'lılar aynı tepede dinleniyor. Ne bir helikopter, ne bir uçak, ne de peşlerinden giden bir asker var. Genelkurmay, görüntüleri BBG evini izler gibi izlemesine rağmen olan bitene müdahale etmiyor. PKK'lılar yavaş yavaş bölgeden uzaklaşıyor. Bir tepede görüntüleneni yedi PKK'lı, dinlendikten sonra bölgeden ayrılıyor.

Askerler görüntüleri sorguluyor

Taraf'ın görüntüleri elde ettiği üst düzey askerî yetkililer, bu görüntülerin TSK içinde deprem etkisi yarattığını kaydettiler. Askerî yetkililer, şunları söyledi: “Baskın yapılacak ihbarı alınıyor. Heron baskın yapılacak tepeye gönderiliyor. Baskın saniye saniye kaydediliyor ama canlı görüntüyü izleyenler ne helikopter ne de uçak gönderiyorlar. Bu görüntülerden haberdar olan personel, yardım gönderilmeme sebebini soruşturuyor. Bize gerekçe hava şartları olarak açıklandı ama görüntülerden havanın çok açık olduğu görünüyor. Bölgedeki arkadaşlar da bu açıklamayı gerçeklerin saklanması olarak görüyorlar. Görüntülerde patlayan bombaların dumanları görünüyor. Hava o kadar açık. Bu videodan haberdar olan herkesin psikolojisi bozuk.”

KAYNAKÇA

- “127 insan öldürüldü.” Taraf. 25.02.2008: 12.
- “14 yaşındaki çocuğu hastanelik eden özel harekâtçı açığa alındı” Zaman. 24.04.2009: 3.
- “155 polis imdat hattına kürtçe bilen memur.”
<http://yenisafak.com.tr/Gundem/?t=25.08.2009&i=207155> 25.08.2009
- “34. asker soruyor.” Taraf. 30.11.2008: 11.
- “4 askerimiz şehit oldu.” Tercüman. 18.08.2009: 9.
- “4 askerin şehit olması olayında 1 tutuklama.” Cumhuriyet. 27.08.2009: 3.
- “Adalet ki ilk gün gelmez 14 yıl sonra gelse de fark etmez” Radikal. 01.07.2008: 7.
- “Akıl ve Vicdan dışı.” Tercüman. 22.01.2010: 8.
- “AKP ve Dışişleri köstebek avında.” Taraf. 01.12.2010: 9.
- “AKP’den Başbuğ’a çağrı Heron’u anlat da git.” Taraf. 20.08.2010: 10.
- “Aksu en zayıf halka.” Taraf. 30.11.2010: 8.
- “Aktütün’ü bırakıp afişle uğraşmışlar.” Taraf. 15.10.2008: 11.
- “Aktütün’ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz.” Taraf. 14.10.2008: 10-11.
- “Aktütün’ü itiraf edin demiştik... Biz açıklıyoruz.” Taraf. 14.10.2008: 10-11.
- “Aktütün’ün ölü çocukları soruyor.” Taraf. 06.10.2008: 12.

“Albay cinayeti Ergenekon’da.” Taraf. 29.11.2008: 11.

“Anadilde siyaset.” Taraf. 25.02.2009: 11.

“Ankara eve dönüşü doğruladı.” Taraf. 25.02.2009: 13.

“Artık itiraf edin bu ikinci Dağlıca.” Taraf. 08.10.2008: 11.

“Asıl Balyozu halk sandıkta indirecek.” Sözcü. 22.01.2010: 4

“Asker de çözüm istiyormuş.” Taraf. 20.02.2008: 10.

“Asker yalanladı, savcılık devrede”.” Cumhuriyet. 22.01.2010: 7.

“Askere sivil yargı iptal.” Milliyet. 22.01.2010: 18.

“Askerin elinde bomba patladı: 4 şehit.” Zaman. 18.08.2009

“Askerlerin üzerinde el bombası patladı.” Milli Gazete. 18.08.2009

“Atatürk’ün arkasına saklanmayın.” Türkiye. 21.11.2009: 13.

“Avuç falından çocuk avı.” Taraf. 17.02.2009:11.

“AYM’den bir ihlal daha.” Vakit. 22.01.2010: 18.

“Bak burası Aktütün.” Taraf. 19.10.2008: 11.

“Bakan buraya bak.” Taraf. 23.03.2008: 10.

“Bakanın heron yalanı.” Taraf. 09.08.2010: 11.

“Balyoz darbe mi tatbikat mı.” Akşam. 22.01.2010: 16.

“Balyoz gibi iddialar.” Sabah. 21.01.2010: 21.

“Balyoz' iddiasına 'senaryo' yanıtı.” Cumhuriyet. 21.01.2010: 4.

“Balyoz ihaneti yargıda.” Yeni Şafak. 22.01.2010: 13.

“Balyoz Planı, 1. Ordu Karargahı’ndan çalındı”.” Habertürk. 22.01.2010: 13.

“Balyoz savcıda”.” Hürriyet. 22.01.2010: 22.

“Balyoz tüy dikti.” Yeni Şafak. 21.01.2010: 12

“Balyoz zirvesi.” Vakit. 22.01.2010: 18.

“Balyoz’a 2 savcı.” Vakit. 22.01.2010: 8.

“Balyoz’a inanmıyorum, aklım almıyor.” Akşam. 22.01.2010: 17.

“Balyozculara suç duyurusu.” Yeni Asya. 22.01.2010: 4.

“Barış için 20 kolay öneri.” Taraf. 12.05.2009: 10. "Ne mutlu Türküm diyene" yazıları silinecek!."http://haber.gazetevatan.com/Ne_mutlu_Turkum_diyene_yazilari_silinecek_/239307/1/Haber 20.05.2009

“Barışa Yaklaştık.” Taraf. 24.12.2007 : 9.

“Baskından önce ön mevziiler boşaltıldı.” Taraf. 17.08.2010: 11.

“Başbuğ Aktütün’de ne olduğunu biliyor.” Taraf. 20.10.2008: 11-12.

“Başsavcı DTP Dağa Çıksın.” Taraf Gazetesi 17.11.2007: 10.

“Bavulda ceset mi var.” Posta. 20.11.2009: 20.

“Beyaz eşyaya karşı Kürtçe.” Taraf. 25.02.2009: 10.

“Bilmenizden korkuyorlar.” Taraf. 17.10.2008: 11.

“Binbaşı Tuncay Güney sustu.” Taraf. 31.12.2008: 12.

“Bir de konuşsaydı.” Taraf. 26.11.2008: 11.

“Bir kez daha acı haber.” Yeni Şafak. 27.08.2009: 10.

“Bizi affet şehidim.” Tercüman. 20.11.2009: 8.

“Bombayı veren teğmen hapiste.” Posta. 27.08.2009

“Bu açıklama fazla özel.” Taraf. 23.08.2010: 11.

“Bu mu vicdanınız?”.” Birgün. 22.01.2010: 4.

“Büyük şeker oyunu.” Milli Gazete. 20.11.2009: 7.

“Büyükşehirlerde DTP ve PKK’ya büyük operasyon.” Milliyet. 15.04.2009: 20.

“CHP de Kürtleri hatırladı.” Taraf Gazetesi. 19.11.2007: 11

“CHP ilkesizliği.” Vakit. 20.11.2009: 8.

“Cobra helikopteri düşürüldü.” Birgün Gazetesi. 25.02.2008: 4.

“Çalma Ali çalma.” Hürriyet. 21.01.2010: 13.

“Cemaat yoksul Kürt çocuklarına kucak açtı.” Taraf Gazetesi. 28.11.2007: 12.

“Çetin Doğan’da marifet çok.” Sabah. 22.01.2010: 20-21

“Çetin Doğan’ın ses kayıtları da olayı doğruluyor.” Zaman. 22.01.2010: 15.

“Çiçek: Sabırla beklemek lazım.” Hürriyet. 21.01.2010: 23.

“Çocukları TV'den uzak tutun.” Vakit. 21.11.2009: 8.

“Çözüm Bomba Çıktı.” Birgün Gazetesi. 17.12.2007: 5.

“Dağlarda slogan temizliği.” Taraf. 15.03.2009: 13.

“Dağlıca adaletsizliği.” Taraf. 08.01.2008: 3.

“Dağlıca yanıtı geldi: Susun.” Taraf. 17.01.2008: 12.

“Darbe değil tatbikat senaryosu.” Türkiye. 22.01.2010: 10.

“Darbe komedisi.” Tercüman. 21.01.2010: 8

“Darbe Planı 'Kafes'te.” Bugün. 20.11.2009: 13.

“Darbe planı mı, senaryo mu.” Radikal. 21.01.2010: 12.

“Darbe Yasasıyla yönetilmekten utanıyoruz.” Yeni Şafak. 22.01.2010: 4.

“Darbeci Paşalar gözaltında.” Taraf. 02.07.2008: 10-11-12.

“Darbeci Paşalar gözaltında.” Taraf. 02.07.2008: 10-11-12.

“Darbecilerin üç dayanağına demokrasi balyozu vurulsun.” Yeni Asya. 22.01.2010: 3.

“Darbenin yolunu eliyle döşemiş.” Bugün. 22.01.2010: 11.

“Dehşet planı.” Milli Gazete. 21.01.2010: 10.

“Dehşet veren iddialar.” Yeni Asya. 21.01.2010: 4

“Devlete borcu olana müjde.” Akşam. 20.11.2009: 9.

“Devlet'ten ilk Kürtçe oyun!”

http://www.sabah.com.tr/kultur_sanat/sahne/2011/09/20/devletten-ilk-kurtce-oyun 20.09.2011

“Doğalgaz ucuz olsa ölmezlerdi.” Habertürk. 21.01.2010: 6.

“Doğan, planı kabul etti.” Vakit. 21.01.2010: 8

“Doğru yerde.” Taraf. 25.10.2008: 11.

“Doğu’da yine ölüm var.” Taraf. 21.10.2008: 12

“Dört şehit asker teğmen kurbanı.” Sabah. 27.08.2009: 22.

“DTP parça parça kapatılıyor.” Taraf. 18.04.2012:12s

“DTP’ye kadro operasyonu.” Taraf. 15.04.2009: 10.

“Durdurun bu yasayı.” Taraf. 25.11.2008: 7.

“Ergenekon PKK'yı kullandı.” Türkiye. 20.11.2009: 19.

“El bombalı vahşet.” Vatan. 27.08.2009: 15.

“El bombası askerin üzerinde patladı.” Akşam. 18.08.2009: 12.

“El bombası kazası 4 şehit.” Hürriyet. 18.08.2009: 25s

“El bombası kazası dört şehit.” Sözcü. 18.08.2009: 9.

“El bombası kazası: 4 asker şehit oldu.” Posta. 18.08.2009: 17.

“El bombası kazayla patladı: 4 şehit.” Star. 18.08.2009: 13.

“El bombası patladı 4 er şehit oldu.” Türkiye. 18.08.2009: 3.

“El bombası patladı 4 şehit.” Vakit. 18.08.2009: 10.

“El bombası patladı: 4 asker şehit oldu.” Cumhuriyet. 18.08.2009

“Elazığ’da dört şehit.” Radikal. 18.08.2009: 12.

“Elazığ’da pimi çeken teğmen tutuklandı.” Star. 27.08.2009: 12.

“Eldiven' kodlu üçüncü darbe planı da varmış.” Akşam. 08.07.2008: 14.

“Eldivenli sarıkız.” Yeni Şafak. 08.07.2008: 11.

“Emaysa yenilendi provokasyon arttı.” Yeni Şafak. 22.01.2010

“Emek mücadelesi sanık kürsüsünde.” Birgün. 20.11.2009: 9.

“En kanlı darbe planı.” Zaman. 21.01.2010: 24

“Erdoğan da Kürtlerle konuşmalı.” Taraf. 01.02.2008: 11

“Erdoğan, Türk ile görüştü.” <http://www.ntvmsnbc.com/id/24989239/> 05.08.2009

“Erdoğan, Türk ile görüştü” <http://www.ntvmsnbc.com/id/24989239/> 05.08.2009

“Erdoğan'ın bir elinde gül, öteki elinde balta var.” Taraf Gazetesi. 28.11.2007: 12

“Erdoğan'ın damadını bile izlemeye almışlar.” Taraf. 29.11.2010

“Erdoğan'ın İsviçre'de sekiz gizli hesabı var.” Taraf. 30.11.2010: 8.

“Ergenekon beni sorguladı.” Taraf. 27.11.2008: 11.

“Ergenekon'da üçüncü darbe planı.” Taraf. 07.07.2008: 11.

“Ermenistan sınırını pas geçti” Taraf. 03.04.2009:11.

“Etnik kimlik şereftir” Taraf. 05.06.2008: 11.

“Eyleme katılımı büyüyor.” Cumhuriyet. 21.01.2010: 7.

“ ‘Evine Dön’ bombası.” Taraf. 17.12.2007: 10-11.

“Federasyon Olacaktık.” Taraf. 24.11.2008: 11

“Federasyon Olacaktık.” Taraf. 24.11.2008: 11.

“Felaketin rakamları.” Radikal. 21.01.2010: 2.

“Genel af çıkacaktı. PKK'ya Bingöl'de 33 asker öldürtüp çözümü engellediler.” Taraf. 08.11.2008: 12.

“Genelkurmay bu kez hesap versin.” Taraf. 05.10.2008: 11.

“Genelkurmay Çiçek gibi.” Taraf. 04.04.2009:11

“Genelkurmay, darbe planını yalanlarken doğruladı.” Vakit. 22.01.2010: 8.

“Genelkurmay: Balyoz, darbe planı değil, tatbikattır.” Posta. 22.01.2010: 18

“Genelkurmay'a suç duyurusu: Oğlumuzu bilerek öldürtünüz.” Taraf. 19.08.2010: 12.

“Genelkurmay'dan solo şarkılar.” Taraf. 18.10.2008: 11.

“Genelkurmay'ın açıklaması ikna etmedi.” Zaman. 22.01.2010: 15.

“Generaller askerlerin ölümünü seyretti.” Taraf. 02.08.2010: 13.

“Generaller, Hantepe'de askerlerin ölümünü canlı yayında izlemiş.” Zaman. 03.08.2010: 13.

“Gerçekler örtbas edilemez.” Yeni Asya. 20.11.2009: 4.

“Gül "Norşin" dedi, ilçe halkı mutlu oldu.”
<http://www.cnnturk.com/2009/turkiye/08/11/gul.norsin.dedi.ilce.halki.mutlu.ordu/538645.0/index.html> 11.08.2009

“Hain değiliz, beceriksiziz.” Taraf. 22.08.2010: 11.

“Hani oralar BBG eviydi.” Radikal. 05.10.2008: 4-5-6-7.

“Hantepe Baskını'nı Sadece izlemişler.” Yeni şafak. 03.08.2010: 12.

“Hantepe iddiası.” Radikal. 03.08.2010: 10.

“Hantepe'de bu kadar çarpışmadılar.” Taraf. 06.08.2010: 11.

“Hantepe'nin hesabını versinler.” Taraf. 18.08.2010: 10.

“Hata' dediği 17 can.” Taraf. 18.10.2008: 10.

“Herkes yalan söylediler.” Taraf. 27.08.2009: 11.

“Heron hezimet.” Akşam. 21.01.2010: 10.

“Hrantın Katilini istihbarat izlemiş.” Birgün. 21.01.2010: 7.

“Hükümette Çiçek çatlağı.” Taraf. 02.04.2009: 10-11

“Islak imzamı niye geri çektim.” Milliyet. 20.11.2009: 5.

“İç düşmanın varsa ‘Balyoz’un da olur.” Radikal. 22.01.2010: 13.

“İkinci el'e KDV geliyor.” Sabah. 21.01.2010: 9.

“İpekçi 12 Eylül için öldürüldü.” Star. 22.01.2010: 15

“İstikamet Kandil.” Hürriyet. 25.02.2008: 18.

“İsviçre'de tek bir kuruş param yok.” Taraf. 02.12.2010: 9.

“İşçiler ölüyor iktidar ise seyrediyor.” Sözcü. 22.01.2010: 9

“İşin suyunu çıkardılar.” Sözcü. 21.11.2009: 5.

“İşte Dağlıca tedbirleri.” Taraf. 30.06.2008: 12.

“Kaç asker ‘kaza’ kurbanı.” Taraf. 28.08.2009: 11.

“Kafes’te iki amiral.” Yeni Şafak. 20.11.2009: 14-15.

“Kafes'teki 2012 planı.” Bugün. 21.11.2009: 13.

“Kandıramadı.” Posta. 22.01.2010:

“Kandil’e Darbe.” Milliyet Gazetesi. 17.12.2007: 14-15

“Kandil’e gece yarısı hava operasyonu.” Zaman Gazetesi. 17.12.2007: 4-5-6.

“Kandili Vurduk.” Akşam Gazetesi. 17.12.2007: 14-15.

“Kanlı darbe iddiası askeri bir oyunmuş.” Posta. 21.01.2010: 14.

“Kanlı darbe planı iddiası.” Milliyet. 21.01.2010: 18.

“Kara harekatına diplomasi desteği.” Zaman. 25.02.2008: 18.

“Karakol, üçlü istihbarata rağmen baskın yemiş.” Zaman. 07.10.2008: 8.

“Kasımpaşa’ya bilgi verin.” Yeni Şafak. 21.11.2009: 12.

“Kaza değil cezaymış.” Radikal. 27.08.2009: 11.

“Kaza değil cezaymış.” Yeni Asya. 27.08.2009: 7.

“Kaza resmen cinayet oldu.” Taraf. 29.08.2009: 11.

“Kemalist sistem hesap vermeli.” Yeni Asya. 21.11.2009: 4.

“Kendi evimizde gol yedik.” Sözcü. 21.01.2010:

“Kışlada el bombası faciası: 4 şehit.” Sabah. 18.08.2009: 24.

“Kışlada skandal: Elazığ’da şehit olan 4 er, kaza değil ‘ceza’ kurbanı.” Zaman. 27.08.2009: 3.

“Koçyiğitler 4 şehit verdi.” Bugün. 18.08.2009: 10.

“Kod adı Kafes.” Taraf. 19.11.2009: 10-11.

“Konu Komşu Bilsin Elimiz Ağırdır” Hürriyet Gazetesi. 17.12.2007: 22.

“Korkunç iddia.” Bugün. 27.08.2009: 5.

“Korkunç plan.” Bugün. 21.01.2010: 10-11.

“Kozmik tesadüf.” Akşam. 22.01.2010: 15

“Köstebek Tabip asteğmen.” Akşam. 01.07.2008: 11.

“Krizin çok Özel bir nedeni var.” Taraf. 09.08.2010: 10.

“Kuduzdan ölüm”. Habertürk. 22.01.2010: 8.

“Kurtlar Vadisi’nden beter.” Star. 20.11.2009: 15.

“Kürdistan.” Taraf. 24.03.2009: 10.

“Kürt açılımına devam edilecek” Taraf. 26.04.2007: 10.

“Kürt cephesi karıştı.” Taraf. 19.03.2009: 11.

“Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü açıldı.”

<http://www.haber7.com/haber/20110923/Kurt-Dili-ve-Edebiyatı-Bolumu-acildi.php> 21.09.2011

“Kürt Düşmanlığına Yargıtay’dan onay” Taraf. 01.10.2008: 11.

“Kürt Ergenekonu sorguda” Taraf. 15.08.2008: 11.

“Kürt seçmenine zehirli çiçek.” Taraf. 01.04.2009: 11

“Kürt sorununun çözümü içeride” Taraf. 11.03.2009: 13.

“Kürtçe propaganda seçim yasasında”
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/14209059.asp> 25.03.2010

“Kürtler ‘çözüm’ü tartışıyor.” Taraf Gazetesi. 03.12.2007: 12.

“Kürtler barışta birleşti” Taraf. 23.04.2008: 10.

“Listede olmak onur verici.” Vakit. 22.01.2010: 8.

“Mahkeme darbeyi ipten aldı.” Star. 22.01.2010: 12-13-14

“Mehmetçikler 7 dakikada kurtarılabiliyordu.” Bugün. 04.08.2010: 10.

“Mevzide bomba patladı: 4 şehit.” Yeni Şafak. 18.08.2009: 10.

“Mevzide el bombası patladı: 4 şehit.” Milliyet. 18.08.2009: 13s

“Mevzide el bombası patladı: 4 şehit.” Vatan. 18.08.2009: 17.

“Milli İspiyon Bakanı.” Taraf. 30.11.2010: 8.

“Müebbetlik soru.” Taraf. 06.01.2008: 11.

“Münevver'in son günü.” Radikal. 20.11.2009: 12.

“Neyin tatbikatı.” Milli Gazete. 22.01.2010: 10.

“Niçin hala susuyorlar.” Zaman. 04.08.2010: 16.

“Olay yargıya intikal etmiş, kurcalamayın.” Vatan. 21.11.2009: 21.

“On dört yaşındaki çocuğa dipçik” Hürriyet. 24.04.2009: 25.

“Operasyon Troyka.” Star. 21.11.2009: 14.

“Ordu köstebeği yakayı ele verdi.” Hürriyet. 29.06.2008: 11.

“O teğmene 9 yıl 2 ay ceza.”
<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=965424&CategoryID=77> 20.11.2009

“Öcalan Açıkladı.” Taraf. 27.10.2008: 10

“Öcalan’a Taraf da yasak” Milliyet. 06.11.2009:
<http://www.milliyet.com.tr/Guncel/HaberDetay.aspx?aType=HaberDetay&KategoriID=24&ArticleID=1158644&Date=06.11.2009&b=Ocalana%20Taraf%20da%20yasak>

“Öcalan’sız Eve Dönüş.” Taraf Gazetesi. 20.11.2007: 11.

“Part-Time Demokrat.” Taraf Gazetesi. 28.11.2007: 12.

“Paşasının Başbakanı.” Taraf. 17.10.2008: 11.

“Pimini çekip bombayı verdi.” Taraf. 26.08.2009: 10.

“PKK Anlaşmasının Gizli Koşulu .” Taraf Gazetesi. 22.11.2007: 10.

“PKK silahını ABD veya IRAK’a teslim edebilir” Taraf. 25.12.2007: 11.

“PKK’lılar kaçıyor himaye etmeyin.” Milliyet. 25.02.2008: 15.

“PKK’nın gençlik kollarına büyük darbe: 75 gözaltı.” Zaman. 15.04.2009: 14.

“PKK’yı dağıtan itiraf” Taraf. 09.01.2008: 10.

“PKK’ya Kürt Söz.” Taraf Gazetesi. 16.11.2007: 2.

“Plan değil tatbikatmış!” Birgün. 22.01.2010: 9.

“Polis bir şey söylemeden vuruyordu.” Taraf. 25.04.2009: 11.

“Polis çocuğun kafasını parçaladı.” Taraf. 24.04.2009: 11.

“Rabbin sana bunu emretmiş olamaz.” Taraf. 29.12.2008: 3.

“Rakamlar oyunu bozdu.” Star. 20.11.2009: 15.

“Rum usulü Ergenekon.” Sabah. 20.11.2009: 24.

“Sandık zaferine kolluk darbesi.” Birgün. 15.04.2009: 9.

“Sarıkoz ve Ayışığı’ndan sonra 'Eldiven' darbe planı da deşifre oldu.” Zaman. 08.07.2008: 16.

“Savaşa isyan var.” Taraf. 09.10.2008: 13.

“Savcı Eymür ve Güney’e sorsun.” Taraf. 28.11.2008: 3.

“Sekiz askerin teslim edildiği kampa bomba.” Taraf. 23.12.2007: 9.

“Sen generalini soruştur.” Taraf. 21.11.2009: 11.

“Sırları ile intihar etti.” Vatan. 21.11.2009: 19.

“Silahların bir kısmı yakalansa da kalanlar operasyon için bize yeter.” Zaman. 21.11.2009: 14.

“Sorumlular istifa etsin.” Vakit. 05.10.2008: 8.

“Soruşturmalar sil baştan.” Vatan. 22.01.2010: 16.

“Söylenemeyeni Alaton söyledi.” Taraf. 03.01.2009: 13.

“Suikast cephaneliği.” Taraf. 20.11.2009: 11.

“Şimdi de eldiven darbesi.” Vatan. 08.07.2008: 18.

“Taraftan bir darbe planı iddiası daha.” Akşam. 21.01.2010: 12.

“Taraftan son 'Balyoz'.” Vatan. 21.01.2010: 14-15

“Teğmene 4 şehit tutuklaması.” Vakit. 27.08.2009: 12.

“Teğmenin pimi çekildi.” Hürriyet. 27.08.2009: 22.

“Tehdidi bırak hesap ver.” Taraf. 16.10.2008: 11.

“Tek marifeti Türk düşmanlığı.” Vatan. 20.11.2009: 19.

“Toplum abluka altında.” Cumhuriyet. 20.11.2009: 9.

“TSK’yı yıpratma kampanyası var.” Radikal. 29.06.2008: 5.

“Türkiye’yi bitirme planı.” Zaman. 20.11.2009: 20.

“Unutamadı.” Posta. 21.01.2010: 15.

“Uydu telefonuna jet cevap.” Yeni Şafak Gazetesi. 17.12.2007: 12-13

“Üçüncü darbe planı iddiası.” Milliyet. 08.07.2008: 16.

“Ürperten iddia.” Türkiye. 21.01.2010: 10

“Vahim iddiaya çok sert yanıt.” Habertürk. 21.01.2010: 12.

“Ve Erdoğan da koroya katıldı.” Taraf. 04.04.2009: 11

“Yağmacılar iş başında.” Yeni Asya. 21.01.2010: 7

“Yargı Balyoz’a el koydu.” Zaman. 22.01.2010: 16.

“Yeni anayasa için uzlaşma şart.” Türkiye. 22.01.2010: 15.

“Yeni darbe planı eldiven.” Sabah. 08.07.2008: 21.

“Yine Heron Yine İhmal.” Bugün. 03.08.2010: 10.

Akbaba, Ebru. Işık, Metin. Medyada Yeni Yaklaşımlar. Konya: Eğitim Kitapevi.

Akman, Nuriye. (2008) “Ergenekon bağlantısı ortaya çıkarsa Kürtlerin PKK bakışı değişir.” Zaman. 01.12.2008: 6

Altan, Mehmet. "Öksüz çocuk eldiven" Star. 08.07.2008: 15.

Baransu, Mehmet. (2007). “Suriye’de gizli toplantı.” Taraf. 18.12.2007: 10.

Çaplı, Bülent (2002). Medya ve Etik. Ankara: İmge Kitapevi.

Çiçek, Nevzat. (2007). “Şam’ın ‘eve dön’ planı.” Taraf. 19.12.2007: 11.

Çiçek, Nevzat. (2008) “PKK’yı Kandil’den çıkarma planı” Taraf. 14.12.2008: 11

Çongar, Yasemin. (2007) “İsterse buyursun.” Taraf. 20.12.2007: 11.

Çongar, Yasemin. (2008) “Satın bizi Tayyip.” Taraf. 14.03.2008: 11.

Çongar, Yasemin. (2008). “İşte Kürt Çözümü.” Taraf. 08.02.2012: 3.

Çongar, Yasemin. (2008). “Sıra sınır ötesi siyasette” Taraf. 10.01.2008: 11

Çongar, Yasemin. (2009) “Eve dönüş için start verildi.” Taraf. 24.02.2009: 11.

Çongar, Yasemin. (2009) “Şimdi bize Özal lazım.” Taraf. 04.02.2009: 12

Düzel, Neşe. (2009) “PKK sınır dışına çıkabilir.” Taraf. 27.04.2009: 11.

Ekici, Burhan. Gördük, Deniz. (2008). "Dönemezsın bombası" Taraf. 04.01.2008: 12.

Gazete Net Satışları. <http://www.medyatava.net/tiraj.asp>

Gazete Net Satışları. <http://www.medyatava.net/tiraj.asp>

Gül, Erdem. (2007). "Dönüş yolu açıldı." Taraf Gazetesi. 30.12.2007: 11.

<http://www.yeryuzuhaber.com/tafafta-52-binlik-tiraj-kaybi-haberi-4891.html>

02.12.2010

Kılıç, Ecevit. (2008) "Sıkışınca borç alarak gazeteyi çıkartıyoruz ." Sabah. 21.07.2008:

<http://arsiv.sabah.com.tr/2008/07/21/haber,0A63DD1BA87E4F41A53247C0D206CB2B.html>

Laçiner, Sedat (2007). "Daha çok PKK'lı öldürmek başarı değil başarısızlıktır." Taraf. 03.12.2007: 13.

Laçiner, Sedat. (2008) "Başbuğ'a Kürt dersi" Taraf. 10.10.2008: 11.

Mengi, Güngör. "Adımızı silin o listeden" Vatan. 22.01.2010: 3.

Nejdet Atabek. "Gündem Belirleme Yaklaşımı." İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi

Öztekin, Gürkan. (2009) "AKP'nin silahlı oy birlikleri." Taraf. 13.02.2009: 13.

Taşpınar, Ömer. Seyi Cem. (2007) "Çekici bir af çıkarın." Taraf. 21.12.2007: 3.

Tayiz Kurtuluş. (2008) "34. asker soruyor" Taraf. 30.10.2008: 11

Tayiz, Kurtuluş. (2008) "Bingöl'de 33 değil 27800 kişi öldü" Taraf. 02.12.2008: 12

Tayiz, Kurtuluş. (2008) "Midibüse bindirip ölüme gönderdiler." Taraf. 01.12.2008: 12

Tekerek, Tuğba, (2009) "Cemil Bey'in sözlerini ayakta alkışlıyorum" Taraf. 04.04.2009: 11

Toprak, Ergülen. (2007) "Bizi Çiller kurtardı." Taraf. 22.12.2007: 11.

Türkyılmaz, Ufuk. (2008) "PKK İstanbul'u haraca kesmiş." Akşam. 15.04.2009: 12-13.

Uncu, Aylan. (2009) "PKK dağdan inecek ama." Taraf. 03.04.2009: 10.

Wikipedia. Ahmet Altan: http://tr.wikipedia.org/wiki/Ahmet_Altan

Wikipedia. Taraf Gazetesi: [http://tr.wikipedia.org/wiki/Taraf_\(gazete\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Taraf_(gazete))

Yüksel, Erkan (2001). Medyanın Gündem Belirleme Gücü. Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.

Yüksel, Erkan (2007). “Kamuoyu Olusturma” ve “Gündem Belirleme” Kavramları Nerede Kesismekte, Nerede Ayrılmaktadır? Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi.